

Liaona

Vosa mai na Koniferedi Raraba

Kacivi Vou na Vitusagavulu,
Mataveiliutaki Raraba ni
Cauravou, kei na Daunivakasala
ena Mataveiliutaki Raraba
ni Lalai

Kacivaki e Tolu na
Valetabu Vou

© GREG OLSEN, ME KAKUA NI LAVETAKI

Sala ki Emeo, mai vei Greg Olsen

“Ka raica sa lewe rua vei ira, sa lako ena siga dina ko ya ki na dua na koro lailai ko Emeo. . . .

“Ia ni rau sa veivosaki tiko ka veitarogi, sa toro voleka ko Jisu, ka lako vata kei rau. . . .

Ia ni ratou sa tiko sobu me ratou kana, sa taura na madrai ko koya, ka lotutaka, ka dovia, ka solia vei rau.

A sa qai lau na matadrau, a rau sa kilai koya; a sa takali ko koya mai na matadrau.

“A rau sa veikayaka vakai rau, Sa sega li ni katakata sara na yalodaru, ni datou sa veivosaki kaya e na gaunisala, ni sa vakamacalataka talega vei kedaru na iVola Tabu ko koya?” (Luke 24:13, 15, 30–32).

Soqoni Raraba ni Marama

- 8 **Vakasinaiti na Noda iTikitiko ena Rarama kei na Dina**
Cheryl A. Esplin
- 11 **Na Matavuvale sa Mai Vua na Kalou**
Carole M. Stephens
- 14 **Ira na Dutaqomaka na iVakaro ni Matavuvale**
Bonnie L. Oscarson
- 17 **Na Dauveivakacegui**
Peresitedi Henry B. Eyring

Soqoni ena Mataka ni Vakarauwai

- 22 **“Sa Sega Li ni Vakaoqo na Lolo Kau sa Vinakata?”**
Peresitedi Henry B. Eyring
- 26 **Na iTuvatuva ni Marau**
Peresitedi Boyd K. Packer
- 29 **Meda Torocake Vata**
Linda K. Burton
- 32 **Na Vosa Vakatautauvata ni Daukakaburaki**
Elder Dallin H. Oaks
- 36 **Digitaka mo Vakadinata**
Elder L. Whitney Clayton
- 39 **Na Vuna e Bibi kina na Vakamau kei na Matavuvale—Ena Veivanua Kecega e Vuravura**
Elder L. Tom Perry

Soqoni ena Yakavi ni Vakarauwai

- 43 **Nodra Tokoni na Vakaitutu ena Lotu**
Peresitedi Dieter F. Uchtdorf
- 45 **Ripote mai na Tabacakacaka ni Dikevifika ni Lotu, 2014**
Kevin R. Jergensen
- 45 **Ripote Vakaiwiliwili, 2014**
Brook P. Hales
- 46 **Ia Era sa Vosota na Nodra Rere**
Elder David A. Bednar
- 50 **A Cava na Vu ni Vakawati, A Cava na Vu ni Matavuvale**
Elder D. Todd Christofferson
- 54 **Na iVakatagi ni Kosipeli**
Elder Wilford W. Andersen
- 56 **Era Tovolea Tikoga na Yalododonu Edaidai**
Elder Dale G. Renlund

- 59 **Vinaka Vakaidina ka Tawa Cala**
Elder Michael T. Ringwood
- 62 **Sa Noqu Rarama na Turaga**
Elder Quentin L. Cook

Soqoni Raraba ni Matabete

- 67 **Na iTabatamata Cecere Duadua ni iTabagone Qase Cake**
Elder M. Russell Ballard
- 70 **Io, Eda Rawa ka Da na Qaqa!**
Elder Ulisses Soares
- 77 **Na Bula Vakutama—Noda iCavacava Tawamudu**
Larry M. Gibson
- 80 **Ena Keda iTuvaki Dina**
Peresitedi Dieter F. Uchtdorf
- 84 **Matabete kei na Masu Yadua**
Peresitedi Henry B. Eyring
- 88 **Na Matabete—e dua na iSolisoli Tabu**
Peresitedi Thomas S. Monson

Soqoni ena Mataka ni Sigatabu

- 91 **Na Veivakalougatataki ni Valetabu**
Peresitedi Thomas S. Monson
- 93 **Lesu Tale ki na Vakabauta**
Rosemary M. Wixom
- 96 **Vakasaqara na Turaga**
Elder José A. Teixeira
- 98 **E se Totoka Tiko Beka Ga vei Kemuni?**
Bisopi Gérald Caussé
- 101 **Waraki ni Gone Cidro**
Elder Brent H. Nielson
- 104 **Na Vanua me Sota kina na Lewadodonu, Loloma, kei na Loloma Cecere**
Elder Jeffrey R. Holland
- 107 **Na iSolisoli ni Loloma Vakalou**
Peresitedi Dieter F. Uchtdorf

Soqoni ena Yakavi ni Sigatabu

- 111 **Maroroi na Galala ni Digidigi, Taqomaki na Galala Vakalotu**
Elder Robert D. Hales
- 114 **Tu e Yasa ni Vunikau**
Elder Kevin W. Pearson
- 117 **Na Rai Tawamudu ni Kosipeli**
Elder Rafael E. Pino
- 119 **Me Yaco mai na Nomuni Matanitu**
Elder Neil L. Andersen
- 123 **Ke Me sa Nomu iLesilesi**
Elder Jorge F. Zeballos
- 126 **Drau Vakaluveni, ka Tubu me Lewe Yuqa, ka Vakatawai Vuravura**
Elder Joseph W. Sitati
- 129 **Me Ka e Rekitaki na Siga Tabu**
Elder Russell M. Nelson
- 72 **Vakaitutu Raraba kei na Vakaillesilesi Raraba ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai**
- 133 **iTuvatuva ni iTalanoa ni Koniferedi**
- 134 **Era a Vosa Vei Keda: Me Tiki ni Noda Bula na Koniferedi**
- 136 **iTukutuku ni Lotu**

Nai Ka 185 ni Koniferedi Raraba Vakayabaki

Bogi ni Vakarauwai, 28 ni Maji, 2015, Soqoni Raraba ni Marama

Vakatulewa: Peresitidi Thomas S. Monson.

Veiliutaki: Linda K. Burton.

iDolamasu: Beverly Tingey.

iSogomasu: Reyna I. Aburto.

Sere kei na ivakatagi mai na dua na mata-sere cokovata ni Lalai, Goneyalewa, kei na iSoqosoqo ni Veivukei ena veiteiki e Salt Lake, Murray, Kamas, kei Park City, Utah; Erin Pike Tall, dairekita; Linda Margetts, daunioqani: “Na Yavu Tudei,” *Sere ni Lotu*, naba 43; ivakatagi, “Na Matavuvale sa mai Vua na Kalou,” Neeley, vola o Zabriskie, sega ni tabaki; “From Homes of Saints Glad Songs Arise,” *Hymns*, no. 297, vola o Wilberg, sega ni tabaki; Medley: “Loloma e Vale,” *Sere ni Lotu*, naba 178; “Me da Dau Veivakacautaki,” *Sere ni Lotu*, naba 139; “Na Loloma ni Turaga,” *Sere ni Lotu*, naba 62, vola o Tall/Margetts, sega ni tabaki.

Mataka ni Vakarauwai, 4 ni Epereli, 2015, Soqoni Raraba

Vakatulewa: Peresitidi Thomas S. Monson.

Veiliutaki: Peresitidi Dieter F. Uchtdorf.

iDolamasu: Elder Timothy J. Dyches.

iSogomasu: Elder Larry J. Echo Hawk.

Sere kei na iVakatagi mai na Tabernacle Choir; Mack Wilberg kei Ryan Murphy, dairekita; Andrew Unsworth kei Clay Christiansen, daunioqani: “I Jiova na Kalou Cecere,” *Sere ni Lotu*, naba 40; “Glory to God on High,” *Hymns*, naba 67; “Na Caka Vinaka?” *Sere ni Lotu*, naba 131, vola o Zabriskie © HolySheetMusic.com; “E Ulunivana,” *Sere ni Lotu*, naba 4; “Bau Mai vei Jisu,” *Sere ni Lotu*, naba 64, vola o Murphy, sega ni tabaki; “Au Kilai Jisu,” *Sere ni Lotu*, naba 74, vola o Wilberg, tabaka o Jackman.

Yakavi ni Vakarauwai, 4 ni Epereli, 2015, Soqoni Raraba

Vakatulewa: Peresitidi Thomas S. Monson.

Veiliutaki: Peresitidi Henry B. Eyring.

iDolamasu: Jean A. Stevens

iSogomasu: Elder Randy D. Funk.

Sere kei na iVakatagi mai na dua na matasere cokovata mai na iteki eso ni itabagone qase cake ena yasayasa vaka-Davis kei Weber, Utah; Sonja Sperling, dairekita; Bonnie Goodcliffe kei Linda Margetts, daunioqani: “Turaga me Dokai ni sa Tui,” *Sere ni Lotu*, naba 37, vola o Wilberg, tabaki mai Oxford; “Loloma i Jisu,” *Sere ni Lotu*, naba 110, vola o Murphy, sega ni tabaki; “Turaga Keiotu Vuabale,” *Sere ni Lotu*,

naba 10; “Me da sa Gu Tiko,” *Sere ni Lotu*, naba 146, vola o Elliott, tabaka o Jackman.

Bogi ni Vakarauwai, 4 ni Epereli, 2015, Soqoni ni Matabete

Vakatulewa: Peresitidi Thomas S. Monson.

Veiliutaki: Peresitidi Dieter F. Uchtdorf.

iDolamasu: David L. Beck.

iSogomasu: Elder Robert C. Gay.

Sere kei na ivakatagi mai na dua na matasere ni matabete ena Brigham Young University; Ronald Staheli, dairekita; Richard Elliott kei Andrew Unsworth, daunioqani: “Ena Kaukauwa ga Mai Cake,” *Sere ni Lotu*, naba 20, vola o Tom Durham, tabaka o Jackman; “On This Day of Joy and Gladness,” *Hymns*, naba 64, vola o Staheli, sega ni tabaki; “Na Veivana Rogoca Tu!” *Sere ni Lotu*, naba 160; “Jisu sa Laba na Cagi,” *Sere ni Lotu*, naba 57, vola o Staheli, sega ni tabaki.

Mataka ni Sigatabu, 5 ni Epereli, 2015, Soqoni Raraba

Vakatulewa: Peresitidi Thomas S. Monson.

Veiliutaki: Peresitidi Henry B. Eyring.

iDolamasu: Linda S. Reeves.

iSogomasu: Elder Kevin S. Hamilton.

Sere mai na Tabernacle Choir; Mack Wilberg, dairekita; Clay Christiansen kei Richard Elliott, daunioqani: “Marau na Tui Saul!” *Sere ni Lotu*, naba 35; “Sa Tucake!” *Sere ni Lotu*, naba 114, vola o Wilberg, sega ni tabaki; “Consider the Lilies,” Hoffman, vola o Lyon, tabaka o Jackman; “Au sa Kila ni Bula Tu,” *Sere ni Lotu*, naba 76; “Jesus Has Risen,” *Children’s Songbook*, 70, vola o Murphy, sega ni tabaki; “Sa Tucake ko Jisu,” *Sere ni Lotu*, naba 114, vola o Wilberg, sega ni tabaki.

Yakavi ni Sigatabu, 5 ni Epereli, 2015, Soqoni Raraba

Vakatulewa: Peresitidi Thomas S. Monson.

Veiliutaki: Peresitidi Dieter F. Uchtdorf.

iDolamasu: Elder S. Gifford Nielsen.

iSogomasu: Elder Koichi Aoyagi.

Sere kei na iVakatagi mai na Tabernacle Choir; Mack Wilberg kei Ryan Murphy, dairekita; Bonnie Goodcliffe kei Linda Margetts, daunioqani: “Sa Bula Tiko na iVakabula,” *Sere ni Lotu*, naba 75, vola o Wilberg, sega ni tabaki; “He Sent His Son,” *Children’s Songbook*, 34, vola o Hofheins, sega ni tabaki; “Bau Mai na Tui ni Tui,” *Sere ni Lotu*, naba 30; “Tell Me the Stories of Jesus,” *Children’s Songbook*, 57, vola o Murphy, sega ni

tabaki; “Turaga, Meu na Muri Kemuni,” *Sere ni Lotu*, naba 129, vola o Murphy, sega ni tabaki.

Vosa ni Koniferedi sa Tu

Mo raica na vosa ni koniferedi raraba ena Initaneti ena veivosa e vuqa, lako ki na conference.lds.org ka digitaka e dua na vosa. Era sa tu talega na vosa ena Gospel Library mobile app. Kena ivakarau ni oti e ono na macawa mai na gauna ni koniferedi raraba, sa dau tu na vidio vaka-Valagi kei na vosa katonu ena veisitoa ni lotu. Na itukutuku me baleta na koniferedi raraba ena kena ivakarau me baleti ira na lewenilotu lokiloki sa tu ena disability.lds.org.

iTukutuku ni Veituberi kei na Siko Vuvale

Me baleta na itukutuku ni veituberi kei na siko vuvale, yalovinaka digitaka e dua na itukutuku ka sotava vakavinaka duadua na nodra gagadre o ira o sikova.

E waqana

E liu: iTaba mai vei Cody Bell.

E muri: iTaba mai vei Leslie Nilsson.

Veitaba ni Koniferedi

Na itaba eso e Salt Lake City a tabaka o Welden C. Andersen, Cody Bell, Janae Bingham, Ale Borges, Randy Collier, Weston Colton, Mark Davis, Craig Dimond, Nathaniel Ray Edwards, Brandon Flint, Ashlee Larsen, August Miller, Leslie Nilsson, Brad Slade, and Christina Smith; sunflowers photo iloloma mai vei ratou na matavuvale nei Quentin L. Cook; ena waqavuka, mai vei Craig Marshall Jacobsen; e Woodbury, Minnesota, Amerika, mai vei Sandra Wahlquist; e McMinnville, Oregon, Amerika, mai vei Jade West; e Abidjan, Ivory Coast, mai vei Lucien kei Agathe Affoue kei Philippe kei Annelies Assard; e Perpignan, France, mai vei Renee Castagno; e Helsinki, Finland, mai vei Kukka Fristrom; e Johannesburg, South Africa, iloloma ni matavuvale nei Christoffel Golden; e Vatican City mai vei Humanum; e Bangkok, Thailand, mai vei Sathit Kaivaivatana; e Mumbai, India, mai vei Wendy Keeler; e Montreal, Quebec, Canada, mai vei Laurent Lucuix; e Ciudad del Carmen, Campeche, Mexico, mai vei Hector Manuel Hernandez Martinez; e San Martín de Los Andes, Neuquén, Argentina, mai vei Colton Mondragon; Hong Kong, itaba ni veisisivi ni National Geographic, mai vei Brian Yan; e Natal, Rio Grande do Norte, Brazil, mai vei Clebher Tex; kei London, England, mai vei Kami Weddick. Tabana e 77: iVakaraitaki mai vei Brian Call.

Veika eso mai nai ka 185 ni Koniferedi Raraba ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai

“**N**a ulutaga ni vosa eso ena koniferedi era sa lesi—sega ena lewa vakatamata ia ena veivakauqeti ni Yalotabu,” a vakama-calataka o Elder Dallin H. Oaks ena Kuoramuni iApositolo Le Tinikarua (tabana 32). Ena dua na koniferedi raraba veivakauqeti ka a tekivutaki ena dua na soqoni raraba ni marama ka qai tini ena Sigatabu ni Siganimata, era veivakavulici na vosa kina me baleta na matavuvale, na lolo, cakacaka ni valetabu, bula vakatisaipeli, na Siga ni Vakacecegu, kei na Veisorovaki ni iVakabula, kei na vuqa tale na ivakavuvuli ni kosipeli (raica na tabana 3).

Oqo eso na ka a yaco:

- A kacivaka o Peresitedi Thomas S. Monson eso na valetabu vou me tara mai Abidjan, ena Ivory Coast; Port-au-Prince, mai Haiti; kei Bangkok, e Thailand. Ena ka oqo, e kaya kina o koya, “Eso na veivakalougatataki vakasakiti sa vakarautaki tu ena vukudra na noda lewenilotu yalodina ena veivanua oqo, ka vakakina, ena veivanua kecega e tu kina na valetabu e vuravura raraba” (tabana e 91).
- Era tokona na lewe ni Lotu e lima na lewe vou ni Matai ni Kuoramuni ni Vitusagavulu, e dua na

mataveiliutaki raraba vou ni Cauravou, kei na dua na daunivakasala vou ena mataveiliutaki raraba ni Lalai.

- Na ripote vakaiwiliwili ni yabaki e tukuna ni sa 15.3 na milioni na lewe ni Lotu ena 3,114 na iteki kei na 561 na tikina. E tolu na valetabu vovou a vakatabui ena yabaki sa oti, sa 144 kina na valetabu sa vaka-yagataki tiko.
- A vakadewataki na koniferedi ena 95 na vosa. Me salavata kei na dua na veisau a tekivutaki ena Okotova sa oti, eratou lewe tolu a vosa ena dua tale na vosa ka sega ni vosa Vakavalagi.

Ni ra vosa tiko ena mua ni macawa ni Siganimata, e vica vata na vakaitavi era vakadinadinataka na Nona Tucaketale na iVakabula. “O Koya na Luve ni Kalou,” e vakadinadinataka o Peresitedi Thomas S. Monson. “Sai koya ka a duri mai na ibulubulu ena mataka ni matai ni Siganimata oya, ka kauta vata mai kei Koya na isolisoli ni bula tawamudu kivei keda kece na luve ni Kalou” (tabana e 93). ■

Mai vei Cheryl A. Esplin

Karua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Raraba ni Lalai

Vakasinaiti na Noda iTikotiko ena Rarama kei na Dina

Me rawa vei keda kei na noda matavuvale meda vorata rawa na veisaqasaqa ni vuravura oqo, sa dodonu meda vakasinaiti ena rarama kei na dina ni kosipeli.

Evakasinaiti na yaloqu ena Yalotabu niu rogoci ira na veimatavuvale oqo ni ra vakavulica na dina vakatabui oqo, “Na matavuvale sa mai vua na Kalou.”¹ Na sere veivakauqeti vakayalo sa dua vei ira na sala e vuqa eda rawa ni vakila kina na Yalotabu ni vosamalua vei keda, ka vakasinaiti keda ena rarama kei na dina.

A bibi sara vei au na vakasama ni vakasinaiti ena rarama kei na dina niu sotava e dua na ka ena vuqa na yabaki sa oti. Au a tiko ena dua na soqoni ni nodra veituberi na matabose raraba ni Goneyalewa me baleta na kena tarai cake na matavuvale kei na itikotiko kaukauwa vakayalo. A vakaraitaka vakamatata na ka oqo, e dua na iliuliu ni Goneyalewa ena nona taura cake e rua na tini soda. E dua na ligana e taura e dua na tini lala kei na ligana ka dua e dua na tini se bera ni dola e sinai tu ena soda. Taumada, a boboka na tini lala; ka tekivu me veve ka kabebe sara ni sa boboki. Tarava, ena ligana kadua, a boboka na tini se bera ni dola. E kaukauwa toka ga. E a sega ni

veve se kabebe me vaka na tini lala—baleta ni a tawa tiko.

Eda na vakatauvatana na ivakaraitaki oqo ki na noda bula yadudua kei na noda itikotiko kei na matavuvale. Ni da vakasinaiti ena Yalotabu kei na dina ni kosipeli, sa na tu vei keda na kaukauwa meda vorata rawa na veiyalo butobuto ni vuravura oqo ka dau voliti keda ka saqati keda tiko. Ia, kevaka eda na sega ni vakasinaiti vakayalo, sa na sega vei keda na kaukauwa e lomada meda vorata rawa na yalo butobuto mai tuba ka da rawa ni kabebe ni ra saqati keda mai na veika butobuto.

Sa kila tu o Setani kevaka me rawa vei keda kei na noda matavuvale meda vorata rawa na veisaqasaqa ni vuravura oqo, sa dodonu meda vakasinaiti ena rarama kei na dina ni kosipeli. Sa qai saga o koya ena nona kaukauwa taucoko me vakamalumalumutaka, vakamedrea, ka vakacacana na dina ni kosipeli ka tawasei keda mai na dina o ya.

E vuqa vei keda sa papitaiso ka sa ciqoma na isolisoli ni Yalo Tabu, ka sa

nona ilesilesi me vakatakila na ka dina ka vakavulica na dina ni veika kecega.² Ni sa noda na isolisoli o ya sa na tiko na ilesilesi meda vakasaqara na dina, meda bulataka na dina eda sa kila, ka wasea ka taqomaka na dina.

E dua na vanua vinaka meda vakasaqara meda vakasinaiti ena rarama kei na dina o ya ena noda dui itikotiko. Ni da rogoca na qaqani ni sere e votu mai vei keda, “Sa solia mai na Kalou na matavuvale me vukei keda meda tamata yaco ena kena e gadreva o Koya.”³ Na matavuvale sa ivolau ni Turaga e vuravura me vukea noda vulica ka bulataka na kosipeli. Eda tadu mai ki na noda matavuvale ena ilesilesi tabu meda veivaqacotaki vakayalo vakai keda.

Na matavuvale kaukauwa tawamudu kei na itikotiko vakasinaiti vaka-Yalo e sega ni ka vakacala-ka. E gadrevi kina na sasaga vagumatua, e taura na gauna, e taura na lewe yadua ni matavuvale me cakava na nona ilesilesi. E duidui na veititotiko yadua, ia na veititotiko yadua ke tiko mada ga e dua e vakasaqara tiko na dina ena kunea na kena duidui.

Eda sa dauvakasalataki tiko meda toroya cake na noda kila-ka vakayalo ena masumasu kei na vulica ka tugana na ivolanikalou kei na nodra vosa na parofita bula. Ena nona vosa ena koniferedi raraba baleta na ciqomi ni ivakadinadina ni rarama kei na dina, a kaya kina vaqo o Peresitedi Dieter F. Uchtdorf:

“Na Kalou Cecere ka Tawamudu . . . ena vosa vei ira na yalodina era toro yani Vua.

“Ena vosa vei ira ena tadra, raivotu, vakasama kei na vakilai ni ka.”

E tomana tale o Peresitedi Uchtdorf: “E kauwaitaki iko na Kalou. Ena vakarogoca o Koya, ka na sauma o Koya na nomuni taro yadudua. Ena yaco mai ena Nona sala kei na Nona gauna na isau ni nomu masu, ka vakakina, ena gadrevi mo dau rogoa na Domona.”⁴

E vakaraitaka na ivakasala oqo ena dua na italanoa ni tuva kawa.

Ena vica na vula sa oti au a wilika na ivakadinadina nei ganei tukaqu vakarua o Ilisapeci Staheli Walker. Ni se gone a dewanua o Ilisapeci ki Amerika mai Suitesiladi kei na nona matavuvale.

Ni sa vakamau oti o Ilisapeci, a laki vakaititotiko kei watina kei na luvedrau volekata na yalayala kei Nevada, ka rau cicivaka kina e dua na siteseni ni vakau meli. Era dau mai cegu e kea na dauveilakoyaki. Ena siga kei na bogi taucoko rau sa dau vakarau ena vakasaqa ka vakani ira na dauveilakoyaki. E cakacaka dredre, ka rau dauwale, ka lailai nodrau vakacegu. Ia na ka cecere duadua e kauwai kina o Ilisapeci na nodrau dau veivosaki vata kei ira oqo.

E kaya o Ilisapeci ni yacova mai na gauna o ya a dau vakawalena tu ga na dina ni iVola i Momani, ni sa vakadonui vua na Parofita o Josefa Simici mai vua na Kalou me cakava na veika sa lesi kina, kei na nona itukutuku sa ituvatuva ni bula kei na veivakabulai.

Ia na bula sa yaco tiko vei Ilisapeci sa taucoko vakavo ga na kena rawa ni vaqacacotaki na vakabauta oqori.

Eso vei ira na dauveilakoyaki era cegu e kea era tamata vuli, vuku, kila ka, ka ra dauveivosakitaka ga ena nona teveli ni o Josefa Simici e “lawaki ca ka lasulasu” ni a vola ga na iVola i Momani ka veisoliyaka yani me rawa ilavo kina. Era cakava oqo ni ra nanuma tiko ni veika tale eso e cala, ka kaya “ni ka lialia ka lasutaki na vakabauta vaka-Momani.”

Na veivosaki kece oqo e luluqa ka galili kina o Ilisapeci. Sa sega e dua me vosa kina, sega na gauna me masu mada ga kina—e dina ga ni masu ni cakacaka tiko. A rerevaka me kaya e dua na ka vei ira era vakasewasewana tiko na nona lotu. E kaya ni sega ni kila ni veika era kaya tiko e dina, ka vakila ni sega ni rawa me tutaka na nona vakabauta ke a saga mada ga.

E muri, ratou sa mani toki o Ilisapeci kei na nona matavuvale. E kaya o Ilisapeci ni levu sara na gauna me vakasama kina ka sega ni vakataotaki ena gauna taucoko. E dau gole sobu ena rumu e ra ka masu vua na Tamada Vakalomalagi baleta na veika sa vakaleqai koya tiko—na italanoa era tukuna tiko na tamata viaviavuku o ya me baleta ni

lasu na kosipeli vakakina baleti Josefa Simici kei na iVola i Momani.

E dua na bogi a tadra o Ilisapeci. A kaya: “E vaka niu tucake tu ena dua na gaunisala ni qiqi qiqo, ka sirova sobu yani e dua na delana, niu raica cake yani na delana au raica e dua na tamata e rai sobu ka vosa tiko mai, se vaka me vosa tiko vua e dua na cauravou e tekiduru tiko; ka cuvava tiko e dua na qara e ra. A dodoka tiko na ligana ruarua me vaka mena taura mai e dua na ka mai na qara. Au raica rawa na isogo simele sa vaka me kau tani mai na qara a cuvava tiko o cauravou. E vuqa era tavali e gaunisala, ia e sega ni dua e bau malele mai vei rau na tamata ena delana oqo. E dua talega na ka talei e yaco ena tadra oqo kau kurabui sara kina kau a yadra sara kina; . . . au sega ni rawa ni tukuna na noqu tadra vua e dua ia e vaka meu vakacegu ni sa baleti Agilosu Moronai ni [vakasalataka] tiko na cauravou o Josefa ni sa taura tiko mai na peleti.”

Ena vula itubutubu ni 1893, a gole o Ilisapeci ki Salt Lake City ki na kena vakatabui na valetabu. E tukuna kina na ka a yaco: “E kea au a raica na iyalo yalo vata ga [kau] a tadra; au vakabauta ni [dua] na katubaleka iloilo rokataka. Au yalovakacegu kau vakila keu raica na Delana o Kumora, ena sa ka dina

cake sara. Au yalovakacegu ni a vakaraitaki mai ena tadra na iyalo yalo ni Agilosu Moronai ni solia tiko na peleti [koula] vei Josefa Simici.”

Ni oti e vuqa na yabaki mai na nona tadra oqo kei na vica na vula ni bera nona mai mate ni sa yabaki 88, a yaco vei Ilisapeci e dua na vakauqeti kauka-uwa ni vakasama. A kaya kina, “E matata ka makare vinaka na vakasama a yaco vei au . . . e vaka e dua e kaya vei au, . . . ‘Kakua ni buluta na nomu ivakadinadina ena qele’.”⁵

Ni oti e vica na itabatamata, era tomana na kawa i Ilisapeci mera vaqacacotaki ena nona ivakadinadina. Me vakataki Ilisapeci, eda bula tiko ena vuravura e vuqa kina na dauvakatitiqa kei na dauveivakacacani era vakasewasewana ka vosa vakacacana na dina eda sa vakamareqeta. Eda na daurogoca beka na italanoa veilecayaki kei na itukutuku veisaqasaqa. Me vakataki Ilisapeci, meda cakava na noda vinaka duadua meda kukuvaki tiko ki na rarama kei na dina sa tiko rawa vei keda, vakabibi ena veigauna dredre. Na isau ni noda masu ena rairai sega ni veivakurabuitaki, ia meda vakasaqara na veigauna vakanomodi meda vakasaqara kina na rarama kei na dina. Ni da sa ciqoma, sa noda ilesilesi meda bulataka, meda wasea, ka taqomaka.

Sa noqu ivakadinadina oqo vei kemuni niu kila ni gauna eda vakasinaita kina na yaloda kei na noda itikotiko ena rarama kei na dina ni iVakabula, ena vaqacacotaki na lomada meda tudei tu ena veituvaki cava ga. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

Me kilai: Ena ka 4 ni Epereli, 2015, a vagalalataki mai o Sista Esplin ena itutu ni karua ni daunivakasala ena mataveiliutaki raraba ni Lalai ka tokoni sara me kena matai ni daunivakasala.

IDUSIDUSI

1. “Na Matavuvale sa Mai Vua na Kalou,” ena *Sa Tawamudu na Matavuvale: 2014 iTuva-tuva ni Gauna ni Veivasei* (2013), 28–29.
2. Raica na Moronai 10:5.
3. “Na Matavuvale sa Mai Vua na Kalou.”
4. Dieter F. Uchtdorf, “Na kena Ciqomi e Dua na iVakadinadina ni Rarama kei na Dina,” *Liaona*, Nove. 2014, 21.
5. Raica na Elizabeth Staheli Walker, “My Testimony, Written for My Children and Their Children after I Am Gone,” 1939, 22–26, University of Nevada, Las Vegas, Special Collections; vakatautauvatataki na pagitueti, matanivola levu, kei na sipeli.

Mai vei Carole M. Stephens

Matai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei

Na Matavuvale sa Mai Vua na Kalou

Eda sa lewena yadua ka gadrevi ena matavuvale ni Kalou.

Sega tale na ka totoka ka vaka-sakiti cake me vakataka na dina ni kosipeli savasava ka rawarawa e vakavulici tiko ena sere ni Lalai? Oi kemuni kece na goneyalewa ni Lalai ko ni tiko oqo o ni kila na sere au na vosa tiko kina. Ko ni a vulica ena nomuni parokaramu ni Lalai ena yabaki sa oti.

Ena qaqani sere “Na Matavuvale Sa mai Vua na Kalou”¹—ka lagati taumada ena soqoni oqo—e vakavotuya vei keda na vunau sa savasava. Eda sega ni vulica walega ni matavuvale sa mai vua na Kalou ia eda sa tiki yadua ni matavuvale ni Kalou.

Na imatai ni qaqana e vakavulica: **“E tiko na matavuvale nei Tamada. Oi au! O iko, kei keda kece sara: eda sa Luvena.”** Mai na ivakaro raraba ki na matavuvale, eda vulica, “Ena gauna ni bula mai liu, era sa kila ka dauqarava na Kalou na luvena tagane kei na yalewa vakayalo me vaka ni Tamadra Tawamudu.” Ena vuravura o ya, eda a kila mai kina na keda ituvaki yalewa tawamudu. Eda kila mai kina ni oi keda yadua sa “luvedrau yalewa lomani . . . na noda itubutubu vakalomalagi.”²

Na noda ilakolako vakayago ki vuravura e sega ni veisautaka na dina oqori. Eda sa lewena yadua ka gadrevi

ena matavuvale ni Kalou. Era duidui kece na matavuvale e vuravura. Ni da cakava tiko na noda vinaka duadua me buli kina na matavuvale kaukauwa taumada, na lewena na matavuvale ni Kalou e sega tale ni vakararavi ki na veimataqali ituvaki cava tale—ituvaki ni vakawati, ituvaki ni itubutubu, ituvaki vakailavo, ituvaki vakatamata, se na mataqali ituvaki eda vakauta ena itukutuku raraba.

Eda sa taukeni. “Oi keimami na luvena goneyalewa na Tamada Vakalomalagi, ka sa dau lomani keimami, ka keimami dau lomani Koya talega.”³

Na ikarua ni qaqani sere e tomana na kena imatai. **“Sa talai keda yadua mai ki vuravura, ena noda mai sucu, meda bula ka vuli eke ena matavuvale.”**

Ena bula taumada, eda vulica ni da na gadreva e dua na gauna ni bula vakayago. Eda a “duavata kei na inaki [nei Tamada Vakalomalagi] ka nakiti kina me [da] na mai vakayago ka vuli e vuravura me rawa ni [da] tubu yani ki na bula e uasivi sara ka me qai kena ilutua na [noda] kila na vanua [meda] na yacova ena tawamudu sai koya na [noda] tikina ena bula tawamudu.”⁴

E vakamacalataka kina o Elder Richard G. Scott ni “da a vakavulici ena vuravura taumada me baleta na inaki ni noda tadu mai ke o ya me da vakatovolei, boleji, ka kaloci.”⁵ Na kaloci vakaoqo e tadu mai na kena veimataqali ituvaki era sotava yadua tiko na tamata. Au se sega mada ni lako curuma na sere, na mosi kei na veilecayaki ni yaco na veibiu, se na itavi ni ko sa tina dua. Au se bera mada ni sotava me mate na luvequ lailai, sega ni vakalaveni, se domona e dua na yalewa. Au se bera mada ni vosa rarawa na veivakacacani, tauvimate tudei, se vakatotogani tu. Oqo era a sega ni noqu madigi meu kaloci kina.

Ena gauna oqo eso vei kemuni era kaya tiko, “Sister Stephens, o sega sara ga ni kila!” Au na sauma, o ni dina beka. Au sega sara ga ni kila vakaidina na nomuni bolebole. Ia mai na *noqu* vakayadrati kei na vakatovolei—na kena au sa mai *masulaka*—au sa mai veikilai vakavinaka cake kina kei Koya e kila vakavinaka, o Koya “sa daukila ka rarawa,”⁶ ka sotava taucoko, ka kila vinaka na ka kecega. Me ikuri, au sa sotava na veivakatovolei taucoko ni veika vakayago au sa vakamacalataka toka mai na ituvaki ni goneyalewa, tina, bubu, tacina yalewa, nei, kei na itokani.

Na noda madigi na luvena yalewa veiyalayalati na Kalou e sega walega meda vuli mai na noda bolebole; ia meda duavata ena vakasama kei na yalololoma meda tokoni ira na lewe ni matavuvale ni Kalou ena nodra sasaga, me vaka eda sa yalataka meda cakava.

Ni da cakava oqo, eda sa na kila vinaka ka nuitaka ni sa kila tiko na iVakabula na dredre ni ilakolako ka rawa me dusimaki keda ena mosi kei na rarawa cava ga e yaco mai. Sai Koya na loloma dina, kei na Nona loloma sa “ia tikoga ka sega ni mudu”⁷—ena veitikida kece ni da sa muri Koya.

Ni da sa luvena yalewa na Kalou ka tisaipeli i Jisu Karisito, eda sa qai “caka-cakataka na yalo ni loloma sa teivaka” koto na Kalou e yaloda.⁸ Na raraba ni noda veivakauqeti e sega ni yalani kei na noda lewe ni matavuvale.

Walega tikoga oqo a donu na madigi meu a laki sikovi Sister Yazzie ena iTeki o Chinle Arizona ena nona vale qele. Ni kidavaki au ki na nona vale, au raica rawa sara na veimataqali itaba ni matavuvale kei ira na daukaulotu e lalaga kei na nona teveli. Au taroga sara, “Sister Yazzie, e vica tiko na makubumu?”

A kurabui niu a taro, ka vuki sara. Au veilecayaki ni sauma vaka o ya, kau rai sara vei luvena yalewa, o Sister Yellowhair, ka sauma mai, “E sega tu ni kila o koya na levu ni makubuna. Keitou sega ni dau wilika. Na gone kece era kacivi koya ena Bubu—e nodra Bubu taucoko.”

E sega ni yalana walega o Sister Yazzie na nona loloma kei na veivakauqeti kei na nona matavuvale dina. E kila vinaka tu o koya na ibalebale ni raraba ni veivakauqeti ni dau veilakoyaki ena caka vinaka, veivakalougatataki, veisusu, ka taqomaka na matavuvale ni Kalou. E kila vinaka o koya ni “gauna e vaqaqacotaka

kina na nona vakabauta e dua na gone e dua na yalewa, sa cau tiko ki na qaqaco ni dua na matavuvale—ena gauna oqo kei na gauna mai muri.”⁹

Na ikatolu ni qaqani sere e vakamacalataka sara na inaki ni noda bula oqo: “**Na Kalou sa solia vei keda na matavuvale me vukea meda tamata yaco sa vinakata vei keda o Koya.**” E vakavulica na iVakabula, “Mo dou duavata sara; ia kevaka dou sa sega ni duavata, dou sa sega ni noqu.”¹⁰ E vakavulica na ivakaro ki vuravura raraba ni oi keda na luvena yalewa lomani vakayalo na itubutubu vakalomalagi, eda sa ituvaki vakalou, kilai tawamudu, ka vakainaki. Sa gadreva na Kalou meda duabau—ni da sa luvena yalewa, veiyalayalati duavata se cava ga na ituvaki ni noda bula yadudua,¹¹ eda gadreva meda kila na veika kece sa gadrevi meda lesu ki na Nona iserau, ka vauci Vua meda sa qai tiki ni Nona matavuvale tawamudu.

“Sa koto kina na veicakacaka vakalotu kei na veiyalayalati ena veivaletabu me rawa kina vei [keda] vakayadua sara me da na curuma tale na Nona iserau na Kalou ka vakakina me vaucivata ka tawamudu na matavuvale.”¹²

Na cakacaka tabu eda sa ciqoma kei na veiyalayalati eda vakayacora ena papi-taiso vakakina ena veivaletabu savasava e semata na matavuvale ni Kalou ena yasa ruarua ni ilati—ka semati keda ki vua na Tamada ena vuku ni Luvena, ni a masu, “Mera duabau kecega; me vaka e daru sa duabau, Tamaqu, mera duabau kei kedaru.”¹³

Ni da vakayagataka noda gauna ena bula oqo meda vulica ka vakayacora na ivakavuvuli ni iVakabula, eda na vakatiki Koya. Eda na kila vakavinaka ni sai Koya ga na sala—na sala duadua ga—eda na vorata rawa kina na bolebole ni bula oqo, meda vakabulai, ka lesu tale ki na noda itikotiko vakalomalagi.

Na iotioti ni qaqani sere e lesu tale ki na kena itekivu: **“Oqo na ivakarau ni Nona loloma, ni matavuvale sa mai vua na Kalou.”** Na ituvatuva nei Tamada baleti ira na luvena sa ituvatuva ni loloma. Sa ituvatuva me vakaduavata-taki ira na luvena—Nona matavuvale—ki Vua. E vakavulica o Elder Russell M. Nelson, “E rua na ka e gadreva na Tamada Vakalomalagi vei ira na luvena . . . : na tawa mate rawa kei na bula tawamudu, ‘sa kena ibalebale na bula vata kei Koya ena Nona itikotiko.’”¹⁴ Na gagadre oqori ena kilai walega ni da sa wasea na loloma nei Tamada Vakalomalagi baleti ira na Nona matavuvale ena noda dodoliga yani ka wasea na Nona ituvatuva vei ira na tamata.

Ena ruasagavulu na yabaki sa oti, e ratou a dodoliga yani na Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramuni iApositolo Le Tinikarua ena nodratou a vakaraitaka raraba yani na ivakaro ki na matavuvale. Tekivu mai na gauna o ya, sa toso cake tikoga na boloraki ni matavuvale.

Kevaka meda na qaqa ena noda ilesilesi tabu ni da sa luvena yalewa na Kalou, e dodonu meda kila vakavinaka na inaki tawamudu kei na noda ilesilesi yadudua meda vakavulica na dina baleta na ituvatuva nei Tamada Vakalomalagi baleta na Nona matavuvale. E vakamacalataka kina o Peresitedi Howard W. Hunter:

“E gadreva vakalevu me ra vakauqeti na yalewa ena Lotu me ra tu vata ka tutaki ira na Veitacini iLiuliu ena

kena vorati na ua ni ivalavala ca ka vakavolivoliti keda tu ka vakakina ena kena tosoi ki liu na cakacaka ni noda iVakabula. . . .

“. . . O koya keimami sa kerei kemuni kina vagumatua mo ni veiqaravi ena nomuni veivakauqeti kaukauwa ni vinaka ena kena vaqacacotaki na matavuvale, na noda lotu, kei na noda veitikotiko.”¹⁵

Kemuni na taciq, eda sa taukeni. Eda sa lomani. Eda sa gadreva. E tiko veikeda na nona inaki vakalou, cakacaka, itikotiko, kei na ilesilesi ena Lotu kei na matanitu ni Kalou kei na Nona matavuvale tawamudu. O sa kila beka mai na vu ni yalomu taucoko ni lomani iko na Tamamu Vakalomalagi ka gadreva iko kei ira o lomana me tiko vata kei Koya? Me vaka ga ni “Rau sa uasivi sara na Tamada Vakalomalagi kei na Luvena o Jisu Karisito . . . , Na nodrau inuinui baleti keda sa uasivi sara.”¹⁶ Sa uasivi sara na Nodrau ituvatuva baleti keda, ka dina sara na Nodrau yalayala. Au sa vakadinadinataka ena vakavinavinaka na dina oqo ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica “Na Matavuvale sa mai Vua na Kalou,” ena *Sa Tawamudu na Matavuvale: 2014 iTuvaluva ni Gauna ni Veiwasei* (2013), 28–29.
2. “Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba,” *Liaona*, Nove. 2010, 129.
3. “iToko ni Goneyalewa,” ena *Torocake Yadudua ni Goneyalewa* (ivolalailai 2009), 3.
4. “Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba.”
5. Richard G. Scott, “Vakaliuca mo Bulataka Nomu Vakabauta,” *Liaona*, Nove. 2014, 92.
6. *Aisea* 53:3.
7. Moronai 7:47.
8. Josefa Simici, ena *Luvequ Yalewa ena Noqu Matanitu: Na iTukutuku kei na Cakacaka ni iSogosoqo ni Veivukei* (2011), 16.
9. *Luvequ Yalewa ena Noqu Matanitu*, 159.
10. Vunau kei na Veiyalayalati 38:27.
11. Raica na Patricia T. Holland, “‘One Thing Needful’: Becoming Women of Greater Faith in Christ,” *Ensign*, Oct. 1987, 26–33.
12. “Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba.”
13. Joni 17:21.
14. R. Scott Lloyd, “God Wants His Children to Return to Him, Elder Nelson Teaches,” Church News section of LDS.org, Jan. 28, 2014, lds.org/church/news/god-wants-his-children-to-return-to-him-elder-nelson-teaches.
15. Howard W. Hunter, ena *Luvequ Yalewa ena Noqu Matanitu*, 157; raica talega na “To the Women of the Church,” *Ensign*, Nov. 1992, 96.
16. M. Russell Ballard, “Let Us Think Straight” (Brigham Young University devotional, Aug. 20, 2013); speeches.byu.edu.

Mai vei **Bonnie L. Oscarson**
Peresitedi Raraba ni Goneyalewa

Ira na Dautaqomaka na iVakaro ni Matavuvale

Me da veivuke ena tarai cake ni matanitu ni Kalou ni da tu doudou ka taqomaka na vakawati, bula vakaitubutubu, kei na vuvale.

Sa dua na ka dokai ka rekitaki na mai vakaitavi ena soqoni vakasakiti oqo ni goneyalewa kei na marama. Sa dua na veivakalougatataki levu vei keda ni da marama me da duavata ena bogi oqo ena lomavata kei na veilomani.

Au qai wilika wale toka ga na italanoa kei Marie Madeline Cardon, o koya kei na nona matavuvale eratou a ciqoma na itukutuku ni kosipeli vakalesui mai i Jisu Karisito mai vei rau na imatai ni daukaulotu erau a

kacivi me rau laki veiqaravi ki Itali ena 1850. E goneyalewa yabaki 17 se 18 ena gauna eratou papitaiso kina. Ena dua na Sigatabu, ni ratou sokalou tiko na matavuvale ena nodratou vale ena Veiulunivanua ena vualiku kei Itali, era a soqoni wavokita na nodratou vale e dua na ilala tamata cudrucudru, okati kina eso na italatala ni lotu ena koro ko ya, era tekivu kacikaci ka kaikaila, ka kaya me rau kau mai tuba na daukaulotu. Au sega ni vakabauta ni ra sa sega ni rawa ni waraka me ra mai vakavulici

ena kosipeli—era nakita me ra veivakararawataki vakayago. Sai koya na goneyalewa o Marie a tayabe yani ki tuba me vosa vei ira na ilala dauvakacaca.

Era tomana na kaikaila karakara-visa ka vakarota me rau kau mai tuba na daukaulotu. A laveta cake o Marie na iVolatabu e ligana ka vakarota me ra lako. E tukuna vei ira ni o rau na daukaulotu erau vakarurugi tiko ena nona veitaqomaki ka ra na sega ni vakacacana e duabulu na drauniuludrau. Rogoca na nona vosa: “Era tu vakadua kece . . . sa tu vata kei au na Kalou. A biuta ki gusuqu ko Koya na vosa oya, se keu a sega ni rawa ni cavuta. Sa maravu vakasauri na ka taucoko. Era mai duri veilecayaki tu yani e matana na goneyalewa malumalumu, sautanini ia sega ni rerere oqo na yavu tagane kaukauwa ka yaloca oya.” Era sa mani kerei ira na ilala dauvakacaca o ira na italatala me ra lako, era vakayacora vakakina vakamalu ena madua, rere, kei na veivutuni. Eratou a vakaotia na qelenisipi lailai na nodratou soqoni ena vakacegu.¹

E sega beka ni rawa mo raitayalo-yalotaka na goneyalewa yaloqaqa oya, tabavata kei na vuqa vei kemuni, me tu cake tu e matadra e dua na ilala dauvakacaca ka taqomaka na nona vakabauta vou ena yaloqaqa kei na yalodei?

Kemuni na taciqa, eso vei keda eda na sega ni sotava e dua na ilala dauvakacaca yalocudrucudru, ia e dua na ivalu e yaco tiko e vuravura oqo ka sa bololaki tiko kina na noda ivunau taumada ka vakamareqeti. Au vosa tiko vakabibi ena ivunau ni matavuale. Sa vakatarogi, vakadiloj, ka vakacacani ena veivanua kecega.

Ena nona wilika taumada o Peresitedi Gordon B. Hinckley “Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba” ena 20 na yabaki sa oti ena yabaki oqo, eda a vakavinavinakataka ka taleitaka na matata, rawarawa, kei na dina ni itukutuku vakatakilai oqo. Ia sega ni da se raica rawa kina ni da na gadreva vakalevu na ivakaro taumada oqo ena vuravura nikua me ivakarau eda na lewa kina na bati yadua ni ivakavuvuli vakavuravura era vagolea mai vei keda na tabana vakaitukutuku, na Initaneti, o ira na vuku, retioyaloyalo kei na iyaloalo yavala, kei ira sara mada

ga na daubulilawa. Sa yaco na ivakaro ni matavuvale me noda ivakarau me lewai kina na vakasama vakavuravura, kau vakadinadinataka ni ivakavuvuli sa virikotori ena loma ni itukutuku oqo era dina tu nikua me vaka ena gauna a solia kina vei keda e dua na parofita ni Kalou ena voleka ni 20 na yabaki sa oti.

Meu dusia mada e dua na ka ki-lailevu? E tu yadua sara na gauna me donu vakavinaka tu na ilakolako ni bula vua e dua, ka da kila vakavinaka ni sega ni marama taucoko era sotava tiko na veika e vakamacalataka na ivakaro. E bibi tikoga me kilai ka vakavuvulitaki na ivakarau ni Turaga ka segati na itagede uasivi duadua me vakavotukataki kina na ivakarau oya.

O keda yadua e dua na noda itavi ena ituvatuva, e tautauvata na keda yaga ena mata ni Turaga. Dodonu me da nanuma tiko ni kila vinaka na Tamada Vakalomalagi dauloloma na noda dui gagadre ni buladodonu ka na rokova na Nona yalayala ni na sega na ka e bureitaki vua e rokova ena yalodina na nona veiyalayalati. E tu vua na Tamada Vakalomalagi na itavi kei na ituvatuva ena vukuda yadua, ia sa koto talega na Nona gauna. E dua na

bolebole dredre ni bula oqo me vakabauti na nona gauna na Turaga. E vinaka me dua na ituvatuva tuvakawawa ena noda vakasama, ena vukea me da dau rokova na veiyalayalati, dauloloma, ka marama buladodonu dau tara matanitu ni Kalou se vanua cava ga e goleva noda bula. Me da vakavulici ira na luveda yalewa me ra kakavaka na veika uasivi ka tuvai na veigauna tawakilai.

Ena ika 20 ni yabaki oqo ni ivakaro ni matavuvale, au vinakata meu bolele keda kece na yalewa ena Lotu me da taqomaka “Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba.” Me vaka nona taqomaki rau ena yaloqaqa na daukaulotu kei na nona vakabauta vou o Marie Madeline Cardon, e gadrevi me da taqomaka ena doudou na ivunau vakatakilai ni Turaga ka vakamacalataka na vakamau, matavuvale, na itavi vakalou ni tagane kei na yalewa, kei na kena bibi na vuvale ni ra vanua tabu— ena gauna saraga e kailavaka tiko kina e daligada o vuravura ni sa oti na kedra gauna, yalani keda, se sa sega ni yaga ena gauna oqo na ivunau oqori. O keda yadua, veitalia na ituvaki ni nomu bula vakawati se iwiliwili ni luvemu, e rawa ni da taqomaka na ituvatuva ni Turaga e

vakamacalataka ena ivakaro ni matavuvale. Kevaka e ituvatuva ni Turaga, sa dodonu vakakina me noda ituvatuva!

E tolu na ivakavuvuli e vakavulici ena ivakaro au nanuma ni gadreva na dautataqomaki tudei. Taumada na nodra vakawati na tagane kei na yalewa. Eda vakavulici ena ivolanikalou, “Ia sa sega ni tu duadua ga na tagane ka me tu tani na yalewa, se tu duadua ga na yalewa me tu tani na tagane ena Turaga.”² Me dua e rawata na taucoko ni veivakalougatataki ni matabete, sa dodonu me dua na tagane vakawati kei na watina ka rau vauci vata ena vale ni Turaga, rau cakacaka vata ena buladodonu ka yalodina tikoga ena nodrau veiyalayalati. Oqo na ituvatuva ni Turaga ena vukudra na Luvena, se vakacava na levu ni vunau raraba se veivakacacani ena sega ni veisautaka na veika sa vakarota na Turaga. Sa gadrevi me da tomama tiko na noda vakatakarakarataka na vakamau buladodonu, segata ena noda bula na veivakalougatataki oya, ka vakabauta tiko kevaka e bera na kena yaco mai. Me da taqomaka na vakamau me vaka sa lewa na Turaga, lomani ira ka yalololoma vei ira e duidui nodra rai.

Na ivakavuvuli e tarava ka gadreva na domo ni veitaqomaki sai koya na laveti cake ni itavi vakalou ni tina kei na tama. Eda vakavulici ira vagumatua na luveda me ra kakavaka na veika cecere ni bula oqo. Eda gadreva me vakadeitaka ni ra kila na luveda yalewa ni rawa me ra rawata ka yaco me vaka na cava ga era vinakata. Eda nuitaka ni ra na taleitaka na vuli, me ra vuli vinaka, maqosa, ka yaco me vakataki Marie Curie se o Eliza R. Snow.

Eda sa vakavulica tale tikoga vei ira na luveda tagane kei na yalewa ni sega tale na ka e dokai cake, sega tale na itutu cecere cake, ka sega tale na itavi bibi cake mai na nodra na tina kei na tama? Au vakanuinui ena noda vakayaloqaqataki ira tiko na luveda me ra yacova yani na kedra vinaka duadua ena bula oqo me da vakavulici ira talega me ra rokova ka vakacerecerea na itavi e nodra na tina kei na tama ena ituvatuva ni Tamada Vakalomalagi.

A kunea o Abby, na luvei keirau yalewa gone duadua, e dua na madigi duatani sara me taqomaka kina na itavi vakatina. A taura ena dua na siga na notisi mai nodratou koronivuli na luvena ni vakayacori tiko na vakaitavi ena Career Day ni koronivuli. Era sureti na itubutubu me ra vakauta mai e dua na kerekere kevaka era vinakata me ra mai vakavulica vei ira na gone e koronivuli baleta na nodra cakacaka, a vakauqeti o Abby ka kerea me lako ka laki vosa me baleta na itavi vakatina. A sega ni saumi mai koronivuli, ni sa roro voleka mai na Career Day, qai qiri ki koronivuli, ni nanuma de ratou vakayalia na nona kerekere. Era a maqusa na cicivaka ka rau vakadonuya e rua na qasenivuli me mai vosa ena nodrau kalasi o Abby ena mua ni Career Day.

Ena nona itavi marautaki vei ira na gone, a vakavulica vei ira o Abby, ena loma ni veika tale eso, me vaka ni tina sa gadreva me viavia kenadau na wainimate, vakasama, lotu, veivakavulici, ivakatagi, volavola, cakacakaniliga, ilavo, ukuukutaki, caka ulu, draiva, qito, vakasasaqa, kei na vuqa tale. Era vakauqeti na gone. Qai tinia ena nodra vola ivola ni vakavinavinaka na gone me ra vakananumi ira kina na tina ka

vakaraitaka na vakavinavinaka ena vuqa na cakacaka loloma ni vei qaravi era dau ciqoma e veisiga. E vakila o Abby ni ra a raici ira na tinadra o ira na gone ena dua na rarama vou ka ni dua na itavi bibi sara na tina kei na tama. A kerekere me veiwasei tale ena yabaki oqo ena Siga ni Karia ka sureti me vakaitavi ena ono na kalasi.

A tukuna o Abby ena veika a sotava oya: “Au vakila ni rawarawa cake me ra nanuma na gone ena vuravura oqo ni itubutubu e dua na cakacaka ikarua ni kalasi se ena so sara na gauna e dua na ka vakatubudredre. Au vinakata me ra vakila na gone ni sai ira na ka bibi duadua vei ira nodra itubutubu, vakakina me tukuni vei ira na kena bibi

vei au niu dua na itubutubu ena vukei ira me ra kila na veika kece era dau vakayacora vei ira na nodra itubutubu kei na kena inaki.”

Na noda parofita lomani, o Peresitedi Thomas S. Monson, e ivakaraitaki vakasakiti ni nodra rokovi na marama kei na bula vakatina, vakauasivi vua na tinana. Ni tukuni ira tiko na tinada vakayago, a kaya kina: “Me da dui vakamareqeta yadua na dina oqo, e sega ni rawa vua e dua me guilecava na tinana ka nanuma na Kalou. E sega ni rawa vua e dua me nanuma na tinana ka guilecava na Kalou. Baleta na cava? Baleta o rau na tamata tabu oqo, na Kalou kei na tinada [vakavuravura], veitokani ena veibuli, ena loloma, ena

solibula, ena veiqaravi, erau sa vaka e dua ga.”³

Na iotioti ni ivakavuvuli ena gadrevi me da tu ka taqomaka na savasava ni vuvale. E gadrevi me da taura e dua na vosa ka dau cavuti ena so na gauna ena dela ni veivakalialiai ka laveta cake. Sai koya na vosa *dauqaravivale*. O keda kece,—yalewa, tagane, itabagone, kei na gone, sega ni vakawati se vakawati,—e rawa ni da cakacakataka me da dauqaravi vale. Sa dodonu me da “cakava na noda vale” me vanua vakai vakarau, idrodro, me ka tabu, ka veitaqomaki. Na noda vale e dodonu me vanua ena vakilai kina vakayauyau na Yalo ni Turaga ka vanua e dau vulici, vakavulici, ka bulataki kina na ivolanikalou kei na kosipeli. E vacava na duidui ena yaco e vuravura kevaka era raici ira na tamata kecega me ra dauveiqaravi ena veivale ni buladodonu. Me da taqomaka na vuvale me vanua ka tarava walega yani na valetabu ena savasava kei na tabu.

Kemuni na marama, au vakavina-vinaka meu dua na yalewa ena gauna oqo. E tu na madigi kei na veika me rawati ka sega tale ni dua na itabatamata ni yalewa a bau tu vei koya e vuravura. Me da veivuke ena tarai cake ni matanitu ni Kalou ni da tu doudou yani ka taqomaka na vakawati, bula vakaitubutubu, kei na vuvale. E gadrevi keda na Turaga me da yaloqaqa, tudei, ka sega ni yavalati rawa ka na taqomaka na Nona ituvatuva ka vakavuvulitaki ira na itabatamata era tubucake tiko mai ena Nona dina.

Au vakadinadinataka ni Bula tiko na Tamada Vakalomalagi ka lomani keda yadua. Na Luvena, o Jisu Karisito, na noda iVakabula ka Dauveivuetai. Au laiva vei kemuni na noqu ivakadinadina ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Marie Madeline Cardon Guild, “Marie Madeline Cardon Guild: An Autobiography,” cardonfamilies.org/Histories/MarieMadelineCardonGuild.html; raica talega Marie C. Guild autobiography, circa 1909, Church History Library, Salt Lake City, Utah.
2. 1 Korinica 11:11.
3. Thomas S. Monson, “Raica na Tinamu,” *Ensign*, Jan. 1974, 32.

Mai vei Peresitedi Henry B. Eyring

Matai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

Na Dauveivakacegui

Au vakadinadinataka ni Karisito sa bula sa tala mai na Yalo Tabu, na Dauveivakacegui, vei ira eda sa yalataka meda vukei Koya me vakacegui ira.

Kemuni na ganequ, sa dua na ka rekitaki vei au meu mai soqoni vata kei kemuni. Au sa nanuma kina na tinaqu, watiqu, luvequ yalewa, vugoqu yalewa, kei na makubuqu yalewa—eso vei ira era tiko qo. Au sa mai vakamareqeti ira kina vakalevu ena vuku ni parokaramu totoka oqo. Au kila ni sa vakaoqo na noqu matavuvale ia ena yaco na bula vakamatavuvale me totoka ni ra cakava na iVakabula me iusutu ni nodra bula. Eda sa vakananumi Koya ena bogi nikua ena ivakatagi,

masu kei na ivunau veivakauqeti. E dua na nona ivakarau na iVakabula ka da vakavinavinakataka sara vakalevu sa ikoya na Nona yalololoma tawayalani.

O sa mai vakila ena bogi nikua ni o Koya e kilai iko ka lomani iko. O sa vakila vakakina na Nona lomani ira era dabe voliti iko tiko. Era sa tacimu, luvena yalewa vakayalo na Tamada Vakalomalagi. E kauwaitaki ira me vaka Nona kauwaitaki iko. E kila na nodra veika rarawa taucoko. E gadreva me vukei ira.

Na noqu itukutuku vei kemuni ena bogi nikua ni sa rawa mo tiki bibi ni Nona veivakacegui vei ira era gadreva mera vakacegui. Ena totoka sara na nomu itavi ke o kila cake vakavinaka na sala sa dau sauma kina o Koya na masu ni kere veivuke.

E vuqa era masu tiko vua na Tamada Vakalomagi me ra vakacegui, ka vukei ena colati ni nodra icolacola ni mosi, galili, kei na rere. E rogoca na Tamada Vakalomalagi na masu oya ka kila na ka era gadreva. E rau sa yalataka vei ira na veivuke, O koya kei na Luvena Lomani, o Jisu Karisito o koya sa vakaturi cake.

A solia o Jisu Karisito na yalayala kamica oqo:

“Dou lako mai vei au, koi kemudou vakaaduaga sa oca ka colata nai colacola bibi, ia kau na vakacegui kemudou.

“Vakataqara vei kemudou na noqui vua, ka vuli vei au, niu sa yalomalua ka yalomalumulumu: dou na kunea kina na vakacegu ni yalomudou.

“Ni sa rawarawa na noqui vua, ka mamada na noqui colacola.”¹

Na icolacola bibi ka dodonu mera cola ena bula oqo na Nona italai

yalodina sa vakamamadataki ena Nona Veisorovaki. Sa rawa me kautani na icolacola ni valavala ca, ia na veivakatovolei ena bula oqo vei ira na tamata vinaka e rawa tikoga me icolacola bibi.

Ni sa raica na veivakatovolei oqori ena nodra bula na tamata vivinaka o lomani ira. Ni a vakila na nomu gadreva mo vukei ira. E tiko na inaki ni nomu a vakila na yalololoma me baleti ira.

O sa dua na lewe ni veiyalayalati ni Lotu i Jisu Karisito. A tekivu e vuniyalomu e dua na veisau levu ena nomu a lako mai ki na Lotu. Ni a veiyalayalati, ka ciqoma e dua na iyalayala ka sa tekivu me sa veisau sara tikoga na kemu ituvaki.

A vakamacalataka o Alama, ena nona vosa ga ena Wai o Momani, na nomu yalayala ena nomu papitaiso kei na kena ibalebale vei iko kei ira kece era tu wavolivoliti iko—vakabibi ena nomu matavuvale. E a vosa tiko vei ira era se qai vakarau vakayacora na yalayala o a sa vakayacora, ka ra sa ciqoma vakakina na yalayala vata ga ka solia vei iko na Turaga:

“Raica sa tu oqo na wai, (ia sa yaca tale ga ni wai) ko Momani; ia me vaka

dou sa gadreva mo dou curu ki na loma ni bai ni Kalou, ka vakatokai me nona tamata, ka sa lomamudou mo dou veivuketaka na nomudou i colacola me mamada kina;

“Io ni sa lomamudou mo dou tagi vata kei ira sa tagi, ka vakacegui ira sa rarawa ka vakadinadinataka na Kalou e na veigauna kece ga, ena veika kece ga kei na veivanua kece ga dou sa tiko kina me yacova na mate, io me vakabulai kemudou na Kalou, ka okati kemudou vata kei ira ena i matai ni tucake tale mai na mate, me nomudou kina na bula tawamudu.”²

Sa ikoya oya na vuna o gadreva kina mo vukea e dua na tamata sa segata tiko me toso ki liu ena nona vakaogai tu ena ivua ni lolosi kei na dredre. O a yalataka ni o na vukea na Turaga me vakamamadataki na nodra ivua ka mera vakacegui. A soli vei iko na kaukauwa mo vukea na kena vakamamadataki na ivua oqori ena nomu a ciqoma na isolisoli ni Yalo Tabu.

Ni sa vakarau rube ena kauveilatai, a vakamacalataka na iVakabula na sala e dau vakamamadataki kina o Koya na icolacola, ka solia na kaukauwa mera colati kina. A kila o Koya ni ra na lolosi na Nona tisaipeli. A kila o Koya ni ra na leqataka na nodra veisiga ni mataka. A kila o Koya ni ra na vakatitiqataka na nodra rawa ni toso yani ki liu.

A solia kina o Koya vei ira na yalayala ka solia vei keda kei ira taucoko na Nona tisaipeli dina:

“Ia kau na masuti Tamaqu, ena qai solia vei kemudou e dua tale na Dauveivakacegui, me tiko ga kei kemudou ka sega ni mudu;

“A Yalo Tabu sa vu ni ka dina; ko koya era sa sega ni vakabauta rawa na kai vuravura, ni ra sa sega ni raici koya se kilai koya: ia sai kemudou ga sa kilai koya: ni sa tiko vata kei kemudou ko koya ka na curumi kemudou.”³

A qai yalataka o Koya:

“Ia na Dauveivakacegui, na Yalo Tabu, ko koya ena tala mai ko Tamaqu e na yacaqu ena vakavulici kemudou ena ka kecega kau a vosataka vei kemudou.

“Au sa laiva vei kemudou na vakacegu, au sa solia vei kemudou

ka yalataka na Turaga. Rau a tala mai o Koya kei Tamada Vakalomalagi na Yalo Tabu me Dauveivakacegui kivei ira na Nona tisaipeli mera veivuke.

Ena dua na gauna sa oti e ratou a losivaka tiko e tolu na itabatamata ni dua na matavuvale na nona mate e dua na cauravou lailai yabaki lima. A mate ena dua na vakacala-ka ni ratou gade vata tiko kei na nona matavuvale. A noqu madigi oqo meu sarava tale mada na Nona dau vakalougatataki ira na yalodina na Turaga ena veivakacegui kei na kaukauwa mera vosota rawa.

Mumbai, India

na noqu vakacegu; au sa sega ni solia vei kemudou me vaka sa solia o vura-vura. Me kakua ni rarawa na yalomudou se rere.”⁴

Ena vica ga na macawa sa oti au raica na kena yaco na yalayala oqori ni kena talai mai na Yalo Tabu ki na nodra bula o ira na luve ni Kalou era vakatakekere tiko ena masu me vakamamadataki na nodra icolacola. Na caka mana ni kena vakamamadataki na icolacola a yaco mai ena dua na sala

Au a vakaraica toka na sala a vakamamadataki kina na Turaga na nodratou colacola bibi. Au a tiko vata kei iratou niu sa italai ni veiyalayalati ni Turaga—me vaka kina o iko ena vuqa na gauna ni nomu bula—“mo dou tagi vata kei ira sa tagi . . . ka vakacegui ira sa rarawa.”⁵

Baleta ga niu kila ni dina oqo, au lomavinaka kina ka yalo vakacegu ni rau sa sureti au na tubuna me keitou sota kei rau na itubutubu nei cauravou lailai ni bera na veibulu.

Au a masulaka meu kila na sala au rawa ni vukea kina na Turaga me vakacegui iratou. Keitou a dabe vata toka ena neitou rumu ni gade. Au a raraga toka na rumu ena bogi batabata oya ena dua na buka lailai.

Au a vakila meu tukuna vei rau niu lomani rau. Au tukuna vei rau niu vakila ni lomani rau na Turaga. Ena vica ga na noqu vosa au a saga meu kaya niu losivaki iratou ia e kila ga qo na Turaga ka kila vinaka o Koya na nodratou mosi kei na rarawa.

Ni oti noqu mai cavuta e vica na vosa oqo, au a vakila ni sa dodonu meu rogoci rau ena yalololoma me rau tukuna mada na veika rau sa mai vakila.

Ena dua na auwa ni neitou dabe vata toka, a levu cake tale na ka e ratou tukuna. Au vakila ena domodrau kei na matadrau ni sa tarai rau tiko na Yalo Tabu. Rau a vakaraitaka na ka sa mai yaco kei na ka rau vakila ena ivakadinadina rawarawa sara. Sa solia oti vei iratou na Yalo Tabu na vakacegu e sala vata mai kei na inuinui ni bula tawamudu, ni sa rawa vei nodrau cauravou, a mate ka sega vua na ivalavala ca, sa rawa me nodrau tawamudu.

Niu mai solia yani vei rau na veivakalougatataki vakamatabete, au a vakavinavinakataka na veivakayararataki ni Yalo Tabu ka tu e kea. A gole mai na Dauveivakacegui, ka kauta tiko mai na inuinui, yaloqaqa, kei na veivaqacotaki levu cake vei keda kece sara.

Ena bogi oya, au raica kina na ivakaraitaki ni nona cakacaka na Turaga me vakamamadataki na nodra icolacola na Nona tamata. Ni nanuma na iVola i Momani ena gauna era sa voleka kina ni vakaleqai na Nona tamata ena icolacola era vakacolati kina mai vei ira na dauveivakaocai vakaitamera.

Era a tagica na veivakacegui na tamata, me vaka na nodra dau vakayacora e vuqa eda lomana ka dau qarava. Sa ikoya oqo na itukutuku, kau kila ni dina:

“Ia au na vakamamadataki na icolacola dou sa vakacolati kina mo dou kakua ni vakila ni dou sa colata ena nomudou tiko vakabobula; ia au na kitaka oqo mo dou na kila vakaidina kina ni sa i au na Turaga na Kalou, kau

sa dautalevi ira na noqu tamata era sa vakararawataki.

“A sa vakamamadataki na i colacola kece sa vakataqari vei Alama kei ira na wekana; a sa vakaukauwataki ira na Turaga mera colata rawa na nodra icolacola, ka ra soli ira ena yalomarau kei na yalo vosota ki na nona lewa na Turaga.”⁶

Au sa raica ka se baci raica tale na cakamana oqo. Eda na vakamamadataki vakavinaka duadua na nodra ivua e so tale, ena noda vukeya na Turaga me vakaukauwataki ira. Sa ikoya oya na vuna e okata kina na Turaga ena nona veivakaroti meda dau vakacegui ira tale e so na ivakaro meda Nona ivakadinadina ena veigauna kei na veivanua kece sara.

E rau a vakadinadinataka na iVakabula na tama kei na tina ni gonetagane lailai ena bogi oya ena rumunigade e vale. A lako mai na Yalo Tabu, ka keitou a vakacegui kece sara. E rau a vakaukauwataki na itubutubu. A sega ni yali yani na icolacola ni lolosi, ia erau a rawa ni sotava na rarawa. Sa tubu tikoga na nodra vakabauta. Ka tomani tiko na nodra qaqaco ena nodra kerea tikoga ka bulataka tiko.

Na ivakadinadina ni Yalotabu baleta na Veisorovaki ka yaco talega mai ena

bogi o ya a vakaukauwataki Jope me colata na nona icolacola:

“Niu sa kila sa bula tiko na noqui Vakabula, ena tu talega e vuravura ena veisiga mai muri:

“Ia ni sa rusa sara na kuliqu oqo, kau na kunea ga na Kalou ena yagoqu.”⁷

Na ivakadinadina mai vua na Yalotabu a soli kina vua na kaukauwa me vosota. Ena lako sivita na tagi kei na lailai ni veivakacegui mai vei ira na tu wavoliti koya me raica na reki ena yaco mai vei ira na yalodina ni oti nodra lako sivita yani ena yalodina na nodra veivakatovolei.

A yaco dina vei Jope. A yaco vua ena bula oqo na veivakalougatataki. A mai yala ena cakamana oqo na italanoa kei Jope:

“Sa vakalougatataka vakalevu ko Jiova na veiyabaki i Jope sa muri, ka vakalailai eliu. . . .

“Ka sa sega ni kune ena vanua taucoko ko ya na yalewa sa matavinaka me vaka na luve i Jope: a sa vota vei iratou ko tamadratou na ivotavota e na kedra maliwa na ganedratou.

“Sa oti oqo sa bula tiko ko Jope ka dua na drau ka vasagavulu na yabaki ka raici iratou na luvena kei na luvedratou na luvena, me va nai tabatamata.

“A sa mate ko Jope, ni sa qase mai ka vuqa na nona yabaki.”⁸

Sa ikoya na ivakadinadina mai vua na Yalotabu ni kena yaco mai na Veisorovaki a yaco vei Jope me vorata na veivakatovolei ka okati vata mai kei na bula oqo kivei keda taucoko. Oqori e tiki ni ituvatuva ni veivakabulai cecere ka solia vei keda na Tamada. A vakatara vei Luvena me vakarautaka, ena Nona solibula ni veisorovaki, na inuinui ka vakacegui keda se vakacava sara na dredre ni sala i vale ki Vua.

Erau a tala mai na Yalo Tabu na Tamana kei na Luvena me mai vakacegui ira ka vakaukauwataki ira nona tisaipeli na iVakavuvuli, ena nodra ilakolako oqo.

Au a raica na cakamana ni veivakacegui oqo niu yaco mai ena valenilotu, na vanua ka vakayacori kina na lotu ni veibulu ni gonetagane lailai. Au a sotava e dua na goneyalewa totoka au sega ni kila. E kaya ni gole tiko mai ki na veibulu me mai lolosi ka veivakacegui ke rawa.

E kaya ni nona gole mai ki na veibulu oqo mena vakacegui talega kina. A kaya ni se qai mate walega qo na nona ulumatua. A keveta tiko e dua na goneyalewa lailai totoka. Au kala yani e liu vua meu raica na matadre-dredre nei goneyalewa lailai. Au tarogi tinai gonelailai, “O cei na yacana?” E sauma mai vakatotolo ena marau “Na yacana o Reki. Na Reki e yaco ni oti na rarawa.”

A wasea tiko vei au na nona ivakadinadina. Au a raica ni vakacegui kei na sautu sa yaco mai vua mai na kena ivurevure dina duadua. Na Kalou duaduaga e kila na yalo, ka sa iKoya duadua talega e rawa me kaya vakadinadina, “Au kila na ka o vakila.” Ia sa rawa meu raitayalotaka ruarua na nona reki kei na rarawa taumada, ia e kila ga ni Turaga e lomani koya.

Au sa kila ga vakatikina na levu ni gauna e marau kina o Koya, ni ra vukeyi Koya na Nona tisaipeli, me kauta yani na vakacegu kei na reki vua e dua na luvena na Tamada Vakalomalagi.

Au vakadinadinataka ni Turaga sa kerei keda yadua, na Nona tisaipeli, me

veivukei ena noda vakamamadataka na noda icolacola vakai keda. Eda a sa yalataka meda na vakayacora. Au vakadinadinataka ni Turaga, ena Nona Veisorovaki kei na Tucake Tale, a sa voroka kina na kaukauwa kei mate. Au vakadinadinataka ni Karisito sa bula sa tala mai na Yalo Tabu, na Dauveivakacegui, vei ira eda sa yalataka meda vukei Koya me vakacegui ira.

Ko ni sa ivakadinadina taucoko, me vakataki au ga, me baleta na dina ni vosa e tiko ena pini e dara toka o tinaqu ena 20 na yabaki vakacaca ni lewena tiko na matabose raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei. E volai toka kina, "Sa sega ni Mudu na Loloma."⁹ Au se kila tikoga na ibalebale taucoko ni vosa oqori. Ia au a raica rawa na gauna e dau dodoliga yani me vukei ira na vakaleqai. Na ivolanikalou e tukuna vei keda na dina oqo: "Sa vu mai vei Karisito na loloma uasivi sara."¹⁰

Sa sega ni mudu na Nona loloma, ka sega ni oti rawa noda vakila na ue e lomada meda "tagi vata kei ira sa tagi . . . ka vakacegui ira sa rarawa."¹¹ Ka sega ni rawa me biuti keda na vakacegu sa yalataka tu o Koya ni da qaravi ira na tamata ena Vukuna.

Me vaka e dua na Nona ivakadinadina, au vakavinavinakataka na nomuni dau vakayacora sara tiko vakavinaka na nomuni itavi ni dau vukea na Turaga o Jisu Karisito sa bula tiko kei na Yalo Tabu, na Dauveivakacegui, mera vakaukauwataki na duru sa malumalumu ka laveta cake na liga sa wadamele.¹² Au vakavinavinaka vakalevu, mai na vu ni yaloqu taucoko, me baleti ira na yalewa ena noqu bula era tisaipeli dina i Jisu Karisito era a vukei au ka vakalougatataki au. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Maciu 11:28–30.
2. Mosaia 18:8–9.
3. Joni 14:16–17.
4. Joni 14:26–27.
5. Mosaia 18:9.
6. Mosaia 24:14–15.
7. Jope 19:25–26.
8. Jope 42:12, 15–17.
9. 1 Korinica 13:8.
10. Moronai 7:47.
11. Mosaia 18:9.
12. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 81:5.

Mai vei Peresitedi Henry B. Eyring
Matai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

“Sa Segala Li ni Vaka Oqo na Lolo Kau sa Vinakata?”

Ena yaga vakalevu cake na nomu isolisoli ni lolo mai na nomu vakania ka vakasuluma tiko na yago. Ena vakabula ka veisautaka na yalo.

Kemuni na taciq kei na ganequ, sa ka ni reki vei au meu vakaraitaka ena koniferedi raraba oqo ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai niu lomani kemuni. Na reki oqo e vakadinadinataka mai na Yalotabu ni loloma ni iVakabula sa yaco yani vei kemuni yadudua kei ira kece na luvena na Tamada Vakalomalagi. Sa gadreva tu na Tamada Vakalomalagi me vakalougatataki ira na luvena vakayalo ka vakayago. Sa kila vinaka tu o Koya na nodra dui gagadre, nodra mosi, kei na nodra vakanuinui.

Na gauna eda dau vukea kina e dua, sa dau vakila oqo na iVakabula me vaka eda sa vukei Koya sara tikoga.

A kaya vei keda ni dina o ya, ena gauna a vakamacalataka kina o Koya e dua na gauna mai muri, ka na yaco taucoko vei keda meda raici Koya kina, ni sa mai cava na noda bula ena vuravura oqo. Sa makare tikoga mai niu raitayalotaka na gauna mai muri o ya, ena veisiga niu dau masu ka lolovaka meu kila na ka meu kaya ena mataka nikua. Na vakamacala ni Turaga baleta na veivakatarogi ni gauna mai muri o ya a soli vei iratou na Nona tisaipeli, ka tukuni tiko kina na veika sa gadreva

taucoko tu na lomada me yaco dina talega vei keda:

“Ena qai kaya na Tui vei ira ena liga i matau, Ni lako mai, koi kemuni sa vakalougatataki vei Tamaqu, mo ni rawata na matanitu sa vakarautaki me nomuni mai na ivakatekivu kei vuravura:

“Ni kau a via kana, ka ni a solia mai vei au na kakana: au a via gunu, ka ni a vagunuvi au: au a vulagi, ka ni a kauti au ki vale:

“Luvawale, ka ni a vakasulumi au: Au a tauvimate, ka ni a mai raici au: au a tiko ena vale ni veivesu, ka ni a lako mai vei au.

“Ena qai vosa vua ko ira na yalododonu, ka kaya, Na Turaga, keimami a raici kemuni mada ni naica ni kemuni a viakana, ka vakani kemuni? se via-gunu, ka vagunuvi kemuni?

“Se keimami a raici kemuni ni naica ni kemuni a vulagi, ka kauti kemuni ki vale? se luvawale, ka vakasulumi kemuni?

“Se keimami a raici kemuni ni naica ni kemuni a tauvimate, se tiko ena vale ni veivesu, ka lako vei kemuni?

“Ena qai vosa na Tui ka kaya vei ira, Au sa kaya vakaidina vei kemuni, Ni kemuni a cakava vua e dua sa lailai vei ira na wekaqu oqo, ni a cakava vei au.”¹

O kemuni vata kei au eda vinakata na veikidavaki lomani oqo mai vua na iVakabula. Ia mena kilikili vakacava vei keda oqo? Era sa vuqa cake na luvena na Tamada Vakalomalagi mai na kena eda rawa ni vukea era sa walokai tu, sega nodra vale, ka ra tiko duadua vakai ira. Ka sa toso cake tikoga na kedra iwiliwili mai na kena eda rawa ni vukei ira rawa.

Sa qai solia kina vei keda yadua na Turaga e dua na ka meda na cakava. Oqo e dua na na vunau e rawarawa sara vua e dua na gone me kila vakavinaka. Oqo e dua na ivakaro e yalataki tiko kina e dua na ka totoka vei ira era vakaleqai tu vakakina vei keda.

Oqo na lawa ni lolo. Na vosa mai na ivola i Aisea sa ivakamacala ni Turaga baleta na ivakaro kei na veivakalougatataki me noda oi keda ena Nona Lotu:

“Sa sega li ni vakaoqo na lolo kau sa vinakata? Mo dou sereka na ivesu sa sega ni dodonu, ka luvata na ikaukau bibi, ka sereki ira na bobula mera lalaga, ka mo dou musuka kece talega na ivua?

“Sa vakane, se segai, me soli madrai vua sa viakana, ia ko ira sa rarawa ka luveniyali mo kauta ga ki na nomu vale? ni ko sa kunea e dua sa luvawale, mo vakasulumi koya, ia mo kakua ni vunitaki iko mai vua na wekamu dina?

“Ena qai kida mai na nomu rarama me vaka na mataka, ka na tubu vakasauri mai na nomu bula vinaka: ena qai liutaki iko na nomu cakacaka dodonu; ia na iukuuku i Jiova ena kemu imurimuri.

“Ko na qai masu ka na rogoci iko ko Jiova; ko na qai tagi, ka na kaya mai ko Jiova, Koi au oqo. Kevaka ko biuta tani ena kemudou maliwa nai vua, na dusi qaqalo, kei na vosa ca;

“Ia kevaka ko daulomasoli vua sa viakana, ka sa vakamamautaka na yalo i koya sa rarawa; ena qai cadra

na nomu rarama ena butobuto, kei na nomu bogi loaloa me vaka na siga levu:

“Ia ko Jiova ena tuberi iko tikoga, ka vakamamautaka na yalomu ena dau-siga, ka vakaukauwataka na suimu: ia ko na vaka na were sa vakasuasuatiki, ka vaka na ivurevure sa sega ni yali na kena wai.”²

Sa mai solia kina oqo na Turaga vei keda e dua na ivakaro e rawarawa sara kei na kena yalayala e totoka dina. Nikua ena Lotu sa soli tu vei keda na madigi meda lolo ena veivula ka solia ena loloma e dua na isolisoli ni lolo vei noda bisopi se peresitedi ni tabana me baleta nodra vukei na dravudravua kei na vakaleqai. Eso ena vakayagataki vei ira era tiko voliti kemuni, ena rairai dua beka ena nomu matavuvale. Era na masu ka lolo na italai ni Turaga me vakatakilai mai o cei mena vukei kei na veivuke cava me soli. Na kena ena sega ni gadrevi mera vukei kina o ira ena nomuni tabani Lotu me na laki vakayagataki ki na nodra vakalougatataki na lewe ni Lotu tale eso, ena veiyasai vuravura, era vakaleqai tu.

Na ivakaro ni lolo baleti ira na dravudravua sa tu kina na veivakalougatataki e vuqa. E kaya o Peresitedi

Spencer W. Kimball ni sega ni vakamuri na lawa oqo sa yaco me dua na ivalavala ca e bi na kena isau. A vola kina: “Sa yalataka tu na Turaga na veivakalougatataki cecere kivei ira era lolo ka vukei ira na vakaleqai. . . . Na veivakuqeti kei na veidusimaki vakayalo ena lako vata mai kei na ivalavala dodonu kei na veivolekati kei na Tamada Vakalomalagi. Ni da sega ni cakava na cakacaka dodonu oqo ni lolo ena tagutuvi keda mai na veivakalougatataki oqo.”³

Au a ciqoma e dua vei ira na veivakalougatataki oqo ena vica na macawa sa oti. Me vaka ga ni na yaco tiko na koniferedi raraba ena mua ni macawa ka dau yaco kina na soqoni ni lolo, kei na ivakadinadina, au a lolo ka masu meu kila na sala meu rawa tikoga ni talairawarawa ki na ivakaro meu kawaitaki ira era tiko vakaleqai.

Ena Vakarauwai, niu se lolo tikoga, au a yadra ena 6:00 ka masu tale. E lomaqu sara meu raica mada na itukutuku kei vuravura. E keru au wilika kina na itukutuku oqo:

A vakacacana e vuqa na vale na Cagilaba o Pam ni a ravuti Port Vila vakadodonu, na koroturaga kei Vanuatu. Era sa vakaleqai ena gauna oqo e ono

na tamata mai Vanuatu, e vakadeitaki na kena imatai oqo me dua vei ira na cagilaba kaukauwa duadua me bau curuma na vanua.

“E sega ni dua na vunika me bau tu vakadodonu ena kena a ravucaka takoso na yanuyanu lailai oqo ni Pasivika na [cagilaba].”⁴

Era sa tuva tiko na timi ni vakadikevi ni vakacaca ena World Vision mera laki raica na vakacaca ni sa ruru na cagilaba.

Era a vakasalataki ira na lewenivanua mera tiko ena veivale e kaukauwa me vakataka ena univesiti kei na koronivuli.

Era sa qai kaya: “Na nodra vale kaukauwa duadua o ya na valenilotu sime, e kaya o Inga Mephram [mai na] CARE International. . . . ‘Eso vei ira e sega vei ira o ya. E dredre me kune e dua na vale o nanuma ni na rawa ni taqeya e dua na (cagilaba) Vakatagedegede 5.’”⁵

Niu wilika oqo, au nanuma sara noqu a laki sikova na veitikotiko mai Vanuatu. Au raitayalotaka rawa na nodra sa laki cibini vata toka ena nodra vale sa vakarusai ena cagi. Kau nanuma kina na nodra a kidavaki au ena loloma o ira na lewenivanua mai Vanuatu. Au vakasamataki ira ni ra sa dro mera vaqara bula ki na noda valenilotu sime.

Au raitayalotaki bisopi kei peresitedi ni iSoqosoqo ni Veivukei ni rau veilakoyaki voli ena kedra maliwa, ena veivakacegui, soli vulaqeti, kakana mera kana, kei na wai mera gunuva. Au raici ira na gone ni ra sa cibini vata toka ena taqaya.

Era tu sara vakayawa mai na vale au wilika tiko kina na itukutuku o ya, ia au kila na cava sa cakava tiko na Turaga maivei ira na Nona italai. Au kila na vuna sa mai rawa kina mera vukei ira na luvena na Tamada Vakalomalagi o ya na isolisoli ni lolo, era solia wale na tisaipeli ni Turaga era tu sara vakayawa ia era voleka vua na Turaga.

Ia au sa sega tale ni waraka me Sigatabu. Au a kauta e dua na isolisoli ni lolo vua na noqu bisopi ena mataka o ya. Au kila ni isolisoli o ya ena vakayagataka o bisopi kei peresitedi ni iSoqosoqo ni Veivukei me vukea e dua ena noqu itikotiko raraba. Ena sega

beka ni gadrevi na noqu isolisoli lailai ena vanua e volekata na neitou itikotiko vakamatavuvale, ia sa na yaco yani na ikuri ni cau eke ki na vanua yawa me vakataki Vanuatu.

Ia era na yaco mai eso tale na cava kei na veivakaleqai e vuravura taucoko kivei ira na tamata sa daulomani ira na Turaga kei na nodra rarawa e vakila o Koya. Ena laki vakayagataki e dua na tiki ni nomuni isolisoli ni lolo ni vula oqo mena vukea e dua, ena dua na vanua, ka na vakila na Turaga ni sa vakacegui na tamata o ya me vaka e yaco tiko Vua.

Ena yaga vakalevu cake na nomu isolisoli ni lolo mai na nomu vakania ka vakasuluma tiko na yago. Ena vakabula ka veisautaka na yalo. Na vua ni isolisoli ena yalo sa lomasoli sa rawa beka me laki gadreva na yalona o koya e vukei me laki vukei ira yani era tiko vakaleqai. Sa yaco tiko oqo e vuravura taucoko.

A yaco oqo ena bula nei Sista Abie Turay, e vakaitikotiko mai Sierra Leone. A tubu e dua na ivalu vakamata tamata ena 1991. A vakacacana sara vakatani na vanua me vica na yabaki. Sa yaco oti tu o Sierra Leone me dua vei ira na matanitu dravudravua sara e vuravura. “Ena veivaluvaluti oqo a sega ni matata o cei sa liutaka tiko na matanitu—era sa sogo . . . na baqe, sa sega ni cici na matanitu, era sa guce na ovisa [vei ira na dauvakacaca], . . . ka sa lomolomora na vanua, ena veivakamatei kei na rarawa. E tini vakaudolu na tamata era sa

vakamatei, ka sivia na rua na milioni na tamata era sa biuta na nodra vale mera drobula mai na veivakamatei.”⁶

Ena gauna mada ga vakaqo, sa tubu tikoga na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai.

E dua vei ira na isevu ni tabana a tauyavutaki ena siti e tiko kina o Sista Turay. Na turaga watina a isevu ni peresitedi ni tabana e kea. A veiqaravi vaka-peresitedi ni tikina ena gauna ni yaco tiko na veivaluvaluti vaka-kawa tamata.

“[Nikua] ni ra gole yani na vulagi ki na vale nei Sista Turay, e dau taleitaka me vakaraitaka vei ira e rua na ivakananumi [mareqeti] mai na ivalu: e dua na sote oriori karakarawa vulavula a [taura mai] na dua na isolesole isulu vakayagataki oti era [solia mai na lewe ni Lotu] kei na dua na tutuvi, sa makawa ka kakalamulamu tu.”⁷

E kaya o koya, “Na sote oqo sa imatai ni . . . isulu au [a taura]. . . . Au dau dara tu ki cakacaka—e a ka vinaka dina. [Au rairai totoka sara ga kina.] Sa sega tale ni dua na noqu isulu.

“Ena gauna ni ivalu oqo, a vakatakataritari keitou toka na itutuvi oqo, oi au kei iratou na luvequ. Ni ra botei keimami [mai] na dauvakacaca, oqo ga na ka au taura [rawa] ka [dro yani ki veikau meu vuni]. Keitou [sa dau] kauta tiko na itutuvi oqo. E dau vakatakataritari keitou ka taqomaki keitou mai na namu.”⁸

“E vakavinavinakataka o Sista Turay e dua na peresitedi ni kaulotu a curuma rawa yani e dua na matanitu sa boloraki tu ena ivalu ka kauta tiko mai eso na i[lavo] ena nona taga.” Na ilavo oqori, mai na isolisoli ni lolo mai vei ira na tamata vakataki iko, era sa mai volia kina na Yalododonu na kakana a sega ni rawa vei ira e vuqa mai Sierra Leone mera volia rawa ena isau sa rui levu vei ira. “A sega ni mate e dua na lewe ni Lotu . . . mai na walokai ena via kana ena gauna ni veiravuravuti oqo.”⁹

Ena nona talanoataka tiko o Sista Turay na nodra a vakabulai mai na nodra loloma eso, a kaya kina, “Niu vakasamataki [ira] na tamata era a cakava oqo . . . au nanuma ni sa talai [ira mai] na Kalou, baleta ni ra tamata wale sara era a lomani [keimami] mai.”¹⁰

Dua na gauna lekaleka sa oti a sikovi Abie mai e dua mai Amerika. Ni sa mai tiko vata kei koya, e lako sara na matai vulagi “ki na dua na ivolanikalou e toka ena teveli.” E kila rawa sara ni ka vakamareqeti, ni “volai sara toka vakavinaka na kena kolomu. Sa [makawa] sara na drauna; ka so sa kadresu. Sa lili toka ga na waqana.”

A taura cake sara na ivolanikalou e “ligana ka cega sara vakamalua. Ni [sa cega, a raica sara e dua] na ilavelave dromodromo ni ikatini. E raica kina o [koya] ni matanitu oqo e levu sara [na ka e rawata e dua na dola], ia a sauma rawa o Abie Turay e dua na dola na nona ikatini, dua na dola ki na ilavo ni kaulotu, ka dua na dola na isolisoli ni lolo me baleti ira, e vakatoka o koya, era ‘dravudravua dina.’”

A sogota tale o vulagi na ivolanikalou nei Sista Turay ka vakasamataka, ni tucake vata kei koya na tina yalodina ni Aferika, ni sa butuka tu na vanua tabu.¹¹

Me vaka ga ni daru sa ciqoma na veivakalougatataki ni nodaru isolisoli ni lolo ni sa rawa ni veisautaka na yalo, sa vakakina na lolo mera na bula kina eso. Ena rawa me vakila talega e dua na gonelailai.

E vuqa na gone lalai, kei na so na gase, ena rairai dredre beka vei ira ena vuku ni leqa eso mera lolo me 24 na auwa. Sa na rawa ga, ena vosa i Aisea, e vakilani ni lolo sa “vakararawataka na yalodra.” Era kila rawa na itubutubu yalomatua na kena rawa ni yaco oqo ka ra muria sara kina na ivakasala nei

Peresitidi Joseph F. Smith: “Ena vinaka cake mo ni vakavulici ira ena ivakavuvuli ka mera maroroya ni ra sa qase cake mai mera na digidigi sara kina vakavuku.”¹²

Au sa qai raica oti toka ga oqo na veivakalougatataki ni ivakasala oqo. E raica e dua vei ira na makubuqu tagane ni kaukauwa cake sara mai vei koya na lolo me 24 na auwa. Ia e rau vakavulica tikoga ki yalona na ivakavuvuli oqo na nona itubutubu yalomatua. E dua na nona itokani gonenivuli a mate e dua na tacina ena dua na vakacala-ka. A tarogi tinana sara na makubuqu ena siga ni lolo, ena gauna e dau dredre sara kina vua me tomana na lolo, ena yalo vakacegu beka o nona itokani e lolosi tiko ke na tomana na nona lolo.

Na nona taro oqo sa veivakadeitaki ni ivakasala nei Peresitidi Joseph F. Smith. Sa yacova mai e dua na vanua na makubuqu me sega walega ni kila vinaka na ivakavuvuli ni lolo, ia sa mai teivaki rawa e yalona. Sa mai vakila o koya ni nona lolo kei na masu ena rawa me veimuataki ki na veivakalougatataki mai vua na Kalou ki vua e dua e tiko vakaleqai. Ke na bulataka vakawasoma na ivakavuvuli oqo, ena kauta mai na veika vinaka ena nona bula, ni sa yalataka tu na Turaga. Ena yaco vua na veivakalougatataki vakayalo ni kaukauwa me ciqoma kina na veivakauqeti vakayalo ka gugumatua me vorata rawa na veitemaki.

Eda sega ni kila na vuna taucoko a gole kina o Jisu Karisito ki na lekutu me laki lolo ka masu. Ia eda kila e dua

vei ira na ka a yaco: a vorata rawa na ivakabula na veitemaki i Setani me vakayagataka vakailoa na Nona kaukauwa vakalou.

Na gauna lekaleka eda lolo kina ena veivula kei na cau lailai eda solia kivei ira na dravudravua ena rawa ni da dolei ga mai kina vakalailai ki na noda bula meda sa kakua ni gadreva na cakacaka butobuto. Ia e tiko e dua na yalayala cecere, sa soli vei keda ena gauna eda cakava taucoko na veika eda cakava rawa ni da masu, lolo, ka soli iloloma vei ira sa vakaleqai tu:

“Ena qai kida mai na nomu rarama me vaka na mataka, ka na tubu vakasauri mai na nomu bula vinaka: ena qai liutaki iko na nomu cakacaka donu; ia na iukuuku i Jiova ena kemui murimuri.

“Ko na qai masu ka na rogoci iko ko Jiova; ko na qai tagi, ka na kaya mai ko Jiova, Koi Au oqo.”¹³

Sa noqu masu ni da na taura vei keda kei na noda matavuvale na veivakalougatataki cecere oqo.

Au vakadinadinataka ni o Jisu na Karisito, ka da sureti tiko ena Nona Lotu meda vukei Koya mena qaravi ira na dravudravua ena Nona sala, ni sa yalataka tu ni na yaco mai na veivakalougatataki tawayalani ni da veivuke yani Vua. Ena yaca tabu i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Maciu 25:34–40.
2. Aisea 58:6–11.
3. Spencer W. Kimball, *The Miracle of Forgiveness* (1969), 98.
4. Raici Steve Almasy, Ben Brumfield, kei Laura Smith-Spark, “Cleanup Begins in Vanuatu after Cyclone Batters Islands,” Mar. 14, 2015, edition.cnn.com.
5. Raici Sean Morris, Steve Almasy, kei Laura Smith-Spark, “‘Unbelievable Destruction’ Reported in Tropical Cyclone Pam’s Wake,” Mar. 14, 2015, edition.cnn.com.
6. Peter F. Evans, “Sister Abie Turay’s Story,” itukutuku sega ni tabaki.
7. Peter F. Evans, “Sister Abie Turay’s Story.”
8. Abie Turay, cavuti ena Peter F. Evans, “Sister Abie Turay’s Story.”
9. Peter F. Evans, “Sister Abie Turay’s Story.”
10. Abie Turay, cavuti ena Peter F. Evans, “Sister Abie Turay’s Story.”
11. Peter F. Evans, “Sister Abie Turay’s Story”; e dua na vidio baleti Sister Turay, “We Did Not Stand Alone,” sa vakarautaki tu ena lds.org/media-library.
12. Joseph F. Smith, “Editor’s Table,” *Improvement Era*, Dec. 1903, 149.
13. Aisea 58:8–9.

Mai vei Peresitedi Boyd K. Packer
Peresitedi ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Na iTuvatuva ni Bula Marau

Na icavacava ni itaviqaravi taucoko ni Lotu o ya na nodrau bula marau e dua na tagane kei na dua na yalewa vata kei ira na luvedrau ena nodra itikotiko, vauci vata me baleta na veigauna tawamudu.

Ena vuqa na yabaki sa oti, ni oti na iKarua ni Valu Levu, au a vuli tiko ena koliji. Eke au a sotavi Donna Smith kina. Ena gauna o ya au a wilika ni rua na gacagaca vinaka ni vakamau me gugumatua o ya na bisikete kamica kei na iregu. Au nanuma kina ni sa bau veiraurau toka o ya.

Au laki vuli ena mataka ka gole tale ena yakavi ki na siti o Brigham meu laki cakacaka ena qaraji ni motoka nei tamaqu. Na iotioti ni kalasi nei Donna ena mataka o ya na qaravi ni itikotiko. Au dau laki rai ena nona kalasi ni bera niu gole. E katuba iloilo buto, ia keu tu e yasani iloilo, ena raica mai na kequ iyaloalo e tau-tuba. E dau vakalutu lo mai vata kei na dua na bisikete kamica ka reguci au. Na kena vo sa matata tu. Keirau a vakamau ena Valetabu e Logan Utah, ka tekivu ekeri na ilakolako cecere ni neirau bula.

Ena kena veiyabaki au sa dau vakavulica tiko e dua na ivakavuvuli bibi: na icavacava ni itaviqaravi taucoko ni Lotu o ya na nodrau bula marau e dua na tagane kei na dua na yalewa vata kei ira na luvedrau ena nodra itikotiko,

vauci vata me baleta na gauna oqo kei na veigauna tawamudu.

Ena ivakatekivu:

“A ratou sa ia na Kalou ka bulia na tamata me itovo vata kei iratou, io sa bulia na tamata me itovo vata kei na Kalou; io na tagane kei na yalewa e ratou sa bulia.

“E ratou sa kaya na Kalou: Me datou vosa vakalougatataki rau mada. A ratou

sa kaya na Kalou: Me datou qisi rau me rau vakaluvani ka tubu me lewe vuqa ka vakatawai vuravura, ka vakamalumalumutaka” (Eparaama 4:27–28).

Sa mai tekivu kina na cowiri ni bula vakatamata ena vuravura oqo ni “Rau sa veiyacovi ko Atama kei Ivi na watina, a sa sucu e vuqa na luvedrau, na tagane kei na yalewa, a ra sa tubu me lewevuqa ka vakatawai vuravura.

“Ia . . . era sa lako yarua na luvei Atama, . . . ka ra vakaluvani” (Mosese 5:2–3).

E se bera mada vakadua ni bokoci na ivakaro ni vakatubu kawa ka vakatawai vuravura. Sa ka yaga sara na ituvatuva ni veivakabulai ka sa ivurevure ni bula marau ni tamata. Mai na vakayagataki vakadodonu ni kaukauwa oqo, sa rawa meda toro voleka vua na Tamada Vakalomalagi ka vakila e dua na taucoko ni reki, vakakina na bula vakalou. Na kaukauwa ni vakatubu kawa e sega ni dua na tikina vakacala-ka ni ituvatuva; sai koya na ituvatuva ni bula marau; sai koya na idola ki na bula marau.

Na gagadre ni vakaitokani ena kawatamata sa ka tudei ka kaukauwa sara. Na noda bula marau ena bula oqo, na noda reki kei na bula vakacerecerei ena vakatau tiko ki na ivakarau ni noda raica na gagadre oqo e gugumatua, veivakayararataki, ka vakayago. Ni sa matua mai na kaukauwa ni vakatubukawa ni sa tekivu me cauravou se goneyalewa na tamata, ena yaco vua na gagano, ena kena sala dina, na veika sotavi vakayago e sega ni vakatauvatani rawa.

Kena ivakarau, na tikovata e tekivu ena gagano. E dina ga ni duidui ena veivanua, e vakabulabulataki mai ena yalo maqusa ni italanoa ni veidomoni kei na kakavaki, so na gauna ena tawa kauwaitaki. E yaco ena cila ni vuli kei na veirosi, ivola ni veidomoni, sere ni dodomo, serekali, na veitauri liga, kei na ivakaraitaki eso ni nodrau veivakakati e dua na cauravou kei na dua na goneyalewa. E tabogo ko vuravura vei rau na veitau, ni rau kovuti tu ena yalo ni reki.

Ke o nanuma beka ni dodomo vou sa vakataucokotaki e yaco rawa ena vuku ni veika e rawati mai na wai tovure ni mataniwai ni bula, o se bera

ni raica mada na dina kei na veivakacegui ni dodomo ni vakamau ni dua na gauna balavu. O ira na veiwatini era vakatovolei ena veitemaki, veiba, leqa vakailavo, leqa ni matavuvale, ena tauvimate, ia ni yaco tiko oqo e kaukauwa cake tikoga na veidomoni. Na veidomoni sa matua tiko na kena marau era sega ni bau vakasamataka rawa na veiwatini vou.

E gadrevi na dodomo dina na kena maroroi me oti mada na vakamau me qai wasei na veivinakati oqori me dolavi kina na kaukauwa tabu ni vakatubu kawa. Sa kena ibalebale na dro-tani mai na gagano vakayago ena rawa ni veirawai. Na dodomo savasava ena raica me caka mada na veiyalayalati dina tawamudu, na vakamau ena lawa kei na dodonu, ka tarava na cakacaka vakalotu ni veivauci e valetabu, sai koya na kaukauwa ni vakatubukawa, sa donu vua na Kalou ni sa vakaraitaka na dodomo sa taucoko. Oqo mena wasei duadua ga ka vakatabakidua vei koya na nomu itokani tawamudu.

Ni curumi oqo ena kilikili, ena vakilai sara ki na yago, vakasama, kei na yalo e totoka ka vakacecerei e dua na vosa o ya na *loloma*. Na tiki ni bula o ya e sega e rau tautauvata, sega me kena isa, ena bula taucoko ni ikawatamata. Ena yaco, ni sa vakayacori ka maroroi na veiyalayalati, ka cava tawamudu ena, “cakacaka tabu ni ilesilesi vakabete oqori, io dou na rawata kina na veivakalougatataki kei na lagilagi” (V&V 124:34), “io erau na rawata na lagilagi sa uasivi sara ka na tubu tikoga na nodrau kawa me tawamudu” (V&V 132:19).

Ia na veidomoni e sega ni taucoko; sa kena itekivu ga. Ena tubu na veidomoni ni ra sa tadu mai na gone, era tovure mai na mataniwai ni bula sa nuitaki tu vei ira na veiwatini vakamau. Ena yaco na kunekune ni rau sa veiyacovi o tagane vakawati kei yalewa vakawati. Sa na tekivu me buli e dua na yago lailai ena kena tuvai vakatotoka ka vereverea. Sa qai tadu mai na gone ena veivakurabuitaki ni sucu, sa buli me ucui tamana kei tinana ni vuravura oqo. Ena loma ni yagona vakavuravura e tiko kina e dua na yalo ena rawa me vakila ka ciqoma na veika vakayalo. Se somidi

lailai sara e yagona na kaukauwa me vakatubukawa kina me ra ucui koya.

“Ia sa cokoti vata na yalo kei na yago me tamata” (V&V 88:15), ka sa na tiko na lawa vakayalo ka vakayago kevaka meda na bula marau. E tiko na lawa tawamudu, oka kina na veilawa e semati ki na kaukauwa oqo me rawa kina na bula, “sa virikotori tu mai lomalagi na ivakaro ni se bera ni buli na vuravura oqo, ia sa vakayavutaki kina na veivakalougatataki kecega” (V&V 130:20). Sai ira oqo na lawa vakayalo e vakamatatataka na ivakatagedegede savasava ni kawatomata (raica na Joseph Smith Translation, Roma 7:14–15 [ena vakamacala e ra ni iVola Tabu]; 2 Nifai 2:5; V&V 29:34; 134:6). Era tiko na veiyalayalati e veivauci, dregata, ka taqomaka ka solia na iyalayala ni veivakalougatataki tawamudu.

E vakasala vakaoqo o Alama vei luvena o Sipiloni, “Mo kakua ni cudrucudru; ia mo sinai sara ena loloma” (Alama 38:12). Na itatarovi e vakayagataki ena veidusimaki, veivakasalataki, ka veitaqomaki. Me na qarauni na noda gagadre. Ni vakayagataki vakadodonu, ena vakalougatataki keda na kaukauwa ni vakatubukawa ka veivakasavasavataki (raica na *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Joseph F. Smith* [1998], 158).

Era tu wavoki na veitemaki. Ena vuku ga ni sega ni vakatubu kawa rawa o meca, sa lomacataki ira kece e tiko vei ira na kaukauwa vakalou oqo. A vakatalai tani o koya kei ira era a muri koya ka kau tani kina na dodonu me tiko na yagona. “Raica sa segata ko koya me ra rarawa na tamata kecega me vakataki koya” (2 Nifai 2:27). Ena veitemaki, ke rawa, ena vakatanitaka, vakacacana, vakakina, ke rawa ena vakarusa na isolisoli oqo, ni sa rawa kevaka eda sa kilikili, meda tubu tawamudu kina (raica na V&V 132:28–31).

Kevaka meda benuca na noda mataniwai ni bula se muataki ira vakatani na tamata, ena tiko na kena totogi e “levu cake” ka “sega ni vosoti rawa” (V&V 19:15) ni vakatauvatani ki na marau vakayago kecega era na rairai yaga kina.

E kaya o Alama vei luvena o Korianitoni, “Ko sa sega beka ni kila na luvequ, ni ko sai valavala ca ena mata ni Turaga; io, sai valavala ca levu sara, ka sa tautauvata ni ko sa vakadavea na dra tawa cala, se cakitaka na Yalo Tabu? (Alama 39:5). Eda na sega ni drobula rawa mai na revurevu ni da caka cala.

Na ivakaraitaki duaduaga e dodonu, ka vakadonui ni kaukauwa ni vakatubukawa sai koya vei tagane kei yalewa vakawati, e dua na tagane kei na dua na yalewa, rau sa vakamau

vakalawa ka vakadodonu. Ke dua tale e duidui mai na kena oqo sa vorata tiko na ivakaro ni Kalou. Kakua ni soli iko ki na veitemaki ca nei vunimeca, ni dinau yadua ni ivalavala ca me na saumi “ko na sauma kece mada na ilavo” (Maciu 5:26).

E sega tale ni dua na vanua vakavo ga ena veivutuni mena laurai vakalevu kina na yalololoma kei na loloma veivueti ni Kalou.

Ni mavoa na yagoda, era sa rawa ni vakamavotaki ira ga, eso na gauna ena veivuke nei vuniwai. Ke kalevu na mavoa, e dau tiko na mawe ni mavoa me ivakananumi ni mavoa.

Ena yagoda vakayalo e duatani ga o koya. Ena vakacacani na yaloda ni cakava e dua na cala ka ivalavala ca. Ia e sega ni tautavata ki na yagoda, ni sa oti vinaka na veivutuni, ena sega na kena mawe ena vuku ni Veisorovaki i Jisu Karisito. Sa yalataki kina: “Raica ko koya sa veivutunitaka na nona ivalavala ca, ena vosoti; ia koi au na Turaga, au na sega ni nanuma tale na nona ivalavala ca” (V&V 58:42).

Ni da veivosakitaka tiko na vakamau kei na bula ni matavuvale, eda vakasamataka sara vakatotolo, “Vakacava beka na kena e sega ni yaco?” Eso era sucu vakaiyalayala ga ka sega ni vakaluvani rawa. Eso na tamata dodonu e vakacacani na nodra vakamau baleta ni lawaki na watidra. Eso era sega ni vakamau ka ra bula voli duadua ena dodonu.

Ia oqo na veivakacegui: E Tamada na Kalou! Na loloma kei na lomasoli taucoko sa tu vua na tama e vuravura oqo sa vakalevutaki Vua na Tamada ka noda Kalou sa sega ni vakasamataka rawa na vakanananu ni tamata. Sa dodonu sara na Nona lewa; ka sega ni yalani na Nona loloma veivueti; na Nona kaukauwa me veisosomitaki e sega ni vakatauvatana rawa ko vuravura. “Kevaka eda sa vakanuinui me yaga vei keda na Karisito ena bula ga oqo, eda sa qai vakaloloma vakalevu cake vei ira kecega na tamata” (1 Korinica 15:19).

Au rokova niu mai cavuta na *vale-tabu*. Au raitayalotaka e dua na loqi ni veivauci kei na icabocabo ni soro ka rau tekiduru kina e dua na veiwatini gone. Na cakacaka vakalotu oqo ni valetabu e uasivita cake na vakamau, ni na vauci na vakamau oqo mai vua na Yalo Tabu ni Veiyalayalati, ka kaya kina na ivolanikalou ni da na “rawata na itikotiko vakaturaga, na matanitu yalataki, na kaukauwa kei na lewa ni veika kecega” (V&V 132:19). Au raica rawa na reki sa waraki ira tu na ciqoma na isolisoli vakalou oqo ka vakayagataka ena kilikili.

Sa 70 mai oqo na yabaki ni neirau bula vakawati kei Sister Donna Smith Packer. Ni dau vakamacalataki watiq, na tinadratou na gone, au sa dau galu ga. E luluvu na lomaqu ka qaqaco noqu vakavinavinaka kau sega ni vakamacala rawa kina. Na isolisoli

cecere duadua keirau ciqoma ena bula oqo, kei na bula sa roro tiko mai, sai ira na luvei keirau kei na makubui keirau. Me yacova mai na icavacava ni neirau bula vata eke, au vakavinavinakataka na veigauna yadua ni toka tikivi au kei na yalayala ni Turaga ni na sega na kena iyalayala.

Au vakadinadinataka ni o Jisu na Karisito, na Luve ni Kalou bula. O koya sa iliuliu ni Lotu oqo. Mai na Nona Veisorovaki kei na kaukauwa ni matabete, na matavuvale era tekivu ena vuravura oqo era na rawa ni duavata tale ki na veigauna tawamudu. Na Veisorovaki, ka sa rawa meda taukena yadua, e sega kina na mawe ni mavoa. Sa kena ibalebale se cava sara na veika eda sa cakava se eda a tu mai vei se a yaco vakacava, kevaka eda na veivutuni dina, sa yalataka tu o Koya ni na sorovaki keda. Ni sa sorovaki keda, sa yaco sara ga e kea. E vuqa vei keda era sa veilecayaki voli, me vaka, era kila ni ra sa cala, ka sega ni kila na sala mera dro bula kina. O na dro bula ga ni ko ciqoma na Veisorovaki i Karisito, kei na yalo rarawa kece ena rawa ni vuki me ka totoka ka lomani ka tawamudu.

Au vakavinavinakataka na veivakalougatataki ni Turaga o Jisu Karisito, ena vuku ni kaukauwa ni vakatubu kawa, ena vuku ni kaukauwa ni veivueti, ena vuku ni Veisorovaki—na Veisorovaki ena rawa me vakasavasavataka vakadua na duka yadua se cava sara na kena dredre se kena balavu se levu ni gauna a vakayacori tikoga kina. Na Veisorovaki ena rawa me sereki iko vou mo toso ki liu, ena savasava kei na kilikili, me rawati na salatu o ya o sa digitaka ena bula oqo.

Au vakadinadinataka ni bula tiko na Kalou, ni ko Jisu na Karisito, ni Veisorovaki e sega ni dua na ka raraba me nona taucoko na Lotu. Na Veisorovaki sa baleta na tamata yadua, ke tiko e dua na ka o lomaleqataka tiko—mai na dua na gauna balavu sara ko sa sega tu ni nanuma—mo biuta me cakacaka kina na Veisorovaki. Ena vakasavasavataka, ka yaco vei iko, me vakataki Koya, ena sega ni nanuma tale na nomu ivalavala ca. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

Mai vei Linda K. Burton
Peresitedi Raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei

Meda Torocake Vata

Ni da sa yalewa kei na tagane daumaroroya na veiyalayalati, sa dodonu sara meda veilaveti cake ka veivukei vakai keda meda tamata yaco, e sa vinakata vei keda na Turaga meda vakakina.

Na ka e toka tikiva na vosa veivakauqeti, sere, kei na masu e dau tara na yaloda ena gauna ni koniferedi, na ka era kaya vei au e vuqa na marama ni ra taleitaka o ya na nodra dau lesu yani mai na itutu ni vunau na Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua vata kei na nodra itokani tawamudu. Eda sa qai sega beka ni taleitaka noda rogoci ira na Veitacini mera vakaraitaka nodra lomani ira na watidra?

Ni tukuni watina, o Donna, a kaya kina o Peresitedi Boyd K. Packer, “Ena vuku ni noqu ilesilesi, sa noqu itavi vakalou meu tukuna na dina: E uasivi sara o koya.”¹

“O koya na rarama ni noqu bula,”² e kaya o Peresitedi Dieter F. Uchtdorf baleti watina, o Harriet.

E kaya o Peresitedi Henry B. Eyring, baleti watina, o Kathleen, “O koya e [dua] e dau cakava meu dua na tamata uasivi au rawa niu vakakina.”³

A kaya o Peresitedi Thomas S. Monson, baleti nona daulomani o Frances, “Sa noqu bula taleitaki o koya, e noqu itokani nuitaki, ka noqu itau voleka sara. Niu kaya niu vakananumi koya vakalevu e sega mada ga ni se tekivu tukuni rawa kina na titobu ni ka au vakila.”⁴

Au via vakaraitaka talega niu lomana na noqu itokani daulomani, o Craig. E noqu iloloma talei! Niu tukuni watiq, e yalataki tiko ena dua na malanivosa vakamareqeti ka vakalou ena noqu veivakalougatataki vakapeteriaki ni noqu bula kei na nodra bula na luvequ era “na bula vakavinaka ena nona veimaroroi.” Sa matata kina vei au ni sa mai yaco na yalayala o ya vei Craig. Niu tukuna na vosa nei Mark Twain, au kaya ni “bula e sega kina o [Craig] ena sega niu okata me dua na bula”⁵ Au lomani koya, yaloqu kei na lomaqu!

iTavi kei na iLesilesi Vakalou

Nikua au sa vakacaucautaki ira na tagane vakawati, tama, veitacini tagane, luvena tagane, kei ira na momo era sa kilai ira tiko ka ra sa cakava tiko na nodra vinaka taucoko mera cakava rawa nodra itavi va-Kalou me vaka e tukuni tiko ena ivakaro ni matavuvale, oka kina na vakatulewa vakadodonu kei na qarava ka taqomaka nodra matavuvale. Mo ni kila tiko niu kila vakamatata tiko na ulutaga ni bula vakatama, vakatina, kei na vakamau ena rawa ni dredre ki na vuqa eso. Au kila ni so na lewe ni Lotu era nanuma ni nodra vuvale ena sega ni rawata na cecere era vakasamata tiko me kena e uasivi. E vuqa era bula rarawa ni ra sa guilecavi, vakacacani, vakatotogani, kei na ivalavala kei na itovo e cala. Au sega ni tokoni ira na tagane kei na yalewa sa lomadra dina se lecava nodra veivakararawataki, veivakacacani, kei na veilecayaki ena nodra itikotiko. Ia au na vosa tiko ena dua tale na ka nikua.

Au vakabauta sara ena sega vakadua ni na serau vakalevu cake o tagane vei watina me vakataka na gauna e qarava tiko kina na itavi solia mai na Kalou ni sa matabete kilikili—vakabibi ena nona itikotiko. Au taleitaka ka vakadinata na vosa oqo nei Peresitedi Packer kivei ira na tagane vakawati kei na tama kilikili: “Sa tu vei kemuni na kaukauwa ni matabete mai vua na Turaga me taqomaki kina na nomuni vuvale. Ena yaco mai ena so na gauna ni ka duadua ga e rawa ni veitaqomaki ki na nomuni matavuvale mai na sasaga ni meca sa ikoya na kaukauwa oqori.”⁶

Ira na iLiuli kei na Qasenivuli Vakayalo ena iTikotiko

Ena itekivu ni yabaki oqo au a tiko ena dua na somate ni dua na tagane vakasakiti sara—o Momo Don nei watiq. E dua na luvei Momo Don a wasea e dua na ka e sotava ni se gone lailai, ni oti toka ga nodrau volia na imatai ni nodratou vale na nona itubutubu. Ena vuku ni lima tiko na gone lalai mera vakani ka vakaisulutaki, sa sega kina na ilavo me vakabai na itikotiko. Ni taura vakabibi e dua na nona itavi vakalou me taqomaka na nona

matavuvale, a cobara sara o Momo Don eso na kau ena qele, kauta mai eso na wa, ka vesuka na wa mai na dua na kau ki na dua tale me wavokita na itikotiko. A qai kacivi iratou na luvena. A vakaraitaka vei iratou na kau kei na wa ka vakamacalataka, kevaka ratou na tiko ga e loma ni bai tu vakawawa o ya, e ratou na taqomaki.

Dua na siga erau wanono ena kurabui na dauveituberi ni vuvale ni rau voleka yani ki na vale ka raica e lima na gone lalai era tucake tu ena talairawarawa ena yasani wa, ni ra vinakata na polo sa qiqi yani e taudaku ni nodra yalayala ki gaunisala sara. A cici e dua na gone vei tamana, ka mani, cici o koya ka kauta mai na polo.

Ena gauna ni veibulu, a tagi o luvena ulumatua ni vakamacalataka tiko ni ka ga e dau nuitaka tu ena bula oqo o ya me vakataki tamana daulomani.

E kaya o Peresitedi Ezra Taft Benson:

“Isa, kemuni na tagane vakawati kei na tama kei Isireli, sa rawa mo ni cakava e vuqa na ka mera vakabulai ka bula vakacerecerei kina na nomuni matavuvale! . . .

“Nanuma tiko na nomuni veikacivi tabu ni tama kei Isireli—na veikacivi bibi duadua ena gauna oqo kei na veigauna tawamudu—na veikacivi o na sega vakadua ni vagalalataki mai kina.”

“Mo na vukea na kena tauyavu e dua na itikotiko mena dau tiko kina na Yalo ni Turaga.”⁷

Sa veirauti vinaka na vosa vakaparo-fita oqori ena siga nikua.

Ena dredre sara beka, vei ira na tagane ni veiyalayalati mera bula voli ena vuravura oqo e sega walega ni dau vakawalena na nodra ilesilesi kei na itavi vakalou ia e dau vakauta tiko na itukutuku lasu me baleta na ibalebale dina ni “tagane qaqa.” E dua na itukutuku lasu na “Me baleti au ga.” Ka tiko talega e yasana kadua na itukutuku torosobu ka veivakacacani o ya ni ra sa sega ni gadrevi na tagane vakawati se tama. Au sa vakamasuti kemuni mo ni kakua ni rogoca na veilasutaki tiko i Setani! Sa kau tani mai vua na madigi vakalou me tagane vakawati se tama. Ena vuku ga ni vuvutaki ira sa tiko na nodra ilesilesi tabu ena sega ni yaco vua, sa lomana dina me “rarawa na tamata kecega . . . me vakataki koya!”⁸

Veilaveti ka Veivukei ena Noda iLesilesi Veivakataucokotaki

Taciqu kei na ganequ, meda veivukei vakai keda! Ni da sa yalewa kei na tagane daumaroroya na veiyalayalati, sa dodonu sara meda veilaveti cake ka veivukei vakai keda meda tamata yaco

sa vinakata vei keda na Turaga meda vakakina. Ka gadrevi meda cakacaka vata mera laveti cake na itabatamata sa tubu cake tiko mai ka vukea mera yacova na kedra ituvaki vakalou ka taukena na bula tawamudu. Sa rawa meda cakava me vakataki Elder Robert D. Hales kei na watina o Mary, ka muria na vosa vakaibalebale “Ko ni laveti au kau na laveti kemuni, meda torocake vata.”⁹

Eda kila mai na ivolanikalou ni “sa sega ni vinaka . . . me tiko duadua na tamata.” Oqori na vuna a bulia kina na Tamada Vakalomalagi “e dua na dauveivuke e yaga vua.”¹⁰ Na malani-vosa *dauveivuke e yaga* e kena ibalebale “e dua na dauveivukei sa yaga, kilikili, se duavata kei koya.”¹¹ Kena ivakaraitaki, e rau rairavata na ligada ruarua ia e rau sega ni tautauvata. Na ka dina, e rau veibasai sara ga, ia e rau veivukei vakai rau ka veiganiti vakai rau. Ni rau cakacaka vata, rau kaukauwa sara. Ni rau cakacaka vata, rau na kaukauwa cake.¹²

Ena wase e baleta na matavuvale, e tukuni tiko ena ivoladusidusi ni Lotu na ka oqo: “Na ivakarau vakayalo ni tagane kei na yalewa sa ikoya me rau vakataucokotaki rau.”¹³ Yalovinaka e sega ni tukuni na “veisisivi vakai kemudrau” ia na “veivakataucokotaki vakai kemudrau”! Eda tiko

oqo meda veivukei, veilaveti cake, ka reki vata ni da saga tiko meda tamata yaco vinaka sara. E veivakavulici matua kina o Sister Barbara B. Smith, “Ena levu sara na noda bula marau kevaka meda rekitaka na nodra rawa-ka na tamata ka segai ni noda walega.”¹⁴ Ni da vakasaqara meda “veivakataucokotaki” ka sega ni “veisivivi,” sa rawarawa sara meda veivakayaloqaqataki vakai keda!

Niu se tinani gone lailai tiko vei iratou na luvequ lalai, ena veisiga ni oti na veisautaki daipa, masi ni yaya ni kana kei na veivunauci, e sega ni dua e lagata vakamatata cake na sere ni Lalai “Au marau ni yaco mai vale o ta.”¹⁵ Au luluvu niu vakadinadinataka, niu sega ni dau marau ni dau curu mai katuba o Craig ni oti mai nona oca vakacakacaka. E dau kidavaki keitou yadua ena imoko kei na iregu ka vukica na vuqa na veika dredre kei na leqa eso ni siga o ya me gauna marautaki nei ta. Au diva me a lailai cake noqu vakaogai au ena veika me caka yadudua ka rai ga vakayalomatua, vakataki koya, ena veika e bibi duadua. E a rawa beka meu cegu mada vakawasoma ka marautaka na gauna tabu vakamatavuvale ka vakavinavinakataki koya

vakawasoma ni vakalougatataka na neitou bula!

Meda Dau Veivakacaucautaki

Dua na gauna oti tikoga qo, a kaya vei au e dua na sisita yalodina ena Lotu e dua na ka bibi sara a masulaka tiko mai vakabalavu. A lomaleqataka tiko eso na marama ena nona tabanalevu. A kaya vei au ni dau vakamosira na yalona ena nodra dau vosa beci ira na watidra ka talanoataki ira ena so na gauna, ena matadra mada ga na luvedra. A qai kaya na gauna ni se goneyalewa tu kina a dau gadreva dina ka masulaka me kunea ka vakamautaka e dua na lewe ni matabete kilikili ka tara cake vata kei koya e dua na matavuvale mamarau. A tubu cake o koya ena vuvale e ‘vakatulewa’ ga kina o tinana ka sa dau vakamuria tu ga o tamana na vosa nei tinana me kune vakacegu tikoga na vuvale. E nanuma o koya ni tiko e dua tale na sala e vinaka cake. E sega ni raica o koya me matanataki oqo ena nona vuvale a tubu cake kina, ia ni dau masulaka me dusimaki, a vakalougatataka koya na Turaga me kila na sala me tauyavutaka kina e dua na vuvale vata kei watina me na ciqomi kina ena yalololoma na Yalotabu. Au sa sotava na vale o ya kau vakadinadinataka ni sa itikotiko tabu!

Kemuni na taciqo kei na ganequ, sa vakawasoma beka na noda “dauveivakacaucautaki”?¹⁶

Meda na dikevi keda mada ena vica na taro oqo. Me veiganiti toka, sa rawa me baleti keda kece na taro oqo, se da vakamau se sega se cava sara na ituvaki ni noda vuvale.

1. Na cava na iotioti ni gauna au a vakacaucautaka dina kina na watiqo, ki vua ga se e matadra na luvei keirau?
2. Na cava na iotioti ni gauna au a vakavinavinaka, vakaraitaka noqu lomana, se nanumi koya ena vakabauta ena noqu masu?
3. Na cava na iotioti ni gauna au a tarova meu kua ni cavuta e dua na ka e rawa ni vakatubu rarawa?
4. Na cava na iotioti ni gauna au a vakatutusa kina ka vakamamasu meu vosoti—ka sega ni cavuta kina na vosa “ia kevaka ga mo a” se “ia kevaka mo a sega ga ni”?
5. Na cava na iotioti ni gauna au a digitaka kina meu marau ka sega ni vakaukauwataka niu “donu”?

Ia, ke dua vei ira na taro oqo e vakayavalati iko se vakila vakalilai ni o cala, nanuma ni a vakavulica o Elder David A. Bednar na “kilai ni cala, sai koya na mosi kina na yalo me vaka na mosi ni mavoa ki na yago—na ivakasala ki na leqa kei na veitaqomaki mai na ikuri ni leqa.”¹⁷

Au sa sureti keda yadua meda muria na vakamamasu yalodina nei Elder Jeffrey R. Holland: “Kemuni na taciqo kei na ganequ, ena ilokolako balavu oqo me da vakataka na noda iVakabula, me da kakavaki yani meda tagane ka yalewa ‘uasivi sara’ ena dua mada ga na itovo oqo—sega ni cala ena vosa, se me vakamatatataki, meda vosa ga ena yame vou, na nodra vosa na agilosu.”¹⁸

Niu mai vakavakarau tiko nikua ki na madigi oqo, sa vakavulici au na Yalotabu, kau sa vakadeitaka meu vosa ga ena loloma, vakalevu cake vei noqu daulomani kei na veika baleti koya, meu laveti ira cake na tagane ena noqu matavuvale ka vakavinavinakataki na

sala era vakayacora kina na nodra ile-silesi vakalou veivakataucokotaki. Kau sa vakadeitaka meu muria na vosa vakaibalebale “Ko ni laveti au kau na laveti kemuni, meda torocake vata.”

Sa na rawa beka meda vakasagara vata na veivuke ni Yalo Tabu me vakavulici keda ena sala meda veilaveti cake kina vakavinaka ena noda ilesilesi ni veivakataucokotaki ni da sa luvena tagane kei na yalewa ni veiyalayalati ni noda itubutubu lomani vakalomalagi?

Au kila mai na kaukauwa gugumatu ni Veisorovaki i Jisu Karisito kei na noda vakabauti Koya, eda na cakava rawa. Sa noqu masu ni da na vakararavi ga Vua me vukea noda veivukei vakai keda meda bula marau kina ka tawamudu ni da torocake vata, ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Boyd K. Packer, ena “Donna Smith Packer Receives Family History Certificate from BYU,” news.byu.edu/archive/12-jun-packer.aspx.
2. Dieter F. Uchtdorf, ena Jeffrey R. Holland, “Elder Dieter F. Uchtdorf: On to New Horizons,” *Liahona*, Mar. 2005, 10.
3. Henry B. Eyring, ena Gerald N. Lund, “Elder Henry B. Eyring: Molded by ‘Defining Influences,’” *Liahona*, Apr. 1996, 31.
4. Thomas S. Monson, “Au na Sega ni Weletaki Iko se Biuti Iko,” *Liaona*, Nove. 2013, 85.
5. Mark Twain, *Eve’s Diary* (1905), 107.
6. Boyd K. Packer, “Na Kaukauwa ni Mata-bete,” *Liaona*, Me 2010, 9.
7. Ezra Taft Benson, “To the Fathers in Israel,” *Ensign*, Nov. 1987, 51, 50.
8. 2 Nifai 2:27.
9. Raica na Robert D. Hales, “Strengthening Families: Our Sacred Duty,” *Liahona*, July 1999, 40; raica talega na LaRene Gaunt, “Elder Robert D. Hales: ‘Return with Honor,’” *Liahona*, Apr. 1995, 31.
10. Vakatekivu 2:18.
11. Vakatekivu 2:18, ivakamacala e botona b.
12. Raica na Bruce K. Satterfield, “The Family under Siege: The Role of Man and Woman” (vunau ena lotu e Ricks College Education Week, June 7, 2001), 4; emp.byui.edu/SATTERFIELD/PDF/RoleManWoman2.pdf.
13. *iVoladusidusi 2: Veiliutaki ena Lotu* (2010), 1.3.1.
14. Barbara B. Smith, “Hearts So Similar,” *Ensign*, May 1982, 97.
15. “Daddy’s Homecoming,” *Children’s Songbook*, 210.
16. “Meda Dau Veivakacacautaki,” *Sere ni Lotu*, naba 139.
17. David A. Bednar, “Eda Vakabauta na Tiko Savasava,” *Liahona*, Me 2013, 44.
18. Jeffrey R. Holland, “Nodra Vosa na Agilosu,” *Liaona*, Me 2007, 18.

Mai vei Elder Dallin H. Oaks

Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Na Vosa Vakatautauvata ni Daukakahuraki

Sa na qai vakatau vei keda yadua meda tuva na veika me vakaliuci ka cakava na veika me vinaka na noda vanua ka levu na noda tatamusuki.

Na ulutaga ni vosa ena koniferedi raraba era sa lesi mai—sega mai na nodra lewa na tamata ia sa mai na veivakauqeti vakayalo ni Yalo-tabu. E vuqa na ulutaga era wasei mai ena veika vakatamata e tarai keda vata. Ia me vaka ni a sega ni vakavulici o Jisu na sala me vorati kina na bolebole kei vuravura se veisaqasaqa vakapolitiki ena Nona gauna, sa dau vakauqeti ira na Nona italai ena gauna oqo mera cauraka na cava era rawa ni cakava o ira era dau muri Koya me vakavoutaki kina na noda bula yadua meda vakarautaki keda meda lesu tale ki na noda itikotiko vakalomalagi. E vakauqeti na lomaqu ena macawa oqo ni Siga ni Mate meu vosa baleta na veivakavulici talei ka tawacava ena dua vei ira na vosa vakatautauvata i Jisu.

Na vosa vakatautauvata ni daukakahuraki sa dua vei ira na iwiliwili lailai ni vosa vakatautauvata e tukuni taucoko tiko ena tolu na Kosipeli raraba. E dua talega vei ira na iwiliwili lailai sara ni vosa vakatautauvata a vakamacalataka o Jisu vei iratou na Nona tisaipeli. Na sorenikau a kaburaki sai koya na “vosa ni matanitu” (Maciu 13:19), “na vosa” (Marika 4:14), se na “vosa ni Kalou”

(Luke 8:11)—na ivakavuvuli nei iVakavuvuli kei ira na Nona italai.

Na duidui qele era lutu kina na sorenikau e matataka tiko na sala duidui era ciqoma ka vakamura kina na tamata na ivakavuvuli oqo. Koya gona, na sorenikau e “lutu ena tutu ni sala” (Marika 4:4) era se bera ni yacova na qele ni vuravura oqo era na rawa ni laki tubu kina. Era sa vaka na ivakavuvuli era lutu ki na yalo e kaukauwa se sega tu ni vakarau. Au na sega tale ni tomana na kena oqo. Na noqu itukutuku sa baleti keda eda sa yalataka meda na muri Karisito. Na cava meda na cakava ena ivakavuvuli ni iVakabula ni da bula voli tiko?

Na vosa vakatautauvata ni daukakahuraki sa vunauca tiko na keda ituvaki kei na itovo ena rawa ni tarova e dua sa ciqoma oti na sorenikau ni itukutuku ni kosipeli me kadre me laki vuavuai vinaka na tatamusuki.

I. Vanua Veivatu, Sega na Wakana

Na sorenikau era “lutu eso ki na vanua veivatu, sa sega ni levu kina na qele; a sa tubu cake vakatotolo sara, ni sa sega ni vavaku na kena qele: ia ni sa cabe na siga, sa malai; ia ni sa sega na wakana, sa raqosa sara” (Marika 4:5–6).

E vakamacalataka o Jisu ni oqo e tukuni ira tiko “era rogoca na vosa, ka vakabauta totolo sara ena reki,” ia me baleta ga ni “sega ga na wakadra e lomadra, . . . ia ni sa tubu e muri na rarawa se na veivakacacani ena vuku ni vosa, era sa tarabe sara” (Marika 4:16–17).

Na cava e vakavuna vei ira sa rogoca me “sega ga na wakadra e lomadra”? Oqo na veika e yaco vei ira na lewenilotu vou era saumaki ga mai vei rau na daukaulotu se ki na vuqa na isaluwaki totoka ni Lotu se ki na vuqa na vuavuai vinaka cecere ni lewe ni Lotu. Segga sara ni vakawakanataki ena

vosa, ni yaco mai na veisaqasaqa era na rawa ni malai ka raqosa sara. Ia o ira mada ga era susu mai na Lotu—ira na lewenilotu tu mai vakabalavu—era rawa ni vasiri ki na dua na ituvaki sa sega tu kina na wakadra e lomadra. Au kila eso era vakaoqo—na lewenilotu e sega ni tudei ka kaukauwa na nodra saumaki mai ki na kosipeli i Jisu Karisito. Kevaka sa sega na wakada ena ivakavuvuli ni kosipeli ka tudei ena kena bulataki, sa na rawa ki na dua ga vei keda me bulia cake e dua na yalo vatu, sai koya na vanua veivatu ni sorenikau vakayalo.

Na kakana vakayalo sa gadrevi dina ki na vakabulai tiko ni yalo, vakabibi ki na dua na vuravura sa toso tani tiko mai na kena vakabauti na Kalou kei na veika taucoko ni dina kei na cala. Ena gauna vakaoqo ena veiliutaki ni Initaneti, e vakalevutaka na itukutuku e vakacacana na vakabauta, sa dodonu meda vakalevutaka na noda soli keda ki na veika dina vakayalo me rawa ni qaqaco na noda vakabauta ka meda teivaki titobu tikoga ena kosipeli.

Kemuni na itabagone, ke rairai matailelevu beka na ivakavuvuli oqo, oqo e dua na ivakaraitaki rawarawa. Kevaka sa votai tiko mai na sakaramede o qai teks tiko se vakasolokakana se qito vidio se cakava tiko e dua tale na ka mo kakua kina ni kania na kakana vakayalo sa bibi sara, ko sa tagutuva tiko kina na wakamu vakayalo ka tosoi iko tiko yani ki na vanua veivatu. O sa vakamalumalumutaki iko tiko mo laki raqosa yani ni ko sotava na veika dredre ni tu taudua, vakacacani, se vakasewasewani. E vakakina talega vei ira na qase.

E dua tale ena rawa me vakarusa na wakada vakayalo—e veitokoni sara kina na tekinolaji ni gauna oqo ia e sega ni ka tani mai kina—sai koya na kena raici tiko vakalailai na kosipeli se na Lotu. Na rai rabalailai oqo e vakatabakidua tikoga ki na dua ga na vunau se ivakarau se luluqa e kilai ni tiko vua e dua na iliuliu ka vakawaleni sara kina na ituvaki raraba cecere ni ituvatuva ni kosipeli kei na vuavuai vinaka ni tatamusuki ni tamata yadua kei na itikotiko raraba. E vakamacalataka kina vakamatata o Peresitedi Gordon B. Hinckley e dua na ituvaki ni rai vakalailai oqo. A tukuna ki na dua na ivavakoso mai BYU me baleti ira na dauniitukutuku vakapolitiki era “cudruvaka sara” e dua na ka se qai yaco oti ga. “Ena nodra kila vakacacacaka era cavuta na veika tawakilikili kei na cudru. . . . Sa dina sara,” a tinia, “sai koya oqo na gauna ni veivakacacani vakaoqo.”¹ Na kena duidui, o ya meda vakawakanitaki keda tudei ena kosipeli e dodonu meda qarauna ka kakua ni veivakacacani ka vakasaqara tikoga na raici tiko vakataucoko na cakacaka lagilagi ni Kalou.

II. Wa Vakavotona: Na Lomaocaoca ni Veika ni Vuravura Oqo kei na iYau sa Dauveivakaisini

E vakavulica o Jisu ni “sa lutu eso ki na veiwa-vakavotona, a sa tubu cake na veiwa-vakavotona, ka vakaruguta, a sa sega kina ni vua” (Marika 4:7). A vakamacalataka ni sai ira oqo era “sa rogoa na vosa, ia na lomaocaoca ena vuku ni vuravura oqo, kei na iyau e dauveivakaisini kei na daugadreva na ka tani eso sa curu kina, ka vakaruguta na vosa, a sa sega kina ni vua” (Marika 4:18–19). Sai koya dina oqo na ivakaro meda sa na rogoa matua taucoko.

Au na vosa taumada me baleta na iyau sa dauveivakaisini. Se cava sara na ilakolako vakayalo eda sa yacova—se na ituvaki ni noda saumaki vou—eda na temaki taucoko ena ka oqo. Ni gauna e vakanamata kina na ivakarau ni bula se veika me vakaliuci ki na kena rawati, vakayagataki, se taukeni e dua na iyaya, eda na vakatoka o ya me bula vakaiyau. E vuqa na ka sa tukuni ka volai oti me baleta na bula vakaiyau

e gadrevi me vakuri vakalilai eke.² Vei ira era vakabauta na ka e vakatokai me ivakavuvuli ni rawa iyau era sa vakararawataki tiko ena yau sa dauveivakaisini. Na kena taukeni na iyau se rawa-ka vakalevu e sega ni vakatakilakila ni sa vakacerecerei vakalomalagi, kei na kena sega ni tiko sa sega ni vakatakilakila ni sega ni vakacerecerei vakalomalagi. Ena gauna a kaya kina o Jisu vua e dua sa daumuri Koya ni sa rawa me rawata na bula tawamudu ke me solia taucoko na nona iyau kivei ira na dravudravua (raica Marika 10:17–24), a sega ni tukuna tiko o Koya ni ka butobuto na kena *taukeni* na iyau ia e ka butobuto ga na *ivakarau* nei koya e muria voli na iyau o ya. Me vaka ni da sa kila taucoko, a vakavinavinakataka o Jisu na kai Samaria dauloloma, o ya ni a vakayagataka na ilavo vata ga o ya me qaravi ira kina na wekana ka a vakayagataka o Jutasa me volitaki nona iVakabula kina. Na vu ni ka ca kecega e sega ni ilavo ia na *daulomana na ilavo* (raica na 1 Timoci 6:10).

E tukuni ena iVola i Momani na gauna sa yaco kina na Lotu ni Kalou me “sa sega ni tubu kina na cakacaka ni lotu” (Alama 4:10) baleta “na nodra . . . sa domona na iyau kei na veika wale ni vuravura” (Alama 4:8). Kei koya ga sa tu vakalevu vua na iyau vakayago sa na rawa me “bacani” ena iyau kei na veika ni vuravura oqo.³ Oqori na ivakamacala taumada e veiganiti ki na ivakavuvuli ni iVakabula e tarava.

Na veiwa vakavotona duatani sara ena vakaruguya na cakacaka ni vosa ni kosipeli ki na noda bula sai koya na veika kaukauwa ni vuravura oqo e vakatoka o Jisu me “lomaocaoca kei na iyau kei na marau ni bula oqo” (Luke 8:14). Era sa iwiliwili levu meda cavuta rawa. Ena rauta ga e vica na kena ivakaraitaki.

Ena dua na gauna a vunauca kina o Jisu na Nona iApositolo iliuliu, ka kaya vei Pita, “Ko sa via vakatarabetaki au: ni ko sa sega ni vakananuma na ka ni Kalou, na ka ga ni tamata” (Maciu 16:23; raica talega na V&V 3:6–7; 58:39). Na vakacerecerei ni veika ni tamata sa kena ibalebale na kena vakaliuci cake na veika ni vuravura oqo mai na veika ni Kalou ena noda ivalavala, veika eda vakaliuca, kei na noda vakananumu.

Eda sa soli keda ki na “marau ni vuravura oqo” (1) ni da sa vakatotogani, ka vakacacani kina na isolisoli talei ni galala ni digidigi ni Kalou; (2) ena gauna eda temaki kina mai na veivakataotaki e caca wale, e vagolei keda tani mai na veika bibi tawamudu; ni (3) gauna sa tu vinaka kina na noda vakasama, ka yaco me tagutuvi ena so na gauna na noda tubu vakayadua ni dau gadrevi meda rawata kina na icavacava tawamudu.

Eda sa rawai ena “lomaocaoca . . . ni bula oqo” ni da rerevaka na veika ena yaco ni mataka, ka dau vakataotaka noda toso ki liu ena vakabauta, ka nuitaka tiko na Kalou kei na Nona yalayala. Ena ruasagavulu ka lima na yabaki sa oti a vosa o noqu qasenivuli dokai ni BYU, o Hugh W. Nibley, me baleta na rerevaki ni noda soli keda yani ki na lomaocaoca ni vuravura oqo. A tarogi ena dua na veivakatarogi ke sa gadrevi beka ena ituvaki vakavuravura

kei na noda itavi ni kaburaka na kosipeli meda vakasaqara kina eso na sala me “vakalomavinakataki kina o vuravura ni da cakava tiko na noda itavi ena Lotu.”⁴

A sauma kina: “Oqori sara ga sa itu-kutuku taucoko ni Lotu, se sega beka? Ena gadrevi sara mo veivakacudrui eke, sa na gadrevi mo kakua ni ririkotaka. Oqo na gauna mo vakabauta kina. . . . Na noda soli keda e dodonu me vakatovolei, e dodonu me ka dredre, e dodonu me sega tu ni vakaibalebale ki na veika ni vuravura oqo.”⁵

Na ka vakaliuci oqo ni kosipeli a vakadeitaki e BYU ena vica na vula sa oti mai vua e dua na iliuliu dokai ni lotu Katolika, o Charles J. Chaput, na ajibisopi mai Philadelphia. Ena nona vosa tiko baleta na “veika era duavata kina na veititotiko raraba ni YDE kei na lotu Katolika,” me vakataka na “vakamau kei na matavuvale, na ituvaki ni veivinakati ni tagane kei na yalewa, na bula vakalou ni bula ni tamata, kei na guraki ni bula galala ni veika vakalotu,” a kaya kina:

“Au gadreva meu vakamatatataka tale na bibi ni kena bulataki dina na veika eda tukuna tiko ni da vakadinata. Sa gadrevi oqo me vakaliuci—sega walega ena noda bula yadua kei na matavuvale ia ena loma ni noda lotu, noda digidigi vakapolitiki, noda veiqaravi ena bisinisi, noda qaravi ira na dravudravua; sa kena ibalebale, ena veika kece sara eda cakava.”

“Oqo na vuna e bibi sara kina,” a tomama o koya. “Vuli mai na veika era sotava na lotu Katolika. Oi keimami na Katolika keimami vakabauta ni neimami inaki o ya me keimami dauivakaraitaki vinaka vei ira na lewenivanua. Ia e tiko e dua na duidui lailai mo ivakaraitaki vinaka *vei ira* na lewenivanua, kei na nomu waki vata *kei ira* na lewenivanua.”⁶

Na ivakaro ni iVakabula me kakua vei keda na lomaocaoca ni vuravura oqo sa dau vakaruguya na vosa ni Kalou ena noda bula sa bolei keda sara meda vakadeitaka na veika meda vakaliuca—me vakarautaki na yaloda—ena ivakaro ni Kalou kei na veiliutaki ni Nona Lotu.

Na ivakaraitaki ni iVakabula ena rawa meda nanuma kina na vosa vakatautauvata oqo me vosa vakatautauvata ni qele. Na tuvaki vinaka ni qele ena vakatau tiko ki na yaloi keda yadua sa soli koya ki na sorenikau ni kosipeli. Ena veivakarautaki ki na ivakavuvuli vakayalo, eso na yalo era kaukauwa ka sega tu ni vakarau, eso na yalo e veivatuvatu ni sa tawa vakayagataki, ka so na yalo sa soli tu ki na veika ni vuravura oqo.

III. Lutu ki na Vanua Vinaka a Sa Vuavuai Vinaka

Sa mai cava na vosa vakatautauvata ni daukakaburaki ena vakamacala ni iVakabula baleta na sorenikau ena kena “lutu eso ki na vanua vinaka, a sa vuavuai vinaka” ena kena ivakarau eso (Maciu 13:8). Meda na vakarautaki keda vakacava meda sa vanua vinaka ka vinaka na tatamusuki?

E vakamacalataka o Jisu ni “o koya ena vanua vinaka, sa vakai ira era sa yalodina ka vinaka, a ra sa rogoca na vosa, ka taura deivaki, ka vakavuana tikoga” (Luke 8:15). Sa tu vei keda na sorenikau ni vosa ni kosipeli. Sa na qai vakatau vei keda yadua meda tuva na veika me vakaliuci ka cakava na veika me vinaka na noda vanua ka levu na noda tatamusuki. E dodonu meda vakasaqara meda vakawakada kaukauwa ka saumaki mai ki na kosipeli i Jisu Karisito (raica na Kolosa 2:6–7). Eda sa rawata na saumaki mai oqo ena masu, ena wiliki ni ivolanikalou, ena veiqaravi, kei na votai tikoga ena sakaramede me tiko vata ga kina kei keda

na Nona Yalotabu. E dodonu talega meda vakasaqara na veisau cecere ni yalo (raica na Alama 5:12–14) ka sa sosomitaki na gagadre butobuto kei na yalo kocokoco ena loloma ni Kalou kei na gagadre meda qaravi Koya kei ira na Luvena.

Au vakadinadinataka ni sa dina na veika oqo, kau vakadinadinataka na noda iVakabula, o Jisu Karisito, sa dusimaka na sala na Nona ivakavuvuli ka sa rawa na ka kecega ena vuku ni Nona Veisorovaki, ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Gordon B. Hinckley, “Let Not Your Heart Be Troubled” (lotu ena Brigham Young University, Oct. 29, 1974), 1; speeches.byu.edu.
2. Raica, na ivakaraitaki, Dallin H. Oaks, “Materialism,” wase 5 ena *Pure in Heart* (1988), 73–87.
3. Au vakavinavinaka vakalevu vei Elder Neal A. Maxwell ena vuku ni ivakananumi talei oqo (raica na “These Are Your Days,” *Ensign*, Oct. 2004, 26).
4. James P. Bell, ena “Hugh Nibley, in Black and White,” *BYU Today*, May 1990, 37.
5. Hugh Nibley, ena “Hugh Nibley, in Black and White,” 37–38.
6. Charles J. Chaput, “The Great Charter at 800: Why It Still Matters,” *First Things*, Jan. 23, 2015, [firstthings.com/web-exclusives/2015/01/the-great-charter-at-800](https://www.firstthings.com/web-exclusives/2015/01/the-great-charter-at-800); see also Tad Walch, “At BYU, Catholic Archbishop Seeks Friends, Says U.S. Liberty Depends on Moral People,” *Deseret News*, Jan. 23, 2015, [deseretnews.com/article/865620233/At-BYU-Catholic-archbishop-seeks-friends-says-US-liberty-depends-on-moral-people.html](https://www.deseretnews.com/article/865620233/At-BYU-Catholic-archbishop-seeks-friends-says-US-liberty-depends-on-moral-people.html). A kaya talega o Archbishop Chaput ni “so vei ira na veituberi vakavuli ni Katolika sa yali se malumalumu mai na nodra ivakatakilakila vakalotu . . . e univesiti cecere sara o Brigham Young . . . baleta ni sa ulu tiko ni kena vulici kina na kena ivakatakilakila vakalotu. Kakua ni vakayalia oqo.” (“The Great Charter at 800”).

Mai vei Elder L. Whitney Clayton
Ena Mataveiliutaki ni Vitusagavulu

Digitaka mo Vakadinata

Sa vakarautaka na iVakabula na Nona kosipeli me rarama ni veidusimaki vei ira sa digitaka mera vakadinata ka muri Koya.

totolo na nona vukei koya. Sa bula o Sailor. Sa totolo sara na nona kau yani ki valenibula me vukei me na bula yani.¹

A vakabulai o Sailor baleta ni a raica e dua na rarama vakayawa ka lakova qaqa yani—ni o ya e vanua lala rerevaki, na titobu ni ka vakadomobula a sotava, kei na mavoa sa tu vua. E dredre me vakasamataki rawa na nona cakava rawa o Sailor na veika a cakava ena bogi o ya. Ia na ka ga eda kila ni sa raica rawa ena rarama ni vale vakayawa o ya na madigi me vakabulai kina. O ya na inuinui. A yaloqaqa ni sa kila se cava sara na veika ca sa yaco, ena vakabulai o koya ena rarama o ya.

E vica vei keda ena sotava beka na ka vakadomobula vakataki Sailor. Ia oi keda kece, ena dua na gauna, eda na sagai keda yani vakaukauwa vaka-yalo ka valuta yani na noda ilakolako

Ena Janueri sa oti, a vuka tiko o Sailor Gutzler yabaki vitu kei na nona matavuvale mai Florida ki Illinois ena dua na waqavuka vakaitaukei. A pailate tiko o tamai Sailor. Ni sa buto na vanua, a yaco e dua na leqa vakamisini ena waqavuka ka voca yani ena veidelana buto loa mai Kentucky, ka laki vakatobuicu ena veivanua voravora. Era a mate kece ena vakacala-ka oqo vakavo ga o Sailor. A ramusu na ligana ena vakacala-ka oqo. A mamavoavoa ka drakusi na yagona ka yali na nona ivava. E a 38 na diqiri Faraneiti na ivakarau ni batabata (se 3 na diqiri Celsius)—oqo e dua na bogi batabata, tautau na uca, ena bogi batabata oqo e Kentucky—ka dara tu ga o Sailor e dua na tarausese lekaleka, siqeleti, kei na dua na sitokini.

A tagici tinana kei tamana, ia a sega ni dua me vosa mai. A mani vakayaloqaqataki koya, ka taubale yani sega na ivava me takosova na vanua lala me vakasaqara veivuke, vuto takosova na wai, takosova na qara, ka bolea curuma yani na vuniberi loa vakavotona. Mai na dua na delana lailai, a raica rawa sara o Sailor e dua na rarama vakayawa, volekata ni dua na maile. A qai sagai koya mai ena buto kei na veikau me gole ki na rarama o ya, a mani yacova rawa na vale oqo ni dua na turaga yalovinaka a se bera mada vakadua ni sotava ka

rarawa. Ena veigauna oqori, se cava sara na kena buto loa se sa sega na inuini, kevaka meda na vakasaqara, ena *dau tikoga* e dua na rarama vakayalo e kacivi keda tiko, ka solia tiko mai na inuini ni da na vakabulai ka vakacegui. Na rarama oqori sa mai vua na iVakabula ni kawatamata kecega, ni sai Koya na Rarama kei Vuravura.

Na raici ni rarama vakayalo e duidui mai na kena raici e dua na cina vakayago. Na noda kila na rarama vakayalo ni iVakabula e tekivu ena noda gadreva meda vakadinata. Sa vinakata tiko na Kalou meda gadreva taumada meda vakadinata. “Dou yadra mada ka vakasama . . . ka vakabauta e vica *na tikina*” e vakavulica vaqo o parofita Alama, “ia, kevaka dou sa sega ni rawa ni vakabauta, dou rogoca mada ga ka vakasamataka, de mani *rawa* mo dou vakabauta e vica na tikina [mai vua na iVakabula].”²

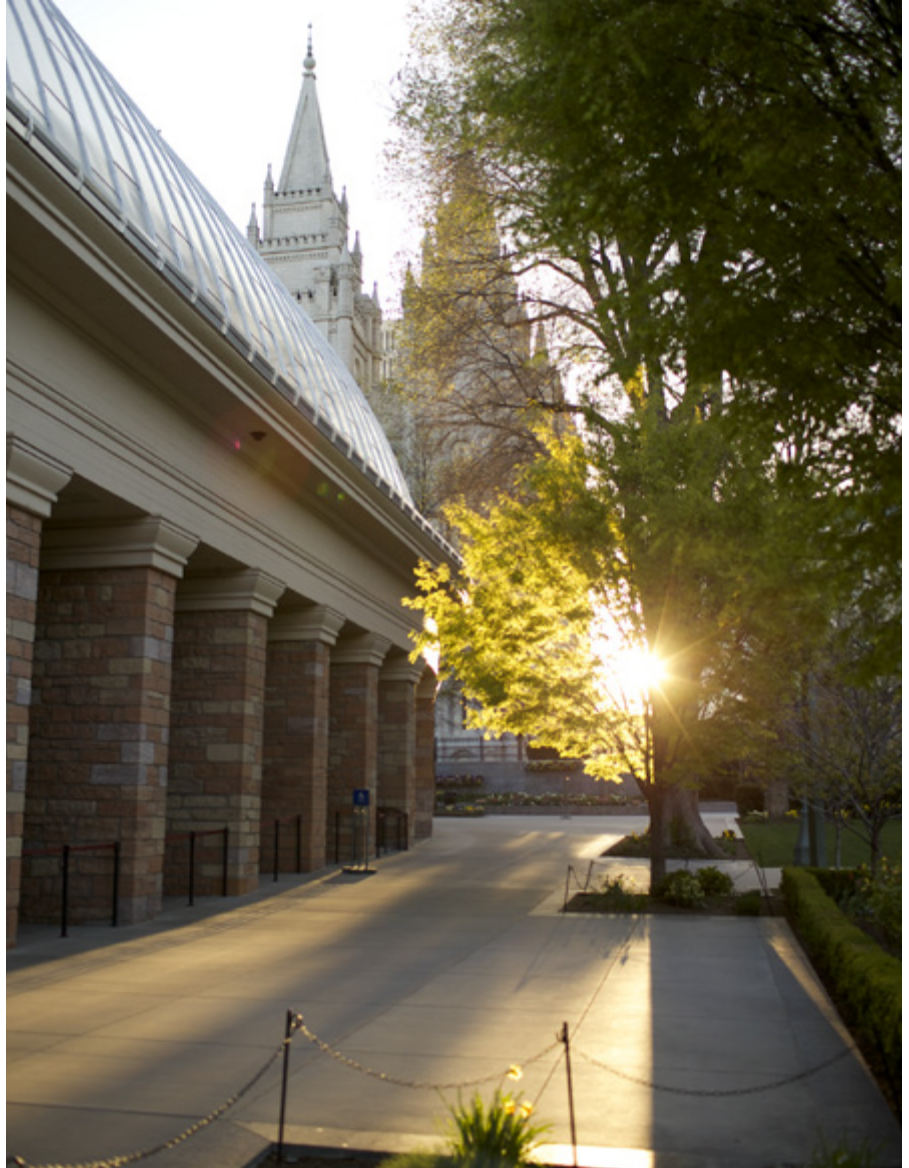
Na veikacivi nei Alama meda gadreva ka vakadinata ka “vagalalataka” na yaloda ena vuku ni vosa ni iVakabula e vakavotuya na noda vakadinata ka vakabauta e gadrevi kina na noda digidigi yadua kei na cakacaka. Sa dodonu meda “yadra mai ka vakasamataki [keda].” Eda na kerea ni bera ni soli mai; eda na vakasaqara ni bera ni kunei; eda na tukituki ni bera ni dola mai vei keda. Sa qai soli mai kina na iyalayala oqo: “Ni sa rawata yadua ko koya sa kerekere; ka sa kunea ko koya sa vakasaqara; ka na dolavi vua sa tukituki.”³

E sega tale ni dua na vakamamasu yalololoma vei keda meda vakadinata me vakataka mai vua na iVakabula Vakai Koya, ena Nona gauna veivakalotutaki e vuravura, ena Nona a kerei ira na tawa-vakabauta era a vakarorogo:

“Kevaka kau sa sega ni kitaka na cakacaka i Tamaqu, kakua ni vakabauti au.

“Ia kevaka kau sa kitaka, dou vakadinata na cakacaka, kevaka dou sa sega ni vakabauti au, mo dou kila kina ka vakadinata, ni sa tiko vei au ko Tamaqu, kau sa tiko vei koya koi au.”⁴

Ena veisiga eda na sotava yadua na veivakatovolei. Sa veivakatovolei ni noda bula oqo: eda na digitaka beka meda vakadinati Koya ka vakatara na rarama ni Nona kosipeli me tubu e lomada, se eda na sega ni vakadinata

ka saga ga meda lako duadua ena butobuto? Sa vakarautaka na iVakabula na Nona kosipeli me rarama ni veidusimaki vei ira sa digitaka mera vakadinata ka muri Koya.

Ni oti na voca o ya, sa tu na digidigi nei Sailor. Sa rawa vua me toka duadua ga ena waqavuka ena butobuto, kei na tekivu me batabata sara. A qai digitaka e dua tale na sala. A cabeta o Sailor e dua na delana, ka raica kina e dua na rarama ena iyala ni vanua.

Vakamalua, ni sa sagai koya tiko yani ena bogi ki na rarama o ya, sa ramase cake sara mai. Io, e rairai tiko na gauna a sega ni raica kina. E rairai sega ni laurai mai ena gauna e curuma yani na qakilo se daku ni veivunikau se veikau, ia a gu ga ki liu. Ena gauna ga e raica kina na rarama, sa

vakadinadinataka o Sailor ni sa tiko ena sala dodonu. E se bera mada ni kila na mataqali rarama cava o ya, ia sa lako tikoga kina vakadodonu ena vuku ni veika sa kila tiko, vakabauta ka nuitaka tiko ni na raica tale ke gole tikoga ena kena sala dodonu. Ni cakava tiko oqo, ena rawa mena vakabulai koya.

Sa rawa ni vakaoqo na noda bula. Eso beka na gauna eda a vakararawataki, ni da sa oca, ni sa vaka me butobuto ka batabata mai na noda bula. Ena so beka na gauna eda na sega ni raica rawa e dua na rarama ena iyala ni vanua, ka da sa vinakata meda sa soru. Kevaka sa lomada meda vakadinata, kevaka eda sa gadreva meda vakadinata, kevaka eda sa digitaka meda vakadinata, sa qai vakaraitaki vei keda mai na ivakavuvuli kei na ivakaraitaki ni iVakabula na sala ki liu.

Digitaka mo Vakadinata

Me vakataki Sailor ena nona vakadinata ni na taqomaki ena rarama vakayawa o ya, sa vakakina oi keda meda digitaka meda dolava na yaloda ni sa dina vakalou na iVakabula—ki na Nona rarama tawamudu kei na Nona loloma veivueti ni veivakabulai. Era sa vakayaloqaqataki keda na parofita ni veitabayabaki ka vakamasuti keda talega meda vakadinata na Karisito. Na nodra vakatakekere e vakayavutaki ena dua na dina bibi: E sega ni vakasaurarataki keda na Kalou meda vakadinata. Ia e sureti keda o Koya meda vakadinata ena nona talai ira na parofita kei na iapositolo bula mera vakavulici keda, vakarautaka na ivolanikalou, ka kacivi keda tiko ena Nona Yalotabu. Sai keda sara ga meda na digidigi meda ciqoma na veisureti vakayalo oqori, ka digitaka meda raica vakayalo na rarama vakayalo sa kacivi keda tiko kina o Koya. Na vakatulewa meda vakadinata sa digidigi bibi duadua eda na cakava. Ena vakayaco-ka ki na noda vakatulewa taucoko.

E sega ni vakaroti keda na Kalou meda vakadinata vakalevu cake mai na Nona vakaroti keda meda muria e dua na vunau, se cava sara na uasivi ni Nona gadreva me vakalougatataki keda. Ia na Nona kacivi keda meda vakadinati

Koya—meda cakava na tiki ni vakabauta o ya ka vagalalataki keda ki na Nona vosa—sa yaco dina tiko nikua. Me vaka e kaya na iVakabula, “Raica au sa tukuna vei kemudou, sa vakarota ko Tamaqu vei ira na tamata kecega me ra veivutuni ka vakabauti au.”⁵

Na vakadinata kei na ivakadinadina kei na vakabauta era sega ni ivakavuvuli veitakavi. Era sega ni tu ga sa yaco vei keda. Na vakadinata e dua na ka eda digitaka—eda vakanuinitaka, eda cakacakataka, ka solibula kina. Ena sega ni vakacala-ka na noda vakadinata na iVakabula kei na Nona kosipeli ni sega ni vakakina talega ena noda masu kei na saumi ikatini. Eda digitaka vakaidina meda vakadinata, me vaka ga noda muria na ivakaro tale eso.

Mo Cakacakataka na ka o Vakadinata

A sega ni rawa me kila taumada o Sailor kevaka me na yaco na veika e cakava tiko ni sa sagai koya tiko yani ena veiveikau. Sa lakosese ka sa mavoa; ka sa butobuto ka batabata. Ia a biuta na voca ni waqavuka ka vaqaqara yani ena vakanuini ni na vakabulai, ka qasi ka biliraki koya yani ki liu me yacova ni sa raica e dua na rarama mai liu. Ni sa raica, sa cakava na nona vinaka duadua me goleva yani, ka nanuma tiko na ka sa raica.

Sa vakakina meda sa soli keda ki na inuini meda raica na rarama vakayalo ena noda vakadinata ka sega ni digitaka meda vakatitiqa. Na noda ivalavala sa ivakadinadina ni noda sa vakadinata ka yaco me sa ka bula ni noda vakabauta. Eda sa digitaka tiko meda vakadinata ni da masu kei na gauna meda wilika kina na ivolanikalou. Eda sa digitaka meda vakadinata ni da lolo, ni da vakatabuya na Siga ni Vakacecegu, ni da sokalou e valetabu. Eda sa digitaka tiko meda vakadinata ni da papitaiso ka kania na sakaramede. Eda sa digitaka meda vakadinata ni da sa veivutuni ka vakasaqara na veivosoti kei na loloma veivakabulai vakalou.

Kakua ni Soro

Eso na gauna na torocake ni veika vakayalo ena rairai toso vakamalua se vagauna. Eso na gauna eda dau vakila ni da sa butusevata, ka da sa caka cala, se sa sega ni gugumatua na noda sasaga vinaka duadua meda kunea kina na iVakabula. Ke o vakasama tiko vaqo, yalovinaka kua ni soro—kua vakadua. Mo vakadinati Koya tikoga kei na Nona kosipeli kei na Nona Lotu. Vakadonutaka nomu ivalavala ki na veika o sa vakadinata o ya. Ena veigauna

vakaoqori ni sa kataremoro mai na rarama ni nomu vakabauta, vakayacora na nomu nuitaka tiko na loloma kei na loloma soliwale ni iVakabula, e tiko ena Nona kosipeli kei na Nona Lotu, me valuta mate na nomu vakatitiqa. Au sa yalataka ni sa tu vakarau o Koya me ciqomi iko. Ni toso na gauna ko na qai raica o sa cakava na digidigi uasivi o se bau cakava vakadua. Na nomu vakatulewa qaqa mo vakadinati Koya ena vakalougatataki iko vakalevu sara ka tawamudu.

Na Veivakalougatataki ni ko Vakadinata

Au sa vakila na loloma veivueti ni iVakabula ki na noqu bula. Au sa vakasaqarai Koya ena noqu gauna butobuto, ka sa dodoka mai vei au o Koya na Nona rarama veivakabulai. E dua vei ira na gauna rekitaki cecere ena noqu bula o ya meu dau gole vata tu kei watiq, o Kathy, ka sotavi ira na lewe ni Lotu ena veitiki vuravura e vuqa. Era sa vakavulica vei au na veisotari totoka oqo baleta na loloma ni Kalou kivei ira na Luvena. Era sa vakaraitaka vei au na veigauna tawacava ni bula marau sa yaco me veivakalougatataki vei ira era sa digitaka mera muria na ivakavuvuli ni Turaga o Jisu Karisito. Au sa vulica ni noda vakadinati Koya kei na Nona kaukauwa veivueti sai koya na salatu dina meda “kune vakacegu ena bula oqo, ka rawata na bula tawamudu ena bula sa bera mai.”⁶

Au vakadinadinataka ni sai Jisu Karisito na ivurevure ni rarama kei na inuinui kivei keda taucoko. Sa noqu masu ni da na digitaka taucoko meda vakadinati Koya. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Lindsey Bever, “How 7-Year-Old Sailor Gutzler Survived a Plane Crash,” *Washington Post*, Jan. 5, 2015, washingtonpost.com; “Girl Who Survived Plane Crash Hoped Family ‘Was Just Sleeping,’” Jan. 4, 2015, myfox8.com; “Kentucky Plane Crash: Four Killed, Little Girl Survives” Jan. 4, 2015, news.com.au; “Young Girl, Sole Survivor of Kentucky Plane Crash,” Associated Press, Jan. 3, 2015, jems.com.
2. Alama 32:27; vakamatatataki.
3. 3 Nifai 14:8; raica talega na tikina e 7.
4. Joni 10:37–38.
5. 3 Nifai 11:32.
6. Vunau kei na Veiyalayalati 59:23.

Mai vei Elder L. Tom Perry

Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Na Vuna e Bibi kina na Vakamau kei na Matavuvale—Ena Veivanua Kecega e Vuravura

Na matavuvale sa usutu ni bula ka sa idola ki na marau tawamudu.

Ena Noveba sa oti, au a kalougata meu bau sureti—vata kei Peresitedi Henry B. Eyring kei Bishop Gérald Caussé—me keitou tiko ena dua na koniferedi ni italatala me baleta

na vakamau kei na matavuvale ena Vatican mai Roma e Italy. Era a tiko kina na mata mai na 14 na veimataqali matalotu mai na ono vei ira na vitu na konitineni, ka ra a sureti kece mera vakamacalataka na nodra vakabauta me baleta na veika sa yaco tiko ki na matavuvale ena vuravura nikua.

A dolava o Pope Francis na imatai ni soqoni ni ivakoso ena itukutuku oqo: “Ena gauna oqo eda sa bula tiko ena ivakarau ni bula ni veika vakayago, ena nodra sa lewevuqa tikoga na tamata era sa sega tiko ni vakamau me sa ivakarau ni bula raraba. Na kui oqo ni itovo kei na yalo savasava sa dau vakarewataka na kuila ni bula galala, ia na kena ka dina sa kauta mai oqo na vakacacani ni veika vakayalo ka vakayago kivei ira na tamata tawa wili rawa, vakabibi vei ira na dravudravua kei ira sa vakacacani sara vakalevu. . . .

Ia, ko ni na taroga beka, “Kevaka e lewelevu era vakila vata na vakaliuci ni matavuvale kei na vakabauta, kevaka mera duavata o ira kece na veivakabauta kei na matalotu ena veika e dodonu ki na vakamau, ka ra duavata ena yavunibula e dodonu me vakatikori ena

Bose-ka ni vakawati kei na matavuvale, ena Vatican City

Sai ira oqo era sa dau vakararawataki vakalevu ena leqa oqo.”¹

Ena nona tukuni ira tiko na itabata-mata sa tubu cake tiko mai, e kaya kina ni sa ka bibi mera “kakua ni soli ira yani ki na [ituvaki ni vakasama] gaga ni veika vakayago, ia mera dauveikuitaki ena yaloqaga mera vakasaqara na loloma e dina ka tawamudu, ka valuta yani na iwalewale kilai levu”; ka me vakayacori oqo.²

A tarava sara na kena vakamacalataki ka veivosakitaki me tolu na siga kei ira na iliuliu vakalotu na ulutaga ni nodrau vakamau e dua na tagane kei na dua na yalewa. Niu vakarorogo kivei ira na veimataqali duidui iliuliu ni veimatalotu e vuravura taucoko, au rogoca ni ra sa duabau vakataucoko vakai ira ka ra vakaraitaka na nodra veitokoni ni vakabauta vakai ira me baleta na kena sa vakalou na lawa ni vakamau kei na kena bibi na matavuvale ni sa yavu taumada ni bula ni tamata. Au vakila kina e dua na kaukauwa ni duavata kei na lomavata kei ira.

E vuqa era a raica ka matanataka na duavata oqo, ka ra cakava vakakina ena veimataqali sala eso. E dua vei ira na kena au taleitaka o ya na gauna a cavuta kina e dua na vunivola ni Musulomani mai Iran na veivosa yadua mai na rua na parakaravu ni noda ivakaro sara ga ki na matavuvale.

Ena gauna ni koniferedi oqo ni italatala, au a raica ni gauna era duavata mai kina na veimataqali vakabauta kei na lotu ena vakamau kei na matavuvale, era sa duavata talega ena yavunibula kei na dina kei na yalayala sa dau cokoti vata tiko ki na tabana ni matavuvale. Sa dua na ka totoka vei au meu raica na usutu e vakaliuca na vakamau

kei na matavuvale me tagutuva ka uabaleta kina na duidui vakapolitiki, bula vakailavo, se vakalotu. Me baleta na noda lomani ira na watida kei na noda inuinui, lomaleqa, kei na tatadra baleti ira na luveda, eda sa tautauvata kece ga.

Sa dua na ka talei meda soqoni vata kei ira na dauveituberi e vuravura raraba ena nodra veivunauci vakararaba me baleta na veika era nanuma ni bibi kina na nodrau vakamau e dua na tagane kei na dua na yalewa. Ni oti na nodra vosa a qai muria mai na nodra ivakadinadina eso tale na iliuliu ni veimatalotu eso. Na iotioti ni ivakadinadina ena koniferedi oqo ni italatala a vakaraitaka o Peresitedi Henry B. Eyring. A solia kina e dua na ivakadinadina qaqaco ena kena totoka e dua na vakamau ni veiyalayalati kei na noda vakabauta na veivakalougatataki yalataki ni matavuvale tawamudu.

Na ivakadinadina nei Peresitedi Eyring e veirauti vinaka ni mai vakacavari kina na tolu na siga talei oqo.

veimaliwai ena itikotiko kei na matavuvale, eda sa qai duatani kina vakacava? E vakatakilai koya ka duidui vakacava na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai mai na vo ni vuravura oqo?”

Oqo na kena isau: ni da raica ka vakila na kena totoka ni vuqa sara na ka eda tautauvata kina kei na vo ni vuravura me baleta na matavuvale, sa tu duadua ga vei keda na veivakararamataki e duidui sara kei na rai tawamudu ni kosipeli vakalesui mai.

Na ka e kauta mai na kosipeli vakalesui mai ena kena veivosakitaki na vakamau kei na matavuvale e ka levu sara ka rui bibi sa sega kina ni rawa me veibataki tale tiko: eda sa cakava oqo me tawamudu! Eda sa taura na yalayala oqo kei na kena sa vakalou na vakamau ki na dua na ivakatagedede cecere cake ena vuku ni noda vakabauta kei na kila ni matavuvale ni a tu mai liu ni bera na vuravura oqo ka rawa mera gole ki liu ki na veigaua tawamudu.

Na ivakavuvuli oqo e vakavulici vakarawarawa, vakaukauwa, ka vakatotoka sara ena itukutuku nei Ruth Gardner ena sere ni Lalai “Rawa ni Tamamudu na Matavuvale.” Mo tu mada ka vakasamataka nodra lagata tiko na sere oqo na gone ni Lalai e vuravura taucoko ena nodra dui vosa, ka lagata mai vu ni yalodra, ena mamarau e solia duadua ga na loloma vakamatavuvale:

*“Vuvale bula tawamudu tu
Yavu nei Tamada
Au taleitaka tu na noqu vuvale,
Dusia na noqu Turaga.”³*

Na vakabauta taucoko vakalotu ni noda kosipeli vakalesui mai e kena usutu na matavuvale vata kei na veiyalayalati vou tawayalani ni vakamau. Ena Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai, eda vakabauta ni da a bula taumada mai liu vaka-luvena vakayalo dina na Kalou na Tamada Vakalomalagi. Eda vakabauta ni da sa lewe ni Nona matavuvale mai liu, vakakina ena gauna oqo.

Eda vakabauta ni vakamau kei na isema vakamatavuvale ena rawa me laki tomani tale ki na taudaku ni ibulubulu—ni vakamau era vakayacora o ira sa soli vei ira na lewa ena Nona valetabu ena vakadonui tikoga ki na vuravura sa roro tiko mai. Na noda soqo ni vakamau e tagutuva laivi na vosa ni vakamau “me qai tinia ga ko mate” ka da sosomitaka ena noda kaya, “ena gauna oqo kei na veigauna tawamudu.”

Eda vakabauta talega ni matavuvale kaukauwa vaka-kawa era sega duadua ga ni yavu taumada ni dua na itikitiko raraba vinaka, e dua na bula vakailavo vinaka, kei na dua na itovo yavunibula vinaka—ia era sa yavu taumada talega ni veigauna tawamudu kei na vanua kei na matanitu ni Kalou.

Eda vakabauta ni veimatayavu kei na matanitu ni lomalagi ena tarai wavoki ena matavuvale kei na isema ni matavuvale.

Ena vuku ga ni noda vakabauta ni vakamau kei na matavuvale sa ka tawamudu, oi keda ena lotu, eda gadreva meda iliuliu ka vakaitavi ena veisoqo-soqo e vuravura raraba meda vaqaqacotaka kina. Eda kila ni sega walega

o ira era gugumatua ena lotu era wasea tiko na yavunibula tudei kei na vakaliuci ni vakamau e tawayalani kei na semati vakaukauwa ni matavuvale. E lewe levu sara na lewei vuravura era sa vakadeitaka ni vakamau kei na bula vakamatavuvale ena veiyalayalati sa ka vuku duadua, sa mamada sara, ka sala marautaki duadua meda bula kina.

Se bera vakadua ni dua me kauta cake mai e dua na sala e vinaka cake mera susugi cake kina na itabatamata era tubu cake tiko mai ni vakatauvatani kei na dua na vuvale ni itubutubu rau vakamau ka vakaluveni.

Na cava me bibi kina na vakamau kei na matavuvale—ena veivanua kecega? E vakaraitaka na nodra nanuma na lewenivanua ni vakamau se cecere tikoga ka inuinui ena kedra maliwa e lewelevu ena veiyabaki ni bula yadua—sa vakakina ki na kawatamata ni mileniumi, eda rogoa kina vakavuqa na digitaki ni tiko duadua, galala ni tamata yadua, kei na tiko vata ka sega ni vakamau. E dina sara ni lewe levu dina e vuravura taucoko era gadreva mera vakaluveni ka tauyavutaka na matavuvale e kaukauwa.

Na gauna eda sa vakamau kina kei na gauna eda sa vakaluveni kina, sa na kilai vinaka sara na nodra inakinaki dina na kawa tamata kecega. Ni da sa “tamata ni matavuvale”—se cava ga na vanua eda tiko kina se na noda vakabauta

vakalotu—eda wasei vata ena dredre, tuvatuva vou, inuinui, lomaleqa, kei na tatadra ena vukudra na luveda.

Me vaka e kaya na daunivakamacala ni *New York Times* o David Brooks:

“Era na sega ni vinaka cake na tamata ke soli vei ira na taucoko ni bula galala yadua mera cakava kina na veika era vinakata. Era na vinaka cake ni ra sa kovuti ena veiyalayalati e vinaka cake mai na nodra digidigi vaka tamata yadua—na yalayala ki na matavuvale, Kalou, ilesilesi kei na matanitu.”⁴

Dua na leqa o ya ni vuqa na itukutuku kei na veivakamarautaki e wasea mai ko vuravura e sega ni tukuna tiko na veika era vakaliuca ka nodra yavunibula na lewelevu cake. Se cava na inaki, na sara TV vakasivia, sara iyalo, ivakatagi, kei na Initaneti sa matataka tiko vakavinaka o ira na lewe lailai ka tukuna tiko ni ra sa lewelevu. Na bula tawa savasava kei na lailai ni bula savasava, vakatekivu mai na veivala butobuto ki na veimoceri cala, sa tukuni tiko ni sa ka dodonu ka rawa me ra vakila o ira e tiko nodra yavunibula savasava ni da sa tiko sara ena gauna makawa se mai na gauna tawakilai. Ena vuravura oqo ni itukutuku kei na Initaneti, se bera mada ni dredre me vaka oqo na nodra susugi na gone mera yalomatua ka me tudei tiko na vakamau kei na matavuvale.

Se cava sara na ka era na tukuna tiko na sala ni itukutuku kei na veivakamarautaki, kei na kena sa lutusobu tikoga na vakamau kei na matavuvale vei ira eso, era vakabauta tikoga na lewelevu ni kawatamata kaukauwa ni sa dodonu ga me rau vakamau na tagane kei na yalewa. Era vakabauta na dina ena loma ni vakamau, ka ra vakabauta na vosa bubului ena vakamau “ena tauvimate kei na bula vinaka” ka “me tawasei kedaru ga na mate.”

E dodonu me votu tiko vei keda ena so na gauna, me vaka a yaco vei au mai Roma, ena veivakadeitaki totoka ka veivakacegui ni ka dina ni vakamau kei na matavuvale era se kakavaki ka vinaka duadua tiko ki na vuqa na tamata ka da sega ni tiko duadua ena vakabauta oqo. E se bera mada ni vakaoqo na kena bole tiko me veiraurau tiko na

cakacaka, matavuvale, kei na gagadre ni tamata yadua me vaka na kena ena siga nikua. Ni da sa dua na lotu, eda gadreva meda veivuke ena veika kece eda rawata rawa meda tara cake ka tokona na vakamau kei na matavuvale.

Oqo na vuna sa vakaitavi vagumautua tiko kina na Lotu ena kena vakarautaki na veiliutaki ena veimataqali ilawalawa kei na sasaga vakamatalotu me vaqacacotaki na matavuvale. Oqo na vuna eda wasea tiko kina na noda yavunibula vakatabakidua ni matavuvale ena itukutuku raraba kei na itukutuku vei ira na lewenivanua. Oqo na vuna eda wasea kina na noda itukutuku ni kawa kei na itukutuku veiwekani vakamatavuvale ki na veimatanitu kecega.

Eda gadreva me rogoci na domoda me valuta yani na itovo ni bula

vakamatavulotaki ka digitaki cala e saga tiko me vakasosomitaka na mataisoqosoqo ni matavuvale e tauyavutaka sara ga Vakai Koya na Kalou. Eda gadreva talega me rogo na domoda me tokoni na reki kei na vakacegu e kauta mai na matavuvale dina o ya. E dodonu meda vakaraitaka tikoga na lomada e vuravura taucoko ena noda vakaraitaka raraba na vuna e rui bibi kina na vakamau kei na matavuvale, na vuna e ka dina kina na vakamau kei na matavuvale kei na vuna era na vaka tiko kina vakaoqo.

Kemuni na taciq kei na ganequ, na kosipeli vakalesui mai e kovuta tiko na vakamau kei na matavuvale. Ena vakamau kei na matavuvale talega eda sa duavata kina kei ira na vakabauta tale eso. Ena veika baleta na vakamau kei na matavuvale eda na kunea kina ni da sa inakinaki vata kei na vo ni vuravura. Ena vakamau kei na matavuvale sa madigi talega kina ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai me sa dua na rarama e toka e delana.

Meu na tinia ena noqu ivakadinadina (ena ciwa na dekedni ni noqu bula e vuravura oqo sa rawa kina meu cavuta oqo) na levu ga ni noqu sa qase tiko mai, na levu ni noqu kila ni na matavuvale sa usutu ni bula ka sa idola ki na marau tawamudu.

Au vakavinavinaka vua na watiq, vei iratou na luvequ, na makubuqu kei ira na makubuqu vakarua, kei ira kece na veitacacini kei na vugoku kei na isema vakamatavuvale era sa vakaiyautaka na noqu bula, io, ka vakatawamudutaka talega. Sa noqu ivakadinadina tabu ka kaukauwa duadua ni sa dina na veika oqo ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Vosa nei Pope Francis, ena Humanum: An International Interreligious Colloquium on the Complementarity of Man and Woman, Nov. 17, 2014, humanum.it/en/videos; raica talega na zenit.org/en/articles/pope-francis-address-at-opening-of-colloquium-on-complementarity-of-man-and-woman.
2. Pope Francis, Colloquium on the Complementarity of Man and Woman.
3. “Rawa ni Tawamudu na Matavuvale,” *Sere ni lotu*, naba 184.
4. David Brooks, “The Age of Possibility,” *New York Times*, Nov. 16, 2012, A35; nytimes.com/2012/11/16/opinion/brooks-the-age-of-possibility.html.

Kacivaka o Peresitedi Dieter F. Uchtdorf
Na iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

Nodra Tokoni na Vakaitutu ni Lotu

Kemuni na taciqū kei na ganequ, sa vakaturi me da tokoni Thomas Spencer Monson me parofita, daurairai, dauvakatakila ka Peresitedi ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai; o Henry Bennion Eyring me iMatai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada; kei Dieter Friedrich Uchtdorf me iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada.

O ira era duavata me ra vakaraitaka.
O ira era saqata, kevaka e dua, me vakaraitaka.

Sa volai koto na digidigi.
Sa vakaturi me da tokoni Boyd Kenneth Packer me Peresitedi ni Kuoramū ni iApositolo Le Tinikarua kei ira oqo me ra lewe ni kuoramū oya: Boyd K. Packer, L. Tom Perry, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Richard G. Scott, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, kei Neil L. Andersen.

O ira era duavata, yalovinaka ni vakaraitaka.

Kevaka e dua e saqata me vakaraitaka vakakina.

Vinaka. Sa volai koto na digidigi.

Sa vakaturi me da tokoni ira na daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramū ni iApositolo Le Tinikarua me ra parofita, daurairai, ka dauvakatakila.

O ira kece era duavata, yalovinaka ni vakaraitaka.

Kena veibasai, kevaka e dua, ena ivakatakilakila vata.

Sa volai koto na digidigi.

Sa vakaturi me da vagalalataki ira oqo mai na Vitusagavulu ni iWasewase, me tekivu ena 1 ni Me, 2015: Juan C. Avila, Philip K. Bussey, René J. Cabrera, Renato Capelletti, Paul D. M. Christensen, Samuel W. Clark, Rogério G. R. Cruz, George R. Donaldson, Ini B. Ekong, Christian H. Fingerle, Craig G. Fisher, Jerryl L. Garns, M. Keith Giddens, Allen D. Haynie, Jui Chang Juan, George M. Keele, Von G. Keetch, Katsumi Kusume, German Laboriel, J. Christopher Lansing, Gustavo Lopez, Dmitry V. Marchenko, Peter F. Meurs, T. Jackson Mkhabela, Hugo Montoya, Valentín F. Nuñez, Hee Keun Oh, Jeffery E. Olson, R. Ingvar Olsson, Norbert K. Ounleu, Robert N. Packer, Nathaniel R. Payne, Cesar A. Perez Jr., Michael J. Reall, Edson D. G. Ribeiro, Brad K. Risenmay, Walter C. Selden,

Carboni, Armando Carreón, S. Marc Clay Jr., Z. Dominique Dekaye, Osvaldo R. Dias, Michael M. Dudley, Mark P. Durham, James E. Evanson, Paschoal F. Fortunato, Patricio M. Giuffra, Daniel P. Hall, Toru Hayashi, Paul F. Hintze, J. K. Chukwuemeka Igwe, Seung Hoon Koo, Ming-Shun Kuan, Johnny L. Leota, Carlo M. Lezano, Joel Martinez, J. Vaun McArthur, Kyle S. McKay, Helamán Montejo, A. Fabio Moscoso, Michael R. Murray, Norman R. Nemrow, S. Mark Palmer, Ferdinand P. Pangan, Jairus C. Perez, Steven M. Petersen, Wolfgang Pilz, Jay D. Pimentel, John C. Pingree Jr., Edvaldo B. Pinto Jr., Evan A. Schmutz, K. David Scott, Paul H. Sinclair, Benjamin T. Sinjoux, Rulon F. Stacey, David L. Stapleton, Karl M. Tilleman, William R. Titera, Seiji Tokuzawa, Carlos R. Toledo, Cesar E. Villar, Juan Pablo Villar, David T. Warner, Gary K. Wilde, kei Robert K. William.

O ira kece era duavata, yalovinaka ni vakaraitaka.

O ira era saqata, kevaka e dua.

Sa vakaturi me da tokoni Cheryl A. Esplin me sa veiqaravi oqo vaka imatai ni daunivakasala ena mataveiliutaki raraba ni Lalai kei Mary R. Durham me veiqaravi vaka ikarua ni daunivakasala.

Sa vakaturi talega me da tokoni Baraca Steven W. Owen me sa peresitedi raraba ni Cauravou, vata kei Douglas Dee Holmes me imatai ni daunivakasala kei Monte Joseph Brough me ikarua ni daunivakasala.

O ira era duavata, yalovinaka ni vakaraitaka.

Ke dua e saqata me vakaraitaka vakakina.

Peresitedi Monson, sa volai koto na digidigi. O ni sa sureti na saqata e dua na veivakaturi mo ni veitaratara kei na nomuni peresitedi ni iteki. Kemuni na taciqo kei na ganequ lomani, keitou vakavinavinakataki kemuni ena vuku ni nomuni vakabauta kei na masumasu ena vukudra na iliuliu ni Lotu.

O ni sa sureti ira na Vakaitutu Raraba vou kei na lewe vou ni mataveiliutaki ni mataisoqosoqo me ra mai dabeca na nodra idabedabe ena tavata. ■

Mozart B. Soares, Carlos Solis, Norland Souza, Vern P. Stanfill, T. Marama Tarati, Kouzou Tashiro, Ruben D. Torres, Omar Villalobos, Jack D. Ward, Alan J. Webb, Gerardo J. Wilhelm, kei Jim L. Wright.

O ira era via tomani keitou ena vakaraitaki ni vakavinavinaka ena vuku ni nodra veiqaravi vakasakiti, yalovinaka ni vakaraitaka.

Sa vakaturi me da vagalalataki ira oqo ena vakavinavinaka cecekea o Baraca David L. Beck, Larry M. Gibson, kei Randall L. Ridd mai na mataveiliutaki raraba ni Cauravou. Eda sa na vagalalataki ira talega vakakina na lewe ni matabose raraba ni Cauravou.

Ena gauna oqo eda sa vagalalataki iratou talega kina o Sisita Jean A. Stevens na imatai ni daunivakasala ena mataveiliutaki raraba ni Lalai kei Sisita Cheryl A. Esplin na ikarua ni

daunivakasala ena mataveiliutaki raraba ni Lalai.

O ira era gadreva me ra duavata kei keitou ena kena vakaraitaki na vakavinavinaka vei ira na tacida kei na gameda oqo ena vuku ni nodra veiqaravi vakasakiti kei na yalodina, yalovinaka ni vakaraitaka.

Sa vakaturi me da tokoni ira oqo me ra lewe vou ni iMatai ni Kuoramu ni Vitusagavulu Kim B. Clark, Von G. Keetch, Allen D. Haynie, Hugo Montoya, and Vern P. Stanfill.

O ira kece era duavata, yalovinaka ni vakaraitaka.

O ira era saqata, ena ivakatakilakila vata.

Sa vakaturi me da tokoni ira oqo me ra Vitusagavulu vou ni iWasewase: Nelson Ardila, Jose M. Batalla, Lawrence P. Blunck, Bradford C. Bowen, Mark A. Bragg, Sergio Luis

Ripote ni Tabacakacaka ni Dikevifika ni Lotu, 2014

Vakaraitaka o Kevin R. Jergensen

Manidia Dairekita, Tabacakacaka ni Dikevifika ni Lotu

*Ki na Mataveiliutaki Taumada ni Lotu i Jisu Karisito
ni Yalododonu Edaidai*

Kemuni na Veitacini: Me vaka e dusimaki mai na ivakatakila ena ika 120 ni wase ni Vunau kei na Veiyalayalati, na Matabose ni Vakayagataki iKatini—ka lewena na Mataveiliutaki Taumada, na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, kei na Matabisopi Vakataulewa—ena vakadonuya na kena vakayagataki na ilavo ni Lotu. Na veitabana ni Lotu era dau vakayagataka na ilavo sa vakadonui mai na ilavo vakarautaki ka sala vata kei na lawatu kei na kena ivakarau.

Na Tabacakacaka ni Dikevifika ni Lotu, ka ra lewena na kenadau vakaivola ka sa tu vakataki koya mai na tabacakacaka kece tale eso ni Lotu, e sa lesi me qarava na dikevifika ena inaki ni kena vakarautaki na veivakadeitaki matau me baleta na veicau e ciqomi, na vakayagataki lavo

e vakayacori, kei na taqomaki ni iyau taukeni ni Lotu.

Ni yavutaki mai na dikevifika sa ra vakayacori, e sa nanuma na Tabacakacaka ni Dikevifika ni Lotu ni, ena iwalewale taucoko ni qaravitavi, veicau e ciqomi, na vakayagataki lavo e vakayacori, kei na iyau taukeni ni Lotu ena yabaki 2014 era sa volaitukutukutaki ka tutaki ena iwalewale e veiganiti kaya na ilavo vakarautaki, lawatu, kei na ivakarau ni lewa matau e vakadonuya na Lotu. Na Lotu e vakamura na ivakarau e vakatavulici kivei ira na lewena me baleta na bula voli ena loma ni ilavo vakarautaki, levei ni dinau, kei na maroro ilavo me sotava na gauna ni leqa.

Soli yani ena vakarokoroko,
Tabacakacaka ni Dikevifika ni Lotu
Kevin R. Jergensen
Manidia Dairekita ■

Ripote Vakaiwiliwili, 2014

Vakaraitaka o Brook P. Hales

Sekeriteri ki na Mataveiliutaki Taumada

Esa vakaraitaka na Mataveiliutaki Taumada na ripote vakaiwiliwili ogo me baleta na tubu kei na ituvaki ni Lotu ni mai cava nai ka 31 ni Tiseba , 2014.

Taba ni Lotu

iTeki	3,114
Tabana ni Kaulotu.....	406
Tikina	561
Tabanalevu kei na Tabana.....	29,621

iWiliwili ni Lewenilotu

iWiliwili Taucoko	15,372,337
Gone Vakaleweni Vou.....	116,409
Saumaki Mai era Papitaisotaki....	296,803

Daukaulotu

Daukaulotu Tudei	85,147
Daukaulotu Veiqaravi ena Lotu....	30,404

Valetabu

Valetabu era Vakatabui ena 2014 (Fort Lauderdale Florida, Gilbert Arizona, kei Phoenix Arizona)....	3
Valetabu era Vakatabui Tale (Ogden Utah).....	1
Valetabu era Veiqaravi Tiko ni Cava na Yabaki.....	144

Mai vei Elder David A. Bednar
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Ia Era sa Vosota na Nodra Rere

Tawatautauvata na rere vakavuravura ka vakavuna na taqaya kei na nuiqawaqawa, na rere vakalou e sa dua na ivurevure ni vakacegu, veivakadeitaki, kei na nuidei.

Au nanuma vakacaca e dua na ka au a sotava ni'u se gonetagane lailai. Dua na siga ni'u qito voli vata kei ira na noqu itokani, au a voroka tawanakita e dua na katuba leka ena loma ni sitoa ka volekata na neitou itikitiko. Ni mai kavoro na iloilo ka watatagi na alamu ni yadra, a vakasinaita na lomaqu kei na noqu vakasama e dua na rere veivakamalumulumutaki. Au vakila saraga ni sa rawa me'u na vakayagataka na vo ni noqu bula ena valeniveivesu. Rau a qai mai sagai au i tuba na noqui tubutubu mai na dua na ivunivuni ena ruku ni noqu loga ka vukei au me'u vakadodonutaka na noqu cala vata kei na itaukei ni sitoa. Kalougata, ni qai mai veisosomitaki na noqu itotogi ena valeniveivesu.

A sobuti au sara ga na rere dina ena siga o ya. Sega ni vakabekataki na nomu na rairai vakila vakalevu cake na taqaya ni oti na nomu bolei ena dua na ituvaki ni nomu bula, na kilai ni bula dredre se toka leqa ni dua na lewe ni matavuvave, se na vakadikevi voli ni veika drakidrakita ni vuravura. Ena veigauna vakaoya, e tubucake na veivakaleqai ni rere me baleta na ka rerevaki sa wawa tu mai,

veilecayaki, se mosi ka vakakina mai na veika e sotavi ka a tawanamaki, so na gauna vakasauri, ka na rawa ni vakavurea e dua na vakacalaka.

Ena noda bula ni veisiga, na ripote ni vakacaca ni basulawa eso e sa tawa oti rawa, lauqa, ivalu, veidabui, veivakamatei, torosobu ni vakarau ni bula, matetaka, kei na veivakacacani ni veika kaukauwa vakatani sa rawa ni vakavuna na rere kei na nuiqawaqawa. Eda sa bula vakaidina ena itabagauna a

tukuna taumada na Turaga: "Ia ena siga ko ya . . . ena yavavala ko vuravura taucoko ka ra kani yatedra na tamata ena rere" (V&V 45:26).

Na noqu inaki oya me'u vakamacalataka na iwalewale e vakasavitani kina na rere mai na dua na kilaka dodonu ni kei na vakabauta na Turaga o Jisu Karisito. Au masuta vagumatua na Yalo Tabu me na vakalougatataki keda yadua ni da navuca vata na ulutaga bibi oqo.

Rere Vakayago

Ni mai rogoci voli na domo ni Kalou ni sa laukana oti na vuanikau vakatabui, rau a vuni o Atama kei Ivi ena Were ko Iteni. A kacivi Atama na Kalou ka taroga, "Sa tiko evei ko iko? Ka [sauma o Atama], Au a rogoca na domomuni . . . , ia ka'u a qai rere" (Vakatakila 3:9-10). Sa matata tu, ni dua na imatai ni revurevu ni Lutu oya me rau sotava na rere o Atama kei Ivi. Na vakilai kaukauwa vakaoqo ni ka e sa dua na tiki bibi ni noda bula vakayago.

E dua na ivakaraitaki ena iVola i Momani e vakacilava na kaukauwa ni kilaka ni Turaga (raica na 2 Pita 1:2-8; Alama 23:5-6) me vakasava tani na rere ka vakarautaka na vakacegu ke vakatalega eda sotava na dredre levu.

Ena vanua ko Ilami, era a rere na tamata i Alama ena nodra toso tiko mai na mataivalu ni Leimani.

"A sa lako yani vei ira ko Alama ka kaya me ra kakua ni rere, ia . . . me ra masuta ga na Turaga na nodra Kalou ka na qai vakabulai ira ko Koya.

“Era sa vosota na nodra rere”
(Mosaia 23:27–28).

Siqema ni sega ni vosota na nodra rere na tamata o Alama. Ia, a vakasalataki ira na dauvakadinata o Alma mera nanuma na Turaga ni sa ikoya duadua ga e rawa ni vakatauca na veisereki (raica na 2 Nifai 2:8). Kei na kena kilai ni veitaqomaki qaqarauni ni iVakabula a vakavuna mera vosota na tamata na nodra rere vakaiira.

Na kilaka dodonu ena vakabauti ni Turaga e vakaukauwataki keda meda vosota na noda rere baleta ni o Jisu Karisito e sa ivurevure duadua ga ni vakacegu veivosoti. A cauraka o koya, “Mo vuli vei au, ka muria na noqu vosa; mo vakarorogo vua na noqu Yalo Tabu, mo rawata kina na noqu vakacegu” (V&V 19:23).

A vakamacalataka talega na Vakavuvuli, “Ko koya sa vakayacora tiko vakadodonu na nona itavi ena rawata vakaidina na kena isau, io ena kune vakacegu ena bula oqo, ka rawata na bula tawamudu ena bula sa bera mai” (V&V 59:23).

Sa muataki na veivakabauti kei na yalodei kivei Karisito kei na dua

na nuidei ena Nona loloma, loloma veivuetai, kei na loloma soliwale ki na vakanuinui, mai na Nona Veisorovaki, ena Tucaketale kei na bula tawamudu (raica na Moronai 7:41). Na vakabauta kei na vakanuinui vakaoya e sureta mai ki na noda bula na vakacegu kamica ni vakasama eda sa gadreva taucoko. Na kaukauwa ni Veisorovaki e tadolava na rawati ni veivutuni ka vorata na yalolailai e vakavuna na ivalavala ca; e vakaukauwataki keda talega meda raica, cakava, ka vakavinakataki keda ena sala eda na sega ni rawa ni kila se vakavatukanataka kina na yalani ni noda sasaga vakayago. Vakaidina, e dua na veivakalougatataki levu ni veicuqeni vakatisaipeli oya “na vakacegu ni Kalou, sa uasivia na ka kecega e kilai rawa” (Filipai 4:7).

Na vakacegu ni Kalou e vakatarai keda ni raica na bula vakayago mai na ituvaki talei ni ka tawamudu ka solia e dua na veivakadeitaki vakayalo (raica na Kolosa 1:23) e vukei keda ni taura matua e dua na rai vakatautauvata ki na noda icavacava vakalomalagi. Ia, sa rawa ni da vakalougatataki meda vosota na noda rere baleta na Nona ivunau e vakarautaka na inaki kei na

veidusimaki ena veituvaki taucoko ni noda bula. Na Nona cakacaka tabu vakalotu kei na veiyalayalati eso e veivaqacacotaki ka veivakalomavina-kataki ena gauna ruarua ni vinaka kei na ca. Kei na Nona dodonu ni lewa ni matabete e sa solia na veivakadeitaki ni veika e vakabetena cake sara ka rawa ni tomani ena bula oqo kei na kena e tawamudu.

Ia sa rawa li ni da vosota na rere ka sa dau wapoliti keda vakarawarawa ka vakawasoma ena noda vuravura nikua? Sa vakadeitaki na isau ni taro oqo me io. Tolu na yavu ni ivakavuvuli era sa usutu ni kena ciqomi na veivakalougatataki oqo ena noda bula: (1) rai kivei Karisito, (2) taracake ena yavu i Karisito, ka (3) toso ki liu ena vakaba-uti Karisito.

Rai kivei Karisito

Na ivakasala a solia o Alama kivia na luvena tagane o Ilamani e sa tutaki vakamatata saraga kivei keda yadua nikua: “Ia, mo vakararavi vua na Kalou mo bula kina” (Alama 37:47). Sa dodonu meda raica vakatabakidua ka wanonova matua na iVakabula ena veigauna kei na veivanua kecega.

Vakananumalesu na iwalewale ni nodra a tiko ena dua na waqa na iApositolo ni Turaga, ka veimoiaki voli ena loma ni wasawasa. A gole vei ira o Jisu, ka lako voli ena dela ni wai; ia ni ra sega ni kilai Koya, era a kaci mai ena rere.

“A sa vosa sara vei ira ko Jisu, ka kaya, Dou vakacegu; koi au ga; dou kakua ni rere.

“A sa vosa vei koya ko Pita ka kaya, Na Turaga, kevaka sai kemuni, kacivi au me’u bau yani vei kemuni e dela ni wai.

“A sa kaya ko koya, Lako ga mai” (Maciu 14:27–29).

A sa lako ena dela ni wai o Pita kivei Jisu.

“Ia ni sa raica sa kaukauwa na cagi, sa qai rere,” sa vakatekivu me lutudromu, ka kaci sara, “Na Turaga, ni vakabulai au.

“Sa qai dodoka sara na ligana ko Jisu, a sa taura, ka kaya vua, O iko sa lailai na nomu vakabauta, o sa vakatitiqa ena vuku ni cava?” (Maciu 14:30–31).

Au raitayaloyalotaki Pita ni vosa doudou ka kusarawa voli ki na veisureti ni iVakabula. Ni raici Jisu vakadodonu tu okoya, a lako tani mai na waqa ka lako veivakurabuitaki ena dela ni wai. Ena gauna ga a vakatikikitaka kina na

nona rai mai na cagi kei na ua sa mai rere kina okoya ka tekivu lutudromu.

Sa rawa ni da vakalougatataki meda ra-wa na noda rere ka vaqaqacotaka na noda vakabauta ni da muria na veidusimaki ni Turaga: “Drau kakua ni rere se lomalomarua; ia mo drau vakaliuci au ena nomudrau nanuma kecega” (V&V 6:36).

Taracake ena Yavu i Karisito

O Ilamani a vakasalataki rau na luvena tagane o Nifai kei Liai: “Mo drau nanuma mo drau tara na nomudrau yavu ena uluvatu ni noda iVakabula, sa i koya na Karisito, na Luve ni Kalou, ia ni sa vakaliwa mai na tevoru na nona cagi kaukauwa kei na nona moto ena covulaca, ka sa yaviti kemudrau ena nona uca cevata kei na nona cagilaba, ena sega ni rawai kemudrau se dreti kemudrau sobu ki na ikeli ni rarawa kei na yaluma tawamudu, ni sa dei sara na uluvatu drau sa tara kina, ia kevaka sa taracake na tamata ena yavu oqo, ena sega ni bale rawa” (Ilamani 5:12).

Eda sa vakayagataka na cakacaka tabu vakalotu kei na veiyalayalati eso me buloko ni bulibuli ni kena taracake na noda bula ena yavu i Karisito kei na Nona Veisorovaki. Eda sa semati vaqaqaco tu kivua na iVakabula ni da

ciqoma ena bula kilikili na cakacaka tabu vakalotu ka veiyalayalati voli, nanuma ka rokova ena yalodina na veidinadinati tabu oqori, ka cakava na noda vinaka taucoko meda bulataka rawa na ilesilesi eso eda sa vakadonuya. Ka sa ivurevure ni kaukauwa kei na tudei vakayalo na veidinadinati oya ena veidraki taucoko ni noda bula.

Sa rawa ni da vakalougatataki meda vosota na noda rere ni da tauyavutaka dei na noda gagadre kei na ivalavala ena yavu dina ni iVakabula mai na noda cakacaka tabu vakalotu kei na veiyalayalati.

Toso ki Liu ena Vakabauti Karisito

A cauraka o Nifai: “Ia mo dou toso ki liu ka tudei vei Karisito, ena nomudou vakanuinui taucoko sara, mo dou lomana na Kalou kei na tamata kecega. Ia, kevaka dou sa toso ki liu ka tugana ki lomamudou na vosa i Karisito, ka vosota me yacova na ivakataotioti, raica, sa kaya vakaoqo na Tamada: Dou na rawata na bula tawamudu” (2 Nifai 31:20).

Na vosoti ni vakarau ni bula e vakamacalataki ena tikina oqo e sa vatuka ni kila matata vakayalo kei na raivotu, yalouidei, vosota, kei na loloma soliwale ni Kalou. Na cakacakataki ni vakabauta ena yaca tabu i Jisu Karisito, yalorawarawa ki na Lomana kei na gauna vakarautaki ena noda bula, kei na vakatakilai ena yalomalua ni Nona veivakayarayarataki ena veika kecega ena kilai ni veika vuni ni matanitu vakalomalagi, io a veika me yaco kina na marau kei na sala me rawati kina na bula tawamudu (raica na V&V 42:61). Ena gauna madaga eda donuya kina na dredre ka sotava na tawamacala eso ni veika mai liu, sa rawa meda vosota ena yalomarau ka rawata e dua na bula “meda tiko vinaka kina ka vakacegu, me da ia na ivalavala kece sa vakalotu ka kilikili” (1 Timoci 2:2).

Sa rawa ni da vakalougatataki meda vosota na noda rere ni da ciqoma na veivakayaloqaqataki e basika mai ena vulici kei na bulataki ni ivakavuvuli eso ni kosipeli kei na toso ki liu gugumatua ena salatu ni veiyalayalati.

Na Rerevaka na Turaga

Duidui mai ia e semati ki na rere eda dau sotava sa ikoya na ka e

vakamacalataka na ivolanikalou me “rere vakalou” (Iperiu 12:28) se “na rerevaka na Turaga” (Jope 28:28; Vosa Vakaibalebale 16:6; Aisea 11:2–3). Tawatautauvata na rere vakavuravura e vakavuna na taqaya kei na nuiqawaqawa, na rere vakalou e sa dua na ivurevure ni vakacegu, veivakadeitaki, kei na nuidei.

Ia e rawa vakacava ni veivakavina-kataki se veivukei vakayalo e dua na ka e cokoti vata tiko kei na rere?

Na rere yalododonu au saga tiko me’u vakamacalataka e ologa koto e dua na vakanananu titobu ni veidokai, vakarokoroko, kei na veivakurabuitaki ni Turaga o Jisu Karisito (raica na Same 33:8; 96:4), talairawarawa ki na Nona ivunau (raica Nai Vakaruia 5:29; 8:6; 10:12; 13:4; Same 112:1), kei na nanamaki ni iOtioti ni Veilewai kei na lewa dodonu mai vei Koya. Oya na vuna, e tubu mai kina ena kila matata dodonu na rere vakalou me baleta na veika vakalou kei na ilesilesi ni Turaga o Jisu Karisito, e dua na yalorawarawa ni kena soli na lomada ki na Lomana, kei na kilaka ni na tarogi na tamata yadua ena nona ivalavala ca ena Siga ni Veilewai (raica na V&V 101:78; Yavu ni Vakabauta 1:2).

Me vaka sa vakadeitaka na ivolanikalou, na rerevaki Jiova “sa vu ni lomavuku” (Vosa Vakaibalebale 1:7), “sai vakavuvuli vuku” (Vosa Vakaibalebale 15:33), e dua na “vakararavi matua” (Vosa Vakaibalebale 14:26), kei na “ivurevure ni bula” (Vosa Vakaibalebale 14:27).

Yalovinaka raica matua ni rere vakalou e sa semati vaqaqaco ki na kilai vakamatata ni iOtioti ni Veilewai vata kei na noda tatamusuki yadua me baleta na noda gagadre, nanuma, vosa, kei na ka eda kitaka (raica na Mosaia 4:30). Na rerevaka na Turaga e sega ni dua na sasaga guce ni Nona torovi yani meda lewai. Au sega ni vakadinata ni da na rerevaki Koya vakaoti. Ia, sa ikoya na matalia ni Nona itutu ni qarava na veika vakaidina me baleti keda kei na rawati ni “dua na kila vinaka” (2 Nifai 9:14; raica talega na Alama 11:43) ni noda veivakaduiduitaki, dokadoka, kei na lawaki. Kena icavacava, ena sega na noda ulubale.

Na tamata kecega e sa bula oti se na mai bula e vuravura “era na kau ki na mata ni veilewai ni Kalou mera lewai ena nodra ivalavala, se vinaka se ca” (Mosaia 16:10). Kevaka e sa ka ni yalododonu na noda gagadre ka vinaka na noda cakacaka, sa na qai totoka na itikotiko ni veilewai (raica na Jekope 6:13; Inosi 1:27; Moronai 10:34). Ena iotioti ni siga eda na “rawata na bula tawamudu” (Alama 41:6).

Vakaveivosaki, kevaka e sa tawadodonu na noda gagadre ka ca na noda cakacaka, sa na qai vakadomobula na itikotiko ni veilewai. “Eda na sega ni doudou me da rai cake vua na Kalou; ia sa vinaka cake vei keda me da kaya ki na veiulunivanua kei na veiuluvatu lutuki keimami ka vunitaki keimami mai na iserau ni matana” (Alama 12:14). Ena iotioti ni siga eda na “cudruvi ena [noda] ivalavala ca” (Alama 41:5).

Me vaka e vakalekalekataki ena Dauvunau:

“Mo rerevaka na Kalou ka muria na nona vunau: ni sai koya ga oqo nai tavi taucoko ni tamata.

“Ni na lewa na cakacaka kecega na Kalou, kei na ka vuni kecega, se vinaka, se ca” (Dauvunau 12:13–14).

Oi kemuni na taciqo kei na ganegu lomani, na rere vakalou e kauta laivi na rere vakayago. E vakamalumulumu-taka sara madaga na kauwai veidreti ni da na sega ni rawa ni vinaka cake vakayalo ka sega ni na rawata na veika e gadreva ka namaka na Turaga. Vakaidina, eda na sega ni rawa ni vinaka cake se rawata ni vakararavi vakatabakidua ki na noda sasaga kei na qaravitavi. E sega ka na sega ni vakabulai keda vakatabakidua na noda cakacaka kei na gagadre. “Ka segai ena vuku ni cakacaka” (2 Nifai 25:23), eda sa vakaduavatataki duadua ga ena loloma vakadonui kei na loloma soliwale mai na ilutua ni veisorovaki tawamudu ni iVakabula (raica na Alama 34:10, 14). Sa dina sara, “keimami vakabauta ni na vakabulai na tamata kecega ena isoro nei Karisito, kevaka eda sa muria na vunau kei na vakavuvuli ni itukutuku vinaka” (Yavu ni Vakabauta 1:3).

Na rere vakalou oya na lomani kei na vakabauti Koya. Ni da rerevaka na Kalou vakataucoko sara, eda sa lomani Koya vakavinaka sara. Ka sa “kauta tani na rere na loloma levu sara” (Moronai 8:16). Au yalataka ni na vakasava tani na iyaloalo buto ni rere vakayago na cina caudre ni rere vakalou (raica na V&V 50:25) ni da rai kivua na iVakabula, taracake Vua me noda yavu, ka toso ki liu ena salatu ni Nona veiyalalati ena veidininati tabu.

iVakadinadina kei na Yalayala

Au lomana ka rokova na Turaga. E sa ka dina na Nona kaukauwa kei na vakacegu. Sai Koya na noda Dauveivueti, ka’u vakadinadinataki ni bula tiko o Koya. Ka ni ena Vukuna, sa sega ni dodonu me rarawa na lomada se rere (raica na Joni 14:27), ka da na vakalougatataki meda vosota na noda rere. Au sa vakadinadinataki ena yaca dokai ka tabu ni iVakabula o Jisu Karisito, emeni. ■

Mai vei Elder D. Todd Christofferson
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

A Cava na Vuni Vakawati, A Cava na Vuni Matavuvale

Na matavuvale e yavutaki ena vakawati ni dua na tagane kei na yalewa e vakarautaka na ituvaki vinaka duadua me buroro kina na ituvatuva ni Kalou.

Ena dela ni Great West Door ni vale kilai levu na Westminster Abbey e Lodon, Igiladi, e duri tu kina na ivakatakilakila ni 10 na tamata qaqa ni ika 20 ni senitiuri. A okati maliwai ira o Dietrich Bonhoeffer, e dua na kai Jamani vuku ena cioloji ka sucu ena 1906.¹ A yaco o Bonhoeffer me dua na daunivosa rogo ena vakatulewa draki-drakita ni Nazi vata kei na nodra qaravi

na Jiu kei na so tale. A biu e valeniveivesu okoya me baleta na nona veisqaqqa bulabula ka mani vakamatei sara ena dua na keba ni tikovakavesu. A vola e vuqa na ka o Bonhoeffer, ka so na nona veitikina kilai levu oya na ivola eso era a vukei koya kina o ira na yadra dauloloma me vakauta tawadodonu tani mai na valeniveivesu, ka tabaki vakamalua me *iVola kei na Pepa Eso mai Valeniveivesu*.

Dua vei ira na ivola oya a vagolei kivua na vugona yalewa ni bera na nona vakamau. A oka kina na raiyawa momona eso oqo: “Na vakawati e sa levu cake mai na nomudrau veidomoni vakaikemudrau. . . . Ena nomu dodomo o raica walega e rua na tamata ena vuravura, ia ena vakawati o sa dua na isema ena senicodo ni kawatamata eso, ka sa vakavuna na Kalou me lako mai ka yacova sara na nona lagilagi, ka kaciva sara yani ki na nona matanitu. Ena nomu dodomo o raica walega na lomalagi ni nomu bulamarau vakaiiko, ia ena vakawati o sa biu ki na dua

na itutu ni veiqaravi e vuravura ka vakakina ki na veitabatamata. Na nomu dodomo e sa nomu iyau ga vakaiiko, ia na vakawati e sa levu cake mai na veika vakayago—e sa dua na ituvaki, e dua na ilesilesi. Me vaka ga ni sa isala ni tui, ka sega mada na loma me vakatulewa, sa rawa kina na tui, sa vaka talega kina na vakawati, sa sega walega ni nomudrau veidomoni vakaikemudrau, e semati kemudrau vata ena mata ni Kalou kei ira na tamata. . . . E sa lako mai vei iko na dodomo, ia na vakawati sa mai cake, mai vua na Kalou.”²

Ena sala cava e ulabaleta kina na nodrau veidomoni kei na bula marau ni vakawati e dua na turaga kei na dua na marama e “dua na itutu ni veiqaravi e vuravura vakakina ki na veitabatamata”? Na vakasama cava e sa lako kina “mai cake, mai vua na Kalou”? Me kilai vakamatata, meda sa lesu tale mada ki na ivakatekivu.

Era sa vakatakila na parofita ni da a bula taumada vaka yalo, ka a soli vei keda na ibulibuli, se yago vakayalo, mai vua na Kalou, ka sa yaco meda Luvena vakayalo—luvena tagane ka luvena yalewa na noda itubutubu vakalomalagi.³ A yaco mai e dua na gauna ena bula taumada vakayalo oqo me, ena ikuri ni Nona gagadre me rawa ni da “rawata e dua na madigi meda torocake me vakataki koya,”⁴ vakarautaka kina na Tamada Vakalomalagi e dua na ituvatuva gumatua. Ena ivolanikalou e sa vakatokai ena vica vata na yaca, oka kina “na yavu ni veivakabulai,”⁵ “na ituvatuva levu ni bulamarau,”⁶ kei “na ituvatuva ni veivueti.”⁷ Na inaki yaga e rua ni ituvatuva a vakamacalataki kivei Eparama ena veivosa oqo:

“A sa tu ena kedra maliwa e dua sa vaka na Kalou, a sa vosa vei ira sa tu vata kaya ka vaka: Tou lako sobu mada, ni sa galala tu na vanua ko ya, ia meda kauta yani na veika kece, ka bulia na vuravura mera tawana ko ira [na yalo] oqo;

“Io meda vakatovolei ira mada kina, era na muria na veika kece sa vakarota vei ira na Turaga na nodra Kalou se sega;

“Raica ko ira sa yalodina ena bula taumada era na vakalougatataki vakalevu sara; . . . ia ko ira sa yalodina

ena bula oqo era na rawata na lagilagi e vakaikuritaki me tawamudu ka tawamudu.”⁸

Me vakavinavinakataki na Tamada Vakalomalagi, ni da sa yaco oti me da ibulibuli vakayalo. Oqo e sa dulaka tiko vei keda o Koya e dua na salatu meda vakacavara se vakataucokotaka sara na ituvaki oya. Na ikuri ni bula vakayago e sa veiganiti ki na taucoko ni keda ituvaki kei na lagilagi e rekitaka vakai-Koya na Kalou. Kevaka, meda a tiko vata mai kei koya na Kalou ena vuravura ni yalo taumada, ka da a vakadonuya meda vakaitavi ena Nona ituvatuva—se ena kena itukutukuni tale eso “yalodina [ena] bula taumada”—eda na “vakalougatataki vakalevu sara,” ena dua na bula vakayago ni da mai vakatawana na vuravura e sa bulia vei keda o Koya.

Kevaka, ena noda ilakolako ni bula vakatovolei vakayago, eda digitaka meda “muria na veika kece sa vakarota vei [keda] na Turaga na [noda] Kalou,” eda sa na rawata na noda “bula oqo.” Sa kena ibalebale oqo ni mai na noda digidigi eda na vakaraitaka rawa kina vua na Kalou (kei keda talega) na noda yalodina kei na noda rawa ni na bulataka na Nona lawa vakasilesitiele ni da se tu tani mai Vua ena dua na bula vakayago oqo kei na kena kaukauwa taucoko, gagadre, kei na sasaga. E rawa li ni da moica na yago me yaco me na iyaya ni cakacaka ka sega ni liutaka na yaloda? E rawa li ni da vakabauti ruarua, ena bula oqo kei na bula mai muri ena kaukauwa eso vakalou, oka kina na kaukauwa ni kena buli na veika bula? Eda na rawa li ni ulabaleta yadua na itovo ca? O ira ka rawa era na “rawata na lagilagi e vakaikuritaki me tawamudu ka tawamudu”—e dua sara na ivakaraitaki vakasakiti ni lagilagi koya oya e dua na bula vakayago tucake tale, tawamate rawa, ka vakalagilagi.⁹ Sa rauta me da a “kailavaka ena reki” na kena rawa ni rawati vakina na veiyalayala vakasakiti eso oqo.¹⁰

Ena gadrevi toka e va na ka me baleta na kena rawati vakavinaka sara na ituvatuva vakalou oqo:

iMatai sa ikoya na Buli ni vuravura me mai noda itikotiko. Se vakacava na ivakamacala ni ivalavala ni veibuli,

eda kila ni a sega ni ka vakacalaka ia ni a sa vakaturi mai vua na Kalou na Tamada ka sa cakacakataka o Jisu Karisito—“sa cakava na ka kecega ko koya; a sa sega e dua na ka sa caka me sega ni cakava ko koya.”¹¹

iKarua oya na ituvaki ni bula vakayago. O Atama kei Ivi a matataki ira kece ka a digitaki mera vakaitavi ena ituvatuva levu ni bulamarau ni Tamada.¹² Na nodrau Lutu a vakavurea na ituvaki eso e gadrevi me baleta na noda sucu kei na vuli vakayago ka vakakina na veika e sotavi vakayago ena taudaku ni mata ni Kalou. E basika mai kei na Lutu na vakilai ni vinaka kei na ca kei na kaukauwa ni isolisoli va-Kalou ni digidigi.¹³ Kenai itinitini, na Lutu sa vakavuna na mate vakayago e gadrevi me yaco kina na noda bula e vuravura me vakaiyalayala ga, ka meda kakua ni bula vakadua tikoga ena noda ivalavala ca.¹⁴

iKatolu oya na veivueti mai na Lutu. Eda raica na itavi ni mate ena ituvatuva ni Tamada Vakalomalagi, ia ena tawayaga na ituvatuva oya ke sega na sala eso me ulabaleta na mate me kena itinitini, ruarua vakayago ka vakayalo. Oya na vuna, e dua na Dauveivueti, na Luve ni Kalou Duabauga sa Vakatururi, o Jisu Karisito, a mai vakararawataki ka mate me sorovaka kina na cakacala nei

Atama kei Ivi, ka mai vakarautaka na tucaketale kei na bula tawamate rawa kivei keda kece. Me vaka ni sega ni dua vei keda ena rawa ni talairawarawa vakataucoko ka vakawasoma ki na lawa ni kosipeli, na Nona Veisorovaki e vueti keda talega mai na noda ivalavala ca ena ivakarau ni veivutuni. Ni mai vakarautaka na veisorovaki loloma ni iVakabula na veivosoti ni valavala ca kei na vakasavasavataki ni bula, sa rawa ni da sucu vakayalo tale ka vakaduatatataki kivua na Kalou. Na noda mate vakayalo—noda veitawasei mai vua na Kalou—ena oti.¹⁵

iKava, ka icavacava, oya na ituvaki me baleta na noda sucu vakayago kei na sucu tale vakayalo emuri ki na matanitu ni Kalou. Ia me rawa vinaka sara na Nona cakacaka me “[vakacerecerei keda] vata kei koya,”¹⁶ sa lesia na Kalou me na vakawati na tagane kei na yalewa ka vakasucumi ira na gone, ka vakavurea kina, ena veitokani kei na Kalou, na veibula vakayago era sa idola ki na veivakatovolei vakayago ka veiganiti ki na lagilagi tawamudu vata kei Koya. Sa lesia talega o Koya mera tauyavutaka na matavuvale na itubutubu ka tuberi ira na luvedra ena rarama kei na dina,¹⁷ ka liutaki ira kivua na inuinui o Karisito. Sa vakaroti keda na Tamada:

“Mo vakatavulica yani na veika oqo vei ira na nomu kawa, ka kaya:

“Ia . . . me vaka ni ko a sucu mai ki vuravura ena wai, kei na dra, kei na yalo ka’u sa bulia, ka sa yaco kina na tamata me ka bula, sa kilikili mo sucu tale ena wai kei na Yalo [Tabu], ka vakasavasavataki ena nona dra na noqu Le Duabau ga; mo rawata kina na matanitu vakalomalagi; io mo vakasavasavataki mai na nomu ivalavala ca kecega, ka vakalougatataki ni ko sa muria tiko na vunau ena bula oqo, kei na bula sa bera mai, mo lagilagi kina ka sega ni mudu.”¹⁸

Na kena kilai na vuna eda biuta mai kina na itikotiko ni Tamada Vakalomalagi kei na ka e gadrevi meda rawa ni lesu tale ka vakacerecerei vata kei Koya, e sa yaco me matata sara ni sega ni dua na ka e semati ki na noda gauna e vuravura sa rawa ni bibi cake mai na sucu vakayago kei na sucu tale vakayalo, na rua na ka e gadrevi vakabibi me baleta na bula tawamudu. Oqo, me vakayagataki kina na vosa nei Dietrich Bonhoeffer, na “ilesilesi” ni vakawati, na “itutu ni veiqaravi ki . . . na itabatamata,” ka sa tikori na vale vakalou oqo “mai cake, mai vua na Kalou”. E sa “isema ena senidodo ni veikawatamata” eke kei na kena mai muri—na ituvatuva ni lomalagi.

Na matavuvale e yavutaki ena vakawati ni dua na tagane kei na yalewa e vakarautaka na ituvaki vinaka duadua me buroro kina na ituvatuva ni Kalou—na ituvaki ni nodra sucu na gone, era lako vakasavasava ka tawacala mai vua na Kalou, kei na tikina me baleta na vuli kei na vakavakarau era na gadreva me baleta na rawaka ni bula vakayago kei na bula tawamudu ena vuravura sa lako mai. E dua madaga na iwiliwili lailai ni matavuvale ka yavutaki ena vakawati vakaoya e sa ka bibi mera bula ka seraka kina na veilawalawa. Oya na vuna e sa dau vakayaloqaqataki ka taqomaki tu mai kina vaka yavu tudei ena veitikitiko raraba kei na veimatanitu na bula vakawati kei na matavuvale. E a sega ni dau baleta tu ga na veidomoni kei na bula marau ni itabaqase.

Na veiba ni veimaliwai eso me baleta na vakawati kei na matavuvale ka liutaki mai na dua na tagane kei na yalewa

vakawati e sa vakatubu rarawa.¹⁹ O ya, “keitou sa dusimaka kina ni na lutuki keda ena noda bula yadudua, ena bula vakaitikitiko, se vakavanua na isamu ni dawa mai na kavoro ni veimatauvuale, ni da na sotava na veileqa bibi era sa vunautaka tu na parofita mai liu kei ira talega edaidai.”²⁰ Ia na noda ile me baleta na itavi ni bula vakawati kei na matavuvale e sega ni vu mai na veiba ni veimaliwai ia ena ka dina ni ra sa ibulibuli ni Kalou. Sai Koya ka a buli Atama kei Ivi ena ivakatekivu me itovo vata kei Koya, na tagane kei na yalewa, ka vakaduavatataki rau vakaveiwatini me rau “dua ga na lewe” ka tubu me lewe vuqa ka vakatawai vuravura.²¹ E kauta voli na tamata yadua na itovo vakalou, ia mai na duavata ni vakawati ni tagane kei na yalewa me rau le duabau eda sa rawata kina na ibalebale taucoko sara ni noda a buli meda itovo vata kei na Kalou—tagane kei na yalewa. Segani o keda se dua tale na tamata vakayago e rawa ni veisautaka na ituvatuva vakalou oqo ni vakawati. E sa sega ni dua na ka e buli vakatamata. Na vakawati vaka-oqo e sa vakaidina “mai cake, mai vua na Kalou” ka sa tiki vataga ni ituvatuva ni bula marau me vaka na Lutu kei na Veisorovaki.

Ena vuravura taumada, a saqata na Kalou kei na Nona ituvatuva o Lusefa, ka sa tosocake tikoga na nona veisacaqasaqa. E vala okoya me vakayalo-lailaitaka na vakawati kei na tuvai ni matavuvale, kei na vanua era sa tuvani kina na vakawati kei na matavuvale, e cakava okoya na ka e rawata me vakasosataki ira. E ravuta na veika kece e sa vakatabui me baleta na tiko vata ni tamata, ka basuraka na ituvaki ni bula vakawati ena veimataqali vakananau kei na itovo lolovira eso. E saga okoya me rawai ira na turaga kei na marama me ra nanuma ni veika vakamareqeti ni vakawati kei na matavuvale e rawa ni vakanadakui se biu vakatikitiki, se caka me kua soti ni ka bibi mai na cakacaka, rawaka eso, kei na sasaga ni veivakacegui vakaiokoya kei na galala vakayadua. E sa marau vakaidina na vunica ni ra vakawalena na itubutubu mera vakatavulici ka tuberi ira na luvedra mera vakabauti Karisito ka sucu vakayalo

tale. Kemuni na taciqa kei na ganequ, e vuqa na ka sa vinaka, vuqa sa ra ka bibi, ia e vica walega era sa yaga.

Me cauraki na yavu dina eso e semati ki na vakawati kei na matavuvale ena sega ni raibaleta se vakalailaitaka na nodra solibula kei na rawaka o ira era sega ni vakadinata rawa na ka e yaga. E sa cakitaki ki na so vei kemuni na veivakalougatataki ni vakawati ka vakavu mai na lailai ni nodra bula kilikili na sasaga voli, na veilasami vakayalewa se tagane vata, se leqa ni ituvaki ni bula vakayago se vakasama, se na lomataqaya ni na kasura se, ni ka me baleta ga na gauna oya, vakaseva na vakabauta. Se o sa na rairai vakawati oti, ia sa cava na vakawati oya, ka o sa biu tu mo qarava duadua na ka e sega ni qarava rawa tiko madaga e lewe rua. Eso vei kemuni na vakawati o ni sega ni rawa ni vakaluvuni tiko dina ga ni ko ni sa gadreva vakaidina ka masulaka sara tiko vakaukauwa.

Sa vakakina, e tiko kece vei keda na isolisoli; e tiko kece vei keda na taledi; sa rawa ni da cau kece ki na tasereki ni ituvatuva vakalou ena veitabagauna yadua. E levu e sa vinaka, levu e sa veiganiti—ka so na gauna na ka taucoko e sa gadrevi ena gauna oqo—sa rawa ni rawati ena ituvaki lailai yaga sara. E vuqa sara vei kemuni o ni sa vakayacora tiko na nomuni vinaka taucoko. Ia na gauna o sa duri cake kina o iko ka colata voli na icolacola bibi sara ni bula vakayago ena taqomaki ni ituvatuva ni Kalou me vakacerecerei kina o ira na Luvena, eda sa na tu vakarau taucoko

meda tayabe. Ena nuidei eda vakadinadinataka ni Veisorovaki i Jisu Karisito e sa vatavatairalagotaka ka, kena itini-tini, na sauma lesu na veika taucoko e tawarawati ka yali me baleti ira na lesu ki Vua. E sega ni navuci taumada kivua e dua me rawata ga vakalailai mai na veika e tiko taucoko vua na Tamada me baleti ira na Luvena.

A talaucaka wale tikoga oqo vei au e dua na tina gone na nona nuiqawaqawa me baleta na nona yalolailai voli ena vuku ni veikacivi cecere oqo. Au a vakila ni veika kece me baleti koya era a ka rawarawa walega ka sega ni dodonu me lomaleqataka; e a sa tosovinaka tiko okoya. Ia au kila ni a vinakata walega okoya me vakaloma-vinakataka na Kalou ka doka na Nona veivakabauti. Au a tukuna vua eso na vosa ni veivakadeitaki, ka'u vakatake-kere ena vunilomaqu kivua na Kalou, na Tamana Vakalomalagi, me na laveti koya cake, ena Nona loloma vata kei na ivakadinadina ni Nona veivakadonui ni qarava voli okoya na Nona cakacaka.

O ya na noqu masu me baleti keda taucoko sara edaidai. Meda sa dui kune veivakadonui mai Vua. Mera sa seraka na vakawati ka rawaka na veimata-vuvale, ia kevaka ena noda se sega na taucoko ni veivakalougatataki ena bula oqo, me sa kauta mai na loloma vakalou ni Turaga na bula marau ena gauna oqo kei na vakabauta ni yalayala veivakadeitaki ena muri mai. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Kevin Rudd, "Faith in Politics," *The Monthly*, Oct. 2006, themonthly.com.au/monthly-essays-kevin-rudd-faith-politics--300.
2. Dietrich Bonhoeffer, *Letters and Papers from Prison*, ed. Eberhard Bethge (1953), 42–43.
3. Raica, me ivakaraitaki, Same 82:6; Cakacaka 17:29; Iperiu 12:9; Vunau kei na Veiyalayalati 93:29, 33; Mosese 6:51; Eparaama 3:22. A vakarautaka na ivakamacala oqo na Parofita o Josefa Simici: "Na imatai ni ivakavuvuli ni tamata oya ni sa bula vata tiko kei na Kalou. Na Kalou mada ga vakataki Koya, e a raica ni sa tu ena maliwa ni yalo [se vuku eso] kei na lagilagi, baleta ni sa vuku sara o Koya, ka raica kina me sa bulia na lawa me na rawa kina vei ira na tamata mera rawata talega na ituvaki torocake vakataki Koya. . . . Sa tu vua na kaukauwa me bulia na lawa eso mera vakasalataki kina o ira era lecaika tiko, ka me rawa ni ra bula vakalou vakataki Koya" (*Nodra iVakavuvuli na*

Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici [2007], 239).

4. *iVakavuvuli: Josefa Simici*, 239.
5. Alama 24:14.
6. Alama 42:8.
7. Alama 12:25; raica talega na tikina 26–33.
8. Eparaama 3:24–26.
9. A vakarautaka na malanivosa lekaleka oqo na Parofita o Josefa Simici: "Na ituvatuva ni Kalou ni se bera ni buli na vuravura oya meda na mai vakaisulu [vakayago], mai na noda yalodina meda na rawata rawa meda tucaketale mai na mate, ena vuku ni ka oqo eda rawata kina na lagilagi, dokai, kaukauwa, kei na lewa." A cauraka talega na Parofita: "Eda tadu mai ki vuravura oqo me rawa ni da mai vakayago ka meda dulaka cake yani vua na Kalou ena savasava ena matanitu vakasilesitiele. Na ivakavuvuli cecere ni bula marau e okati kina na taukena e dua na yago. Na tevoro e sega na yagona ka sai koya oqori na kena itotogi. Sa dau marau sara okoya ni dau curuma e dua na yago vakatamata, kei na gauna e vakatalai laivi kina mai vua na iVakabula a kerea me laki curumi ira na qele ni vuaka, ka sa vakaraitaka tiko ni vinaka cake vua me laki curuma e dua na yago ni vuaka ka kakua ga ni tu lala. O ira kece era vakayago era kaukauwa cake mai vei ira era sega ni vakayago" (*iVakavuvuli: Josefa Simici*, 240).
10. Jope 38:7.
11. Joni 1:3; raica talega na Vunau kei na Veiyalayalati 76:23–24.
12. Raica na 1 Korinica 15:21–22; 2 Nifai 2:25.
13. Raica na 2 Nifai 2:15–18; Alama 12:24; Vunau kei na Veiyalayalati 29:39; Mosese 4:3. A kaya o Josefa Simici: "Na tamata yadua kece sara sa soli tu vei ira na galala ni digidigi, ni sa lesia vakakina na Kalou. E a bulia o Koya na lawa ni lewa ni bula savasava ni tamata, ka sa solia vei ira na kaukauwa me digitaka kina na vinaka se ca; me na vakasaqara na veika vinaka, ka gu yani ki na salatu vakalou ni bula oqo, ka na kauta mai na vakacegu ni vakasama, kei na marautaki ni Yalo Tabu eke, kei na taucoko ni dua na reki kei na marau ena ligana imatau ni cava na bula oqo; se me na vakasaqara e dua na ilakolako butobuto, ka lako voli ena ivalavala ca ka vorata na Kalou, ka sa na yaco kina mera na cudruvi ena vuravura oqo, ka rusa tawamudu ena vuravura sa roro tiko mai." A dusia talega na Parofita: "Ena sega ni rawa vei Setani me temaki keda rawa ena nona veiveretaki vakavo ga ke sa yaloda meda soli keda yani. Eda sa buli ena ituvaki meda na vorata rawa kina na tevoro; kevaka mada me da a sega ni tuvanaki tu vaka oya, eda na sega ni bula galala" (*iVakavuvuli: Josefa Simici*, 242).
14. Raica Nai Vakatekivu 3:22–24; Alama 42:2–6; Mosese 4:28–31.
15. O ira sara madaga ka sega ni veivutuni sa ra vakabulai mai na mate vakayalo ena Veisorovaki ena vakasama mera lako tale mai kina ki na mata ni Kalou me baleta na iTioti ni Veilewai (raica na Ilamani 14:17; 3 Nifai 27:14–15).
16. *iVakavuvuli: Josefa Simici*, 239.
17. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 93:36–40.
18. Mosese 6:58–59.
19. Era na rairai veidokai vakaiira na tamata

ena veimaliwai ni tawavakawati, ka rawa ni ra susu ka susugi na gone, so na gauna vakavinaka sara, ena ituvaki tale eso ka sega kina na vakawati ni rua na itubutubu. Ia vakatautavata ka vakakina ena levu sara na kisi eso, na vakadinadina ni kalougata vakaveimaliwai ni vakawati kei na kena vatuka cecere vakatautavati me baleti ira na gone ena matavuvale eso ka liutaki mai na dua na tagane kei na yalewa vakawati e sa ka levu vakaidina. Ena yasana kadua, na isau vakailavo ni bula veicurumi ni ka a vakatoka e dua na daukakicivaki "na itosotoso vakavuravura mai na matavuvale," e sa icolacola bibi saraga ki na bula vakaveimaliwai. A tuvaivolataka o Nicholas Eberstadt na torosobu ni bula vakawati kei na vakasucugone e vuravura raraba kei na ivakarau me baleta na itikitiko tawavakatamani kei na veisere ka dikeva rawa: "Na revurevu rerevaki ena iwiliwili tawamacala ni gone era kalouca ena itosotoso mai na matavuvale e sa matata rawa tu. Sa vakakina na itavi veivakacacani ni veisere kei na vakasucugone mai vei ira na marama tawavakawati ena duidui ni lavo vakatanitaki kei na veiyawaki vakaiyau—me baleta na bula veimaliwai vakataucoko, ia vakauasivi sara me baleti ira na gone. Io, era dau veisau totolo na gone ka vaka tu ya. Ia na itosotoso mai na matavuvale e sa dau yaco mai vakaidina ena nodra vakawaleni na gone malumalumu. Na itosotoso vataga oya e tiko talega na kena ibalebale tawavosoti me baleti ira na qase malumalumu." (Raica na, "The Global Flight from the Family," *Wall Street Journal*, Fepe. 21, 2015, wsj.com/articles/nicholas-eberstadt-the-global-flight-from-the-family-1424476179.)

20. "Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba." *Liaona*, Nove. 2010, 129.
21. Raica Nai Vakatekivu 1:26–28; 2:7, 18, 21–24; 3:20; Mosese 2:26–28; 3:7–8, 18, 20–24; 4:26.

Mai vei Elder Wilford W. Andersen
Ena Vitusagavulu

Na iVakatagi ni Kosipeli

Na ivakatagi ni kosipeli sa ikoya na ka vakilai rekitaki vakayalo e vakavurea na Yalo Tabu. E kauta mai e dua na veisau ni yalo.

Ena vica na yabaki sa oti au a vakarorogo ki na dua na veivakatagi ena retio me baleta e dua na vuniwai gone ka a cakacaka ena dua na valenibula ena vanua vaka-Navajo. A tukuna okoya e dua na ka a sotakaya ena bogi a curuma yani kina na rumu ni leqa tubukoso e dua na turaga qase iTaukei kei-Amerika ka ulu balavu tali tu. A taura na nona faile ni volavola na vuniwai gone, torova yani na turaga, ka kaya, “Au na rawa beka ni vukei kemuni vakacava?” A rai ga vakadodonu ki liu o naqase ka galu voli. O vuniwai, ni vaka me sa votivoti mai, a tovolea tale. “Au na sega ni rawa ni vukei iko kevaka o sega ni vosa vei au,” a kaya okoya. “Tukuna vei au na vuna o lako mai kina ki valenibula.”

A qai raici koya o naqase ka kaya, “O dau danisi?” Ni vakasamataka toka vagumatua o vuniwai na taro matalia oya, a votu mai vua de na rairai o la qo e sa dua na turaga kilawainimate vakavanua ka, ena kena itovo vakavanua makawa sara, dau qara me vakabulai ira na tavimate mai na sere kei na danisi ka sega ena wainimate sa navuci.

“Sega,” a kaya na vuniwai, “au sega ni dau danisi. O dau danisi?” A vakaio ena deguvacu o naqase. A qai taroga o vuniwai, “O rawa beka ni vakatavulici au ena danisi?”

Na nona sauma lesu na taro o naqase e sa vakavuna na noqu raitayaloyalo vakalevu ena vuqa na yabaki. “Au rawa ni vakatavulici iko ena danisi,” a kaya okoya, “ia sa dodonu mo na rogoca na ivakatagi.”

So na gauna ena noda itikitiko, eda vakatavulica vakavinaka sara na ikalawa eso ni danisi ia ka sega ni rawaka vinaka sara ena nodra vukei na lewe ni noda matavuvale mera rogoca na ivakatagi. Ia me vaka e kila vinaka tu na qase ni wainimate, sa ka dredre na danisi ke sega na ivakatagi. Na danisi voli ni sega na ivakatagi e sa sabalia ka

tawaveivakacegui—ka vakamadua saraga. O sa bau tovolea mada?

Ena wase 8 ena Vunau kei na Veiyalayalati, a vakatavulici Josefa Simici kei Oliva Kauderi na Turaga, “Raica ena vakatakila vei iko na Yalo Tabu, io ena lako yani vei iko ko koya ka tukutuku sara ki lomamu” (tikina 2). Eda vulica na ikalawa ni danisi ena noda vakasama, ia eda rogoca na ivakatagi ena lomada. Na ikalawa ni danisi eso ni kosipeli sa veika eda cakava; na ivakatagi ni kosipeli sa ikoya na ka vakilai rekitaki vakayalo e vakavurea na Yalo Tabu. E kauta mai na veisau ni yalo ka sa ivurevure ni gagadre donu kecega. Na veikalawa ni danisi e gadreva na ivakarau matau, ia na rekitaki ni danisi ena vakadinadinataki duadua ga ni da sa rogoca rawa na ivakatagi.

Sa tiko eso ka vakalewai ira na lewe ni Lotu ena veika eda cakava. Oya sa kilai tu vakamatata. O ira na dau danisi era dau rairai duatani se sabalia ena levu na gauna se, me vakayagataki e dua na vosa vakaivolaniakalou, “matalia” (1 Pita 2:9) kivei ira era sega ni rawa ni rogoca na ivakatagi. O sa bau vakelea mada na nomu motoka ena dua na cina-tuvakadua ka tikiva na motoka e danisi ka lagasere voli na kena draiva ena domona kece sara—ia o sega ni rogoca e dua na rorogo baleta ni sogo tu na nomu katubaleka? A sega li ni rairai matalia vakalailai okoya? Kevaka era vulica na luveda na ikalawa eso ni danisi ka sega mada ni vulica mera rogoca ka vakila na ivakatagi totoka ni kosipeli,

ena yaco na gauna mera na veilecayaki vata na danisi ka ra na vakasuka se, via leqa vata ga, danisi voli ga me baleta na veivakatotogani era vakila mai vei ira tale eso ka danisi wavoliti ira tiko.

Na bolebole kivei keda kece sara ka sasagataka me vakatavulica na kosipeli oya me na vakarabailevutaki na lewenivuli mai na ikalawa eso ga ni danisi. Na nodra bula marau na luveda e sa vakatau ki na nodra gutu mera rogoca ka taleitaka na ivakatagi totoka ni kosipeli. Me da cakava li vakacava?

iMatai, sa dodonu me veidonui tiko na noda bula vakaikeda ki na itoqa dodonu vakayalo. iMuri ena veigauna makawa, ni bera na gauna ni veigacagaca vakalivaliva, eda a kunea na noda siteseni ni retio taleitaki ena kena moici vakamatau na iwiri ni retio me yacova ni sa veidonui vinaka saraga vata na itoqa ni siteseni. Ni da torova na matanifika, eda rawa ni rogoca ga na sosa. Ia na gauna eda sa mai veidonui vakavinaka kina, sa rawa ni rogoci vakamatata na noda ivakatagi taleitaki. Ena noda bula, sa dodonu meda vago lei keda ki na itoqa dodonu me rawa ni da rogoca na ivakatagi ni Yalotabu.

Ni da ciqoma na isolisoli ni Yalo Tabu ni oti na papitaiso, eda sa vakatawani ena ivakatagi vakalomalagi e tokona na saumaki. Sa veisau na lomada, ka da sa “biuta tani na gagadre ca, ka via kitaka tikoga na ivalavala dodonu” (Mosaia 5:2). Ia na Yalotabu ena sega ni vosota na tawaloloma se dokadoka se cudrucudru. Kevaka eda vakayalia na veivakayararataki momona oya ena noda bula, na veitamela vutuniyau ni kosipeli sa rawa ni mai veivakasosataki vakatotolo ka na rawa ni vagalui sara. A taroga o Alama na taro mosimosi: “Kevaka dou sa rekitaka na loloma dou sa vakabulai kina, a cava dou sa nanuma ena gauna oqo?” (Alama 5:26).

Kemuni na itubutubu, kevaka e sega ni veidonui tiko na noda bula vata kei na ivakatagi ni kosipeli, sa yaga meda vakadodonutaka. Me vaka a vakatavulica vei keda o Peresitedi Thomas S. Monson ena Okotova sa oti, sa dodonu meda lewa deivaki na ilakolako ni yavada (raica na “Mo Lewa Deivaki na iLakolako ni Yavamu,”

Liaona, Nove. 2014, 86–88). Eda sa kila na kena icakacaka. Sa dodonu meda lako ena salatu vata ga eda a lakova ni da rogoca ena imatai ni gauna na voqa vakalomalagi ni vakatagi ni kosipeli. Eda cakacakataka na vakabauta kivei Karisito, veivutuni, ka taura na sakaramede; eda vakila vaqaqaco cake na veivakayararataki ni Yalo Tabu; ka sa tekivu vakatagitaki tale na ivakatagi ni kosipeli ena noda bula.

iKarua, ni da rogoca rawa vakatakikeda na ivakatagi, sa dodonu meda tovolea ena noda igu ni vakayacora ena noda itikotiko. E sa sega ni ka me na rawa ni togoraki se vakatanitaki. “Raica sa sega sara ni kilikili me vakayacori na cakacaka vakabete ena ivakarau kaukauwa se vakasaurara”—se mai na itavi vakatama se tina se na ka levu duadua se ro-rogo levu duadua—“ia me vakayacori ga ena veivakauqeti, na vosota vakadede, na yalomalua, na yalomalumulumu, . . . kei na loloma e sega ni veivakaisini; [kei] na yalo e veidokai” (V&V 121:41–42).

Cava na vuna e muataka kina na vakalevutaki ni kaukauwa kei na veivakayararataki ena dua na itikotiko na ivakarau ni bula eso oqo? Baleta ni ra sa ivakarau ni bula e sureta na Yalo ni Yalo Tabu. Sai ira na ivakarau ni bula e vakarogoya na lomada ki na ivakatagi ni kosipeli. Ni ra sa tiko rawa, sa na vakayacori cake ena kena ivalavala saraga ka rekitaki sara na veikalawa ni danisi mai vei ira taucoko na daudanisi ena matavuvale, ka sega ni gadrevi kina na veivakarerei se veivakasewasewani se veivakasaurarataki.

Ni ra se lalai na luveda, sa rawa ni da lagata vei ira na sere ni gone ni loloma e sega ni veivakaisini, ia ni ra sa vakaduiduile ka cata mera laki moce ena bogi, sa na gadrevi meda lagata na sere ni gone ni vosota vakadede. Ni ra sa qase cake, sa rawa ni da lecava na karakaraivasa ni veiba kei na veivakarerei ka mai vakayacora yani na ivakatagi totoka ni veivakauqeti—ka lagata rawa na ikarua ni qaqa ni sere ni gone ni vosota vakadede. E rawa ni ra vakayacora vakamaqosa sara na itubutubu na ivakarau ni bula veivakauqeti ni yalomalua kei na yalomalumulumu. Sa rawa ni da sureti ira na luveda mera laga vakatautauvata kei keda ni da vakatovotovotaka na yalokauwai kivua e dua na wekada e vakaleqai tu.

Ena sega ni lako taucoko mai ena dua na gauna. Me vaka era kila tu na daunivakatagi rogo kece sara, ena taura na vakatovotovo gugumatua me qaravi kina na ivakatagi totoka. Kevaka e rairai rogo vakatani na sasaga kusarawa ni qaravi vakatagi, nanuma na duidui e sega ni rawa ni vakadodonutaki mai na veivakasewasewani. Na duidui ena itikotiko e sa vaka na butobuto ena dua na rumu. E sega ni rawata e dua na ka me vakasava na butobuto. Sa dodonu meda *kauta laivi* na butobuto ena vakatakilali ni rarama.

Ia kevaka e sa rui rogo levu se vakasausa na rorogo bi eso ena nomudou matasere vakamatavuvale, se rogo mamada se rogo gata vakalailai na iwase ni wa ni vakatagi ni nomudou matavuvale, se ra rogo vakatani se lako

vakatani na rorogo rerevaki ni fuluti, vosota no. Kevaka o sega ni rogoca tiko na ivakatagi ni kospeli ena nomu itikitiko, yalovinaka nanuma na vosa e rua oqo: *vakatovolea tikoga*. Ena veivuke ni Kalou, ena basika mai na siga ena vakatawana na nomu itikitiko na ivakatagi ni kospeli ena reki tawatukuni rawa.

Ni qaravi vinaka sara madaga, na ivakatagi ena sega ni walia taucoko na noda leqa. Ena tiko ga na rorogo levu kei na rorogo lailai ena noda bula, na rorogo ni cacavukavuka kei na veisemai malumu. Sa vaka tu kina na ituvaki ni bula ena vuravura oqo.

Ia ni da vakuria na ivakatagi ki na veikalawa ni danisi, na ikabakaba dredre ni vakawati kei na bula vakamatauvuale eso sa vaka me torova yani e dua na veivakaduavatataki rogo malumu. Na noda veibolebole dredre sara madaga ena vakuria na rorogo vutuniyau matau kei na italetale veirawai eso. Sa na tekivu me yaco vei keda na veivakalougatataki ni ilesilesi vakabete me vaka na tegu sa lutu mai lagi. Ena sala vata voli ga kei keda na Yalo Tabu, ia na noda ititoko—e dua na veivakatauvatani matata ki na kaukauwa kei na veivakayarayarataki—sa ititoko ni yalododonu kei na dina sa dei sara. Raica na noda lewa sa lewa e sega ni mudu. Ia kevaka sa sega ni taurivaki vakatani sa na tudei tu ga me tawamudu (raica na V&V 121:45–46).

Me sa na vakakina ena noda dui bula yadua kei na noda itikitiko talega sa noqu masu ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

Mai vei Elder Dale G. Renlund
Ena Vitusagavulu

Era Tovolea Tikoga na Yalododonu Edaidai

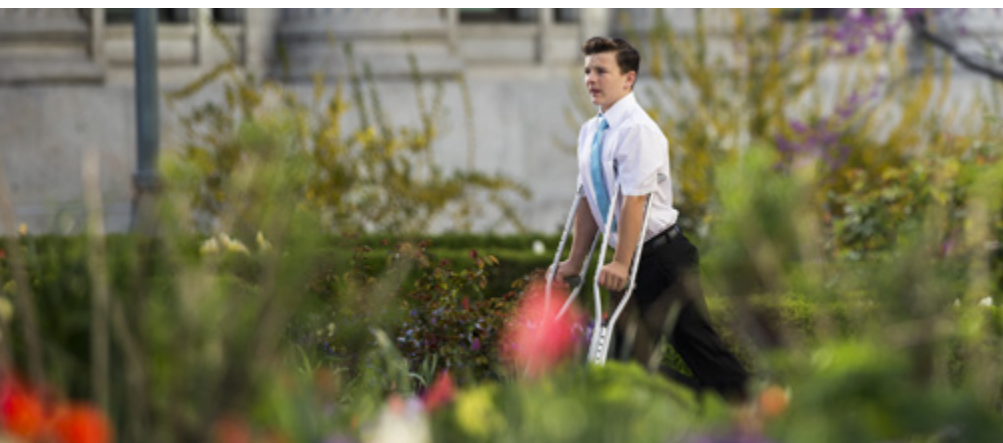
Ni da sa tovolea, vosota, ka vukei ira tale eso mera cakava vakakina, eda sa Yalododonu vakaidina Edaidai.

Kemuni na taciqu kei na ganequ lomani, ena Tiseba 2013 a lolositaka kina o vuravura na mate nei Nelson Mandela. Ni oti e 27 na yabaki ni tiko vakavesu me baleta na nona itavi ena sasaga ni bula veivakaduavatataki, o Mandela a ivesu ni peresitedi digitaki ni lewenivanua ena Ceva kei Aferika. A vakasakiti saraga na nona veivosoti kivei ira na biuti koya ki na valeniveivesu. A vakacaucautaki ka dokai raraba vakalevu sara.¹ E saga wasoma o Mandela me cakitaka na veivakacaucautaki ena nona kaya, “Au sega ni yalododonu—oya, vakavo ke

o nanuma ni dua na yalododonu e sa tamata ivalavala ca ka tovolea tikoga.”²

Na malanivosa oqo—“e sa tamata ivalavala ca na yalododonu ka tovolea tikoga”—sa dodonu me vakadeitaki ka vakayaloqaqataki ira na lewe ni Lotu. Dina ga ni da vakatakilai tu me “Yalododonu Edaidai,” so na gauna eda sega ni lomavinaka ena ivakatakilaila oqo. Na vosa *Yalododonu* e vakayagataki vakalevu me vakatakilai ira na sa rawata e dua na itutu torocake vakatabui se vinaka saraga. Ka da sa kila vakavinaka ni da sa sega ni vinaka sara.

Na noda vakabauta vakalotu e sa vakatavulici keda, ni sa rawa meda vakataucokotaki ena “vakararavi vakataucoko” vakaveitaravi ka vakawasoma ki na ivunau i Karisito: ni cakacakataki na vakabauti Koya, veivutuni, vakayagataka na sakaramede me vakavoui na veiyalayalati kei na veivakalougatataki ni papitaiso, kei na ciqomi ni Yalo Tabu me itokani tudei cecere cake. Ni da cakava vakakina, eda na vakataki Karisito cake ka sa rawa ni da vosota me yacova na ivakataotioti, vata na ka taucoko e okati vata kaya.³ Ena kena itukuni eso, na Kalou e kauwaitaka vakalevu sara se o cei o keda kei cei eda

sa vakataka tiko mai na kena e baleta o cei eda a vakataka tu.⁴ E kauwai o Koya ni da tovolea tikoga.

Na italanoa lasa *As You Like It*, ka vola na dauvoladrama ni Igiladi o William Shakespeare, e vakaraitaka e dua na veisau levu ki na bula ni dua na tamata. E saga e dua na tagane qase me vakamatei na tacina gone. Ena nona kila rawa oqo, a vakabula na tuakana itovo ca na tacina gone mai na nona rawa ni mate vakaidina. Ni sa qai mai kila o tuakana na loloma tawa-veiganiti oqo, e sa veisau vakataucoko ka vakaoti okoya ka sa yaco na ka e vakatoka me “saumaki.” E muri era a torovi koya eso na marama ka taroga, “O iko li oya ka sa dau saga wasoma mo vakamatei [tacimul]?”

E sauma o tuakana, “O au saraga; ia sa sega ni vakataki au oqo: Au sega ni madua ni tukuna vei iko na noqu bula eliu, baleta ni sa rui taleitaki vei au na noqu saumaki, ka’u sa mai vaka tu kina oqo.”⁵

Kivei keda, ena vuku ni loloma kauwai ni Kalou kei na Veisorovaki i Jisu Karisito, na veisau vakaoya e sega walega ni talanoa buli. Mai vei Isikeli, a cauraka na Turaga:

“Ia na nona ca na tamata ca, ena sega ni mate kina ko koya ena siga sa lesu kina mai na nona ca. . . .

. . . Ke sa lesu mai ko koya mai na nonai valavala ca, ka cakava na ka dodonu ka vinaka;

“ . . . Vakasuka na tamata ca na kenai vakadinadina, ka vakasuka talega na ka sa butakoca, ka sa muria na vunau ni bula, ka sega ni cakava na ka ca; ena bula vakaidina ko koya. . . .

“Ena sega e dua na nonai valavala ca sa kitaka oti me na beitaki vua: sa qai cakava na ka dodonu ka vinaka.”⁶

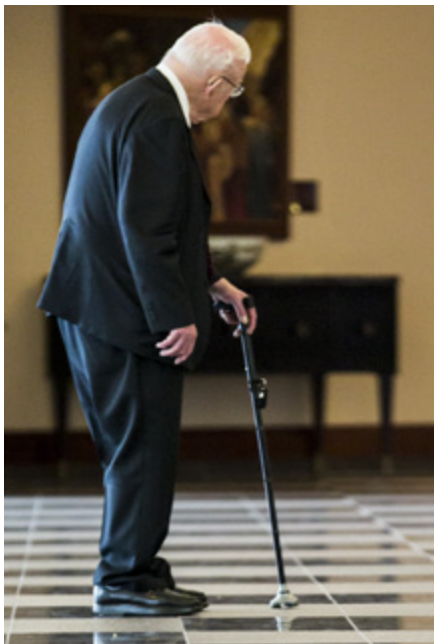
Ena Nona loloma veivuetai, sa yalataka na Kalou na veivosoti ni da veivutuni ka lako tani mai na itovo ca—ka me na kakua saraga ni beitaki vei keda na noda ivalavala ca. Kivei keda, me baleta na Veisorovaki i Karisito kei na noda veivutuni, sa rawa ni da raica na noda ivalavala sa oti ka kaya, “O au saraga; ia sa sega ni vakataki au oqo.” Se vakacava sara na ituvaki ca, sa rawa ni da kaya, “Oya o au eliu. Ia na kequ ituvaki ca sa oti oya e sa sega tale ni o au oqo.”⁷

E sa vakatavulica o Peresitedi Thomas S. Monson, “E dua na isolisoli levu sara ni Kalou kivei keda oya na reki ni vakatovolea tale, ni sa sega ni gadrevi me na icavacava na druka.”⁸ Kevaka madaga eda sa tamata ivalavala ca kila tu ka nakita se a sotava veitaravi na druka kei na yaloluluvu, na gauna ga eda navuca kina meda tovolea tale, sa rawa ni vukei keda na Veisorovaki i Karisito. Ka sa dodonu meda nanuma ni sega ni okoya na Yalo Tabu e tukuna vei keda ni da sa lutu sara vakalevu ka sa vinaka cake ga meda soru.

Na gagadre ni Kalou mera tovolea tikoga na Yalododonu Edaidai e tara

talega yani na ulabaleti ni ivalavala ca. Se da vakararawataki me baleta na leqa ni veimaliwai, bolebole ni veika vakailavo, se tauvimate eso se me isau ni nona cakacala e dua tale, na Veisorovaki vakalou ni iVakabula sa rawa ni vakabula sara madaga—ka vaka-uasivi sara—o ira na a vakararawataki vakatawadodonu. E kila vakamatata sara tu ga o Koya na ka e vakataka me vakararawataki vakatawadodonu e dua me isau ni nona cakacala e dua tale. Me vaka e sa parofisaitaki, na iVakabula ena “vakabulai ira sa ramusu na yalodra, . . . solia . . . na isala vakaiuku-uku mei sosomi ni dravusa, na waiwai ni reki mei sosomi ni tagi, [kei na] isulu ni vakavinavinaka mei sosomi ni loma-bibi.” Se cava tale, ena Nona veivuke, sa namaki ira na Yalododonu Edaidai na Kalou mera tovolea tikoga.

Me vaka ga ni reki na Kalou ni da vosota vakadede, e yaloluluvu o Koya kevaka eda sega ni vakila ni ra tovolea tale tikoga eso tale. Na neitou itokani lomani o Thoba a wasea na sala e vulica kina na lesoni oqo mai vei tinana, o Julia. O Julia kei Thoba a maliwai ira na tamata loaloa saumaki eliu ena Ceva kei Aferika. Ni oti na cava ni veivakaduiduitaki, era a vakatarai na lewe ni Lotu loaloa kei na vulavula mera dau lotu vata. Kivei ira e vuqa, na vakatautauvata ni veimaliwai ni tamata ruarua e a ka vou ka veibolei. Dua na gauna, ni rau lotu voli o Julia kei Thoba, rau a

vakila ni rau a sega ni taleitaki soti mai na so na lewenilotu vulavula. Ni rau biubiu, a vosa kudrukudru vakabibi sara o Thoba kivei tinana. A vakarogoro malua koto o Julia me yacova ni sa vakamacalataka oti na nona rarawa o Thoba. Sa qai tukuna o Julia: “Oi, Thoba, na Lotu e sa vaka e dua na vale-nibula levu, ka da sa tauvimate taucoko ena keda dui tuvaki. Eda lako mai ki lotu meda vukei.”

Na vosa nei Julia e vakacilava e dua na raiyawa yaga sara. E sega ni dodonu meda na dauvosota duadua ga ni ra qarava voli eso na nodra baca vakayadua; sa dodonu talega meda dauloloma, dauvosota, dauveitokoni, ka daukila matata. Me vaka ni sa vakayaloqataki keda na Kalou meda tovolea tikoga, sa namaki keda o Koya meda vakatara talega na tikina lala kivei ira tale eso mera cakava vakakina, ena nodra dui sasaga. Na Veisorovaki ena lako mai ki na noda bula ena ivakarau levu cake sara. Eda na qai vakila se vakacava sara na kilai matata ni duidui eso, eda sa gadreva taucoko vataga na Veisorovaki vakalou.

Ena vica na yabaki sa oti a kacivi me veiqaravi vakaulotu e dua na cauravou totoka na yacana o Curtis. O koya na mataqali daukaulotu era dau masuta tu na peresidedi kecega ni kaulotu. A dei na nona rai okoya ka cakacaka vakaukauwa. Ena dua na gauna a lesi vua e

dua na itokani daukaulotu ka sega tu ni matau, veilecayaki vakaveimaliwai, ka sega sara ni makututaka me vakayacora na cakacaka.

Dua na siga, ni rau vodo basikeli tiko, a raivuki o Curtis ka raica ni a sobu tawavakamacalataki rawa mai na nona basikeli o nona itokani ka sa taubale voli. A vakaraitaka vagagalu kivua na Kalou o Curtis na nona rarawa; e sa dredre dina me lesi ki na dua na itokani ena gadrevi me vakayaloqataki vakaukauwa sara me rawa ni vakacavari kina e dua na ka. Ena dua na gauna emuri, a yaco vei Curtis e dua na vakatakila momona, me vaka e tukuna tiko vua na Kalou, “Kila Curtis, vakatauvatani kivei au, drau sega soti sara ni duidui o kemudrau na lerau.” A vulica o Curtis ni sa gadrevi me na vosota okoya e dua na itokani tawataucoko ka a vakatovolea tale tikoga ena nona sala vakaikoya.

Na noqu veisureti kivei keda taucoko oya meda veidutaitaka na noda bula, veivutuni, ka tovolea tikoga. Kevaka eda sega ni tovolea, eda sa tamata ivalavala ca voli edaidai; kevaka eda sega ni vosota rawa, eda sa dau-sorosoro edaidai; ia kevaka eda sega ni vakatarai ira tale eso mera tovolea, eda sa dauveivakaisini ga edaidai.¹⁰ Ni da sa tovolea, vosota, ka vukei ira tale eso mera cakava vakakina, eda sa Yalododonu vakaidina Edaidai. Ni da sa veisau, eda na raica ni kauwai sara vakalevu na Kalou me baleta o cei o keda kei o cei eda sa vakataka tiko mai na o cei eda a vakataka tu.¹¹

Au sa vakavinavinaka vakalevu kivua na iVakabula, me baleta na Nona Veisorovaki vakalou, ka vakakina o ira na parofita edaidai ka ra vakayaloqataki keda meda sa Yalododonu Edaidai, meda tovolea tikoga.¹² Au vakadinadinataki ni bula vakaidina na iVakabula ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Nelson Rolihlahla Mandela, *Long Walk to Freedom* (1994); “Biography of Nelson Mandela,” nelsonmandela.org/content/page/biography; and President Barack Obama’s Dec. 10, 2013, vosa ni veivakacauautaki ni mate me baleti Nelson Mandela, ena whitehouse.gov/the-press-office/2013/12/10/remarks-president-obama-memorial-service-former-south-african-president. Na veimataqali cocovi e sa vakatakilai ena nona ciqoma

o Mandela na Nobel Peace Prize, na United States Presidential Medal of Freedom, kei na Soviet Order of Lenin.

2. Raica, me ivakaraitaki, na vosa nei Nelson Mandela e Rice University’s Baker Institute ena Okoto. 26, 1999, bakerinstitute.org/events/1221. A rairai tukuna raraba voli okoya na malanivosa a dolei kina o Robert Louis Stevenson: “Na yalododonu sai ira na tamata ivalavala ca ka tovolea tikoga.” Ena veiyabaki sivi yani e vuqa era sa vakaraitaka na nodra nanuma vata ga. Me ivakaraitaki, o Confucius e kilai tani ni kainaka, “Na noda lagilagi levu duadua e koto sega ena tawalutu rawa ia ena duri cake tale ena veigauna eda lutu kina.”
3. Raica, me ivakaraitaki, 2 Nifai 31:2–21; 3 Nifai 11:23–31; 27:13–21; Moronai 6:6; Vunau kei na Veiyalayalati 20:77, 79; 59:8–9; *iVoladusidusi 2: Veiliutaki ena Lotu* (2010), 2.1.2.
4. Ni kainaki na Kalou e kauwai vakalevu sara me baleta o cei o keda kei o cei eda sa vakataka tiko mai na o cei eda a vakataka tu e sega ni kena ibalebale ni sega ni kauwaitaka na iVakabula na isau ni ivalavala ca ni dua na tamata kivei ira tale eso. Vakaidina, e kauwaitaka vakaoti na iVakabula o ira ka sotava na mavoa, mosi, kei na mosi ni yalo me baleta na nona cakacala e dua tale. Na iVakabula e “sa mai bula vakatamata ko koya me kila kina na nodra malumalumu na [Nona tamata], . . . ka vakabulai ira ena nona yalololoma” (Alama 7:12).
5. William Shakespeare, *As You Like It*, act 4, scene 3, lines 134–37.
6. Isikeli 33:12, 14–16.
7. Na vakayagataki ni vosa ena veika sa yaco tiko ena gauna oqo ena vosayaco eso e sa laurai matata ena vuqa ena ivolanikalou ka semati ki na iTioti ni Veilewai. Raica, me ivakaraitaki, 2 Nifai 9:16; Momani 9:14; Vunau kei na Veiyalayalati 58:42–43.
8. Thomas S. Monson, “The Will Within,” *Ensign*, May 1987, 68.
9. Aisea 61:1–3; raica talega na Luke 4:16–21.
10. *Dauveivakaisini* me vaka e vakayagataki ena Veiyalayalati Vou ena rairai vakadewataki mai na vosa va-Kiriki me “dauvakalecaleca”; “ena vosa ni Kiriki e kena ibalebale ‘dua na tamata dramataki,’ se ‘dua e vakatakarakarataki, matataki ena ivukivuki eso, se vakalevulevuya e dua na tikina.” (Maciu 6:2, ivakamacala e ra a). Kevaka eda sega ni solia kivei ira tale eso na madigi mera veisau ena nodra dui sasaga, eda sa dauvakalecaleca voli meda Yalododonu Edaidai.
11. Raica na idusidusi 4, e cake.
12. Na iwiliwili ni gauna e basika kina na itukutuku oqo ena nodra vunau na Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramuni iApositolo Le Tinikarua e sa vakasakiti saraga. A vakaraitaka na tikina oqo o Peresidedi Dieter F. Uchtdorf ni a kaya, “Mai na ivakavuvuli taucoko era vakavulica na parofita ena veisenitiuri sa oti, e dua na kena sa dau vakamatatataki tiko vakawasoma ena veigauna oya na itukutuku nuitaki ka veivakauqeti ni sa rawa ki na kawatamata me veivutuni, veisautaka na nona ilakolako, ka lesu tale ki na salatu dodonu ni bula vakatisaipeli” (“O Sa na Rawa Ena Gauna Oqo!” *Liaona*, Nove. 2013, 56).

Mai vei Elder Michael T. Ringwood
Ena Vitusagavulu

Vinaka Vakaidina ka tawa Cala

Na itukutuku vinaka baleta na kosipeli i Jisu Karisito oya ni sa rawa ni veisautaki na gagadre ni lomada ka vakatavulici ka vakayagovinakataki na noda inaki.

Ka ni rarawa, ni dua na gauna ena noqu bula au a vakayavalati kina ena itutu kei na dodonu ni lewa. A tekivu vakaidina ena lecaika. Ena noqu vakavakarau voli ni veiqaravi vakaulotu tudei, a lesi o tuakaqu me iliuliu ni wasewase ena vanua ni nona kaulotu. Au a rogoca e vuqa sara na veika vinaka me baleti koya ka'u sa mai gadreva vakakina na veika oya me tukuni me baleti au. Au a vakanuinui kina ka rairai masulaka talega na itutu vataga.

Ena vakavinavinaka, ni'u qarava voli na noqu kaulotu, au a vulica e dua na

lesoni bibi. Ena koniferedi sa oti au a vakananumi tale ena lesoni oya.

Ena Okotova, a kaya kina o Peresitidi Dieter F. Uchtdorf: "Ena gauna ni noqu bula, au sotava na madigi meu veimaliwai kei ira e vuqa na tagane kei na yalewa vuku ka rawa ka ni vuravura oqo. Niu a se gone, au dau qoroi ira era rawata nodra vuli, rawa ka, ka gugumatua, ka kilai ira ko vuravura. Ia ni toso na yabaki, au sa mai kila rawa niu qoroi ira vakalevu cake na tamata totoka ka vakalougatataki era sa *vinaka vakaidina ka tawa cala.*"¹

Na noqu qaqa ena iVola i Momani e sa dua na ivakaraitaki vinaka sara ni dua na tamata totoka ka kalougata ka a vinaka vakaidina ka tawa cala. O Sipiloni a dua na luvena tagane o Alama ka Gone. Eda matau cake vei rau na tacina o Ilamani, e a qai muri tamana me daunimaroroi itukutuku volai ka parofita ni Kalou, kei Korianitoni, ka a vakairogogoro me dua na daukau-lotu ka a gadreva eso na ivakasala mai vei tamana. Kivei Ilamani, a vola o Alama e 77 na tikina eso (raica na Alama 36–37). Kivei Korianitoni, a vola o Alama e 91 na tikina eso (raica na Alama 39–42). Kivei Sipiloni, na luvena tagane eloma, a vola ga o Alama e 15 na tikina eso (raica na Alama 38). Ia sa kaukauwa dina ka veidusimaki na vosa eso ena 15 na tikina oya.

"I na luvequ, au sa marau vakalevu ni'u kila ko sa tudei ka yalodina vua na Kalou; raica ko sa vakararavi vua na Turaga na nomu Kalou ni ko sa cauravou tiko, ka'u nuitaka ni ko na dau-muria tikoga na nona vunau; raica sa kalougata ko koya sa vosota me yacova na ivakataotioti.

"Ia au sa kaya vei iko na luvequ, au sa marau vakalevu sara ena nomu yalodina, gugumatua, na yalovosota kei na nomu vosoti ira vakadede na tamata" (Alama 38:2–3).

Me ikuri ni vosa voli *vei* Sipiloni, a tukuni *koya* talega o Alama kivei Korianitoni. A kaya o Alama: "Ko sa kila vinaka sara na yalodina nei tuakamu kei na nona tudei ka muria na vunau ni Kalou. Raica oqori sa idusidusi vinaka vei iko?" (Alama 39:1).²

E kena irairai ni o Sipiloni a dua na gone ka a vinakata me vakalomavinkataki tamana ka sa lako voli ni cakava na ka sa dodonu me baleta na inaki donu ka sega ni baleta na qoroi, itutu, kaukauwa, icocovi, se vakatulewa. Sa na rairai kila ka doka tu oqo o Ilamani me baleti tacina, ni a solia vei Sipiloni okoya me maroroya na ivolaitukutuku tabu e a ciqoma mai vei tamana. A dei vakaidina na lomai Ilamani vei Sipiloni baleta ni "sa tamata yalododonu ko koya ka caka dodonu ena mata ni Kalou; sa yalodina sara ka muria na vunau ni Turaga na nona Kalou"

Woodbury, Minnesota, Amerika

(Alama 63:2). Me vaka e sa ituvaki dina i Sipiloni, e sega soti ni levu na ka e volaitukutukutaki me baleti koya mai na gauna a taura kina na ivolatukutuku tabu me yacova ni sa solia kivei Ilamani, na luvei Ilamani (raica na Alama 63:11).

E a vinaka vakaidina ka tawa cala o Sipiloni. Sa ikoya e dua na tamata ka a solibulataka na nona gauna, taledi, kei na sasaga me vukea ka laveti ira tale eso ni lomana voli na Kalou kei ira na nona itokani (raica na Alama 48:17–19; 49:30). E sa vakamacalataki vakavinaka sara okoya ena vosa nei Peresitedi Spencer W. Kimball: “Era dau sasaga vakalevu cake na marama kei na turaga cecere mera vei qaravi ka sega ni vakatulewa tikoga.”³

Ena dua na vuravura ka qarai kina ena yasana taucoko na vakacaucau, itutu, kaukauwa, icocovi, kei na dodonu ni lewa, au dokai ira na tamata totoka ka kalougata era sa vinaka vakaidina ka tawa cala, o ira era sa vakayaloqagataki ni lomana na Kalou kei na nodra itokani, o ira na marama kei na turaga lelevu era sa “sasaga vakalevu cake mera vei qaravi ka sega ni vakatulewa tikoga.”

Era sa tiko eso nikua ka vinakata meda vakadinata ni noda na rawa ni veiganiti sa rawa ni vakacegui duadua

ga ena tauri ni itutu kei na kaukauwa. Ia, me vakavinavinakataki, ni vuqa sara era sega ni vakayarayarataki ena rai oqo. Era kunea nodra rawa ni veiganiti ena ka vakaidina ka tawa cala. Au sa kunei ira ena veituvaki taucoko ni bula kei na vuqa na veika tudei ni lotu. Ka’u sa kunei ira vakalewelevu ena kedra maliwa na imuri saumaki vakaidina i Karisito.⁴

Au dokai ira ka vei qaravi vakacagau voli e veimacawa ena tabanalevu kei na tabana eso e vuravura raraba ni ra lako curuma na veituvaki eso ena vakataucokotaki ni veikacivi. Ia na veikacivi era basika mai ka lako yani. Ia e veivakurabuitaki sara vei au o ira na vuqa ka raica na sala eso mera vei qaravi ka laveti ira tale kina eso vakamatau ni sega tu madaga na nodra ilesilesi ni

veikacivi. E basika kusarawa mai e dua na baraca ki valenilotu me tuva ida-bedabe ka tiko tale ni cava na lotu me sasamaki. E nakita e dua na sisita me digitaka e dua na idabedabe volekata e dua na sisita mataboko ena nona tabanalevu ka sega walega me na kidavaki koya ia me rawa ni lagata vakadomolevu talega na serenilotu me rogoca na sisita mataboko na qaqana ka rau laga vata. Kevaka o rai vakavoleka ena nomu tabanalevu se tabana, o na raica eso na ivakaraitaki vakaoqo. Era sa dau tu ga na lewenilotu ka vaka mera kila voli o cei e gadreva na veivuke kei na gauna me soli yani kina.

Rairai a vulici na imatai ni noqu lesoni me baleti ira na Yalododonu tawa cala ni’u a daukaulotu gone voli. Au a toki ki na dua na tikina vata kei na dua na kaulotu au sega ni kila. Au a rogoca na nodra veitalanoataka na daukaulotu tale eso na nona a sega ni ciqoma e dua na ilesilesi vakaveiliutaki kei na nona leqa voli ena vosa va-Korea dina ga ni a sa dede tu ena vanua oya. Ia ni’u sa qai mai kila na kaulotu oqo, au raica ni a dua vei ira na daukaulotu talairawarawa ka yalodina sara okoya au bau kila. A vuli okoya ni sa gauna ni vuli; ka caka-caka ni sa gauna ni cakacaka. A biuta okoya na itikotiko ena gauna donu ka lesu mai ena gauna donu. A gugumatua okoya ena vulici ni vosa va-Korea dina ga ni sa rui dredre sara vua.

Ni’u mai kila rawa ni a sega ni dina na veivosa au a rogoca, au vakala saraga ni sa mai vakalewai cala tu me tawarawaka na daukaulotu oqo. Au a vinakata me’u tukuna ki na vanua ni kaulotu raraba na ka au a dikeva rawa me baleta na kaulotu oqo. Au a wasea vata kei na noqu peresitedi ni kaulotu na noqu gagadre ni vakadodonutaka na nanuma cala oqo. A tukuna vei au okoya, “E sa kila tu na Tamada Vakalomalagi ni sa dua na daukaulotu rawa ka na cauravou oqo, ka vakakina o au.” A kuria okoya, “Ka o sa kila talega oqo, ia o cei tale e meu kauwaitaka?” Na peresitedi ni kaulotu yalomatua oqo a vakatavulici au ena veika bibi me baleta na vei qaravi, ka sa sega ni ka me qoro, itutu, kaukauwa, veidokai, se vakatulewa. Oqo e sa dua na lesoni

levu ki na dua na daukaulotu gone ka sa dau kauwai tu ga ena itutu eso.

Ni nanumi tiko oqo, au a tekivu railesuva na noqu bula ka raica se sa vakavica na noqu a vakayararataki mai vei ira na turaga kei na marama ena gauna oya ka ra sega ni taura tu kina na ivakatakilakila se itutu levu. E dua vei ira na tamata vakai-Sipiloni oya o noqu qasenivuli ni semineri donuya na noqu yabaki gone ena koronivuli levu. Na tamata vinaka oqo a vakatavulica na semineri me rua ga se tolu na yabaki, ia a tadolava na lomaqu ena dua na sala a vukei au ni rawata e dua na ivakadinadina. Ena rairai a sega beka ni qasenivuli kilai levu sara okoya e koronivuli, ia a dau vakavakarau tu ga okoya ka sa qaqaco ka yawa sara na nona veivakayararataki vei au. E dua vei ira na gauna au a raica kina na Turaga oqo ena 40 na yabaki mai na gauna a vakatavulici au kina oya ena nona a mai raici au ena veibulu vei tamaqu. Vakaidina, oya e dua na itavi ka a sega ni vakavu mai na itutu se kaukauwa.

Au doka na qasenivuli gugumatua oya kei na vuqa e vakataki koya ka ra a vinaka vakaidina ka tawa cala. Au doka na qasenivuli ni Matawilivola ni Sigatabu e sega walega ni vakatavulica na nona gonevuli donuya na kalasi ena Sigatabu ia ka vakatavulici ka vakayararataki ira talega na gonevuli vataga oqo ena nodra sureti mera katalau vata kei nona matavuvale. Au dokai ira na iliuliu ni itabagone ka dau tiko ena itaviqaravi eso ni qito kei na ka vakavanua me baleti ira na cauravou kei na goneyalewa ena nodra tabanalevu. Au doka na turaga ka vola na ivola ni veivakayaloqaqataki kivei ira na tu wavoliti koya kei na marama ka sega walega ni vakacuru kadi ni Siganisucu ia e veisoliyaka saraga kivei ira na lewe ni matavuvale kei na itokani eso era gadreva na veisiko. Au doka na baraca ka a vakavodoka e dua na itokani donuya na nona veisiga buto ni malumalumu ni viciko ni yago—ena kena soli vua kei na watina e dua na veisau ni toso-toso ka gadrevi vakalevu.

Na veika oqo era sega ni caka me da qoroi se vakaicocovi. Era sega ni vakayararataki na turaga kei na marama

oqo ena kena rawa ni rawati na itutu se dodonu ni lewa. Era sa tisaipeli i Karisito, ena nodra lako voli ka caka vinaka tikoga, ka vakataki Sipiloni, era sa tovolea tiko mera vakalomavinakataka na Tamadra mai Lomalagi.

E vakararawataki au ni'u rogoca eso ka sa tamusuka na nodra veiqaravi se ra lako ga ki lotu baleta ni ra sa vakacegui mai na dua na veikacivi se vakila ni ra raibaleti ena dua na itutu se ivakatakilakila. Au nuitaka ni ra na vulica ena dua na siga na leseni vataga au a vulica vaka e dua na daukaulotu gone—ni veiqaravi e vakairogorogo vakaoti sa kila duadua tu ga na Kalou. Ena noda sasaga ni au kei na noqu, eda sa guilecava li na Kemuni kei na Nomuni?

Eso era na rairai kaya, "Ia au se yawa sara vakalevu ni yaco me'u vakataki ira o vakamacalataka tiko." Na itukutuku vinaka ni kosipeli i Jisu Karisito oya ni sa rawa ni veisautaki na gagadre ni lomada ka vakatavulici ka vakayagovinakataki na noda bula. Ni da sa papitaiso ki na lomanibai dina ni Kalou, eda sa tekivutaka na ivakarau ni kena sagai na tamata yalovou (raica na 2 Korinica 5:17; Mosaia 27:26). Ena gauna vakayadua eda vakavouia kina na veiyalayalati ni papitaiso ena vakayagataki ni sakaramede, eda sa dua na ikalawa voleka ki na icavacava ni takete oya.⁵ Ni da vosota voli ena veiyalayalati oya, eda sa rawata na kaukauwa meda tagi vata kei ira sa tagi ka vakacegui ira sa rarawa

(raica na Mosaia 18:9). Ena veiyalayalati oya, eda sa kunea na loloma veivakacegui e vakavuna meda qarava na Kalou ka muria na Nona ivunau, oka kina na lomana na Kalou ena yaloda taucoko kei ira na wekada me vakataki keda.⁶ Ena veiyalayalati oya, e kauwaitaki keda na Kalou kei Karisito me rawa ni da kauwaitaki ira era gadreva tu na noda veivuke (raica na Mosaia 4:16; raica talega na tikina e 11–15).

Na ka duadua au vinakata vakaidina ena bula oya me'u vakalomavinakataka na tamaqu—ruarua vakavuravura ka vakalomalagi—ka vakataki Sipiloni vakalevu cake.⁷

Au vakavinavinakataka na Tamaqu Vakalomalagi me baleti ira na tamata vakai-Sipiloni ka sa solia vei au na nodra ivakaraitaki—kei keda kece sara—na inuinui. Ena nodra bula, eda raica kina e dua na ivakadinadina ni dua na Tama dauloloma mai Lomalagi kei na dua na iVakabula dauveikauwaitaki ka dauveivukei. Au kuria na noqu ivakadinadina ki na nodra vata e dua na yalayala ni sasaga me'u na vakataki ira cake, ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Dieter F. Uchtdorf, "Noqu Turaga, Koi Au Beka?" *Liaona*, Nove. 2014, 58; vakaikuritaki.
2. E sega ni lako me vakatavulici ira na Soramu o Ilamani, ka da sa kila ni tukuni Sipiloni tiko o Alama ni kaya "na tacimu" (raica na Alama 31:7; 39:2).
3. Spencer W. Kimball, "The Role of Righteous Women," *Ensign*, Nov. 1979, 104.

4. “A vakatavulici keda na Turaga ni gauna eda sa saumaki vakaidina kina ki na Nona kosipeli, na lomada ena veisau mai na kauwai kocokoco ka vukici ki na veiqaravi me laveti ira tale eso ni ra toso cake ki na bula tawamudu. Me rawati na veisau oya, sa rawa ni da masu ka cakacaka ena vakabauta me yaco kina na tamata yalovou ka sa mai vakakina ena Veisorovaki i Jisu Karisito. Sa rawa ni da tekivu ena masulaki ni vakabauta meda veivutunitaka na yalokocokoco ka vakakina na isolisoli ni nodra qaravi tale eso vakalevu cake mai vei keda. Sa rawa ni da masulaka na kaukauwa me biu vakatikitiki kina na dokadoka kei na lomaca” (Henry B. Eyring, “Testimony and Conversion,” *Liahona*, Feb. 2015, 4–5).
5. “[Na Kalou] e sa tawamate rawa ka vinaka sara. O keda sa vo ni mate ka tawadodonu. Ia eda qara na sala eso ena bula vakayago me rawa ni da na duavata tale kei Koya vakayalo. Ni caka vakakina eda sa rawata ruarua na loloma soliwale kei na cecere ni Nona kaukauwa. Na veigaua divi oya e oka kina na . . . veipapita-isotaki kei na veivakadeitaki . . . [kei] na vakayagataki ni ivakatakarakara ni Vakayakavi ni Turaga” (Jeffrey R. Holland, *To My Friends* [2014], 80).
6. “O ira na Yalododonu Edaidai ka raici ira ena ka kece era cakava vaka luvu ni Kalou era sa matau ni vakayacora ka muria voli na veidinadinati. Na yavu ni veivakabulai e sa toqai ena veiyalayalati. Eda yalataka ni muria na ivunau. Ni dolei lesu, sa yalataka na Kalou na veivakalougatataki ena bula oqo kei na kena e tawamudu. E sa matata o Koya ena ka e gadreva, ka sa vinaka sara o koya ena muri ni nona vosa. Baleta ni lomani keda o koya ka sa inaki ni yavu oya meda na vakataki koya, sa gadrevi keda vakamatata sara o koya. Kei na yalayala e cakava o koya kivei keda e dau oka tu ga kina na kaukauwa meda tubu tiko ena noda ituvaki ni muria na veiyalayalati. Sa vakavuna o koya meda kila rawa na nona lawa. Ni da tovolea ena noda igu taucoko meda sotava na nona ivakatagedegede, e solia vei keda o koya na veitokani ni Yalo Tabu. Oya e sa vakavuna na vakalevutaki ni noda kaukauwa ena muri ni veidinadinati ka vakakina na vakilai taumada ni ka e vinaka ka dina. Ka sa ikoya oya na kaukauwa me vulici, ruarua ena vulici ni veika ena bula oqo kei na vuli eda gadreva me baleta na kena e tawamudu” (Henry B. Eyring, “A Child of God” [Brigham Young University devotional], Oct. 21, 1997], 4–5; speeches.byu.edu). Raica talega David A. Bednar, “Bear Up Their Burdens with Ease,” *Liahona*, May 2014, 87–90.
7. Mai na ka au nanuma lesu vakailiu sara, au a vinakata me’u vakalomavinakataka na tamaqu. Ni’u tubucake ka rawata e dua na ivakadinadina, au a rawata talega na gagadre me’u vakalomavinakataka na Tamada Vakalomalagi. Malua e muri ena noqu bula, au a vulica na veika me baleti Sipiloni ka vakuria ki na takete ni noqu bula me’u na vakataki koya cake.

Mai vei Elder Quentin L. Cook
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Sa Noqu Rarama na Turaga

Na noda sasaga meda duri doudou ka dina ka muria na iVakabula veitalia ga na veiveisau ni bula e sa vaqaqacotaki vakalevu mai na veimatavuvale buladodonu kei na duavata va-Karisito ena noda tabanalevu kei na tabana eso.

Ena gauna oqo ni Siganimata eda railesuva ka rekitaka na cakacaka ni veivueti a vakarautaka na noda iVakabula, o Jisu Karisito.¹

Na vakasausa e kuruseta taucoko na vuravura me baleta na itovo vakasisila vakavuravura e vakavuna na yalo veivakamalumalumutaki. Ena sala vou ni veivosaki na vatuka ni cakacala, veivakaduiduitaki, kei na veivakalolomataki sa yaco kina mera nanuma na lewevuqa ni bula e sa sega ni dodonu sara. Dina ga ni rawa ni veiganiti na veivakatovolei eso oqo, e sega ni dodonu mera vagolei keda tani mai na rekitaki kei na marautaki ni veivakaduavataki tabu i Karisito me baleti keda. Na iVakabula a “rawata na qaqa mai na mate.” Ena loloma soliwale kei na yalokauwai a colata o Koya na noda cakacala kei na talaidredre, ka sa vakabulai keda ka sa sauma na ka sa yalataki tu ena lewa dodonu me baleti ira taucoko na veivutuni ka vakabauta na Yacana.²

Na Nona veisorovaki cabori vakasakiti e sa koto na kena veiganiti cecere ka sega ni kila matata rawa na tamata vakayago. Na ivakaraitaki ni loloma

oqo e vakarautaka na vakacegu sa uasivia na ka kecega sa kilai rawa.³

Sa na qai vakacava, na noda sotava na veika dredre e wavoliti keda tu?

Na watiq, o Mary, e dau taleitaka tu ga na senikau matanisiga. Dau rekitaka okoya ni ra, ena vanua tawalokuci eso, seraka voli ena bati ni gaunisala. E tiko e dua na sala duka e muataki ki na nodrau itikitiko na tubuqu. Ni

Dua na ituvaki maucokona ni senikau matanisiga gone oya na kena vakamura takoso na vuana na matanisiga e macawa.

keirau tekivu sobu yani e gaunisala, ena taroga cake wasoma o Mary, “O nanuma li ni daru na raici ira na senikau matanisiga totoka oya nikua?” Keirau kidroa ni ra tubu vakaiyauyau na senikau matanisiga ena qele sa ra buturaki mai na iyaya ni veivakagalalataki ni iteitei kei na waicevata kei na cokovata ni veika ena sega ni navuci me qele vinaka mera tubu kina na senikau matanisiga.

Dua na kedra ituvaki mareqeti na senikau matanisiga gone kila, ni kuria na kena tubu voli ena qele e sega ni daumaka, sa ikoya na iwalewale e vakamura kina na siga e macawa na vu ni senikau gone. Ni vakayacori vakakina, e sa ciqoma na kaukauwa ni

tutaki bula ni bera ni kasere yani ena kena roka dromodromo lagilagi.

Me vakataka na senikau matanisiga gone, ni da muria na iVakabula kei vuravura, na Luve ni Kalou, eda na seraka ka yaco me lagilagi veitalia ga na ituvaki drakidrakita e vuqa e maliwai keda. Sai Koya vakaidina na noda rarama kei na bula.

Ena vosa vakatautauvata ni sila vinaka kei na sila ca, a cauraka na iVakabula kivei ira na Nona tisaipeli ni o ira na dauveivakacalai kei ira na sa kitaka tiko na ka ca era na soqoni *vata* mai ena Nona matanitu.⁴ Ia ni vosa tiko me baleti ira na yalodina, a kaya o Koya, “Era na qai serau na tamata yalodonu me vaka na siga ena matanitu nei

Tamadra.”⁵ Me vaka na tamata yadudua, tisaipeli i Karisito, ka bula voli ena dua na vuravura veimecaki ka veivakasosataki tu ga, sa rawa ni da tubu cake ka seraka kevaka eda sa vakadeitaka tu na noda lomana na iVakabula ka muria na Nona ivakavuvuli ena yalomalua.

Na noda sasaga meda duri doudou ka dina ka muria na iVakabula veitalia ga na veiveisau ni bula e sa vaqaqacotaki vakalevu mai na veimatauvuale buladodonu kei na duavata va-Karisito ena noda tabanalevu kei na tabana eso.⁶

Na Gauna Dodonu e Vale

Na itavi ni matauvuale ena ituvatuva ni Kalou oya “me kauta mai vei keda na bulamarau, me vukei keda ni vulica na ivakavuvuli dodonu ena dua na ituvaki ni loloma, ka me vakarautaki keda me baleta na bula tawamudu.”⁷ Na veitovo matau totoka ni qaravi lotu ena itikotiko sa gadrevi me na tugani ena lomadra na luveda.

A dua na gonevuli vinaka na noqu momo o Vaughn Roberts Kimball, dua na dauvolaivola mamakutu, ka dua na dauqito vutuvolo ni BYU. Ena Tiseba 8, 1941, na siga ni oti ga na kena bololaki o Pearl Harbor, a curu okoya ki na mataivalu e wai ni Amerika. Ena nona ilesilesi ni vuli cakacaka voli e Albany, New York, a vakauta okoya e dua na itukutuku lekaleka ki na *Reader’s Digest*. A saumi koya na dautabaivola ena \$200 ka tabaka na nona tikina, ka vakatokai “The Right Time at Home,” ena ilavelave ni Me 1944.

Na nona cau ki na *Reader’s Digest*, ka a vakatakilai koya kina vaka-dausoko, e wiliki vaka-tikina:

“Na Gauna Dodonu e Vale:

“Dua na bogi e Albany, New York, au a taroga e dua na dausoko se sa vica na kaloko. A drete mai tuba okoya e dua na kaloko ni liga levu ka sauma mai, ‘E sa sivi na 7 ena 20 na miniti.’ Au kila ni a bera no. ‘Na nomu kaloko ni liga e sa tu vakadua, se vakaevai?’ au a taroga.

“‘Sega,’ a kaya okoya, ‘Au se tiko oqo ena Gauna Tudei ni Ulunivanua. O au sa mai na ceva kei Utah. Ni’u a lewena na Mataivalu e Wai, a solia vei au o Ta na kaloko ni liga oqo. A kaya okoya ni na vukei au ni vakanananu e vale.

“Ni sa dusia donu na 5 na kaloko ena mataka na noqu kaloko ni liga au sa kila ni sa draiva yani o Ta me laki lobasucu ni bulumakau. Kei na dua ga na bogi ni sa veimama ni 7 au sa kila ni ra sa wovolita na matavuvale taucoko na teveli ka vakasinaiti ena kakana, ka sa vakavinavinakataka tiko na Kalou o Ta ena veika sa tu kina ka kerei Koya talega me wanonovi au voli . . . ,’ a vakacavara okoya. ‘Sa rawa ni’u raica mai se sa vica na kaloko ena vanua au sa tu donu kina. Na ka au via kila oya se sa vica na kaloko e Utah.’”⁸

Ni oti toka ga na kena vakauti na itukutuku, a lesi o Vaughn ki na qaravitavi e wai ena veivakamarautaki ena Pasifika. Ena Me 11, 1945, ni a veiqaravi voli ena waqa levu ni valu na USS *Bunker Hill* volekati Okinawa, a bololaki na waqa mai na rua na waqavuka ka a nakiti me rusa talega.⁹ Era a mate e volekata na 400 na kaimua, oka kina na noqu momo o Vaughn.

A vakaraitaka o Elder Spencer W. Kimball na nona lolosi bibi kivei tamai Vaughn, ka raica na bula kilikili nei Vaughn kei na veivakadeitaki ni Turaga ni “ko ira sa mate vei au, e na kamikamica vei ira na mate.”¹⁰ A kaya vakamailua o tamai Vaughn ni dina ga a bulu e wasawasa o Vaughn, ena kauti Vaughn

na liga ni Kalou ki na nona itikotiko vakalomalagi.¹¹

Ni oti e ruasagavulu ka walu na yabaki, a vosa o Peresitedi Spencer W. Kimball me baleti Vaughn ena koniferedi raraba. A tukuna okoya, vakatikina: “Au kila vinaka na matavuvale oqo. . . . Au a sa tekiduru vata kei [iratou] ena masu vagumatua. . . . Na veituberi e vale e sa vakavotukana ki na veivakalougatataki tawamudu ni matavuvale levu oqo.” A boleka na matavuvale taucoko o Peresitedi Kimball mera “tekiduru . . . ka masulaki ira vakarua na luvedra tagane kei na yalewa ena veisiga.”¹²

Kemuni na taciqo kei na ganequ, kevaka eda vakayacora ena yalodina na noda masu vakamatavuvale, vulica na ivolanikalou, lotu vakamatavuvale, veivakalougatataki ni matabete, ka vakatabuya na Siga ni Vakacecegu, era na kila na luveda na gauna e sa vakakina e vale. Era sa na vakarua tu ki na dua na itikotiko tawamudu mai lomalagi, se vakacava na veika e yaco vei ira ena dua na vuravura dredre. E sa ka bibi sara mera kila na luveda ni ra sa lomani ka taqomaki ena loma ni tikotiko.

Rau sa tautauvata vakaitokani na veiwatini turaga kei na marama.¹³ E duidui na nodrau itavi ia e rau qarava vakatautauvata ena yalovinaka. Na

marama vakawati ena vakavurea na gone, ka sa vakalougatataka na matavuvale taucoko. Na turaga vakawati ena ciqoma na matabete, ka sa vakalougatataka na matavuvale taucoko. Ia ena matabose ni matavuvale, na marama kei na turaga vakawati, vaka itokani tautauvata, ena cakava na vakatulewa bibi duadua. Rau na navuca na iwalewale mera vakatavulici ka bula vakaivakarau kina na gone, na iwalewale ni vakayagataki lavo, na vanua eratou na tiko kina, kei na vuqa tale na vakatulewa ni matavuvale. Oqo era sa semati vata ni oti na qarai ni veituberi mai vua na Turaga. Na takete oya e dua na matavuvale tawamudu.

Na Rarama i Karisito e tea na veika yaga tawamudu ni matavuvale ena lomadra na luvena taucoko na Kalou. E dua na noqu dauvolavola vakamareqeti, sega ni da vakabauta vata, a kaya vakaoqo: “Sa levu na ka ni bula e tawayaga, [ia] . . . na matavuvale sa ikoya dina ga, na ka levu sara, na ka tawamudu; na ka me na wanonovi ka qarauni ka dokai vakaoti.”¹⁴

Na Lotu e Yukei Keda meda Raica Matua na iVakabula vaka Matavuvale Duavata

Me ikuri ki na matavuvale, na itavi ni Lotu e sa vakasakiti talega. “Na Lotu

e vakarautaka na isoqosoqo kei na ivurevure eso me baleta na vakatavulici ni kosipeli i Jisu Karisito kivei ira kece na luve ni Kalou. E vakarautaka na lewa dodonu ni matabete me vakayacora na cakacaka tabu vakalotu ni veivakabulai kei na veivakacerecerei kivei ira kece sa bula kilikili ka tuvakarau me ciqomi ira.”¹⁵

E sa tete voli tu e vuravura na veicacati kei na cakacala kei na vakabibitaki ni veiveisau ni itovo vakavanua kei na veivakaduiduitaki. Ena Lotu, vakavo o ira na tabanilotu e vakatautaki na kena vosa, na noda tabanalevu kei na tabana era sa yalani tu. Eda sega ni wase ena kalasi se itutu.¹⁶ Eda reki ena ka dina ni ra sa cokoti vata na duikaikai kei na itovo vakavanua taucoko ena dua na ivakoso yalododonu. Sa ka bibi na noda matavuvale ni tabanalevu ki na noda toso ki liu, bula marau, kei na sasaga vaikaiked meda va-Karisito vakalevu cake.

Na itovo vakavanua eso e wasea vakawasoma na tamata ka sa ivurevure ni vakacaca kei na veivakaduiduitaki ena so na gauna.¹⁷ Ena iVola i Momani e sa vakayagataki eso na vosa veivakacacani levu sara me vakamacalataka na nodra ivakarau tudei na tama itovo ca ka a muataki ki na ivakarau kaukauwa, ivalu, itovo dukadukali, cakacala, ka vakakina na vakarusai ni tamata kei na matanitu eso.¹⁸

E sega na itekitekivu vinaka cake ena ivolanikalou me vakataka nai ka 4 ni Nifai me baleta na ivakamacala ni itovo vakavanua ni Lotu ka sa veiganiti kivei keda kece sara. Ena tikina 2 e

wiliki kina vakatikina, “Era sa saumaki vua na Turaga na tamata kecega ena vanua taucoko, ko ira na Nifai kei ira na Leimani, sa sega na veicacati kei na veileti ena kedra maliwa, ka ra sa caka dodonu vei ira na tamata kecega.” Eda wilika ena tikina 16, “Era sa tamata mamarau cake mai vei ira na tamata kecega sa bulia na Kalou.” Na dina ni kena sa sega na veileti a vakavu “ni sa tiko e lomadra na tamata na loloma ni Kalou.”¹⁹ Sa ikoya oqo na itovo vakavanua eda sa gadreva meda taukena.

Na itovo vakavanua yaga vakalevu sara kei na vakabauta eso e sa tiki momona me baleti keda. Me ra sa vakamareqeti ka maroroi tu na ivakarau tudei eso ni solibula, vakavinavinaka, vakabauta, kei na buladodonu. Sa dodonu mera reki na veimatavuvale ka taqomaka na ivakarau tudei eso e taracake na vakabauta.²⁰

Dua na tiki vakasakiti sara ni itovo vakavanua cavaga oya na kena vosa. Ena iwase ni vanua o San Francisco, California, ka’u a tiko kina, e vitu voli na tabanilotu vosa ga vakanodra. Na noda ivunau me baleta na ivosavosa e sa tuvai tu ena wase 90, tikina 11 ena Vunau kei na Veiyalayalati: “Ia ena siga ko ya, era na rogoca kina na itukutuku vinaka ko ira na tamata yadua ena nodra vosa, io ena nodra ivosavosa.”

Ni ra masu kivei Koya na luve ni Kalou ena nodra ivosavosa vakaitaukei, sa ikoya oya na ivosavosa ni lomadra. E sa matata tu ni ivosavosa ni lomada e sa ka taleitaki ki na tamata kecega.

Na tuakaqu, o Joseph, e sa dua na vuniwai ni bula ka a vakatovotovo me vuqa na yabaki ena wasevase na San Francisco Bay. E dua na lewe ni Lotu qase sara ni Samoa, ka a tamata vou me raici, a lako mai ki na nona valenivolavola. E a tawatukuni rawa, na bibi sara ni nona mosi. A sa mani nanumi ni tiko vua e dua na vatu ni davuibuco, ka mani vakayacori na veiqaravi kece e veiganiti kaya. A tukuna na lewenilotu yalodina oqo ni nona takete taumada oya me a kila vakamatata rawa na ka e leqa me rawa ni na masu vaka-Samoa kivua na Tamana Vakalomalagi me baleta na leqa ni ituvaki ni nona bula.

E sa ka bibi mera kila vakamatata na kosipeli na lewenilotu ena ivosavosa ni lomadra me rawa kina ni ra masu ka cakacaka ena ivakarau ni ivakavuvuli ni kosipeli eso.²¹

Ena veimataqali ivosavosa kei na itovo vakavanua tudei totoka ka veilaveti, sa dodonu meda duavata sara ka veilomani.²² Na Turaga e sa tukuna vakamatata: “Na tamata yadua me lomana na wekana me vaka sa lomani koya. . . . Mo dou duavata sara; ia kevaka dou sa sega ni duavata dou sa sega ni noqu.”²³ Ni da vakamareqeta na itovo vakavanua duidui veiganiti eso, na noda takete oya meda duavata ena itovo vakavanua, ivalavala, kei na ivakarau tudei ni kosipeli i Jisu Karisito ena kena imoimoi kece sara.

E se Sega Mada ni Qaqaco Sara Na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai

Eda raica rawa ni tiko ki na so na lewenilotu na taro kei na kauwai eso ni ra qara mera vaqacacotaka na nodra vakabauta kei na ivakadinadina. Sa dodonu meda qaqarauni ka kakua ni veivakasewasewani se vakalewai ira ka tiko na nodra kauwai—levu se lailai. Ena gauna vataga, sa dododu kivei ira na kauwai mera cakava na ka kece era rawata ena taraicake ni nodra vakabauta kei na ivakadinadina. Na vuli voli ena yalovosota kei na yalomalua, vakasama voli vagumatua, masumasu voli, bulataki voli ni ivakavuvuli ni kosipeli, kei na veivakasalataki voli vata kei ira na iliului veiganiti sa ra sala vinaka kece mera wali kina na taro kei na kauwai eso.

Eso sa nanuma ni levu sara na lewenilotu e sa biuta tiko na Lotu nikua ka sa levu cake ga na vakatitiqā kei na tawa-vakabauta mai na kena eliu. Oqo e sega sara ni dina. E se sega mada ni qaqaco sara Na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai. Na iwiliwili ni lewenilotu era sa vakagalalataka na yacadra mai na ivolatukutuku ni Lotu e sa dau lailai tu ga ka sa lailai vakadinamati sara ena veiyabaki se qai vakanadakui mai na kena eliu.²⁴ Na tubu vakaiwiliwili ena so na ivakarau, me vakataki ira na lewenilotu tauri edaumeni ka dei tiko na nodra ivolatara ni valetabu, qase era dausaumi ikatini vakataucoko, kei ira era qaravi kaulotu voli, e sa bau vakasakiti saraga. Me'u tukuna tale, e se sega mada ni qaqaco sara na Lotu. Ia, "raica sa ka talei ena mata ni Kalou na tamata kecega."²⁵ Eda toro yani ki na tamata kecega.

Kevaka ena rairai buto mai ka bibi ka veivakaocai voli na veidredre drakidrakita o sotava tiko ena gauna oqo, nanuma ni ena bogi butobuto vakamosi-yalo e Kecisemani kei na veivakararawataki kei na mosi tawatukuni rawa e Kalivari, a rawata vakavinaka kina na iVakabula na Veisorovaki, ka sa walia na veicolacola dredre e rawa ni yaco ena bula oqo. E cakava o Koya

me baleti iko, ka cakava o Koya me baleti au. E cakava o Koya baleta ni lomani keda ka baleta ni talairawarawa ka lomana o Koya na Tamana. Eda na vakabulai mai na mate—vakakina mai na botoira ni wasawasa.

Na noda tataqomaki ena bula oqo kei na kena e tawamudu ena vakatau ena buladodonu ni tamata yadua kei na matavuvale, na cakacaka tabu ni Lotu, kei na muri ni iVakabula. Oqo sa noda idrodru mai na cagi tataba. Kivei ira ka nanuma era sa tiko duadua, sa rawa ni o duri dei tu ena buladodonu ni kilai na Veisorovaki ena taqomaki ka vakalougatataki iko ena nomu sasaga mo kila vakamatata sara vakaoti.

Sa dodonu meda nanuma na iVakabula, maroroya na noda veiyalayalati, ka muria na Luve ni Kalou me vaka na senikau matanisiga gone ka muria na sigarama. Na muri ni Nona rarama kei na ivakaraitaki ena kauta mai vei keda na reki, bula marau, kei na vakacegu. Me vaka e cauraka na Same 27 kei na dua na serenilotu taleitaki, "Sa noqu rarama na Turaga ka noqu ivakabula."²⁶

Ena mua ni macawa oqo ni Siganimata, me vaka e dua na iApositolo ni iVakabula, au sa tukuna na noqu ivakadinadina cecekie me baleta na

Tucaketale i Jisu Karisito. Au kila ni bula o Koya. Au kila na Domona. Au vakadinadinataka na Nona bula vakalou kei na dina taucoko ni Veisorovaki ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na 2 Nifai 9:20–22.
2. Raica na Mosaia 15:8–9.
3. Raica na Filipai 4:7.
4. Raica na Maciu 13:41.
5. Maciu 13:43.
6. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 115:5–6.
7. *iVoladusidusi 2: Veiliutaki ena Lotu* (2010). 1.1.4.
8. Vaughn Roberts Kimball, "The Right Time at Home," *Reader's Digest*, May 1944, 43.
9. Raica na ivola mai vei Captain G. A. Seitz, U.S. Navy, USS *Bunker Hill*, ena Me 25, 1945, kivei tamai Vaughn Kimball, Crozier Kimball, Draper, Utah.
10. Raica na ivola mai vei Spencer W. Kimball, ena 2 ni June, 1945, kivei Crozier Kimball; Vunau kei na Veiyalayalati 42:46.
11. Raica na Crozier Kimball, ena Marva Jeanne Kimball Pedersen, *Vaughn Roberts Kimball: A Memorial* (1995), 53.
12. Spencer W. Kimball, "The Family Influence," *Ensign*, July 1973, 17. Ena gauna o ya a Peresitedi tu kina ni Kuoramuni iApositolo Le Tinikarua o Spencer W. Kimball.
13. Raica "Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba," *Liaona*, Nove. 2010, 129.
14. Carla Carlisle, "Pray, Love, Remember," *Country Life*, Sept. 29, 2010, 120.
15. *iVoladusidusi 2*, 1.1.5.
16. Raica na 4 Nifai 1:26.
17. Na itovo vakavanua e sa veivosakitaki vakalevu ena vuravura nikua. Ena yabaki 2014, na vosa na *culture* a vakatokai me vosa ni yabaki mai na Merriam-Webster.com.
18. Raica na Alama 9; Ilamani 5.
19. 4 Nifai 1:15.
20. Na kai Jamani vuku o Goethe a kaya vakilailevu, "Mo rawa ni taukena vakaidina na ka e solia sobu vei iko o tamamu, sa dodonu mo rawata taumada vakaiiko!" (Johann Wolfgang von Goethe, *Faust*, trans. Bayard Taylor [1912], 1:28).
21. Oqo e sa dua na vuna e vakatavulica kina na Lotu na kosipeli ena 50 na ivosavosa ka vakadewataka na iVola i Momani ki na 110 na ivosavosa. Ia, e dua vei ira na bolebole e vuravura taucoko oya me vulici na ivosavosa ni vanua ko sa bula kina. Sa gadrevi me da solibula vaka-itubutubu ena nodra vukei na itabatamata tubu cake mera vulica na ivosavosa ni vanua era sa tiko kina oqo. Vukei ira me ra cakava na ivosavosa oya me ivosavosa ni lomadra.
22. Raica na Mosaia 18:21.
23. Vunau kei na Veiyalayalati 38:25, 27.
24. Ena 25 na yabaki sa oti, na iwiliwili donu ni lewenilotu era sa biuta na Lotu e sa lutu sobu ka sa voleka ni vakaruataki na iwiliwili ni Lotu. Na pasede era biubiu e sa lutu sobu sara vakalevu.
25. Vunau kei na Veiyalayalati 18:10.
26. Same 27:1; raica talega na "Noqu Rarama na Turaga," *Sere ni Lotu*, naba 45.

Mai vei Elder M. Russell Ballard
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Na iTabatamata Cecere Duadua ni iTabagone Qase Cake

Na ka eda gadreva ena gauna oqo na itabatamata cecere duadua ni itabagone qase cake ena itukutuku ni Lotu. E gadrevi na taucoko ni yalomuni kei na yagomuni.

E dua na ka marautaki cecere vei au niu dau veilakoyaki e veiyasai vuravura meu sotavi ira ka kidavaki ira na noda daukaulotu. O ira na daukaulotu tagane kei na yalewa oqo era seraka mai na Rarama i Karisito, kau dau vakauqeti ena nodra lomana na Turaga o Jisu Karisito kei na nodra dau qaravi Koya ena yalodina. Ena veigauna kece au dau lululu kina kei ira ka vakila na yalodra vakasakiti kei na vakabauta, au dau kaya ga i yaloqu, “O ira na luvei keimami tagane kei na yalewa vakasakiti oqo era vua ni cakacaka mana dina sara!”

Ena soqoni raraba ni matabete ena Okotova ni 2002, au a bolel ira na bisopi, itubutubu, kei na vakarau kaulotu me ra “laveta na ivakatagedegede” ni veiqaravi vakadaukaulotu tudei.

Au qai kaya ni “veika eda gadreva . . . na itabatamata cecere daukaulotu ena itukutuku ni Lotu. Eda gadreva na daukaulotu kilikili, veiganiti, kaukauwa vakayalo. . . .

“ . . . E gadrevi taucoko na yalomuni kei na yagomuni. E gadrevi na daukaulotu waribariba, vakasama, bulabula ka kila me vakarorogo ka cakava na vakasolokakana ni Yalo Tabu.”¹

Ena vuqa na sala sa veibolei vakalevu cake kina na vuravura nikua mai

na 13 na yabaki sa oti. Sa levu cake sara na ka me vagolei ira tani na noda cauravou kei na goneyalewa ena nodra vakavakarau me baleta na kaulotu kei na bula marau ena veisiga ni mataka. Sa rabailevu na tekenolaji, sa voleka ni tamata kecega e rawa ni taura e ligana e dua na iyaya vakalivaliva ka rawa ni vesuka na vakasama ni matavuvale vakatamata ni Kalou me baleta na vinaka cecere kei na ca levu.

Nikua au vosa vei ira era kaulotu tiko, o ira era qai kaulotu ni mataka, o ira sa lesu mai na kaulotu, kei ira na tagane itabagone qase cake ena Lotu. Au masuta mo ni ciqoma ka vakasamataka vakavinaka na veika au na tukuna ena nomuni lakova na itabayabaki taleitaki ka dredre ni nomuni bula.

Ena veisiga taumada ni Lotu, era dau vakatarogi na daukaulotu mai vua e dua na Vakaitutu Raraba ni se bera ni ra laki kaulotu. Ena gauna oqo o ni sa na vakatarogi mo ni laki veiqaravi mai vua na nomuni bisopi kei na peresitedi ni iteki, ka levu vei kemuni ena curuma na nona bula taucoko ka sega ni bau vakatarogi mai vua e dua na Vakaitutu Raraba. Oqori na ka dina me baleta e dua na lotu ni vuravura raraba ka sivia na 15 na milioni na lewena. Au kila niu vosa tiko ena vukudra na taciqu niu tukuna ni keimami diva me rawa ni keimami kilai kemuni yadudua ka me rawa ni keimami tukuna vei kemuni ni keimami lomani kemuni ka tokoni kemuni.

E kalougata ni sa vakarautaka tu na Turaga na sala me keimami yacovi kemuni yani kina. Me vakaoqo, e dua na lewe ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua ena lesi ira na daukaulotu yadua ki na nona kaulotu. E dina ni vakayacori oqo sega ni vaka na kena ivakarau ni dabe veiqaravi ena veivakatarogi, rau cokovata na tekenolaji kei na ivakatakila me sotavi e dua na gauna vakasakiti ka mareqeti yadua. Meu tukuna mada vei kemuni se dau yaco vakacava.

Ena basika mai ena dua na sikirini ni kompiuta na kemu itaba, vata kei na itukutuku bibi erau vakarautaka yani na nomu bisopi kei na peresitedi ni iteki. Ni sa basika na kemu itaba, keimami na raica na matamu ka raimuria na nomu sauma na taro ni veivakaturiki na kaulotu. Ena gauna lekaleka oya e vaka ga ni o ni tiko e kea ka saumi taro tiko mai vei keimami.

Ni keimami raica na kemu itaba, keimami vakabauta ni ko ni sa galala ena veisala kece sara mai na “ivakatagedegede laveti” e gadrevi nikua mo dua kina na daukaulotu yalodina ka qaqa. Oti oya, ena mana ni Yalona na Turaga kei na nona veidusimaki o Peresitedi Thomas S. Monson, keimami na lesi iko ki na dua vei ira na 406 na tabana ni kaulotu e vuravura raraba.

Sega, e sega ni tautauvata kei na veivakatarogi veiraici mata yadudua. Ia e volekata toka.

Na veivosaki ena vidio e dua tale na sala ena vukei keimami me keimami yacovi ira na iliuliu ni Lotu kei na lewenilotu era tu vakayawa sara mai na itikotiko liu ni Lotu.

Ni o vakasamataka tiko oya, au vinakati kemuni o ni vakavakarau tiko mo ni kaulotu, o kemuni na sa lesu mai, kei kemuni kece na itabagone qase cake mo ni duavata mada kei au me vica na miniti me vaka ga ni da veitalanoa tiko ena vidio ena gauna oqo. Yalovinaka raici au mada mai me vica na miniti me vaka ga ni o kedaru taurua e daru tiko ena rumu, se vanua cava ga o tiko kina ena bogi nikua.

Ena noqu itavi, au na vakatayaloyalotaka niu raica tiko yani na matamu ka vakarogoca tiko vakavinaka nomu isaunitaro ena vica na taro au vakabauta ni na tukuna vei au e levu na ka me baleta na titobu ni nomu ivakadinadina kei na nomu yalodina vua na Kalou. Meu veisautaka mada vakalalai na veika au a tukuna vei ira na daukaulotu ena 13 na yabaki sa oti, na ka eda gadreva ena gauna oqo na itabatamata cecere duadua ni itabagone qase cake ena itukutuku ni Lotu. E gadrevi na taucoko ni yalomuni kei na yagomuni. E gadrevi na itabagone qase cake e waribariba, vakasama, bulabula ka kila me vakarorogo ka cakava na vakasolokakana ni Yalo Tabu ni o curuma na veivakatotolei kei na veitemaki ni o dua na Yalododonu gone ni gauna nikua.

Ena dua tale na kena ivosavosataki, sa gauna me laveti cake na ivakatagedegede sega walega vei ira na daukaulotu ia vakatalega kina vei ira sa lesu mai na kaulotu kei ira kece na nomuni itabatamata. Vei kemuni kece, yalovinaka vakananuma vakatitobu e yalomu na nomu isau ni veitaro oqo:

1. O dau vakasaqaqara e veigauna ena ivolanikalou?
2. O dau tekiduru beka ena masu mo veivosaki kei na Tamamu Vakalomalagi ena veimataka kei na veibogi?
3. O dau lolo ka solia nomu isolisoli ni lolo e veivula—kevaka sara mada ga o iko e dua na gonevuli dravudravua ka sotava tiko na dredre mo sega kina ni rawa ni solika vakalevu?
4. O dau vakasamataka beka vakatitobu na iVakabula kei na Nona isoro ni veivakaduavatataki ena vukumu ena gauna o kerei kina mo vakarautaka, vakalougatataka, veisoliyaka, se vakaivotavota ena sakaramede?
5. O dau tiko ena nomu veisoqoni ka tovolea mo vakarokorokotaka na Siga ni Vakacecegu?
6. O dau dina e vale, koronivuli, lotu, kei na cakacaka?
7. O sa savasava tiko ena nomu vakasama kei na yalomu? O dau levea beka na sara iyaloalo vakasisila se raica na mataveilawa, mekasini, iyaloalo, se apps, okati kina na Tinder kei na itaba ena Snapchat, ka na vakamadualaki iko kevaka era raici iko na nomu itubutubu, iliuliu ni Lotu, se na iVakabula sara ga vakatiki Koya?
8. O sa dau qarauna beka na nomu gauna—levea na tekenolaji kei na tabana vakaitukutuku ni veimaliwai raraba, oka kina na qito ena vidio sega ni veiganiti ka na kabukabu kina na nomu kidava na veika vakayalo?
9. E tiko beka e dua na ka ena nomu bula o gadreva mo veisautaka ka vakavinakataka, tekivu ena bogi nikua?

Vinaka vakalevu na veitalanoa lekaleka yadudua qo. Au nuitaka ni o ni a sauma na veitaro yadua oqo ena dina kei na vakasama titobu. Kevaka

o raica ni o se leqa tiko ena veivakavuvuli rawarawa oqo, au vakauqeti kemuni mo ni veivutuni ena yaloqaga ka vakalesuya mai na nomu bula ki na ivakatagedegede vakosipeli ni buladodonu vakatisaipeli.

Oqo, kemuni na veitacini, meu solia mada na ikuri ni ivakasala ka na vukea na nomu tea vakatitobu ki yalomu kei na yagomu na nomu ivakadinadina ni kosipeli?

Au vakananumi kemuni na lesu mai na kaulotu ni nomuni vakavakarau me baleta na bula kei na matavuvale e dodonu me ia tikoga. Na “RM” e sega ni kena ibalebale “retired Mormon”! Ni o lesu mai na kaulotu, sa dodonu mo ni “gumatua ena cakacaka vinaka . . . ia me ra vakayacora ga vakaiira na ka era kila ni dodonu, me ra kalougata kina.”²

Yalovinaka vakayagataka na maqosa o vulica mai na nomu kaulotu mo vakalougatataka kina na nodra bula na tamata era wavoliti iko e veisiga. Kakua ni tokia na nomu vakanamata ena veiqaravi vei ira na tani ki na vakanamata vakatabakidua ena vuli, cakacaka, se veimaliwai raraba. Ia, vakatautauvatataka nomu bula ena veika vakayalo ka na vakananuma ka vakarautaki iko ki na veiqaravi e veisiga vei ira na tani.

Ena nomu gauna ni kaulotu o a vulica na bibi ni nodra sikovi na tamata ena nodra veivale. Au nuitaka vei ira kece na noda itabagone qase cake, o ni a daukaulotu tudei se sega, mo ni kila na bibi ni veisiko vei ira era galili, tauvimate, se yalolailai—sega walega baleta ni o lesi kina ia me baleta talega ni o lomana dina na Tamada Vakalomalagi kei ira na Luvena.

O kemuni o ni tu ena veikoronivuli ka vakarau tiko ki na kaulotu, au vakayaloqagataki kemuni mo ni vakaitavi ka taurivola ena semineri. O kemuni na itabagone qase cake e dodonu mo ni volayaca ena inisitute.³ Kevaka o vuli tiko ena dua na koronivuli ni Lotu, dau taura e dua na kalasi ena veiwasewase ni vuli ena vuli lotu. Ena gauna bibi ni vakavakarau ki na kaulotu, vakamau tawamudu, kei na bula vakauabula, sa dodonu mo na tomana na vaqarai ni sala mo vuli ka tubu ka ciqoma na

veivakauqeti kei na veituberi ni Yalo Tabu. Na vulici matua ni kosipeli ena yalomasumasu ena semineri, kei na inisitute, se kalasi ni vuli lotu e rawa ni vukei iko ena inaki oya.

Se o vuli tiko ena dua na koronivuli ni Lotu se sega, se o vuli tiko ena koliji se sega, kakua ni nanuma ni o sa rui osooso mo vulica na kosipeli. Na kalasi ni semineri, inisitute, se vuli lotu ena vakatautauvatataka na nomu bula ka vakuria na nomu vuli vakayago ena madigi mo vakayagataka na gauna mo vulica na ivolanikalou kei na nodra ivakavuvuli na parofita kei na iapositolo. E va na lesoni vovou ni vuli kau na vakayaloqagataki ira kina na itabagone qase cake me ra raica ka lakova.⁴

Kakua ni guilecava ni kalasi kei na itaviqaravi e soli tu ena nomuni koronivuli se ena nomuni tabanalevu se iteki ni itabagone qase cake ena vanua talega mo ni tiko kina kei ira eso tale na cauravou kei na goneyalewa ka mo ni veilaveti ka veivakauqeti vakataki kemuni ena nomuni vuli ka tubu vakayalo ka veimaliwai vata. Kemuni na cauravou, kevaka o ni biuta vakatikiki na nomuni selevoni ka veiraiyaki vakalailai, o na rawa beka ni kunea na nomu itokani tawamudu ena inisitute.

Oqori e kauti au ki na dua tale na tiki ni ivakasala kau vakabauta o ni sa kila tiko ni na lako mai: O kemuni na uabula sega ni vakawati o ni gadreva mo ni veigadivi ka vakawati. Yalovinaka kakua ni lokuyara! Au kila ni so vei kemuni e rerevaka tiko na tauyavutaki matavuvale. Kevaka o vakawatitaka na tamata donu ena gauna donu kei na vanua dodonu, kakua ni lomaleqa. Na ka dina, e vuqa na leqa o na sotava ena levei kevaka o sa “gumatua tiko” ena veigadivi dodonu, veimusumusuki, ka vakawati. Kakua ni tex taki koya! Vakayagataka na domomu sara ga mo vakaveikilaitaki iko vei ira na luvena yalewa buladodonu na Kalou era wavoliti iko tu. Ni rogoca sara ga e dua na domo ni tamata ena vakidacalataki koya—ka rawa ni vakaio.

Ia oqo, kemuni na taciqu au vakadinadinataka vei kemuni na taciqu ena matabete, ni rawa ni vukei keda na Turaga o Jisu Karisito me da vakavinakataka na veika kecega e gadrevi me vakavinakataka ena noda bula mai na Nona isoro ni veivakaduavatataki.

Ena yakavi nikua, ni da vakarau me da marautaka na Sigatabu ni Siganimate ni mataka, yalovinaka tu mada

vakadua vata kei au ka vakananuma na isolisoli ni Veisorovaki i Karisito. Nanuma tiko ni o Tamada Vakalomalagi kei na noda iVakabula o Jisu Karisito, erau kilai iko vinaka ka lomani iko vakalevu duadua.

Ena Veisorovaki, sa taura kina vei Koya na Dauveivuetai na noda leqa, mosi, kei na ivalavala ca. Sa yaco me kilai keda yadua na iVakabula ni vuravura ena nona sotava na noda dui vakanuini mate wale, bolebole, kei na leqa lelevu ena Nona vakararawataki mai Kecisemani kei na kauveilatai.⁵ A mate me iotioti ni ivalavala ni loloma ena vukuda ka bulu ena dua na ibulubulu vou ena bogi rarawataki oya.

Ena mataka ni Sigatabu, sa tucake mai na mate ko Jisu—ka yalataka na bula vou vei keda yadua. Qai lesi ira na Nona tisaipeli na Turaga sa vakaturi cake me ratou vakavulica na tamata kecega me ra vakabauti Karisito, veivutunitaka na ivalavala ca, papitaiso, ciqoma na isolisoli ni Yalo Tabu, ka vosota me yacova na ivakataotioti. Kemuni na taciq, eda kila ni Kalou na Tamada kei na Luvena Lomani erau a rairai vua na Parofita o Josefa Simici ka vakalesuya mai vua na taucoko ni kosipeli i Jisu Karisito.

Ni qaqa, kemuni na taciq. Muria na ivakaro ni Kalou. Sa yalataka na Turaga o Jisu Karisito ni veika kecega eda gadreva me da cakava ena buladodonu ena noda. Era nuitaki kemuni na iliuliu ni Lotu. Keimami gadrevi kemuni yadua na itabagone qase cake mo ni vakavakarau mo ni vakawati, veiqaravi, ka veiliutaki ena veisiga ni mataka, oqori au masuta ena yalomalumu ena yaca ni noda Turaga o Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. M. Russell Ballard, “Na iTabatamata Cecere Duadua ni Daukaulotu,” *Liaona*, Nove. 2002, 47.
2. Vunau kei na Veiyalayalati 58:27.
3. Raica na ivola ni Mataveiliutaki Taumada, 21 ni Epe., 2011.
4. Raica na “New Religion Classes to Be Offered at Church Universities and Institutes of Religion,” [lds.org/topics/education/new-religion-classes](https://www.lds.org/topics/education/new-religion-classes).
5. Raica na Mosaia 3:5–13.

Mai vei Elder Ulisses Soares

Ena Mataveiliutaki ni Vitusagavulu

Io, Eda Rawa ka Eda na Qaqa!

Sa dodonu me da kukuva matua na noda ivakadinadina ni kosipeli i Jisu Karisito. Eda na qai qaqa kina ena ivalu e veisiga kei na ca.

Kemuni na taciq, au yalomalumu ena itavi dokai e noqu meu voso vei kemuni, na matabete ni Kalou ena Lotu raraba nikua.

A kaya ena dua na gauna o Peresitedi Thomas S. Monson:

“Na vuravura e rawa ni yaco ena so na gauna me vanua vakarerevaki me da tiko kina. E sega ni dua—se gone se qase se tu e loma—me galala mai na kena tadravi koya na veika oqo ka rawa ni dreti keda sobu ka vakarusai keda. . . .

“. . . Ia me da kakua ni guce. . . . Eda vala tiko ena dua na ivalu vata kei na ivalavala ca. . . . Oqo e dua na ivalu eda na qaqa kina. Sa solia mai vei keda na Tamada mai Lomalagi na iyaragi me da rawata kina.”¹

O keda kece, gone kei na qase, eda sotava tiko e veisiga na ivalu sa cavuta oti o Peresitedi Monson. Na meca kei ira na nona agilosu era tovolea tiko me ra vagolei keda tani. Na nodra inaki me ra vakauqeti keda me da goletani mai na veiyalayalati eda sa cakava kei na Turaga, ka vakavuna na noda sega ni raica na noda ivotavota tawamudu. Era kila vinaka na ituvatuva nei Tamada Vakalomalagi ena vukudra na Luvena, ni ra a tiko vata kei keda ena Matabose

cecere oya mai Lomalagi ka a vakaraitaki taucoko kina. Era tovolea me ra vakayagataka na noda malumalumu kei na luluqa, me ra lawakitaki keda ena “butobuto loaloa . . . , ka dau vakamatabokotaka na matadra, ka vakaukawataka na lomadra na luve ni tamata, a sa kauti ira ki na sala rabailevu, mera lako sese kina ka rusa.”²

Veitalia na veisaqasaqa eda sotava, me vaka sa vakavuvulitaka o Peresitedi Monson, oqo e dua na ivalu ena rawa ka da na qaqa kina. E vakabauta na Turaga na noda kaukauwa kei na noda gagadre me vakakina.

E tu ena ivolanikalou na kedra ivakaraitaki sega ni wili rawa o ira era sa qaqa ena nodra ivalu ena loma sara mada ga ni veimecaki kaukauwa. E dua vei ira na ivakaraitaki oqori o Kavetani Moronai ena iVola i Momani. Na cauravou vakasakiti oqo a yaloqaqa me taqomaka na dina ena gauna e levu tu kina na vakaduiduile kei na veivaluvaluti ka toka kina ena dua na vanua rerevaki na nodra bula na matanitu ni Nifaiti. E dina ni uasivi sara na nona qarava na nona itavi, a yalomalumu voli ga o Momani. Oqori kei na itovo ni bula tale eso a yaco kina o koya me dua na

Vakaaitutu Raraba kei ira na Vakaitalesilesi Raraba ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai

NA MATAVEILIUTAKI TAUMADA

Henry B. Eyring
Matai ni Daunivakasala

Thomas S. Monson
Peresitedi

Dieter F. Uchtdorf
Karua ni Daunivakasala

NA KUORAMU NI IAPOSITOLO LE TINIKARUA

Boyd K. Pecker

L. Tom Perry

Russell M. Nelson

Dallin H. Oaks

M. Russell Ballard

Richard G. Scott

Robert D. Hales

Jeffrey R. Holland

David A. Bednar

Quentin L. Cook

Todd Christofferson

Neil L. Andersen

NA MATAVEILIUTAKI NI VITUSAGAVULU

Ronald A. Rasband

L. Whitney Clayton

Donald L. Hallstrom

Richard J. Maynes

Craig C. Christensen

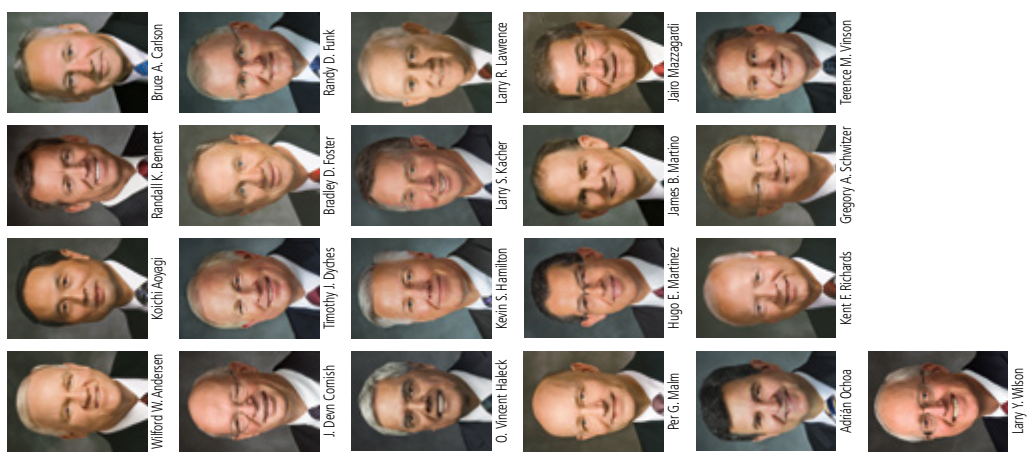
Ulisses Soares

Lynn G. Robbins

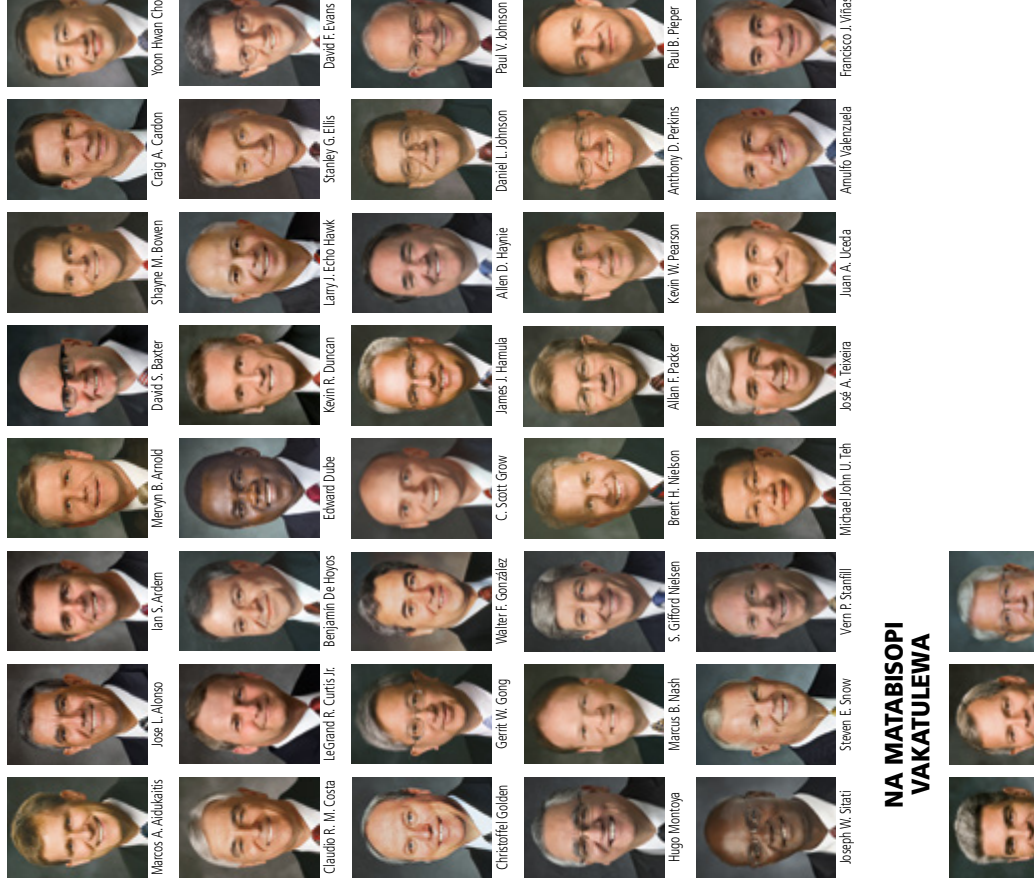
NA IKARUA NI KUORAMU NI VITUSAGAVULU

(kena ituvatuva vakamatanivola)

NA IMATAI NI KUORAMU NI VITUSAGAVULU

(kena ituvatuva vakamatanivola)

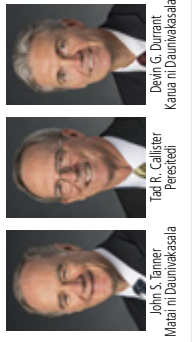

NA MATABISOPI VAKATULEWA

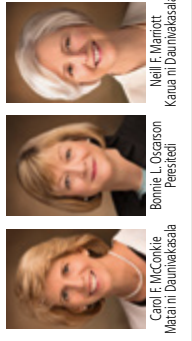
John S. Janner
Matai ni Daunivakasala
Ray E. Callister
Pereitei
Dean M. Davies
Kaua ni Daunivakasala
Gay E. Stevenson
Bisop Vakulewa
Kaua ni Daunivakasala

MATAWILIVOLA NI SIGATABU

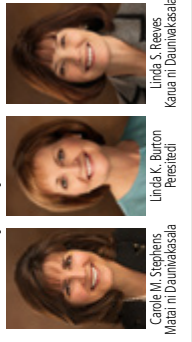
John S. Janner
Matai ni Daunivakasala
Ray E. Callister
Pereitei
Dean M. Davies
Kaua ni Daunivakasala

GONEALEWA

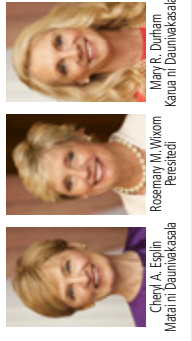
Carol F. McCorkle
Matai ni Daunivakasala
Bonnie L. O'Scarson
Pereitei
Neill F. Marriott
Kana ni Daunivakasala

SOQOSOQO NI VEIVUKEI

Carol F. McCorkle
Matai ni Daunivakasala
Linda K. Burton
Pereitei
Linda S. Reeves
Kana ni Daunivakasala

LALAI

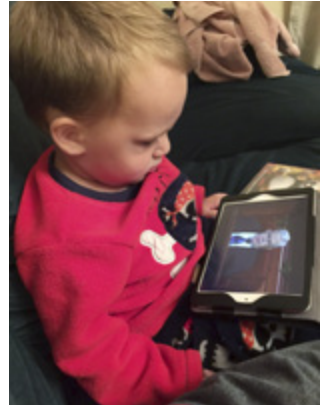

Cheryl A. Espin
Matai ni Daunivakasala
Rosemary M. Wixon
Pereitei
Mary R. Duhamel
Kana ni Daunivakasala

CAURAVOU

Douglas D. Holmes
Matai ni Daunivakasala
Stephen W. Owen
Pereitei
M. Joseph Brough
Kana ni Daunivakasala

Tabaki ena muri ni kaloko mai na imawi ecake sai ira na lewe ni Lotu kei na daukaulotu e McMinnville, Oregon, USA; San Martín de Los Andes, Neuquén, Argentina; Johannesburg, South Africa; Helsinki, Finland; Natal, Rio Grande do Norte, Brazil; Ciudad del Carmen, Campeche, Mexico; Perpignan, France; Montreal, Quebec, Canada; London, England.

iyaya ni cakacaka duatani ena liga ni Kalou ena gauna oya. E vakamacalataki ena ivola i Alama kevaka me vakataki Moronai kece na tagane, “ena sautanini me tawamudu na kaukauwa kei eli; [ka] na sega na nona kaukauwa na tevoro ki yalodra na luve ni tamata.”³ Na itovo ni bula kece nei Moronai e vu mai na cecere ni nona vakabauta na Kalou kei na Turaga o Jisu Karisito⁴ kei na nona gagadre tudei me muria na vosa ni Kalou kei ira na Nona parofita.⁵

Me kena ivakatautauvata, o keda kece eda gadreva me da veisautaka na noda bula me da Kavetani Moronai ni gauna oqo me rawa ni da qaqa ena noda vala vata tiko kei na ca. Au kila tiko e dua na dikoni gonetagane ka veisautaki koya me dua na Kavetani Moronai ni gauna oqo. Ena nona segata me muria na nodrau ivakasala na nona itubutubu kei ira na iliuliu ni Lotu, na nona vakabauta kei na yalodina sa dau vakatovolei ena veisiga kece, ni se yabaki gone sara mada ga. A tukuna vei au ni dua na siga a vakidacalataki ena dua na ituvaki dredre ka logaloga ca—era sarava tiko nona itokani na iyaloalo vakasisila ena nodra selevoni. Ena gauna sara ga oqori, me vakatulewataka na cauravou oqo se cava e bibi duadua—na nona kilailavu se na nona buladodonu. Ena vica na sekodi e tarava, a vakasinaiti ena yaloqaqa ka tukuna vei ira na nona itokani ni sega ni dodonu na ka era cakava tiko. A vakuria ena nona kaya, ni dodonu me ra muduka sara na ka era cakava tiko de ra na qai vakabobulataki kina. E vuqa na nona lewenikalasi era vakalia- lia na nona ivakasala, ka kaya ni oya e dua na tiki ni bula ka sega ni dua na kena cala. Ia, e dua vei ira a rogoca na ivakasala ni cauravou oya ka muduka na ka a vakayacora tiko.

Na nona ivakaraitaki na dikoni oqo a veivakauqeti vinaka vua e dua mada ga na nona lewenikalasi. E sega ni vakataratutu, ni rau na vakalia- liai ka vosa vakacacani kei na nona itokani ena vuku ni vakatulewa oya. Ena yasana kadua, erau sa muria na veivakauqeti nei Alama vei ira na nona tamata ena nona kaya, “Dou lako tani mai vei ira na tamata ca, ia dou tawasei

tu; dou kakua ni tara na ka sa sega ni savasava.”⁶

Na ivolalailai ni *Me iSakisaki ni iTabagone* e tu kina na ivakasala eso oqo mai vei iratou na Mataveiliutaki Tau- mada: “Sa nomuni lewa na digidigi ko ni na vakayacora. Sa dau nanumi kemuni tikoga na Kalou ka na vukei kemuni mo ni vakayacora na digidigi e vinaka, ena gauna mada ga era vakayagataka kina ena sala tawadodonu na nodra galala ni digidigi o ira na nomuni matavuvale kei na itokani. Mo ni yaloqaqa ka tudei tiko ena nomuni talairawarawa ki na lewa ni Kalou, ena gauna mada ga ko ni tu tau- dua kina. Ni ko ni vakayacora oqo, ko ni sa tualaka tiko kina e dua na ivakarai- taki me ra muria ko ira na tamata.”⁷

Na ivalu erau sota tiko kina na vinaka kei na ca ena ia tikoga ena noda bula taucoko me vaka ni nona inaki na meca me ca na tamata kecega me vakataki koya. O Setani kei ira na nona agilosi era na tovolea me ra tabonaka na noda vakasama ka lewai keda ena nodrau temaki keda me da ivalavala ca. Kevaka era rawata, era na vakacacana na ka vinaka kecega. Ia, e dodonu me da kila ni ra na qai rawai keda ga kevaka eda vakatara vei ira.

E tu talega ena ivolanikalou e vica vata na kedra sabolo o ira era solia vua

na meca na veivakadonui oqori ka qai kedra itinitini na veilecayaki ka yaco sara me vakarusai me vakataki Neori, Korio, kei Seremi. E dodonu me da kidava na ka rerevaki oqo. E sega ni rawa ni da soli keda me da vakasesei mai na veitukutuku kilailavu ka dau ciqomi vakarawarawa e vuravura ka saqata na ivunau kei na ivakavuvuli dina ni kosipeli i Jisu Karisito. E vuqa vei ira na itukutuku vakavuravura oqori e kedra inaki duadua na sasaga ni vura- vura me vakadonuya na ivalavala ca. E dodonu me da nanuma tiko, na kena itinitini, ni na tu ena mata i Karisito na tamata kecega me lewai ena nona ivalavala, se vinaka se ca.⁸ Ni da sotava na veitukutuku vakavuravura oqo, ena gadrevi na yaloqaqa cecere kei na kilai deivaki ni ituvatava nei Tamada Vaka- lomalagi me digitaki na dodonu.

Eda na rawata o keda kece na igu me da digitaki na dodonu kevaka eda vakasaqara na Turaga ka biuta Vua na noda vakanuini kei na vakabauta kece sara. Ia me vaka e vakavuvulitaka na ivolanikalou, e gadrevi me tu vei keda na “yalo dau dina” kei na “inaki savasava.” Ia na Turaga, ena Nona loloma tawayalani, “ena vakaraitaka na dina” [vei keda] “ena kaukauwa ni Yalo Tabu. Ia na kaukauwa ni Yalo Tabu

neirau ivakadinadina mai vu ni yaloi keirau, e robota na rumu e dua na kaukauwa galu ni veivakadeitaki ka lako mai na Yalo Tabu ka sega tale ni dua na veilecayaki se na veivosaki me caka. Au vulica ni sega ni dua na kaukauwa ca e tu me rawa ni vakase-sea, lawakitaka, se cavilaka na mana ni nona ivakadinadina yalodina e dua na tisaipeli i Jisu Karisito.

Me vaka e vakavuvulitaka sara ga Vakaikoya na iVakabula, ni meca e gadreva me tavuloni keda me vaka na witi, ka vakavuna me yali vei keda na kaukauwa me da vakauqeta kina na vuravura ena vinaka.¹²

Kemuni na veitacini, ena vuku ni ua ni veilecayaki kei na vakatitiqa e roboti vuravura raraba tu nikua, me da kukuva matua cake toka ga na noda ivakadinadina ni kosipeli i Jisu Karisito. Ena qai tubu me levu cake na noda kaukauwa me da valataka na dina kei na dodonu. Eda na qaqa ena ivalu e veisiga kei na vunica, ia, eda na sega ni bale ena bucanivalu ni bula, eda na kauti ira yani eso tale ki na nona ivakagedegede na iVakavuvuli.

Au sureti keda kece me da mai vakaruru ena ivakavuvuli era tu ena ivolanikalou. A vakataudonutaka o Kavetani Moronai na nona vakabauta vua na Kalou kei na nona ivakadinadina ni dina ki na kilaka kei na yalomatua e kunei ena ivolanikalou. Ena sala oqo, a vakabauta ni na ciqoma na veivakalou-gatataki ni Turaga ka na rawata e vuqa na qaqa, sai koya dina na veika a yaco.

Au sureti keda kece me da mai vakaruru ena nodra vosa ni yalomatua na noda parofita ena gauna oqo. E kaya o Peresitedi Thomas S. Monson: “O keda eda sa tabaki ki na matabete ni Kalou e rawa ni da vakabasikata na duidui. Ni da maroroya na noda dui bula savasava ka rokova na noda matabete, eda sa yaco me da ivakaraitaki buladodonu me ra muria eso . . . [ka da na] veivuke ena kena vakararamataki e dua na vuravura sa levu cake tikoga na kena butobuto.”¹³

Au sureti keda kece me da vakabauta na vakasakiti kei na mana ni nona Veisorovaki o Jisu Karisito. Ena vuku ni Nona isoro ni solibula, eda na rawata na yaloqaqa me da qaqa ena ivalu kecega

ena vakatakila vei kemudou na dina ni veika kecega.”⁹

Na kilaka ka rawa mai na Yalo Tabu sai koya ga na noda ivakadinadina, ka tosoya tiko na noda vakabauta kei na gagadre me da muria na ivakavuvuli ni kosipeli vakalesui mai ena veisiga e muri oqo, veitalia na itukutuku kilailevu eda rogoca mai vuravura. Na noda ivakadinadina sa dodonu me noda isasabai me taqomaki keda mai na gasauvidi ni meca ena nona sasaga me valuti keda.¹⁰ Ena tuberi keda yani vakavinaka ena maliwa ni butobuto kei na veilecayaki ka tu e vuravura nikua.¹¹

Au a vulica na ivakavuvuli oqo niu a veiqaravi tiko vakacauravou daukaulotu. Keirau a veiqaravi tiko kei na noqu itokani ena dua na tabana lailai

vakayawa sara ni Lotu. Keirau tovolea me keirau veitalanoa kei na tamata kecega ena loma ni koro levu. Eratou ciqomi keirau vakavinaka, io era dau taleitaka me ra veibataka na ivolanikalou ka taroga vei keirau me so na ivakadinadina kaukauwa me baleta na dina ni veika keirau vakavuvulitaka.

Au nanuma lesu ena veigauna kece keirau tovolea kina kei na noqu itokani me keirau laki vakadinadinataka vei ira na tamata e dua na ka, e biuti keirau na Yalo ni Kalou ka keirau mai yali yani ka veilecayaki saraga. Keirau vakila ni dodonu me keirau vakataudonutaka na neirau ivakadinadina ki na dina ni kosipeli keirau vakavuvulitaka tiko. Mai na gauna ko ya ka lako yani, au nanuma ni keirau wasea na

ni noda gauna, ena loma sara mada ga ni noda dredre, bolebole, kei na veiva-katovolei. Me da vakabauta na Nona loloma kei na kaukauwa me vakabulai keda. E kaya o Karisito:

“Oi au na sala, kei na vu ni dina, kei na vu ni bula: sa sega ni torovi Tamaqu walega e dua na tamata, ena vukuqu ga.”¹⁴

“Oi au na rarama kei vuravura: ko koya sa muri au ena sega ni lako ena butobuto, ena tu ga vei koya na rarama ni bula.”¹⁵

“A veika oqo kau sa tukuna vei kemudou, mo dou rawata na vakacegu ena vukuqu. Dou na kunea e vuravura na rarawa: ia mo dou vakacegu; au sa vakamalumalumutaki vuravura.”¹⁶

Au wasea na noqu ivakadinadina ena dina eso oqo ena yaca tabu i Jisu Karisito, emeni. ■

Mai vei Larry M. Gibson

Matai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Raraba ni Cauravou se Qai Vagalalataki Walega

Na Bula Vakatama— Noda iCavacava Tawamudu

Me da rekitaka yadua na taucoko ni nona veivakalougatataki na Tamada ena bula oqo kei na vakataucokotaki ni Nona cakacaka kei na Nona lagilagi ena noda yaco me da tama ni noda matavuvale me tawamudu.

IDUSIDUSI

1. Thomas S. Monson, “Rai ki Muri ka Toso ki Liu,” *Liaona*, Me 2008, 87.
2. 1 Nifai 12:17.
3. Alama 48:17.
4. Raica na Alama 48:13.
5. Raica na Alama 43:23–24; 48:16.
6. Alama 5:57.
7. *Me iSakisaki ni iTabagone* (ivolalailai, 2011), 2.
8. Raica na 3 Nifai 27:14.
9. Moronai 10:4–5.
10. Raica na Efeso 6:16; Vunau kei na Veiyalayalati 27:17.
11. Raica na iVakatakila 12:11.
12. Raica na Luke 22:31–32.
13. Thomas S. Monson, “Tuberi Vinaka Yani ki Vale,” *Liaona*, Nove. 2014, 68.
14. Joni 14:6.
15. Joni 8:12.
16. Joni 16:33.

A vakavulica vei au e dua na lesoni bibi na tamaqu niu se gone. A vakila o koya ni sa rui galeleta vakalevu na yaloqu na veika vakayago. Ni tu vei au na ilavo, ena sega ni bera na noqu vakayagataka—e voleka ni veigauna kecega me baleti au ga.

Ena dua na yakavi a kauti au ko

koya me keirau laki volia eso na ivava vou. Ena ikarua ni itabavale ni sitoa levu oqo, a sureti au o koya me keirau rai yani ena katubaleka.

“Na cava o rawa ni raica?” a taroga o koya.

“Na veivale, na lomalagi, tamata” au sauma yani.

“E vica?”

“E levu!”

A dreta mai nona taga na ilavosiliva oqo. Ni solia mai vei au, a taroga, “Na cava oqo?”

Au kila rawa ena gauna vata ga: “E dua na dola siliva!”

Ena nona kilaka vakemisitiri, e kaya, “Kevaka o vakawaicalataka na dola siliva oqo ka wakia vata kei na veika dodonu, o na rawata na wainisiliva. Kevaka daru boroya na katubaleka oqo ena wainisiliva, na cava o na raica?”

“Kevaka o raica matua na siliva,” a sauma lesu o tamaqu, “o na raici iko walega, ka na tarova nomu raica matata ni icavacava tawamudu e sa vakarautaka tu kivei iko ga na Tamada Vakalomalagi.”

Au sega ni kila, a qai kauti au ki na dua na iloilo levu ka taroga, “Na cava o sa raica rawa ena gauna oqo?”

“Au raici au.”

“Sega,” a tukuna mai o koya, “O raica tiko oqori na kemu iyaloyalo ena siliva. Kevaka o dau vagoleya vakalevu nomu vakasama ena siliva, o na dau raici iko tikoga, io me vaka na ilati, ena tarova na nomu raica vakamatata na icavacava tawamudu sa vakarautaka me baleti iko na Tamada Vakalomalagi.”

“Larry,” a tomana o koya, “kakua ni vakasaqara na veika ni vuravura oqo ia vakasaqara . . . taumada . . . na matanitu ni Kalou, ka tauyavutaka na [Nona] buladodonu, ena soli na veika kecega oqo me kena ikuri vei kemudou” (iVakadewa nei Josefa Simici, Maciu 6:38 [ena Maciu 6:33, ivakamacala e ra a]).

A tukuna vei au o koya meu maro-roya na dola ka kakua ni vakayalia. Ena veigauna kece au raica kina, meu na vakasamataka na icavacava vakayalo sa vakarautaka tu na Tamada Vakalomalagi me baleti au.

Au lomana na tamaqu kei na ivakarau ni nona veivakavulici. Au vinakata meu vakataki koya, ka noqu vakanui-nui titobu duadua meu bula me vaka na nona ivakaraitaki.

Dau tukuna wasoma na noda parofita lomani o Peresitedi Thomas S. Monson, ni na vakatau ki na noda vakatulewa na keda icavacava ka tawamudu na kena revurevu (raica na “Decisions Determine Destiny” [yasanibuka ni Church Educational System, 6 ni Nove., 2005], 2; lds.org/broadcasts).

Me da kakua beka kina ni tara cake e dua na ivakarau ni rai matata me baleta na keda *icavacava tawamudu*, vakauasivi na kena e vinakata na Tamada Vakalomalagi me da rawata—na itutu vakatama e tawamudu? Me vakatau ki na keda *icavacava tawamudu* na noda dui vakatulewa *kecega*. Se vakacava sara na dredre ni veivakatulewa oqori, ena tokoni keda na Tamada.

Au a vulica me baleta na mana ni mataqali rai vakaoqori niu duavata kei rau na luvequ tagane yabaki 12 kei na 13 me baleta e dua na veisisivi 50/20. Na 50/20 sai koya me taubaletaki e 50 na maile (80 km) me lailai mai na 20 na auwa. Keitou tekivu ena 9:00 ena bogi ka taubale tiko ena bogi taucoko kei na loma ni siga ka tarava. E dua na 19 na auwa oca, ia keitou a rawata vinaka.

Ni keitou lesu mai ki vale, e voleka ni keitou qasi ga yani i loma, sa vakarautaka tu mai kina e dua na radinivale ka tina vakasakiti e dua na ivakayakavi

totoka, ka voleka sara ni keitou sega ni tara. A davoraki koya ga yani na luvequ gone, ena oca levu, ena idavodavo balavu, e qasi sobu ki na nona rumu na luvequ tagane qase cake.

Ni oti na noqu vakacegu mosimosi, au lako vua na luvequ tagane gone meu raica se sa vakaivei tiko.

“Sa vakacava tiko?” Au taroga yani.

“Ta, oya na ka dredre duadua au se qai bau cakava, kau sega ni vinakata meu cakava tale vakadua.”

Au sega ni via tukuna vua niu na sega talega ni cakava tale vakadua. Ia au tukuna ga vua na noqu cibitaka ni cakava rawa e dua na ka dredre vakaoya. Au kila ni na vakarautaki koya ki na veika dredre tale eso ena sotava ena nona bula. Ena vakasama oya au kaya kina, “Luvequ meu yalataka mada vei iko na ka oqo. Ni o sa lako ki kaulotu, ena sega vakadua ni vinakati mo lakova ena dua na siga e 50 na maile.”

“Vinaka, Ta! Kau na lako.”

Na veimalanivosa rawarawa oya e vakasinaita na yaloqu ena vakavinavinaka kei na reki.

Au sa qai lako sobu vua na luvequ tagane qase duadua. Au laki davo toka e yasana—ka tarai koya. “Luvequ, sa vakaivei toka?”

“Ta, oya na ka dredre duadua au se qai bau cakava ena noqu bula, kau na sega tale ni cakava vakadua.” A bobo na matana—ka rai tale—qai kaya, “Vakavo kevaka e vinakata na luvequ.”

E drodro na wainimataqu niu vakamacalataka na noqu vakavinavinaka ena vukuna. Au tukuna vua niu kila ni na tama vinaka cake sara mai vei au ko koya. E vakasinaita na yaloqu baleta ena nona yabaki ni bula gone ka malumalumu sa kila rawa tu ni dua vei ira na nona itavi tabu duadua vakamatabete sai koya me tamanigone. E sega ni rerevaka o koya na itavi kei na itutu oya—na itutu sara ga e vinakata na Kalou Vakataki Koya me da vakayagataka ni da vosa Vua. Au kila ni tiko na noqu itavi meu utura tiko na vuruvuru ni buka ni itutu vakatama sa waqa tiko e lomai luvequ.

Sa qai titobu cake kina vei au me vaka e dua na tama na ibalebale ni nona malanivosa oqo na iVakabula:

“E sega ni rawata vakaikoya ga e dua na ka na Luvena, na ka ga sa raica ni kitaka ko Tamana, ia na veika sa kitaka ko koya, sa kitaka vakatalega kina na Luvena” (Joni 5:19).

“Niu sa sega talega ni kitaka e dua na ka vakaiu; ia na ka ga sa vakatavulici au kina ko Tamaqu” (Joni 8:28).

Au taleitaka niu tagane vakawati ka tama—ka vakawati kei na dua na luvedrau yalewa digitaki na itubutubu vakalomalagi. Au lomani koya. Oqo e dua na tiki ni noqu bula veivakasinaiti. Na noqu vakanuinui ena bogi oya me ratou dau raica tikoga vei au na luvequ tagane e lima kei ganedratou na reki e yaco mai ena bula vakawati tawamudu, tama, kei na matavuvale.

Kemuni na tama, au kila ni o ni sa rogoa na ivosavosa ka tukuna “Vunautaka na kosipeli e veigauna kecega, kei na veigauna e ganita kina vakayagataka na veimalanivosa” (vagolei vei Francis mai Assisi). Ena veisiga kece ni o vakavuvulitaka tiko vei ira na luvemu na kena ibalebale mo dua na tama. O sa tura tiko e dua na yavu ni itabatamata e tarava. Era na vulica na luvemu tagane na ivakarau ni tagane vakawati kei na tama ena nodra dikeva na ivakarau o qarava kina na veitavi oqori. Me vakaoqo:

Era kila beka na kena levu ni nomu lomana ka dau vakamareqeta na tinadra kei na levu ni nomu taleitaka ni o tamadra?

Era na vulica na ivakarau me ra raica kina na watidra ni mataka kei na luvedra ena nodra saravi iko ena nomu ivakarau *vei ira yadua* me vaka ga ena vakayacora na Tamada Vakalomalagi.

Mai na nomu ivakaraitaki, e rawa ni ra vulica kina na ivakarau ni vakarokoroko, veidokai, ka taqomaki ira na yalewa.

Ena nomu vuvale, e rawa ni ra vulica me ra vakatulewa ena nodra dui matavuvale ena loloma kei na buladodonu. E rawa ni ra vulica me ra vakarautaka na veika e gadrevi ena bula kei na veitaqomaki ena nodra matavuvale—vakayago ka vakayalo (raica “Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba,” *Liaona*, Nove. 2010, 129).

Kemuni na taciqu, ena igu taucoko ni yaloqu, au kerei kemuni mo ni

vakasamataka na taro eso oqo: Era dau raici iko beka na luvemu tagane ni o segata tiko mo cakava na veika e vinakata na Tamada Vakalomalagi *me ra* cakava?

Au masuta me kena isau na io. Kevaka e kena isau na sega, e sega ni sa bera me ia na veisau, ia mo tekivu sara ga nikua. Kau vakadinadinataka ni na vukei iko na Tamada Vakalomalagi.

Ia oqo, kemuni na cauravou, au dau lomana vakalevu, o ni kila ni ko ni sa vakarau tu mo ni ciqoma na Matabete i Melikiseteki, ciqoma na cakacaka vakalotu tabu ni valetabu, vakayacora na nomu *itavi* kei na *icolacola* mo laki kaulotu tudei, ni oti oya, kua ni wawa tale vakabalavu, vakamau ena valetabu vua e dua na luvena yalewa na Kalou ka dua na nomu matavuvale. Mo qai liutaka na nomu matavuvale ena veika vakayalo me vaka ena tuberi iko kina na Yalo Tabu (raica na V&V 20:44; 46:2; 107:12).

Au sa taroga oti e vuqa na cauravou e veiyasai vuravura, “Na cava o tiko kina eke?”

Me yacova mai oqo, se bera mada ni dua me tukuna, “Meu mai vulica me dua na tama, me rawa kina niu vakarau meu ciqoma na veika kece e tu vei Tamada Vakalomalagi.”

Me da vakadikeva mada na *nomuni* itavi ena Matabete i Eroni me vaka e vakamacalataki ena wase 20 ni Vunau

kei na Veiyalayalati. Kidava na veika o na vakila niu vakayagataka na veitavi oqo ki na nomu veiqaravi ena nomu matavuvale.

“Sureti ira na tamata kecega (ena nomu matavuvale) me lako mai vei Karisito” (tikina 59).

“Dau vakaraici [ira tikoga], dausikovi ira ka vakauqeti ira tikoga” (tikina 53).

“Vunau, veivakavulici, veituberi, veivakaroti ka veipapitaisotaki” vei ira nomu lewe ni matavuvale (tikina e 46).

“Vakaroti ira me ra vakayacora vakavinaka na nodra itavi ka dau masu tikoga, ena masu votu kei na masu vuni” (tikina 47).

“Vunauci ira, me ra kakua ni ivalavala ca, me ra kakua ni veicudruvi, me ra kakua ni lasu, veikaseti vuni se vosa vakacacataki ira na tani” (tikina 54).

“Raica me ra dausoqoni wasoma [na nomu matavuvale]” (tikina 55).

Vukea na tamamu ena nona itavi vakapeteriaki. Tokona na tinamu ena igu vakamatabete ni sega ni tiko na tama (raica na tikina 52, 56).

Ni o kerei, “lesi ira na bete, ivakavuvuli, kei na dikoni” ena nomu matavuvale (tikina 48).

Sega beka ni rogorogo *vakaitavi kei na cakacaka ni tama oqo?*

Na vakataucokotaki ni itavi ni Matabete i Eroni o ni sa vakarautaki

kina na cauravou ki na *itutu vakatama*. Na ivurevure ena *iTavi Vua na Kalou* e rawa ni vukei iko mo vulica ka tuvalaka na ituvatuva bibi eso mo qarava kina vakavinaka na nomu itavi. E rawa ni idusidusi ka veivuke ena nomu vakasaqara na lomai Tamada Vakalomalagi ka davu na takete me rawati.

Sa kauti iko mai ke ena gauna oqo na Tamada mai Lomalagi me baleta e dua na cakacaka bibi kei na inaki tawamudu. E vinakati iko o koya mo raica vakamatata ka kila na inaki oya. O Koya na Tamamu, ka na rawa mo dau gole Vua ena veigauna kecega mo tuberi.

Au kila ni dau kauwaitaki keda yadua na Tamada Vakalomalagi ka tu e dua na Nona ituvatuva me da rawata na keda icavacava tawamudu. A tala mai na Luvena e Duabau Ga, o Jisu Karisito, me vukei keda me da ra-wa na noda malumalumu mai na Veisorovaki. Sa vakalougatataki keda o Koya ena Yalo Tabu me ivakadinadina, itokani, ka idusidusi *ki na noda icavacava tawamudu* kevaka eda na vakararavi Vua. Me da rekitaka yadua na taucoko ni veivakalougatataki nei Tamada ena bula oqo kei na vaka-taucokotaki ni *Nona cakacaka* kei na *Nona lagilagi* ena noda yaco me tama ki na noda matavuvale me tawamudu (raica na Mosese 1:39). Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

Mai vei Peresitedi Dieter F. Uchtdorf

Karua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

Ena Keda iTuvaki Dina

Sa noqu masu, ni da na vorata na veitemaki me da dreta na rai vei kedia, segata na veidokai cecere cake: me da yaco me tisaipeli dina ka yalomalumulumu ni noda Turaga ka iVakabula o Jisu Karisito.

Ena mua ni ika 18 ni senijiuri, a kacivaka kina o Catherine na Qaqa mai Rusia ni na sarasara wavoki ena ceva ni nona matanitu qali, ka na salavata kei koya e vicavata na mata ni veivanua tani. A vinakata sara na kovana ni yasana ko ya, o Grigory Potemkin, me vakalomavinakataki ira na veisiko mai qo. Sa mani cakava e vuqa sara na ka me vakaraitaka kina na veika sa rawati ena matanitu.

E dua na tiki ni ilakolako oqo, eratou sokota sobu o Catherine na Uciwai na

Dnieper, ka dusia na veikoro lalai ena baravi, ka sinai tu mai vei ira na lewenvanua gugumatua ka mamarau. E dua ga na leqa: e ka ga me vakaraitaki. E tukuni ni a vakasokumuna o Potemkin na droini kei na iyaloalo eso ni sitoa kei na veivalevale. A biuti ira na lewenvanua rairai osooso me vakaraitaki kina e dua na irairai ni bula sautu. Ni ra tabogo ga na ilakolako ena itakelo ni wai, era soqona na tamata nei Potemkin na koro lasutaki ka vakusakusataka sobu yani me laki vakarautaki ki na nodra tasivi tale na ilawalawa nei Catherine.

E dina ni ra a vakabekataka na daunitukutuku makawa ena gauna oqo na dina ni italanoa oqo, sa kilai raraba ena ivosavosa vakaibalebale na “koro nei Potemkin”. Sa dau vakayagataki ena gauna oqo ena sasaga me ra vakabauta eso tale ni da vinaka cake mai na keda ituvaki dina.

Sa Tudonu Beka na Yaloda?

E tiki ni bula vakatamata me da dau vinakata na vinaka duadua ni keda irairai. Oqori na vuna eda dau cakacaka kina vakaukauwa e vuqa vei keda ena tautuba ni noda itikitiko ka ra dau raica kina na cauravou ena Matabete i Eroni ni sa tavi vinaka tu na uludra, de ra mani sotava vakasauri e dua e

digitaki. E sega ni cala na masi ni vava, boi vinaka, se me vunitaki mada ga na iyayanikana duka ni se bera mai na dauveituberi vakamatauvuale. Ia, ni sa curuiuciwaitaki, sa rawa ni vuki na gagadre ni veivakalomavinakataki oqo mai na yaga ki na veicavilaki.

Era sa dau veivakasalataki vakalevu na parofita ni Turaga ena vukudra era dau “toro voleka [vua na Turaga] ena gusudra, a ra sa vakarokorokotaki [Koya] ena tebenigusudra, ia na yalodra era sa vakayawataki vei [Koya].”¹

Na iVakabula a dau veiciqomi ka yalololoma vei ira na ivalavala ca era yalomalumu ka dina. Ia a wavutu ena cudru dodonu ena vukudra na dauveivakaisini me vakataki ira na vunivola, na Farisi, kei ira na itokani i Setoki—o ira era vinakata me rairai dodonu me ra rawata kina na veivakacaucautaki, veivakauqeti, kei na iyau ni vuravura, ena gauna vata era vakararawataki ira tiko kina na tamata e dodonu me ra vakalougatataka. E vakatautauvatataki ira na iVakabula kei na “ibulubulu boro vulavula, ka sa rairai vinaka e taudaku, ia e loma sa sinai ena sui ni mate, kei na ka kecega sa velavela.”²

Ena noda gauna, sa vakakina na kaukauwa ni nona vosa na Turaga ena vukudra na matabete era tovolea me ra “ubia na [nodra] ivalavala ca, [se me ra] qaciqacia, dokadoka se viavia lewai ira na tani.” Ni ra vakayacora oqo, e kaya o Koya, “sa na tasogo o lomalagi; a sa

rarawa na Yalo ni Turaga; ia sa lako tani, sa oti e kea na kaukauwa vakabete se na ilesilesi ni tamata koya.”³

Na cava e yaco kina qo? Na cava eda tovolea kina me da rairai bulabula, gugumatua, ka yalodina e taudaku ena gauna, e loma—me vaka e tukuna na Dauvakatakila me baleti ira na kai Efeso—eda sa “biuta na [noda] loloma ka tu vei keda e liu”?⁴

Ena so na gauna, eda sa goleya tani beka ga na noda vakanamata mai na uto ni kosipeli, ka taura cala na “kaukauwa vakalou” me “kena kaukauwa.”⁵ Oqo e rerevaki cake sara ni da cakava tu ga na ivakaraitaki ni bula vakatisaipeli e taudaku me da vakalomavinakataki ira kina na tani me da rawaka kina se veivakauqeti. Ena gauna oqori e rerevaki ni da rawa ni curuma kina na vanua vaka-Farisi, ka sa gauna vinaka me da dikeva kina na yaloda me vakadodonutaki na ilakolako.

Parokaramu vaka-Potemkin

Na veitemaki oqo me da rairai vinaka cake mai na keda ituvaki dina e sega ni kunei walega ena noda bula yadua ia e rawa ni kunei talega ena noda ilesilesi ena Lotu.

Me kena ivakaraitaki, au kila e dua na iteki era vakatora na kena ililiu eso na takete ni cakacaka vagumatua me baleta na yabaki. Era rairai yaga kece na takete, era vakanamata ki na veika cecere ka qoro se ena iwiliwili kei na pasede.

Ni sa veivosakitaki ka vakadonui na veitakete oqo, sa tekivu me lomaleqa na peresitedi ni iteki. E vakasamataki ira na lewe ni nona iteki—me vaka na tina gone era se lalai sara na luvena ka se qai yada ena dua na gauna lekaleka sa oti. E vakasamataki ira na lewenilotu era vakatitiqa se galili se era sega tiko ni bula vinaka ka sega nodra inisua. E vakasamataki ira na lewenilotu sa kavoro nodra matavuale, na itovo veivakabobulataki, kei na tauvimate ni vakasama. Ia na levu ga ni nona vakasamataki, na levu ni nona tarogi koya ena dua na taro malumalumu: ena kauta beka mai na duidui ki na nodra bula na lewenilotu oqo na neimami takete?

Sa tekivu me vakataroga ena duatani beka vakacava na takete ni nodratou iteki kevaka era a taroga mada, “Na cava na neitou itavi?”

Sa mani lesu tale na peresitedi ni iteki oqo ki na nona matabose, ka ra qai veisautaka vata na vakanamata. Era sa nakita vata me ra kakua ni vakatara me ra lako siviti ira o ira era “viakana, . . . na luveniyali, . . . ira era sa luva- iwale, . . . ko ira na tauvimate kei ira sa rarawa tu, ka sega ni raici ira.”⁶

Era vakadavora na takete vovou, era kila ni na sega ni rawa ni vakarautaki na qaqa ena veitakete vovou *oqo*, ena sega ni rawata na tamata—ena vakarautaka vakacava e dua na mana ni ivakadinadina yadua, lomana na Kalou, se yalololoma vei ira na tani?

Au vakabauta ni oqo talega na nomuni inaki. Oqo na vuna eda sa tuvakarau kina me da solibula ka sega ni tukuna wale tikoga me da muria na iVakabula. Oqo na vuna

Natal, Rio Grande do Norte, Brazil

Ia era kila talega ni “vuqa na ka e rawa ni da wilika, e sega na betena. E vuqa na ka e sega ni rawa ni da wilika, e vakabetena sara vakalevu.”⁷

Au vakataroga de sa ivakatautauvata tiko ni gauna oqo kei na koro nei Potemkin na noda takete vakaisoqosoqo se tamata yadua. Era rairai vinaka beka ni da tu mai vakayawa ia e sega ni sotavi kina na nodra gagadre dina na kainoda?

Kemuni na noqu itokani lomani ka itokani ni matabete, kevaka me na dabe vata kei keda ko Jisu Karisito ka taroga na noda veiqaravi, au sega ni vakabauta ni na taroga na parokaramu kei na iwiliwili. Ena vinakata me kila na iVakabula na ituvaki ni yaloda. Ena vinakata me kila na ivakarau ni noda lomani ira ka qaravi ira era nuitaki tu vei keda, na ivakarau eda vakaraitaka kina na noda loloma vei watida kei na matavuvale, kei na ivakarau eda vakamamadataka kina na nodra icolacola e veisiga. Ka na via kila talega na iVakabula na ivakarau e daru sa toro voleka tiko yani kina Vua kei na Tamada Vakalomalagi.

Na Cava na Vuna eda Tiko Kina Eke?

Ena yaga beka kevaka eda vaqaqara e yaloda. Me vaka beka oqo, eda na tarogi keda beka, na cava eda veiqaravi kina ena Lotu i Jisu Karisito?

E rawa sara mada ga ni da taroga, na cava eda mai tiko kina ena soqoni oqo?

Au vakabauta kevaka au na sauma na taro oya ena vakasama ga e tau-daku, e rawa niu tukuna niu tiko eke baleta ni lesi au o Peresitedi Monson meu mai vosa.

Sega kina ni rawa niu vakasuka.

Vakatalega kina, e namaka na watiq au dau lomana vakalevu meu tiko eke. E rawa vakacava niu kaya na sega vua?

Ia eda kila kece ni tu na inaki vinaka cake ni noda dau tiko ena noda veisoqoni ka bulataka noda bula vakatisaipeli yalodina nei Jisu Karisito.

Au tiko eke baleta niu gadreva dina mai vuniyaloqu meu muria na noqu iVakavuvuli, o Jisu Karisito. Au gadreva meu cakava na veika kece e kerea vei au o Koya ena inaki cecere oqo. Au gadreva meu vakatatataki cake ena Yalo Tabu ka rogoca na domo ni Kalou ni vosa mai vei ira na Nona italai tabaki. Au tiko eke meu tamata vinaka cake, meu laveti ena nodra ivakaraitaki vakauqeti na taciq kei na ganequ vei Karisito, ka vulica na ivakarau meu veiqaravi vakavinaka cake kina vei ira era vakaleqai tu.

Me vakalekalekataki, au tiko eke baleta niu lomana na Tamaqu Vakalomalagi kei na Luvena o Jisu Karisito.

eda taura tu kina ena doka na Nona matabete tabu.

Mai na Lidinibuka ki na Yameyame Vakaitamera

Se sa tubu ka bulabula vinaka tu na nomu ivakadinadina se via via tautauvata tu kei na koro nei Potemkin na nomu bulabula vakalotu, na itukutuku vinaka ni rawa ni o tara cake ena igu cava ga e tiko vei iko. Eke ena Lotu i Jisu Karisito e rawa ni o matua vakayalo ka toro voleka vua na iVakabula ena nomu *vakayagataka* na ivakavuvuli vakosipeli e *veisiga yadua*.

Ena yalovosota kei na gugumatua, na ivalavala lailai duadua ni bula vakatisaipeli se na qilaiso lailai duadua ni vakabauta e rawa ni yaco me dua na yameyame vakaitamera ni bula vakatabui. Na ka dina, dau vakaoqori na itekitekivu ni vuqa na veiyameyame vakaitamera— ena dua ga na lidinibuka lailai.

Kevaka o vakila ni o lailai ka malumalumu, yalovinaka lako ga mai vei Karisito, o koya ena vakayacora me kaukauwa na veika malumalumu.⁸ Na ka malumalumu duadua vei keda, ena loloma soliwale ni Kalou, sa rawa ni yaco me kaukauwa vakayalo, baleta na Kalou “e sega ni dau digitaki ira vakailoa na tamata.”⁹ O Koya na “Kalou dina, sa vakabauta tiko na ivakadinadina kei

na loloma, vei ira era sa lomani Koya ka kitaka na nona vunau.”¹⁰

Sa noqu yalayala ni kevaka e rawa vua na Kalou me dolele yani ka tokona e dua na ise ni valu dravudravua ni Jamani mai na dua na matavuvale dokai ena dua na matanitu vakacacani ena ivalu veimama ni vuravura na kena yawa mai na itikotiko liu ni Lotu, ena rawa ni yacovi iko yani o Koya.

Kemuni na taciqu lomani ena vukui Karisito, na Kalou ni veibuli, o koya a ceguva na bula ki na vuravura taucoko, sa tu dina sara Vua na kaukauwa me ceguva vei iko na bula. Sa dina sara e rawa Vua me cakava vei iko mo kabula vakayalo ni rarama kei na dina o gadreva mo vakakina.

Na yalayala ni Kalou e dina ka na yaco ga. E rawa ni da vosoti ena noda ivalavala ca ka savai mai na veika tawadodonu.¹¹ Ia kevaka eda bula-taka tikoga na ivakavuvuli dina ena noda veituvaki yadua kei na noda dui matavuvale, eda na yacova e dua na tikina eda sa sega tale kina ni “viakana, se viagunu tale. . . . Ni na vakani ira na lami sa tiko ena loma ni itikotiko vakaturaga, ka na tuberi ira ki na ivurevure ni waibula: ia ena tavoya kecega na Kalou na wainimata mai na matadra.”¹²

Na Lotu e Vanua ni Veivakabulai, Sega ni Vuni

Ia ena sega ni rawa ni yaco oqo kevaka eda matavulotaki keda tu ena irairai vakatamata yadua, vakalotu, se

na isoqosoqo. Na mataqali bula vakatisaipeli vakatamata vaqo ena sega walega ni tarovi keda ena noda raica na keda ituvaki dina, ia ena tarova talega na noda veisau dina ena cakamana ni nona Veisorovaki na iVakabula.

Na Lotu e sega ni vale ni vakaraitaki motoka—e dua na vanua me da vakaraitaki keda kina me ra qoroya na tani na noda bula vakayalo, veika eda rawa ni rawata, se noda rawaka. Ia e vaka e dua na vale ni veiqaravi, na vanua era lako mai kina na motoka era gadreva me ra ripeataki se vakavinakataki cake.

E sega beka, ni o keda kece eda gadreva tu me da ripea, maroroi, ka vakavinakataki cake?

Eda lako mai ki lotu sega ni mai vunitaki kina noda leqa ia me vakabulai kina.

Me vaka ni da matabete, sa tiko na ikuri ni noda itavi—me da “vakania na qelenisipi ni Kalou . . . , kakua ga ena loma e vosota, ena loma ga e vinakata; kakua ga ena [ka me noda ga], ena loma ga e rekitaka; ia dou kakua ni ivalavala vakaturaga vei ira sa nomudou itavi, ia mo dou nodra ivakarau na qelenisipi.”¹³

Dou nanuma tiko na veitacini, “O ira sa viavialevu sa vorati ira na Kalou, ia sa solia na loloma vei ira sa yalomalumulumu.”¹⁴

Na tamata cecere, qaqa, ka taucoko sara me lakova na vuravura oqo sai koya talega e yalomalumulumu duadua. A cakava eso na Nona veiqaravi cecere duadua ena veigauna tawakilai, ka vica

walega era raica tu, ka kerei ira o Koya me ra “kakua ni tukuna vua e dua” na ka sa cakava o Koya.¹⁵ Ni vakatokai koya e dua me “vinaka” e totolo nona cakitaka na veivakacaucautaki oya, e kaya ni Kalou ga e vinaka.¹⁶ E matata ni sega ni dua na ka Vua na veivakacaucautaki ni vuravura; na Nona inaki e dua-bau me qarava na Tamana ka “kitaka tikoga na ka sa vinakata ko koya.”¹⁷ Ena vinaka vei keda me da muria na nona ivakaraitaki na iVakavuvuli.

Me da Dauloloma me vaka Nona Loloma

Kemuni na taciqu, oqo na noda veikacivi cecere ka tabu—me da matataki Jisu Karisito, me da dau loloma me vaka na Nona loloma, me da veiqaravi me vaka na Nona veiqaravi, me da “vakaukauwataka na liga sa wadamele kei na duru sa malumalumu,”¹⁸ me da “sikovi [ira na] vakaloloma kei ira era leqa tu,”¹⁹ ka vukei ira na yada kei na luveniyali.²⁰

Sa noqu masu, kemuni na taciqu, ni da veiqaravi ena noda matavuvale, kuoramu, tabanalevu, iteki, itikotiko kei na matanitu ni da na vorata na veitemaki me da drete na rai vei keda ia, segata na veidokai cecere cake: me da yaco me tisaipeli dina ka yalomalumulumu ni noda Turaga ka iVakabula o Jisu Karisito. Ni da cakava vakakina, eda na kunei keda ni da lakova na sala ena kauti keda ki na noda ituvaki vinaka duadua, dina ka vakaturaga. Oqori au vakadinadinataka ena yaca ni noda iVakavuvuli, o Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Aisea 29:13.
2. Maciu 23:27.
3. Vunau kei na Veiyalayalati 121:37.
4. iVakatakila 2:4.
5. Raica na Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:19; raica talega na Vunau kei na Veiyalayalati 84:20.
6. Momani 8:39.
7. Vagolei vei Albert Einstein.
8. Raica na Ica 12:27.
9. Cakacaka 10:34.
10. Na iVakarua 7:9.
11. Raica na 1 Joni 1:9.
12. Vakatakila 7:16–17.
13. 1 Pita 5:2–3.
14. Jemesa 4:6.
15. Raica na Luke 8:56.
16. Raica na Marika 10:17–18.
17. Joni 8:29.
18. Vunau kei na Veiyalayalati 81:5.
19. Vunau kei na Veiyalayalati 38:35.
20. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 83:6.

Mai vei Peresitedi Henry B. Eyring
Matai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

Matabete kei na Masu Yadua

Sa rawa kina ni solia vei keda na Kalou na mana ena matabete ena ituvaki cava ga eda tu kina. E gadrevi ga kina me da kerea ena yalomalumumu.

Au vakavinavinakataka na veivakabauti meu vosa vei kemuni na matabete ni Kalou e vuravura raraba. Au vakila na tarabi ni madigi oya baleta niu kila e dua na ka me baleta na nona veivakabauti na Turaga vei kemuni. Ena nomuni sa ciqoma na matabete, o ni sa ciqoma kina na dodonu mo ni vosa ka cakacaka ena yaca ni Kalou.

Ena qai vakavotukana ga na dodonu oya ni o sa rawata na veivakauqeti mai vua na Kalou. Ena gauna duadua ga oya sa na qai rawa kina mo vosa ena Yacana. Ia ena gauna duadua ga oqori sa na qai rawa kina mo cakacaka ena Yacana. Sa vakacalai beka vakaoqo na nomu nanuma, “O, e sega soti ni dre-dre oya. E rawa niu vakauqeti kevaka au kerei meu vosa se kevaka e gadrevi meu solia e dua na veivakalougatataki ni matabete.” Se ena vakacegu beka na dikoni gonetaganese na ivakavuvuli ni vakasamataka, “Niu sa qase cake se niu sa kacivi meu daukaulotu, au na qai kila na veika ena tukuna na Kalou kei na veika ena cakava na Kalou.”

Ia vakasamataka mada na siga sa na dodonu kina mo kila na ka ena tukuna

na Kalou kei na ka ena cakava. Sa yaco oti mai vei keda kece—se vanua cava ga o tu kina ena nomu ilesilesi ni matabete. Au a tubu cake ena buturara ni kaulotu ena tokalau kei Amerika ena iKarua ni iValu Levu. E veiyawaki sara na vanua era tu kina na lewe ni Lotu, ka lailai sara na benisini e vakatarai me da volia. O au duadua ga na dikoni ena tabana oya. Era dau solia na lewenilotu na nodra waqanivola ni isolisoli ni lolo vua na peresitedi ni tabana ni ra lako

mai ki na soqoni ni lolo kei na ivakadinadina ena neitou vale.

Niu yabaki 13, keitou toki ki Utah me vakaitikotiko ena dua na tabanalevu vakaitamera. Au nanuma na imatai ni noqu ilesilesi meu lako yani ki na veivale ka kumuna na isolisoli ni lolo. Au raica na yaca ena dua na waqanivola a soli vei au ka raica ni tautauvata na iotioti ni yaca kei na dua vei iratou na Tolu na iVakadinadina ni iVola i Momani. Au mani tukituki e katuba ena yalodei. A dolava mai o tagane na katuba, raici au, ka kodrovaka meu lako tani. Au mani lako cuvacuva yani.

Oqo sa rauta ni 70 na yabaki sa oti, ia au se nanuma tikoga na veika au vakila ena siga ko ya e matanikatuba ni a dodonu meu a tukuna se cakava e dua na ka. Kevaka walega meu a masu ena vakabauta ena noqu lako yani ena siga ko ya, keu a vakauqeti beka meu tu tale mada vakalailai e matanikatuba, matadredredre, ka tukuna e dua na ka me vaka na: “E talei niu sotavi iko. Vinaka vakalevu na veika dou sa solia o iko kei na nomu matavuvale ena veigauna sa oti. Au sa nanamaki tiko meu na raici iko tale ena vula mai qo.”

Keu a tukuna ka cakava oya, ke a qai sosa—ka rarawa sara beka. Ia au kila ena gauna oqo se na vakacava na ivakarau ni yaloqu. Ke a sega na yalorarawa se na druka ena noqu gole yani, keu a vakila beka na veivakacaucautaki malumu ena noqu vakasama kei na yaloqu: “Daumaka.”

Sa dodonu vei keda kece me da vosa ka cakacaka ena yaca ni Kalou ena veigauna ena sega ni veiganiti kina na noda vakatulewa tawavukei ni sega na veivakauqeti. Na veigauna oqori e rawa ni yaco mai vei keda ni sega na gauna me ia na vakavakarau. Qori sa yaco oti vakavuqa vei au. A yaco ena vuqa na yabaki sa oti ena dua na valenibula ka tukuna kina vei au kei na noqu itokani e dua na tama ni ra sa tukuna vua na vuniwai ni sa na mate ena loma ga ni vica na miniti na luvena yalewa yabaki tolu ka sa mavoa sara tu vakaca. Niu vakatora na ligaqu ena tiki ni uluna duadua ga e sega ni vadreti tu, meu kila, me vaka niu italai ni Kalou, se na cava ena cakava ka tukuna o Koya.

E yaco mai ki na noqu vakasama kei na tebenigusuqu ni na bula o koya. E vosakudrukudru ena cudru na vuniwai a duri tu e yasaqu ka kerei au meu kua ni vakaosooso. Au curu mai na valenibula oya ena yalovakacegu kei na loloma. A bula na goneyalewa oya ka tayabe sobu mai na iyabeyabe ki na soqoni sakaramede ena noqu iotioti ni siga ena korolevu ko ya. Au se nanuma tiko na reki kei na lomavinaka au a vakila mai na veika au a tukuna ka cakava ena veiqaravi ni Turaga ena vukuna na goneyalewa lailai kei na nona matavuvale.

Na duidui ena veika au a vakila mai valenibula kei na yalorarawa au vakila ena noqu lako tani mai na katuba oya niu se dikoni e yaco mai ena veika au sa vulica me baleta na kedrau isema na masu kei na mana ni matabete. Niu se dikoni, au se bera kina ni vulica ni kaukauwa me da vosa ka cakacaka ena yaca ni Kalou ena gadrevi kina na ivakatakila ia me tu vei keda ena gauna eda gadreva kina e vinakati kina na masu kei na cakacaka ena vakabauta me baleta na veitokani ni Yalo Tabu.

Ena yakavi ni se bera niu lako ki na katuba oya me kumuna na isoli-soli ni lolo, au a cavuta na noqu masu ena gauna ni moce. Ia ena veimacawa kei na vula ni se bera na talevoni mai valenibula, au a muria voli e dua na

ivakarau ni masu ka cakava na sasaga a vakavuvulitaka o Peresitedi Joseph F. Smith ena rawa kina vua na Kalou me solia mai na veivakauqeti e ganita me tu kina vei keda na mana ni matabete. A rawarawa na nona tukuna:

“Me da kakua ni tagi vua ena vuqa na vosa. Me da kakua ni vakaocai koya ena masu babalavu. Ia na ka eda gadreva, kei na ka e dodonu me da vakayacora ni da Yalododonu Edaidai, me da vinaka kina, me da lako yani vakawasoma vua, me da vakadinadinataka vua ni da nanumi koya tiko ka da sa tuvakarau me da taura na yacana, muria na nona ivakaro, cakacaka ena buladodonu; ka ni da gadreva na Yalona me vukei keda.”¹

Ka qai tukuna vei keda o Peresitedi Simici na ka e dodonu me da masulaka, ni ra yalataka na nona italai me ra vosa ka cakacaka ena vukuna na Kalou. E kaya kina: “Na cava o dau masulaka? O masuta me kilai iko na Kalou, me rogoca na nomu masu, ka me vakalougatataki iko ena Yalona.”²

E sega soti ni dua na ka na vosa me da vakayagataka, ena gadrevi me da na vosota vakadede. Sai koya na nomu toro yani vua na Tamamu Vakalomalagi ena inaki me kilai keda yadua o Koya. Sai koya na Kalou ni kalou kecega, na Tamada kecega, ia sa tuvakarau me

rogoci keda vakatautauvata na Luvena. Oqori beka na vuna e vakayagataka kina na iVakabula na veivoso “Tamai keimami mai Lomalagi, me vakarokorokotaki na yacamuni.”³

Ena rawarawa cake na yaco mai ni vakarokoroko ni da tekiduru tiko se vakacuva na uluda, ia e rawa ni da vakila ni da sa torova tiko na Tamada Vakalomalagi ena ivakarau vakatamata yadua kei na masu lo, me vaka ena dau gadrevi vakalevu vei keda ena noda veiqaravi ni matabete. Ena vakavolivoliti iko na rorogo kei na tamata ena vuqa na gauna ni o yadra tiko. Dau rogoca na Kalou na nomu masu vuni, ia ena gadrevi beka mo vulica mo dau tabonaka na veivagolei tani baleta na gauna o gadreva kina na sema vua na Kalou e rawa ni sega ni yaco mai ena gauna vakadigagalu.

E vakatura o Peresitedi Smith ni o na gadreva mo masuta me na raici iko na Kalou ena nomu ilesilesi ni veiqaravi Vua. Sa kila oti tu vakamatailalai o Koya na nomu veikacivi. A kacivi iko o koya, ia ena nomu masuti Koya me baleta na nomu ilesilesi, ena vakatakila mai o Koya e vuqa na ka mo kila.⁴

Au na tukuna vei kemuni e dua na ivakaraitaki ni veika me cakava e dua na dauveituberi vakamatavuvale ni masu. O sa na kila oti tiko beka ni dodonu me:

“Io me dausikova na nodra vuvale na lewenilotu, ka vakaroti ira me ra vakayacora vakavinaka na nodra itavi, io me ra dau masu tikoga ena masu votu kei na masu vuni. . . .

“ . . . Dau vakaraici ira na lewenilotu, dausikovi ira ka vakauqeti ira tikoga;

“Me ra kakua ni ivalavala ca, me ra kakua ni veicudruvi, me ra kakua ni lasu, veikaseti vuni se vosavakacacataki ira na tani;

“Me raica me ra dausoqoni wasoma na lewe ni lotu, ka raica talega me ra vakayacora vakavinaka na nodra itavi.”⁵

Ia, vei koya mada ga na dauveituberi vakavuvale kilaka kei na nona itokani gone, e matata ni na sega ni rawa oqori kevaka e sega na veivuke ni Yalo Tabu. Vakasamataki ira na veimatavuvale se o ira sara mada ga na tamata yadua o sa kacivi mo qaravi ira. Na vakatulewa vakatamata kei na inaki vinaka ena sega ni rauta.

O koya mo na masuta kina na sala mo kila kina na yalodra, mo kila na veika e yali tiko ena nodra bula kei na yalodra na tamata o sega soti ni kila vinaka ka ra sega soti ni taleitaka sara mo kilai ira. O na gadreva mo kila na ka e vinakata na Kalou mo cakava mo vukei ira ka mo cakava kece ena kena vinaka duadua o rawata, ka vakila tiko na loloma ni Kalou ena vukudra.

Baleta ni tu vei iko na veikacivi ni matabete bibi ka dredre vakaoqo sa vakatura kina o Peresitedi Smith ni gauna o masu kina, mo dau vakatakekere vua na Kalou me na vakalougatataki iko ena Yalona. O na gadreva na Yalo Tabu sega ni vakadua walega ia ena kena levu ga ena vakatara vei iko na Kalou me nomu itokani tudei. Oqori na vuna e dodonu me da dau masulaka tikoga me na tuberi keda na Kalou ena noda veiqaravi vei ira na Luvena.

Baleta ni o sega ni rawa ni yacova yani na kemu iyacoyaco ena matabete ke sega ni toso tiko vata kei iko na Yalotabu, o sa dua kina na nona takete na meca ni marau kecega. Kevaka e rawa

ni temaki iko o koya mo ivalavala ca, sa rawa vua me vakalailaitaka na nomu kaukauwa mo liutaki tiko kina ena Yalotabu ka vakalailaitaka kina na mana ni nomu veiqaravi ena matabete. Oqori na vuna e kaya kina o Peresitedi Smith ni dodonu me da dau masulaka tikoga me na vakasalataki keda ka taqomaki keda mai na ca na Kalou.⁶

Sa vakasalataki keda ena vuqa na sala. Na ivakasala ni qaqarauni era tiki ni ituvatuva ni veivakabulai. Era sa vakarogoya tiko na parofita, iapositolo, peresitedi ni iteki, bisopi, kei na daukautolu na domo ivakasala ni qaqarauni me da dro tani mai na ca ena noda vakaba-uti Jisu Karisito, veivutuni, ka cakava ka maroroya na veiyalayalati tabu.

Ni o taura tu na matabete, sa dodonu mo dua na domo ni veivakasalataki ni Turaga. Ia sa dodonu mo rogoca mada o iko na ivakasala. O na sega ni rawabula vakayalo kevaka e sega na veitaqomaki ni veitokani ni Yalo Tabu ena nomu bula ni veisiga.

Sa dodonu mo masuta ka cakacaka mo rawata. Ena veituberi duadua ga

qori ena rawa kina vei iko mo kunea na nomu sala ena gaunisala qiqa ka rabailailai ena loma ni kabukabu ni ca. Ena nomu idusidusi na Yalo Tabu ni vakatakila mai o Koya na dina ni o vulica na nodra vosa na parofita.

Me rawati na veituberi oqori e gadrevi me levu cake na ka e caka mai na vakarorogo tu ga kei na wiliwili. O na gadreva mo masu ka cakacaka ena vakabauta mo teivaka ki yalomu na vosa ni dina. Sa dodonu mo masuta me na vakalougatataki iko na Kalou ena Nona Yalotabu, ni na liutaki iko o Koya ki na dina kecega ka vakaraitaka vei iko na sala dodonu. Oqori na sala ena vunauci iko ka tuberi iko kina o Koya ki na sala dodonu ena nomu bula kei na nomu veiqaravi ni matabete.

E vakarautaki ena koniferedi raraba e dua na madigi levu me soli vua na Turaga me vaqaqacotaka na nomu kaukauwa mo veiqaravi ena matabete ni Kalou. E rawa ni o vakarautaki iko, au vakabauta deivaki ni ko ni a vakayacora vakakina me baleta na koniferedi oqo ena masu.

E rawa ni o vakaduavatatata na nomu vakabauta kei ira era na masu. Era na masulaka ena koniferedi oqo e levu na veivakalougatataki ena vukudra e vuqa na tamata.

Era na masulaka me lako mai vua na parofita me vaka ni gusuna na Turaga na Yalotabu. Era na masulaki ira na iApositolo kei ira kece na italai e kacivi ira na Kalou. Oqori o okati kina o iko, mai vua na dikoni vou duadua ki vua na bete levu sa qaseta tu, kei ira eso, na qase kei na gone, ka sa voleka ni ra lako yani ki na vuravura ni yalo, na vanua era na rogoca kina, “E vinaka, a tamata vinaka ka dina.”⁷

Na veivakacaucautaki oqori ena yaco vei ira eso era na kidacalataka. Era se bera ni taura eso na itutu cecere ena matanitu ni Kalou e vuravura. Eso beka era nanuma ni lailai na vua ni nodra cakacaka era raica se sega beka ni soli vei ira eso na madigi ni veiqaravi. Eso beka era nanuma ni a vakalekalekataka ni nodra gauna ni veiqaravi ena bula oqo mai na veika era a namaka.

E sega soti ni bibi vua na Turaga na itutu o taura tu se na gauna ni nomu veiqaravi. Eda kila oqo mai na vosa vakaibalebale ni Turaga baleti ira na tamata cakacaka ena were ni vaini, ka a tautauvata ga na kedra isau se cava ga na balavu kei na vanua eda veiqaravi kina. Era na saumi ena ivakarau ni nodra veiqaravi.⁸

Au kila e dua na tamata, e dua na itokani lomani sa mai cava ena 11:00 ena bogi na nona veiqaravi ni bula oqo ena were ni vaini. Sa qaravi tiko mai ena vicavata na yabaki ena mate ni kenisa. Ena veiyabaki oqori ni nona qaravi tiko kei na mosi levu kei na dredre, a ciqoma e dua na veikacivi me dau vakayaco bose ka liutaki ira na lewenilotu ena nona tabanalevu ka ra sa lako tani mai nodra veivale na luvedra; eso era yada. Na nona veikacivi me vukei ira me ra kune vakacegu ena bula veimaliwai kei na vuli kosipeli.

Ni yaco mai vua na iotioti ni itukutuku vakamosiyalo ni sa lekaleka na gauna ni nona bula sa vo, a lako tu vakacacacaka na nona bisopi. Ni oti e rua na siga, a vakauta e dua na itukutuku vei nona bisopi mai vua na nona iliului

ni bete levu. E tukuna vaqo o koya me baleta na nona ilesilesi: “Au kila ni lako tu na bisopi, o koya au sa cakacaka tiko kina. Au vakasamataka tiko me dua na neitou bose vakailawalawa ena Moniti mai qo. E rawa ni rau vakasarasarataki keirau ena Vale ni Koniferedi e rua na lewenilotu. Ena totoka sara kevaka e rawa ni ra draivataki ira eso na lewenilotu kei na so na sikauti me ra biliga na idabedabe vakaqiqi. Ena vakatau o cei soti ena saini kina, ena rawa beka ni veirauti na itabaqase me da cakava ga, ia ena uasivi me da kila ni tiko na veitokoni kevaka e gadrevi. E rawa talega ni dua na bogi vinaka ni matavuvale vei ira na liganiveivuke. Ia qai tukuna rawa mai ni se bera niu biuta na ituvatuvu. . . . Vinaka.”

Oti qai vakidacalataka na bisopi ena dua na qiri. Ni sega ni via tukuna na kena ituvaki se na nona sasaga gugumatua ena vuku ni nona ilesilesi, a taroga, “Bisopi, dua beka na ka au rawa ni cakava vei iko?” Na Yalo Tabu duadua ga e rawa ni vakatara vua me vakila na icolacola nei bisopi ena gauna vata e bikai tu kina ena nona icolacola. Kei na Yalotabu duadua ga e rawa kina vua me tauyavutaka e dua na ituvatuvu me veiqaravi vei ira na tacina kei na ganena ena maqosa vata a vakayagataka ena nona a tuvalaka na veisoqo ni sikauti ni se gone.

Ena masu ni vakabauta, sa rawa kina ni solia vei keda na Kalou na mana ena matabete ena ituvaki cava ga eda tu kina. E gadrevi ga kina me da kerea ena yalomalumumu me vakaraitaka vei keda na Yalotabu na veika e vinakata na Kalou me da tukuna ka cakava, cakava sara, ka qai bulakilikili kaya tiko.

Au vakadinadinataka vei kemuni ni bula tiko na Kalou na Tamada, e lomani keda, ka rogoca noda masu yadua. Au vakadinadinataka ni o Jisu na Karisito bula sa rawa ni da vakasavasavataki ena vuku ni nona Veisorovaki ka kilikili kina kei keda na veitokani ni Yalo Tabu. Au vakadinadinataka ena noda vakabauta kei na gugumatua, ena rawa kina me da rogoca ena dua na siga na malanivosa ena kauta mai na reki: “E vinaka, a tamata vinaka ka dina.”⁹ Sa noqu masu ni da na ciqoma na veivakalougatataki mai vua na iVakavuvuli eda qarava. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Joseph F. Smith (1998), 23.
2. iVakavuvuli: Joseph F. Smith, 26.
3. Luke 11:2.
4. Raica na Joseph F. Smith, *Gospel Doctrine*, 5th ed. (1939), 215–21.
5. Vunau kei na Veiyalayalati 20:51, 53–55.
6. Raica na iVakavuvuli: Joseph F. Smith, 26.
7. Maciu 25:21.
8. Raica na Maciu 20:1–16.
9. Maciu 25:21.

Mai vei Peresitedi Thomas S. Monson

Na Matabete— e dua na iSolisoli Tabu

O keda yadua eda sa nuitaki ena dua na isolisoli vakamareqeti e qai bau soli ki na kawatamata.

E dua na vakanananu se makare vinaka tu sai koya na tiko ena soqoni ni matabete niu se qai tabaki vou me dua na dikoni ka lagasere ena sere idola, “Ni gole mada mai, na matabete kece.”¹ Ena bogi nikua, vei kemuni o ni soqoni tiko ena vale ni koniferedi ka vakakina e vuravura taucoko, au vakavoqataka na yalo ni serenilotu oya ka kaya vei kemuni: *Ni gole mada mai na matabete kece*, me da vakasamataka mada na noda lesilesi; me da vakanauma mada na noda itavi; me da vakatulewataka na noda itavilesi; ka da muri Jisu Karisito, na noda Turaga. Eda na duidui beka ena noda yabaki, ena noda ivalavala, se ena vanua eda lako mai kina, e vakaduavatataki keda na noda ilesilesi ena matabete.

Vei keda yadua, na vakalesui mai ni Matabete i Eroni vei Oliver Cowdery kei Josefa Simici mai vei Joni na Dauveipapitaisotaki sa ka bibi sara. Vakakina, na vakalesui mai ni Matabete i Melikiseteki vei Josefa kei Oliver mai vei Pita, Jemesa, kei Joni e dua na ka vakamareqeti.

Me da taura vakabibi sara na veikacivi, na itavi, kei na itavilesi e sala vata mai kei na matabete eda taura tu.

Au a vakila e dua na itavi bibi ena gauna au kacivi kina meu vunivola ni noqu kuoramu ni dikoni. Au a vakarautaka vakavinaka sara na itukutuku eso au dau vola, niu a vinakata meu cakava na kena vinaka duadua au rawata ena veikacivi oya. Au a doka vakalevu na noqu cakacaka. Meu cakava na veika taucoko au rawa ni cakava ena kena vinaka duadua au rawata, sai koya na noqu sasaga ena itutu kecega au taura.

Au nuitaka ni cauravou yadua sa tabaki ki na Matabete i Eroni era sa vakayadrati vakayalo ki na kena bibi na veikacivi sa tabaki kina, vakakina na veimadigi eso me vakalevulevuya kina na veikacivi oqori. Au a ciqoma e dua na madigi niu se dikoni ni ratou kerei au na matabisopi meu kauta na sakaramede vua e dua na tabusiga ka vakaitikotiko rauta ni dua na maile mai na neitou valenilotu. Ena mataka digitaki ni Sigatabu oya, niu tukituki ena katuba nei Baraca Wright ka rogoca ni kacivaka mai ena domona malumalumu, “Curu mai,” au curu yani sega walega ki na dua na vale ituvaki vakaloloma ia e dua talega na rumu ka vakasinaiti tu ena Yalo ni Turaga. Au lako yani kina yasa ni idavodavo nei Baraca Wright ka biuta

e dua na tiki ni madrai ki na tebenigununa. Au qai taura toka vua na bilo me rawa ni gunu. Niu biubiu mai, au raica na wainimata e matana ni kaya mai, “Me vakalougatataki iko na Kalou, noqu tagane.” A vakalougatataki au dina na Kalou—ena vakavinavinaka me baleta na ivakatakarakara tabu ni sakaramede kei na matabete au taura tu.

E sega ni dua na dikoni, ivakavuvuli, se bete mai na neitou tabanalevu ena guilecava rawa na veisiko guiguilecavi dredre keimami a vakayacora ki Clarkston e Utah, ki na ibulubulu nei Martin Harris, e dua vei iratou na Tolu na iVakadinadina ni iVola i Momani. Ni keimami tuwavolita na duru simeka ka ivakatakilakila ni nona ibulubulu, ka ni wilika vei keimami e dua na iliuliu ni kuoramu na vosa veilauti oya mai na “Nodratou iVakadinadina na Lewe Tolu,” ka kunei ena itekivu ni iVola i Momani, keimami sa tara cake e dua na yalo e taleitaka na itukutuku tabu oya kei na veika dina e kunei kina.

Ena veiyabaki oya na neimami inakinaki me keimami yaco me vaka na luve i Mosaia. A tukuni kina me baleti ira:

“Io sa kaukauwa sara na nodratou vakabauta na ivakavuvuli; eratou sa tamata yalomatua ka dau wilika vagumatua na ivolatabu, me ratou kila kina na vosa ni Kalou.

“Ia e sega ni o koya walega oqori; eratou sa gumatua sara ena masumasu kei na lolo, ka sa tu vei iratou na yalo ni parofisai ka ratou tukuna na veika ena yaco, ia ni ratou sa vunau, eratou sa vunau ena kaukauwa kei na ilesilesi ni Kalou.”²

Au sega ni vakasamataka rawa e dua tale na takete kilikili cake me nona e dua na cauravou mai na nona vakamatalataki me vakataki iratou na luvena yaloqaqa ka buladodonu o Mosaia.

Niu sa volekata yani na yabaki 18 ka vakarau meu curu ki na veiqaravi vakaivalu lavaki vei ira kece na cauravou ena iKarua ni iValulevu, sa vakaturi meu ciqoma na Matabete i Melikiseteki, ia meu qiria rawa mada na noqu peresitedi ni iteki, o Paul C. Child, me dua na veivakatarogi. O koya e dua e dau taleitaka ka kila na ivolanikalou tabu, ka sa nona inaki me vakakina na nodra taleitaka ka kila na tamata kecega. Niu sa rogoca oti mai vei ira eso noqu itokani na nona dau veivakatarogi vakamatailalai, au sa nanuma meu kakua ni vakatakila vakalevu na noqu kilaka vakaivolanikalou; o koya gona, ena gauna au qiriti koya kina au vakatura me keirau qai sota ena Sigatabu ka tarava ena gauna me vaka na noqu kila ni sa vo ga e dua na auwa me tekivu nona soqoni ni sakaramede.

Na kena isau mai vua: “Isa, Baraca Monson, oqori ena sega ni veirauti kina na gauna vei kedaru me daru dikeva na ivolanikalou.” Sa qai vakatura mai o koya e dua na gauna ni se

vo e tolu na auwa mai na nona gauna ni sakaramede, ka dusimaki au meu kauta tiko yani na noqu ivolanikalou vakatakilakilataki.

Niu yaco yani ki na nona vale ena Sigatabu, au kidavaka vakavinaka, ka sa tekivu sara na veivakatarogi. A kaya o Peresitedi Child, “I Baraca Monson, o sa taura tu na Matabete i Eroni. Era sa bau qaravi iko mada na agilosi?” Au sauma vua ni se bera. Ni taroga mai kevaka au kila ni dodonu talega meu vakaivotavota kina, au sauma tale niu se sega ni kila.

A dusimaka mai, “Baraca Monson, cavuqaqataka mai na 13 ni iwase ni Vunau kei na Veiyalayalati.”

Au sa tekivu sara, “Oi kemudrau na noqu itokani, au sa lesi kemudrau ena yaca ni Mesaia ki na itutu ni bete i Eroni, ka solia vei kemudrau na kaukauwa kei na lewa ni ilesilesi oqori, io na nodra cakacaka na agilosi dauveiqaravi . . .”

“Cegu mada,” e vakarota mai o Peresitedi Child. Oti, ena domo vinaka ka malumu, a qai vakasalataka mai, “Baraca Monson, kua ni guilecava me vaka ni o Matabete i Eroni o sa vakaivotavota ena nodra veiqaravi na agilosi.”

E vaka saraga ni tiko ena rumu oya e dua na agilosi ena siga oya. Au sega vakadua ni se bau guilecava na

veivakatarogi oya. Au se vakila tu ga na yalo ni gauna tabu oya ni keirau wilika vata na itavi, na itavilesi, kei na veivakalougatataki ni Matabete i Eroni kei na Matabete i Melikiseteki—na veivakalougatataki ka na sega ni yaco ga mai vei keda ia vei ira talega na noda matavuvale kei ira tale eso ka na noda na galala dokai me da veiqaravi ena vukudra.

Au a tabaki meu italatala qase, ena siga meu biubiu kina ena laki vakaitavi ena mataivalu e wai, a mai duavata kei iratou na noqu matavuvale kei ira noqu itokani e dua na lewe ni matabisopi ena siteseni ni sitimanivanua me ra mai talaci au. Ni se bera na gauna ni sitimanivanua, a biuta e ligaqu e dua na ivola lailai ka yacana na *iVolavakarau ni Kaulotu*. Au dredre ka kaya niu sega ni lako ki kaulotu.

A sauma mai, “Kauta tu ga. De na bau laki yaga.”

A vakakina. Au a gadreva e dua na ka retequla me biu ena boto ni noqu kato ni lakoiwai me rawa ni davovinaka kina na noqu isulu ka kua ni sasanokinoki vakalevu. Na ka sara ga au gadreva na *iVolavakarau ni Kaulotu* ka yaga sara vakavinaka ena noqu kato ni lakoiwai ena loma ni 12 na macawa.

Ena bogi ni bera na vakacagicagi ni Kirisimasi, sa tu mai vale na neimami vakanananu. E vakanomodi na bareki, ia qai kasere na vakanomodi mai vei noqu itokani ena idavodavo tarava—e dua na gonetagane Momani, o Leland Merrill—sa tekivu me osi ena mosi. Au taroga se cava na vuna, qai kaya ni sa tauvimate dina saraga. E sega ni via lako ki na valeniwai ni keba, ni kila kevaka e vakayacora oqori ena rawa ni tarova nona lako ivale ena siga ka tarava.

Sa vaka me torosobu tikoga na kena ituvaki ni sa toso tiko na gauna. Oti, ni kila niu dua na italatala qase, a kerei au meu solia vua e dua na veivakalougatataki ni matabete.

Se bera vakadua niu bau solia e dua na veivakalougatataki ni matabete, se bera vakadua niu bau ciqoma e dua na veivakalougatataki, ka se bera vakadua niu bau raica na kena soli e dua na veivakalougatataki. Niu masuta lo na veivuke, au qai nanuma na *iVolavakarau ni Kaulotu* ena boto ni noqu kato ni lakoiwai. Au vakalala vakatotolo na kato ka kauta na ivola ki na cina ni bogi. Au qai wilika kina na ivakarau me vakalougatataki kina e dua na tauvimate. Ni ra vakararai tu e vuqa na dausoko, au vakayacora na veivakalougatataki. Ni se bera mada ga niu biuta lesu tale na veika kece ena loma ni kato, sa mocelutu me vaka e dua na gonelailai

o Leland Merrill. A yadra cake mai ena mataka ka tarava ni sa vinaka cake sara. E vakaitamera na vakavinavinaka keirau dui vakila ena mana ni matabete.

Sa kauta mai na veiyabaki na veimadigi e vuqa meu veivakalougatataki kina vei ira era gadreva kau sa sega ni wilika rawa. Na veimadigi oqori sa kunei au ena vakavinavinaka titobu ni sa nuitaki au na Kalou ena isolisoli tabu oqo. Au rokova na matabete. Au vakadinadinataka na kena mana ena veigauna e vuqa. Au sa raica na kena kaukauwa. Au sa qoroqoro ena veikacaka mana sa vakayacora.

Kemuni na taciqo o keda yadua eda sa nuitaki ena dua na isolisoli vakama-reqeti e qai bau soli ki na kawatamata. Ni da rokova na noda matabete ka bulataka na noda bula me da kilikili tikoga ena veigauna, ena drodro yani mai vei keda na veivakalougatataki ni matabete. Au dau taleitaka na veimalanivosa e kunei ena Vunau kei na Veiyalayalati, wase 121, tikina e 45, ka tukuna vei keda na veika me da vakayacora me da kilikili tiko kina: “ia me uasivi sara na nomu loloma vei ira na tamata kecega, kei ira era sa veitokani ena vakabauta, mo qarauna me savasava tikoga na nomu vakanananu; ia ena taucoko sara kina na nomu vakabauta ena mata ni Kalou; raica ena yaco vei iko na veivakalougatataki ni ilesilesi vakabete, me vaka na tegu sa lutu mai lagi.”

Ni da taura tu na matabete ni Kalou, eda sa vakaitavi ena cakacaka ni Turaga o Jisu Karisito. Eda sa rogoca na Nona kaci; eda cakava tiko na Nona cakacaka. Me da vuli mai Vua. Me da muria na imawe ni Yavana. Me da bula ena Nona ivakavuvuli. Ni da sa vakayacora vakakina, eda na vakarau tu ki na veiqaravi cava ga ena kacivi keda kina ko Koya. Oqo na Nona cakacaka. Oqo na Nona Lotu. E dina sara, o Koya na noda kavetani, na Tui ni Lagilagi, io na Luve ni Kalou. Au vakadinadinataka ni bula tiko o Koya ka wasea na ivakadinadina oqo ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. “Ni Gole Mada Mai,” *Sere ni Lotu*, naba 193.
2. Alama 17:2–3.

Mai Vei Peresitedi Thomas S. Monson

Na Veivakalougatataki ni Valetabu

Ni da gole ki valetabu, ena rawa ni yaco mai kina vei keda e dua na ivakarau ni ivakatagedegede vakayalo kei na vakilai ni vakacegu.

Kemuni na taciq kei na ganequ, sa ka ni marau dina vei au meu tiko kei kemuni ena mataka vinaka ni Siganimata oqo ni vakanamata tiko vua na iVakabula kei vuravura na noda vakanananu. Au via vakaraitaka yani na noqu lomani kemuni ka kidavaki kemuni kau masulaka vua na Tamada Vakalomalagi me vakauqeta na noqu vosa vei kemuni.

Na koniferedi oqo sai ka vitu tiko ni yabaki ni noqu mai kacivi kina meu Peresitedi ni Lotu. Era sa bau so dina na yabaki osooso sara, vakasinaiti sega ena vica walega na bolebole ia ena veivakalougatataki talega ka sega ni wili rawa. Ena kedra maliwa na veivakalougatataki taleitaki ka tabu oqo sai koya na madigi meu vakatabui ira vakakina ka vakatabui ira tale na valetabu.

Wale tikoga oqo, ena Noveba se qai sivi, a noqu kina na madigi meu vakatabuya na Valetabu totoka vou na Phoenix Arizona. Era a tomani au kina o Peresitedi Dieter F. Uchtdorf, Elder Dallin H. Oaks, Elder Richard J. Maynes, Elder Lynn G. Robbins kei Elder Kent F. Richards. Ena bogi ni bera na veivakatabui, a vakayacori kina e dua na soqoni vakavanua ni kena marautaki ka ra vakaitavi totoka sara

kina e 4,000 na itabagone ena tikina ni valetabu. Na kena siga tarava a vakatabui kina ena tolu na soqoni vakalou ka veivakauqeti ni valetabu.

Na tara ni valetabu sa dua dina na ivakaraitaki matata ni tubu ni Lotu. Sa mai 144 tiko yani kina oqo na noda valetabu ka vakayagataki tiko e vuravura raraba, ka 5 e vakavoutaki tiko kei na 13 tale era se qai tara tiko. Kuria oya, e 13 na valetabu ka ra sa kaburaki oti yani era sa yacova tiko eso na kedra ikalawa ni vakavakarau ni kedra tekivu

tara. Ena yabaki oqo eda vakanamata tiko yani kina kedrau vakatabui tale e 2 na valetabu kei na kedra vakatabui e 5 na valetabu vovou ka sa tuvai tiko mera na vakacavari.

Ena rua na yabaki sa oti, na gauna eda vakanamata tiko kina ena noda sasagataki tiko na kena vakacavari na vei valetabu ka kacivaki yani e liu, eda sa mai biuta tu mada vakawawa na ituvatuva me baleta e dua vei ira na ikuri ni vei valetabu oqori. Ia, e kani marau vei au ena mataka nikua meu kacivaka e tolu na valetabu vou ka na qai tara tiko ena veivanua oqo: Abidjan, Ivory Coast; Port-au-Prince, Haiti; kei Bangkok, Thailand. E dua na veivakalougatataki veivakurabutaki sa mai tu oqo me baleti ira na noda lewenilotu yalodina ena veivanua oqo, ka vakakina na veivanua tale eso e vuravura era tu kina na valetabu.

Na ikalawa ni vakatulewataki ni kedra gadrevi vakakina na kunei ni kedra vanua e so tale sa tosoi tikoga, ka ni sa neitou gagadre me nodra talega na madigi ni gole yani ki valetabu ka kua soti ni levu na nodra solibulataki gauna se ivurevure eso, e vuqa vakavuqa sara na lewenilotu. Me vaka keitou sa dau cakava tiko eliu, keitou sa na dau bulagoci kemuni tiko yani ena veivakatilewa me baleta na veika oqori.

Niu vakasamataki ira tiko na valetabu, e vuki yani noqu vakanananu kina levu na veivakalougatataki eda dau ciqoma kina. Nida curuma yani na katuba ni valetabu, eda dau biuta vakatikitiki na veivakauti kei na veilecayaki

kei vuravura. Ena loma ni itikotiko tabu oqo eda kunea kina na totoka kei na bula vakaivakarau. Na kune vakacegu ni yaloda kei na cegu mai na veika ni osooso ni noda bula.

Ni da gole ki valetabu, ena rawa ni yaco mai kina vei keda e dua na ivakarau ni ivakatagedegede vakayalo kei na vakilai ni vakacegu ka na tababokoca na veika tale eso eda vakila ka rawa ni dau yaco mai kina loma ni tamata. Eda taura rawa kina na ibalebale dina ni vosa ni iVakabula ena Nona a kaya: “Au sa laiva vei kemudou na vakacegu, au sa solia vei kemudou na noqu vakacegu. . . . Me kakua ni rarawa na yalomudou se rere.”¹

Na vakacegu vakaoqo sa rawa ni botea na veiyalo kece—na yalo e vakaleqai, na yalo e bikai ena rarawa, na yalo e vakila na veilecayaki, na yalo e vakamamasu me vukei.

Au qai mai kila wale tikoga oqo me baleta e dua na cauravou ka gole yani kina valetabu ena yalo ka vakamamasu tiko me vukei. Ena vuqa na vula yani eliu a sa ciqoma kina na nona veikacivi me veiqaravi ena tabana ni kaulotu e na Ceva kei Amerika. Ia, a mai bera tu yani na nona ivola ni curuvana ena dua na gauna balavu sara ka mai lesi tale me laki veiqaravi ena dua na tabana ni kaulotu e Amerika. Dina ga ni a yalolailai ni a sega ni rawa me laki kaulotu ena vanua a kacivi taumada kina, a sega ni vakataratutu na nona guta sara na nona ilesilesi vou, ka saga sara me veiqaravi ena kena vinaka duadua. A yaco me vakayalolailaitaki ena vuku ni nodra ivakaraitaki ca e so na daukaulotu ka vaka vei koya era vinakata mera gade tu ga, mai na nodra wasea yani na kosipeli.

Ena vica wale toka ga na vula yani ki liu a mai yacovi gonetagane oqo e dua na tauvimate levu ka mai paralasi vakalailai toka yani kina, ka mai vakau yani kina ki vale ena dua na vakacegu vakatauvimate.

Ni oti e vica na vula sa mai bula vinaka sara yani o cauravou, ka mai yali yani na nona paralase. A vakaraitaki vua ni na rawa me laki veiqaravi tale vakadaukaulotu, e dua na veivakalou-gatataki ka masulaka tu e veisiga. Na ka ga e leqa me baleta na itukutuku oqo

sai koya ni na lesu tale kina tabana ni kaulotu vata ga ka se qai biuta ga mai, na vanua ka vakila kina ni sega soti ni vaka na ka e namaki vei ira, na nodra ivakarau kei na ivakaraitaki eso vei ira na daukaulotu era tiko kina.

A gole mai ki na valetabu me mai qara na vakacegu kei na veivakadeitaki me rawa ni nona e dua na gauna ni kaulotu vinaka. Rau a masulaka talega na nona itubutubu ni na vakarautaka vei luvudrau na veisiko kina valetabu na ka e gadreva.

Ni curu yani kina rumu vakasile-sitieli na cauravou ni oti na soqoni, a dabe ena dua na idabedabe ka tekivu masulaka yani na veidusimaki mai vua na Tamana Vakalomalagi.

E dua tale ka curu vakalailai yani ni oti o ya e dua na gonetagane ka yacana o Landon. Ni curu yani ki loma ni rumu, a rai totolo vakadodonu sara yani vua na cauravou ka dabe toka ena idabedabe, bobo na matana ka masu dina toka. A sega ni vakataratututaka o Landon na veivakauqeti ka yacovi koya me sa laki veivosaki kei na cauravou o ya. Nona sega ni via veivakataotaki, sa mani nanuma me wawa. Ni mai oti e vica na miniti se masu tikoga o cauravou oqo. Sa kila o Landon ni sa sega tale ni rawa vua me tosoya na veivakauqeti. A torova yani na cauravou ka tara na tabana. A rai na cauravou, ka kidacala ni sa vakasosataki. A kaya lo yani o Landon, “Au vakila vakaukauwa ni sa dodonu me daru veivosaki, dina ga niu sega ni kila baleta.”

Ni rau tekivu veitalanoa, sa tekivu cauraka na yalona vei Landon, na cauravou ena nona vakamacalataka na kena ituvaki kei na nona tinia ena nona gadreva me ciqoma eso na vakacegu kei na veivakayaloqaqataki ena nona kaulotu tiko. O Landon, ka se qai lesu ga mai ena dua na kaulotu rawati vinaka ena dua ga na yabaki yani ki liu, a talanoataka na ka a yaco ena nona kaulotu vakaiikoya, na bolebole kei na veika a sotava, na sala ka vuki kina vua na Turaga me vukei, kei na veivakalou-gatataki a ciqoma. A veivakacegui ka veivakadeitaki na nona vosa, vakakina na nona mana vakalevu sara ni nona dau guta na nona kaulotu. Emuri, ni sa mai seyavu yani na rere ni cauravou, sa yaco mai vua e dua na vakacegu. A vakila na vakavinavinaka ceceki ni kila ni sa rogoci na nona masu.

Rau a masu vata na cauravou e rua, ka sa vakavakarau o Landon me biubiu, marau ena nona a vakarorogo kina veivakauqeti ka yaco mai vua. Ni sa tu me lako, a taroga vei Landon na cauravou, “E vei o a kaulotu kina?” Me yacova mai oqo, e sega ni dua veirau a se vakaraitaka na yaca ni tabana ni kaulotu a veiqaravi mai kina. Na gauna e sauma yani kina o Landon ena yaca ni nona tabana ni kaulotu, sa tonawanawa na matai cauravou ena wainimatana. A veiqaravi tu mai o Landon ena tabana ni kaulotu vata saraga ena suka lesu tiko kina o cauravou oqo!

Ena dua na ivola e se qai vola oti ga mai vei au, a wasea mai kina o Landon na iotioti ni nona vosa na cauravou oqo

vua: “Au a vakabauta ni na vakalou-gatataki au o Tamada Vakalomalagi, ia au a sega ni vakasamataka rawa ni na tala mai o Koya e dua ka veiqaravi mai na noqu tabana ni kaulotu saraga me mai vukei au. Au sa kila oqo ni na vinaka na ka kece.”² Na masu malumalumu ni dua na yalo sa yalodina sara sa rogoci ka saumi mai.

Kemuni na taciqo kei na ganequ, eda na vakatovolei ena noda bula; eda na temaki ka bolei. Ni da gole ki vale-tabu, ni da nanuma na veiyalayalati eda vakayacora ekea, ena yaco meda na vorata vinaka cake na noda vakatovolei ka lako curuma na veitemaki. Eda na rawa ni kunea na vakacegu ena valetabu.

Era sega ni voli rawa na veivakalou-gatataki ni valetabu. E dua kau vakavinavinakataka sara vakalevu e veisiga kece ni noqu bula sai koya ka keirau sa ciqoma kei na watiqo daulomani, o Frances, kau ciqoma ena noqu teki-duri ena dua na icabocabo ni soro ka vakayacora na veiyalayalati ka vauci keirau vata me baleta na tawamudu kece sara. E sega ni dua na ka me talei cake vei au mai na vakacegu kei na veivakadeitaki au ciqoma ena kila, ka sa mai noqu ni o koya kei au keirau na duavata tale.

Me vakalougatataki keda na Tamada Vakalomalagi me noda tikoga na yalo ni sokalou e valetabu, me da talairawarawa kina ki na Nona ivunau, vakakina meda vakamuria vinaka sara na wenyava ni noda Turaga ka iVakabula, o Jisu Karisito. Au vakadinadinakataki ni sai Koya na noda Dauveivueti. Sai koya na Luve ni Kalou. Sai koya ka lako tani mai na ibulubulu ena mataka ni imatai ni Siganimate oya, ka kauta vata mai kei Koya na isolisoli ni bula tawamudu me baleti ira kece sara na luve ni Kalou. Ena mataka ni siga totoka oqo, nida marautaka tiko na soqo bibi oqo, meda cabora na masu ni vakavinavinaka me baleta na Nona isolisoli cecere ka totoka vei keda. Me vakadina kina oqo, sa noqu masu ena yalovakarokoroko ena Yacana tabu, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Joni 14:27.
2. Tukutuku ni veitaratara e tiko vei Thomas S. Monson.

Mai vei Rosemary M. Wixom
Peresitedi Raraba ni Lalai

Lesu Tale ki na Vakabauta

E rawa vei keda yadua me da vaqacotaka na noda vakabauti Jisu Karisito ena noda dui ilakolako ka kunea na reki.

Ena mataka ni Siganimate oqo Peresitedi Monson, keimami sa vakavinavinaka vakalevu me keimami rogoca na domona na neimami parofita bula. Keimami tugana vakabibi na nomuni vosa, vakakina na nomuni ivakasala ka “Kunea na reki ena ilakolako”¹ ka na “Ramase na vunilagi me vaka na nomu vakabauta.”²

Ena yabaki oqo era wasea tiko na gone ena Lalai na nodra reki kei na serau ni nodra vakabauti Jisu Karisito ena nodra lagata na sere “I Know That My Savior Loves Me.” Era lagataka tiko na dina: “Au kila ni bula tiko o Koya! . . . Na yaloqu au solia Vua.”³ Me vakataki ira na gone ena Lalai, e rawa vei keda yadua me da vaqacotaka na noda vakabauti Jisu Karisito ena noda dui ilakolako ka kunea na reki.

Ena dua na soqoni ni Sigatabu ni iSoqosoqo ni Veivukei se qai oti wale toka au a vakarorogo vua e dua na tina gone ni wasea e dua na tiki ni nona ilakolako ni saumaki. A tubu cake ena Lotu, kei rau na itubutubu ka rau vakavulica vua na kosipeli. A lakova na Lalai, Goneyalewa, kei na semineri. E taleitaka me vulica ka kila na dina. Na nona gagadre e veigauna me kila “*na vuna*”. A kaya

o Elder Russell M. Nelson, “Na Turaga e rawa walega ni vakavulica e dua na vakasama dau vakatataro.”⁴ Ia, na goneyalewa oqo e rawarawa na vakavulica.

Ni oti na vulitorocake a lako ki na dua na univesiti, a vauci ena valetabu vua e dua sa lesu mai na kaulotu, ka vakalougatataki ena so na gone rairai totoka.

Ena yalo ni vakatataro, sa tomana tikoga na tina oqo na taro. Ni sa dredre cake na taro, sa vakakina na kena

isau. Ena so na gauna sa sega na kena isau—se na kena isau me kauta mai na vakacegu. Sa qai yaco ni vakasaqara na kena isau, sa votu mai e vuqa tale na taro ka tekivu me taroga eso na yavu saraga ni nona vakabauta.

Ena gauna ni veilecayaki oqo, era kaya eso era volekati koya, “Ravi ga mai ki na noqu vakabauta.” Ia e nanuma vaqo o koya, “E sega ni rawa. O sega ni kila; o sega ni sotava tiko na dredre oqo.” Qai vakamacalataka, “Au sa tuvakarau meu kakua ni veileti kei ira era sega ni vakatitiqa, kevaka era rokovi au.” Ka vuqa vei ira e vakakina.

A kaya o koya, “Erau kila na yaloqu na noqu itubutubu ka rau sega ni vakasosataki au. Erau digitaka me rau lomani au niu tovolea tiko meu walia vakataki au.” E vakatalega kina vei nona bisopi na tina gone oya erau dau sota wasoma ka tukuna tiko vua na nona yalodei ena vukuna.

Era sega talega ni vakataratutu na lewe ni tabanalevu ena nodra solia na loloma, ka vakila o koya na veiciqomi. Era sega talega ni wawa na lewe ni tabanalevu ena kena soli na loloma, ka vakila nona ciqomi. Nona tabanalevu e sega ni vanua era taucoko tu na lewena; ia e vanua a susugi cake kina.

“Sa taleitaki dina,” a nanuma o koya. “Ena gauna oqo au vakila niu semati vakavinaka sara vei ira na tubuqu era sa mate. Era vakayaloqaqataki au ka vakauqeti au meu tovolea tikoga. Au vakila ni ra kaya tiko, ‘Vakanamata ga ki na veika o kila.’”

E dina ni vakaitamera na nona ivakarau ni veitokoni, a yaco me luluqa. E kaya o koya, “au sega ni wasei au tani mai na Lotu ena vuku ni itovo ca, sega ni kauwaitaka na veika vakayalo, vaqara iulubale me kua ni muri kina na ivunau, se vaqara e dua na sala rawarawa i tuba. Au vakila niu gadreva na isau ni taro ‘Na cava sara mada au vakabauta?’”

Ena gauna qo a wilika kina e dua na ivola a vola o Mother Teresa, o koya a wasea na vakanananu vata oya. Ena dua na ivola ena 1953, a vola kina o Mother Teresa: “Yalovinaka ni masulaki au meu kakua ni vakacacana na Nona cakacaka me vakaraitaki Koya mai na noda Turaga—ni tu e lomaqu e dua na butobuto vakarerevaki, e vaka ni a mate na ka kecega. Sa vaka tu oqo me tekivu mai na gauna au tekivuna kina ‘na cakacaka.’ Kerea vua na Noda Turaga me solia mai vei au na yaloqaqa.”

A sauma o Archbishop Périer: “Me tuberi iko na Kalou, Mother lomani; e sega soti ni o tu ena butobuto sara me vaka o nanuma. Ena sega beka ni matata sara ena dua ga na gauna na sala me muri. Masuta na rarama; kakua ni vakatulewa vakatotolo, vakarorogo ki na veika era na tukuna eso tale, vakasamataka na vuna era tukuna kina. O na dau kunea e dua na ka me vukei iko. . . . Tuberi ena vakabauta ena masu kei na kena inaki dodonu sa rauta vinaka oya.”⁵

E nanuma na noqu itokani kevaka me rawa ni bulataka o Mother Teresa na nona lotu ka sega na kena isau kece

ka sega ni nanumi me matata vinaka na veika kece, de na rawa talega vua. Sa rawa vua me cavuta e dua na ikalawa rawarawa ki liu ena vakabauta—oti qai dua tale. Sa rawa ni vakanamata ki na dina e vakabauta ka laiva me vakasinita na nona vakasama kei na yalona.

Ni vakasamataka lesu, e kaya o koya, “Na noqu ivakadinadina sa yaco me vaka e dua na ibinibini dravusa. Sa kama oti taucoko. Sa qai vo ga o Jisu Karisito.” E tomana, “Ia e sega ni laivi iko ni tu nomu lomatarotaro. Ni dua e tovolea me muria na ivunau, sa tadola tu na katuba. Sa yaco me bibi sara vakalevu na masu kei na vuli ivolanikalou.”

Na imatai ni nona ikalawa me taracake tale nona vakabauta me tekivu ga ena dina taumada ni kosipeli. A volia e dua na ivolanisere ni Lalai ka tekivu wilika na qaqa ni sere. Sa yaco me ra iyautalei vua. A masulaka na vakabauta me laveti tani kina na bibi e vakila tu.

A vulica ni ena gauna e sotava kina e dua na malanivosa e vakavuna na nona vakatitiqa, sa “rawa ni cegu, raica na taucoko ni yaloyalo, ka vakaitaukeitaka na kosipeli.” E kaya o koya, “Au na taroga, ‘Qo beka na sala dodonu vei au kei na noqu matavuvale?’ So na gauna au na tarogi au, ‘Na cava au vinakata me baleti ira na luvequ?’ Au qai kila niu vinakata me ra vakamau ena valetabu. Oqori na gauna e suka mai kina na vakabauta ki yaloqu.”

A kaya o Elder Jeffrey R. Holland, “Na yalomalua, na vakabauta, kei na veivakauqeti ni Yalo Tabu [ena dau] gadrevi tu ga ena *veigauna* kece e segati kina na dina.”⁶

E dina ni tu nona lomatarotaro me baleta na kena yaco mai na iVola i Momani, a sega ni rawa ni cakitaka na dina e kila mai na iVola i Momani. Sa vakanamata ena kena vulici na Veiya-layalati Vou me kila vakavinaka cake kina na iVakabula. “Ia a yaco,” ni qai kaya, “Au a kunei au lesu tale ena iVola i Momani baleta niu a taleitaka na veika au a vakila niu wilika tiko me baleti Jisu Karisito kei na Nona Veisorovaki.”

A tinia o koya, “Mo rawata eso na nomu gauna vakayalo vakataki iko kei na dina era tu ena ivola oya,” ka

sa rawata tiko o koya. A vakamacalataka, “Au wiliwili ena Mosaia ka taucoko sara na noqu dusimaki. ‘Vakabauta na Kalou; vakabauta ni sai koya, ka ni bulia na ka kecega. . . ; vakabauta ni tu vua na yalomatua kecega, kei na kaukauwa kecega, mai lomalagi kei vuravura; vakabauta ni tamata ena sega ni vakasamataka rawa na veika kece rawa ni vakasamataka na Turaga.’”

Ena gauna oya sa yaco mai na veikacivi me veiqaravi vakadautaba piano ena Lalai. “E totoka,” e kaya o koya. “Au vinakata me ra tiko na luvequ ena Lalai, oqo sa rawa niu tiko vata kei ira. Kau se bera ni vakarau meu veivakavulici.” Ni veiqaravi, sa tekivu me vakila na ivakarau ni vakasama mai vei ira era wavoliti koya: “Lako mai, keimami vina-kati iko se itagede cava ga o tu kina, keimami na sotavi iko kina. Solia mai vei keimami na cava ga e tu vei iko.”

Ni dau tabaka na sere ni Lalai, dau vakasamataka: “Oqo na dina au dau taleitaka. Se rawa tikoga niu wasea na ivakadinadina. Au na kaya ga na veika au kila ka vakabauta. Ena sega beka ni cauraki ni kilaka, ia ena noqu cau. Na veika au vakanamata kina sa tubu e lomaqu. Sa ka totoka me da lesu tale ki na mana ni kosipeli ka vakila na kena matata.”

Ena mataka ni Sigatabu oya, niu vakarogoca toka na goneyalewa gone oqo ni wasea na italanoa ni nona

ilakolako, qai vakananumi vei au ni dodonu me da tara na noda yavu ena “uluvatu ni noda iVakabula.”⁸ A vakananumi talega vei au na ivakasala nei Elder Jeffrey R. Holland: “Taura matua na veika o sa kila oti tu ka tudei ka kaukauwa me yacova ni sa yaco mai na ikuri ni kilaka.”⁹

Ena gauna ni nona lesoni, sa yaco meu kila vakavinaka cake ni sa dau yaco mai na isau ni noda taro yalodina ni da vakasaqara vagumatua kei na noda bulataka na ivunau. A vakananumi tale vei au ni rawa ni sivia yani na iyalayala ni ivakamacala kecega ena gauna oqo na noda vakabauta.

Ia, isa! Sa dua na ka noqu vinakata meu vakataki ira era vakavolivolita na tina gone oqo, nodra lomana ka tokona. Me vaka e tukuna o Peresitedi Dieter F. Uchtdorf: “Eda sa dau veivakaramataka kecega ka vakasaqara voli na rarama ni Kalou ni da lakova na sala vakatisaipeli. Eda sega ni veivakacacani vei ira na tani ena vuku ni rarawa e tu vei ira se sega ni tu vei ira; ia, eda vakamareqeta ka vakayaloqaqataka na rarama kecega me yacova ni sa qai makare cake, ramase, ka dina.”¹⁰

Ni ra lagata na gone ena Lalai “Masu ni Dua na Gone [A Child’s Prayer],” era na taroga: “Tamaqu mai lagi, o tiko li qori, [Heavenly Father, are you really there]? O dau rogoca li na masu na masu ni gone kece sara?”¹¹

O keda talega eda na vakataroga beka, “E tiko dina beka na Tamada Vakalomalagi?” me da reki ga—me vaka na noqu itokani—ni yaco mai na kena isau ena veivakadeitaki malumu ka rawarawa. Au vakadinadinataka ni na yaco mai na veivakadeitaki rawarawa ni sa yaco me noda na Lomana. Au vakadinadinataka ni sa tu e vuravura nikua na dina ka kunei na Nona kosipeli ena Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Thomas S. Monson, “Kune Marau ena iLakolako Oqo,” *Liaona*, Nove. 2008; “Dou Vakacegu,” *Liaona*, Me 2009.
2. Thomas S. Monson, “Dou Vakacegu,” *Liaona*, Me 2009, 92.
3. “Au Kila ni Lomani Au na Noqu iVakabula,” ena *Au Kila ni Bula Tiko Noqu iVakabula: 2015 iDusidusi ni Gauna ni Veiwasei* (2014), 29.
4. Russell M. Nelson, ena M. Russell Ballard, “What Came from Kirtland” (yasanibuka ni Brigham Young University, Nove. 6, 1994); speeches.byu.edu.
5. Ena *Mother Teresa: Come Be My Light; The Private Writings of the Saint of Calcutta*, ed. Brian Kolodiejchuk (2007), 149–50; vakadeitaki na icegu.
6. Jeffrey R. Holland, “Be Not Afraid, Only Believe” (evening with Elder Jeffrey R. Holland, Feb. 6, 2015); lds.org/broadcasts.
7. Mosaia 4:9.
8. Raica na Ilamani 5:12.
9. Jeffrey R. Holland, “Turaga, Au Vakabauta” *Liaona*, Me 2013, 94.
10. Dieter F. Uchtdorf, “Rawata na iVakadinadina ni Rarama kei na Dina,” *Liaona*, Nove. 2014, 22.
11. “A Child’s Prayer,” *Nodra iVolanisere na Lalai*, 12.

Mai vei Elder José A. Teixeira
Ena Vitusagavulu

Vakasaqara na Turaga

Ni gauna eda vakatitobutaka kina na noda kila vinaka na iVakabula, ena tubu na noda gadreva meda rekitaka na bula ka vakadeitaka ni sa rawa meda reki tiko.

Kemuni na taciq kei na ganequ lomani, e ka rekitaki cecere meu tu e matamuni meda mai vakaitavi vata ena koniferedi raraba oqo. Na vakarorogo ki na vosa ni vuku, ivakasala, veivakacegui, kei na ivakaro e dau cauraki mai na veikoniferedi raraba ena vuqa na yabaki sa mai vakalougatataki kina vakalevu sara o Sister Teixeira, neitou matavuvale, vakakina oi au.

Ena gauna talei oqo ni yabaki, vakabibi ena Siga ni Vakacecegu ni Siga ni Mate, au sa na vakasamataka ga na inaki bibi ni ivakavuvuli ni iVakabula kei na Nona ivakaraitaki lomasoli kei na loloma ki na noqu bula.

Ni da kilai Jisu Karisito vakatitobu sara ena cecere cake noda vakanuinitaka na veisiga ni mataka, se cava sara na noda tawa kilikili, eda yalonuidei tikoga meda rawata noda lalawa ni valavala dodonu. Ena solia talega mai meda gadreva vakalevu cake meda qaravi ira na wekada.

E kaya kina na Turaga, “Kakua ni rere se lomalomarua, ia mo ni [vakaliuci] Au e na nomuni nanuma kecega.”¹ Me ka ni veisiga na noda vakasaqara na Turaga ka vakila na Nona iserau, ni sa dua na sasaga yaga dina.

Taciq kei na ganequ, sa qai kena levu duadua nikua, na veimadigi digitaki kei na ivurevure me noda meda vakatitobutaka kina na noda kila vinaka na ivakavuvuli i Jisu Karisito kei na Nona Veisorovaki. Ni da vakayagataka vakadodonu na ivurevure oqo ena vu-kei keda meda bulataka e dua na bula vuavuai vinaka e vakasinaiti ena reki.

Ena vosa vakatautauvata ni iVakabula baleta na vaini kei na tabana, e kaya kina: “Dou tu vei au, kau na tu vei kemudou. Me vaka sa sega ni vua rawa na tabana vakai koya, kevaka sa sega ni tu vata kei na vaini, ena vaka talega kina koi kemudou, kevaka dou sa sega ni tu vei au.”²

Na levu ga ni noda kila vinaka na itavi cecere nei Karisito ena noda bula,

eda na vakayadrati tiko vakalevu baleta na noda inaki eke ena bula oqo, o ya meda na rekitaka tiko na bula. Na reki oqo, e sega ni tarovi keda meda sotava na veivakatovolei kei na bula dredre, kei na so na ka lelevu ka veimedreyaki ka rawa ni muataki keda meda vakasamataka ni sa sega na reki ena mataqali ituvaki vaka o ya.

Au kila niu sa sotava oti mai, ni sa rawa me tomani tiko noda rekitaka noda bula dodonu ka tu vata kei Karisito se cava sara na mataqali bula dredre ena vuravura oqo. Sa dau yaco, ki na bula dredre vakaoqo me vakaukauwataka, vakasavasavataka, ka dusimaki keda meda kila vinaka vakatitobu na inaki ni noda mai bula tiko oqo vakakina na Veisorovaki i Jisu Karisito. Sa dina sara, ena rawati duadua ga na taucoko ni reki, mai vei Jisu Karisito.³

“Oi au na vaini, koi kemudou na tabaqu: Ko koya sa tu vei au, koi au talega vei koya, sa vua vakalevu; ke dou sa tawase tani vei au, dou sa sega ni rawata e dua na ka.”⁴

Au vakabauta ni gauna eda vakatitobutaka kina na noda kila vinaka na iVakabula, ena tubu na noda gadreva meda rekitaka na bula ka vakadeitaka ni sa rawa meda reki tiko. Sa na qai yaco, meda sa na gugumatua sara ena noda lako voli meda marautaka na bula ka maroroya na ivakaro ni Kalou, ena veigauna mada ga ni bolebole eso.

Meda sa kakua ni lokuca ki na siga ni mataka na veika eda rawa ni cakava nikua. Sa dodonu ena gauna oqo meda gole mai vei Karisito baleta “kevaka [eda] sa vakabauti [Koya], [eda] na gumatua sara e na siga edaidai.”⁵

Meda na okata tiko ena veisiga na noda umanaki keda vakawasoma ena ivakavuvuli i Karisito. Na itovo lalai ka rawarawa kei na noda cakacaka ena veisiga ena:

1. Vakaititobutaka na noda kila vinaka na inaki bibi ni Turaga ki na noda bula, ka
2. Vukea meda wasea na kila vinaka oqo kivei ira na itabatamata era tubu cake tiko mai, era na vakila vakadina na loloma nei Tamada Vakalomalagi kei na Luvena o Jisu Karisito,

ni ra raici keda ni da bulataka tiko vakaidina na kosipeli.

Sa qai cava eso beka na itovo rawarawa tu ga ena noda gauna oqo ena yaco me ivakamavo ni yaloda me vaqacotaka na noda ivakadinadina baleti Karisito kei na Nona ilesilesi?

Ena 2014, a ciqomi ena veisisivi itaba ni National Geographic e 9,200 na itaba mai vei ira na dauveitaba kei na dauniveika talei rogo levu mai na 150 na matanitu. Na itaba a taura na icocovi a vakaraitaki kina e dua na yalewa ena loma ni sitima ni vanua

E cake: Kakaburaki ni koniferedi raraba mai na waqavuka vuka voli. iMawi: Na itaba a qaqa mai na veisisivi taba ni National Geographic 2014 e vakaraitaka toka e dua na marama ka vakauta tiko e dua na itukutuku matata kivei ira na pasidia tale eso ni sitima ni vanua: dina ga ni a tiko kina na yagona, e sega ni tiko vakaidina e kea okoya.

era sinai tu kina na kena pasidia. Na rarama e waqa tiko mai na nona talevoni e ramase kina na matana. Sa tukuna sara tikoga vakamatata o koya kivei ira na vo ni pasidia: ni dina ga ni tu e kea vakayago, ia e sega dina ni tu e kea o koya.⁶

Na itukutuku ena talevoni, talevoni-vuku, kei na gacagaca veisemati vakatamata sa veisautaka sara vakalevu na ivakarau ni noda bula tiko ena vuvura oqo kei na sala ni noda veitaratara vakai keda.

Ena gauna oqo ni veika vakalivaliva, sa rawa meda gole vakatotolo sara ki na veivanua kei na soqo ka na rawa sara me vakatikitikitaki keda tani mai na veika e yaga ki na bula e vakasinaiti ena reki tawayalani.

Na bula ena veigacagaca vakaoqo,

kevaka e sega tiko ni qarauni, ena rawa ni laki bibi cake na noda veimaliwai kei ira na tamata eda sega tu ni kila se bau sotava vakadua ka segai o ira na tamata eda bula vata tiko—o ira na noda matavuvuale!

Ena dua tale na yasana, eda sa kila tu ni da sa vakalougatataki tu ena ivurevure totoka ni initaneti, oka kina na kena e tauyavutaka na Lotu, me vakataka na teks kei na vakarorogo ki na ivolanikalou tabu kei na koniferedi raraba, na vidio ni nona bula kei na ivakavuvuli i Jisu Karisito, na sala vakalivaliva me katona na noda tuva kawa, kei na madigi meda vakarorogo ki na sere ivakatagi veivakauqeti.

Na digidigi kei na veika meda vakaliuca ena noda gauna ena initaneti sa veivakauqeti sara. Ena rawa me

veivakadeitaki ki na noda tubu vakayalo kei na yalomatua ena kosipeli kei na noda gadreva meda cau me dua na vuvura vinaka ka bula voli ena gugumatua.

Ena vuku ni ka oqo, au gadreva meu vakamacalataka e tolu na itovo rawarawa ena tauyavutaka na itaviqaravi ena initaneti. Na itovo vakaoqo ena vakavurea na qaqarauni ena veisiga ni tamata yadua sa yaga dina sara meda toso voleka ki na ivakavuvuli nei Tamada Vakalomalagi kei na Luvena, o Jisu Karisito.

iTovo Naba 1: Sikova na Mataveilawa Vakadonui ni Lotu me Baleta na iVurevure

Na noda sikova vakawasoma ena veimacawa na ivurevure oqo ena vukea meda yadrava tiko na ivakavuvuli ni kosipeli ka vakayaloqaqataka noda matavuvuale kei na itokani mera vakasamataka ka nanuma tiko na veika e bibi duadua.

iTovo Naba 2: Mo Lewena na Gacagaca Veisemati iTukutuku Vakadonui ni Lotu

Na digidigi oqo ena laurai ena nomu sikirini na itukutuku e yaga dina me vakatitobutaka na nomu vakasaqara ka masuta na Turaga kei na Nona ivakavuvuli, ka na vaqacotaka nomu gagadre mo kila vinaka na kosipeli. Vakabibi, ni na vukei iko oqo mo

nanuma tiko na veika sa namaka tiko na Karisito kivei keda yadua.

Me vaka ga “ni sega na qele vinaka ke sega na dauteitei vinaka,”⁷ sa vakakina ni na sega na tatamusuki ena initaneti savasava vakavo ga keda vakaliuca mai na kena itekivu na veika eda rawa ni taura se vakasamataka.

iTovo Naba 3: Mo Dau Vakatikikitaka Ena so Na Gauna na Nomu Veigacagaca Livaliva Veikauyaki

E dau veivakabulabulataki meda vakatikikitaka ena so na gauna na noda veigacagaca livaliva ka meda cega mada na ivolanikalou se taura na gauna mo veivosaki kei na nomu matavuvale kei na itokani. Vakabibi ena siga ni Turaga, mo vakila na veivakacegui ni vakaitavi ena soqoni ni sakaramede ka mo kakua ni maqusa mo raica de sa yaco mai e dua na itukutuku vou se meli vou.

Ni da vakamatautaka meda vakatikikitaka na veigacagaca vakalivaliva ni talevoni veikauyaki ena so na gauna ena vakabulabulataki ka vakarabailevutaka na noda raica na bula, ni bula e sega ni tiko ena dua na sikirini e va na idi (10-senitimita).

E kaya kina na Turaga, “Me vaka sa lomani au ko Tamaqu, au sa lomani kemudou vaka talega kina: dou tiko ga ena noqu loloma.”⁸ E gadreva na Kalou meda reki ka vakila na Nona loloma. Ena cakava na Turaga meda taukena yadua na reki oqo. Sa tu vei keda na sala meda kilai Koya cake vakavinaka ka bulataka na Nona kosipeli.

Sa noqu ivakadinadina ni tiko na reki dina ni da maroroya na ivakaro kei na vakacegu kei na taqomaki ni da tiko ena loloma nei Tamada Vakalomalagi kei na Luvena o Jisu Karisito, na noda iVakabula. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Vunau kei na Veiyalayalati 6:36.
2. Joni 15:4.
3. Raica na Joni 15:11.
4. Joni 15:5.
5. Vunau kei na Veiyalayalati 64:25.
6. Raica na “Photo Contest 2014,” *National Geographic*, photography. nationalgeographic.com/photography/photo-contest/2014/.
7. Sega ni kilai o cei a vola.
8. Joni 15:9.

Mai vei Bisopi Gérald Caussé

Matai ni Daunivakasala ena Matabisopi Vakatuilewa

E se Totoka Tiko Beka Ga vei Kemuni?

Ni da qoroya na veivakurabuitaki ni kosipeli sa ivakatakilakila tiko ni vakabauta. Sai koya na noda kila na liga ni Turaga ki na noda bula kei na veika sa wavoliti keda tu.

Sa dua na ka na neirau rekitaka vakaveiwatini na susugi iratou cake na luvei keirau e lima volekata na siti vakasakiti qo o Parisi. Ena veiyabaki oqori keirau a via solia na veimadigi mana meratou kunea na veika totoka ena vuravura oqo. Ena vula ikatakata yadua, keitou dau gole vakayawa ka laki raica na ivakatakarakara, ivakananumi makawa, kei na veika veivakurabuitaki kei Iurope. Ni oti toka, e 22

na yabaki ena vanua o Parisi, keitou sa na vakarau toki. Au se nanuma tikoga na siga nodratou a mai tarogi au kina na luvequ, “Ta, sa dua na ka vakamadu! Tou a tu ga eke ena nodatou bula taucoko, ka tou se bera mada vakadua ni gole ki na Eiffel Tower!”

E vuqa na veika veivakurabuitaki e tu e vuravura. Ia, eso na gauna ni da sa raica tu ga ena veisiga eda sa vakawalena tale. Eda sa raica, ia eda sega sara

ni raica vakaidina; eda sa rogoca, ia eda sega sara ni rogoca vakaidina.

Ena gauna ni Nona cakacaka vakalotu e vuravura, a kaya kina o Jisu vei iratou na Nona tisaipeli:

“Sa kalougata na mata sa raica na veika dou sa raica:

“Niu sa kaya vei kemudou, era lewevuqa na parofita kei na tui era a via raica na veika dou sa raica, a ra sa sega ni raica; mera rogoca talega na veika dou sa rogoca, a ra sa sega ni rogoca.”¹

Au dau vakasamataka tu se na vakacava beka keda a bula tiko ena gauna ni noda iVakabula. O raitayalotaka rawa beka mo dabe e ruku ni Yavana? ka vakila Nona veikaroni? raica e matamu na Nona qaravi ira na tamata? Ia e vuqa ga era sa sotavi Koya era sega tu ni kila—ni ra sa “raica”—dina tiko na Luve ni Kalou sa tiko ena kedra maliwa.

Eda sa vakavinavinakataka vakakina meda bula tiko ena dua na gauna digitaki. Era raica na parofita ni gauna makawa na cakacaka ni Veivakalesu-imai me “dua na cakacaka vakurabui . . . , io, e dua na cakacaka vakurabui vakaidina sara.”² E sega ni dua na itabagauna e liu me bau levu dina vakaoqo na daukaulotu era sa kacivi, ka vuqa na veimatanitu era sa dolavi ki na itukutuku ni kosipeli, ka vuqa na valetabu era sa tara e vuravura taucoko.

Vei keda, na Yalododonu Edaidai, sa yaco talega ki na noda bula yadua

na veika vakurabuitaki. Era oka kina na noda dui saumaki vou, na isau ni noda masu, kei na veivakalougatataki vinaka sa sovaraka mai na Kalou vei keda ena veisiga.

Ni da qoroya na veivakurabuitaki ni kosipeli sa ivakatakilakila tiko ni vakabauta. Sai koya na noda kila na liga ni Turaga ki na noda bula kei na veika sa wavoliti keda tu. Ni da kurabui vakaoqo e vakavurea mai na qaqaco vakayalo. E solia vei keda na kaukauwa meda vakaiyaqa ga ena noda vakabauta ka vakaitavitaki keda ena cakacaka ni veivakabulai.

Ia meda qaqarauni. E dau malumu mai na noda dau qoroya na ka. Ena cici balavu, ena rawa me yaco mai na vakawaleni ni talairawarawa ki na vunau, sega ni kauwai, se ogaoga ka yaco kina meda sega ni kidava rawa na ivakatakilakila veivakurabuitaki dina ni caka mana ni kosipeli.

E tukuna tiko na iVola i Momani e dua na gauna, via tautauvata kei na gauna oqo, ni se bera ni tadu yani na Mesaia ki Amerika. Vakasauri ga na kena rairai mai lomalagi na ivakatakilakila ni Nona sucu. Era kurabui vakalevu na tamata ka ra vakayalomalumalumutaki ira, ka voleka ni ra saumaki kece mai. Ia, ni oti vakalailai ga e va na yabaki, “era sa tekivu guilecava na tamata na ivakatakilakila kei na ka e veivakurabuitaki era a rogoca, ia sa lailai sobu tikoga na nodra kurabuitaka

na ivakatakilakila kei na ka e veivakurabuitaki mai lomalagi . . . sa tekivu . . . sega ni vakabauta na veika kece era a rogoca se raica.”³

Kemuni na taciqa kei na ganeqa, e se totoka tiko beka ga vei kemuni na kosipeli? Se rawa tiko beka ga mo raica, rogoca, vakila, ka qoroqoro? Se sa tu vakadua beka na nomuni dau kidava na veika vakayalo? Se cava beka na kemu ituvaki yadua, au sureti iko mo cakava e tolu na ka oqo.

iMatai, mo kakua ni guce ena vakasaqara se vakasaqara tale na dina ni kosipeli. E kaya o daunivola Marcel Proust, “Na ilakolako dina ni vakasaqara e sega ni kena vakasaqarai na ituvaki vou, ia na matamu me vou.”⁴ O nanuma tiko na imatai ni gauna o a wilika kina e dua na tiki ni ivolanikalou ka vakila ni sa vaka e vosa dina tiko vei iko na Turaga? O nanuma tiko na imatai ni gauna o a vakila kina na veivakauqeti kamica ni Yalo Tabu, ka rairai sega tu ni o kila ni o ya na Yalo Tabu? Era sa sega beka ni gauna tabu, ka digitaki oqo?

E dodonu meda via kania ka via gunuva ena veisiga na kila-ka vakayalo. Na nomu itovo oqo ena yavutaki ena vuli ivolanikalou, vakasama titobu, kei na masu. Eso na gauna eda na temaki meda vakasamataka, “E sega ni gadrevi meu wilika nikua na ivolanikalou; au sa wilika oti taucoko” se “E sega ni gadrevi meu laki lotu nikua; e sega kina na ka vou.”

Ia na kosipeli sa mataniwai ni kila-ka e sega vakadua ni maca. Ena tiko e dua na ka vou me kilai ena vei Sigatabu, ena soqoni taucoko, kei na veitiki kece ni ivolanikalou. Ena vakabauta eda taura matua na yalayala ni kevaka eda “vakasaqara, . . . [eda] na kunea.”⁵

iKarua, vakaiyaqataka na nomu vakabauta ena dina ni kosipeli e rawarawa ka matata. Mena titobu na noda qoroqoro ena iusutu ni ivakavuvuli ni noda vakabauta, ena savasava ni noda veiyalayalati kei na cakacaka vakalotu, kei na noda ivalavala rawarawa sara ni sokalou.

E talanoataka e dua na goneyalewa daukaulotu ni sotava e tolu na tagane ena dua na koniferedi ni tikina mai Aferika. E ratou gole mai na dua na koro vakayawa ena colo se bera ni tuyavu tu kina na Lotu ia era tiko kina e 15 na lewenilotu gumatua ka voleka ni 20 na dauvakatataro. E sivia e rua na macawa na nodratou taubaletaka tiko na tagane oqo e 300 vakacaca na maile (480 kilomita) ena gaunisala lolobo mai na tau ni uca, me ratou laki tiko ena koniferedi ka kauta mai na nodra ikatini na lewe ni nodratou ilawalawa. Eratou sa tuva me ratou tiko me dua taucoko na macawa me rawa ni ratou bau kania na sakaramede ena Sigatabu e tarava, ka nuitaka me ratou

lesu ka cola yani na kateni ni iVola i Momani me soli vei ira na lewe ni nodratou koro.

A vakadinadinataka o daukaulotu ni tarai na yalona ena nodratou cakacaka veivakurabuitaki na tagane oqo kei na nodratou solibula vakaidina ki na veika me ratou kauta, ka tu vakarawarawa ga vei daukaulotu oqo.

A vakasamataka sara: “Kevaka meu yadra mai ena mataka ni Sigatabu mai Arizona ka raica ni ca tu na noqu motoka, au na taubale beka ki lotu ni sega ni yawa mai vale? Se meu tu ga e vale baleta ni yawa sara se ni tau tiko na uca?”⁶ Era taro vinaka oqo meda na raica kece sara.

Otioti, au sureti kemuni mo ni vakasaqara ka vakamareqeta na veitokani ni Yalo Tabu. E vuqa na ka veivakurabuitaki ni kosipeli ena sega ni rawa me kilai ena vakasama vakayago. Sai ira na veika “sa sega na mata sa kunea, se na daliga sa rogoca, . . . na veika sa vakarautaka na Kalou me nodra era sa lomani koya.”⁷

Ni tiko vata kei keda na Yalotabu, ena gata sara na noda vakasama vakayalo ka vakayadrati na noda vakanananu meda kakua kina ni guilecava na cakamana kei na ivakatakilakila eda sa vakadinadinataka. Oqo ena rawa ni vuna, ni ra sa kila sa vakarau biuti ira o Jisu, era sa qai masu ena yalodina na

Nona tisaipeli e Nifai ka “kerea na ka eratou sa rui gadreva sara; me soli vei iratou na Yalotabu.”⁸

E dina ga ni ratou sa raici Jisu e matadratou dina ka tara e ligadratou na mawe ni mavoa e Ligana, e ratou kila ni nodratou ivakadinadina ena rawa ni seyavu yani ke sega ni vakavoutaki tiko vakawasoma ena kaukauwa ni Yalo ni Kalou. Kemuni na taciq kei na ganegu, kakua ni cakava e dua na ka ena rawa ni yali kina na isolisoli totoka ka vakamareqeti oqo—o ya na veitokani ni Yalo Tabu. Mo vakasaqara ena masu ena yalodina kei na ivalavala savasava.

Au vakadinadinataka ni cakacaka eda sa vakaitavitaki keda tiko kina sa “dua na cakacaka totoka ka veivakurabuitaki.” Ni da sa muri Jisu Karisito, ena vakadinadinataka vei keda na Kalou, ena “ivakatakilakila eso kei na ka e veivakurabuitaki eso kei na cakacakamana e vuqa, kei na ivotavota ni Yalo Tabu, me vaka na lomana.”⁹ Ena siga digitaki oqo, au sa vakadinadinataka kina ni veivakurabuitaki kei na totoka ni kosipeli era sa vakaiyaqataka ena isolisoli cecere duadua ni Kalou—na Veisorovaki ni iVakabula. Oqo na isolisoli uasivi sara ni loloma nei Tamada kei na Luvena, ka rau sa duabau ena inaki, sa soli kivei keda yadua. Au duavata kei kemuni ena “Loloma i Jisu au na dauqoro ya tu. . . . Sa taleitaki tu, talei tu vei au!”¹⁰

Sa noqu masu me tiko na matada ena rai rawa, na daliga e rogoca rawa, kei na yalo e kila na vakurabui ni totoka ni kosipeli oqo ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Luke 10:23–24.
2. 2 Nifai 27:26.
3. 3 Nifai 2:1.
4. “Marcel Proust,” *Guardian*, July 22, 2008, theguardian.com/books/2008/jun/11/marcelproust.
5. Maciu 7:7.
6. Tauri mai na Lorraine Bird Jameson, “The Giants of Kinkonkja” (itukutuku ena mataveilawa ni iWasewase na Africa Southeast, 2009), web.archive.org/web/20101210013757/http://www.lds.co.za/index.php/news-a-events/news/aseanews/91-the-giants-of-kinkondja.
7. 1 Korinica 2:9.
8. 3 Nifai 19:9.
9. Iperiu 2:4.
10. “Loloma i Jisu,” *Sere ni Lotu*, naba 110.

Mai Vei Elder Brent H. Nielson
Ena Vitusagavulu

Waraki ni Gone Cidro

Me nodaru na ivakatakila me kilai kina na sala vinaka duadua mera vakalesui mai kina o ira era sa yali tu ena noda bula.

A vakayagataka na Nona ilesilesi e vuravura na iVakabula me vakavulica kina na Nona kaukauwa ni veivueti kei na veivakabulai. Ena dua na gauna ena wase 15 ni Luke mai na iVola Tabu Vou, a vakalewai dina ena nona kana ka dau tiko vata kei ira na ivalavala ca (raica na Luke 15:2). A vakayagataka na veivakalewai oqo na iVakabula me i madigi ni nona vakavulici keda kece ena ka meda vakayacora vei ira era sa goletani mai na nodra gaunisala.

A sauma yani vei ira era vakalewai Koya ena Nona tarogi ira ena rua na taro bibi:

“Ko cei vei kemudou na tamata sa dua na drau na nona sipi, kevaka sa vakayalia e dua vei ira ena sega beka ni biuta laivi tu na ciwasagavulu ka ciwa ena veico, ka laki vakasaqarai koya sa yali, me kunea mada?” (Luke 15:4).

“Se ko cei na yalewa sa tini na nona tiki ni siliva, kevaka sa vakayalia e dua na tikina, sa sega beka ni tutuvaka na cina, ka taviraka na vale, ka vakasaqara matua, me kunea mada?” (Luke 15:8).

A qai vakavulica na iVakabula na vosa vakatautauvata ni gone cidroi. E sega ni baleta na 100 na sipi se na 10 na tiki ni siliva na vosa vakatautauvata oqo; e baleta na luvena tagane vakama-reqeti e sa yali. Ena vosa vakatautauvata oqo, na cava e vakavulica na iVakabula

me baleta na ka meda cakava vei ira na lewe ni matavuvale ke dua vei ira e goletani mai na nona gaunisala?

A kaya vei tamana na gone cidroi ni sa vinakata sara ga o koya na nona ivotavota ni iyau. Sa via biuta o koya na veimaroroi e vale kei nona matavuvale ka laki vaqara na marau e vuravura (raica na Luke 15:12–13). Yalovinaka raica ena nona vosa vakatautauvata oqo na iVakabula a sauma ena yalololoma na tamani gone ena nona solia vua na nona ivotavota. Sega ni vakataratututaki ni a tovolea na tamani gone me vakayacora na ka kece e rawa me kua kina ni lako. Ia, ena gauna sa vakayacora kina

na luvena tagane uabula oqo na nona digidigi, sa laivi koya o tamana me lako. Sa qai vakaraitaka o tama na loloma dina, ka mai vakararai ka wawa toka yani (raica na Luke 15:20).

A yaco e dua na ka vata vakaoqo kina noqu matavuvale. Keitou a susugi cake o irau na taciqu tagane yalodina, ganei keitou totoka kei au vei rau e rua na itubutubu ivakaraitaki vinaka. A vakavulici vei keitou e vale na kosipeli, keitou a yacova vinaka yani na gauna ni uabula, ka keimami a vauci kece kei ira na dui wati keimami ena valetabu. Ia, ena 1994 na ganei keitou o Susan, a vakayalolailaitaki ena Lotu kei na so na kena ivakavuvuli. E vakayararataki mai vei ira era a vakalialiai ka vakalewai ira na iliuliu ni Lotu eliu. A vakatara me malumalumu yani na nona vakabauti ira na parofita kei na iapositolo bula. Dua ga na gauna lekaleka, sa ulabaleta na nona vakabauta na nona vakatitiqa, ka digia sara me sa biuta na Lotu. E vakadonuya o Susan meu wasea na nona italanoa ena vakanuinui ni na vukea e so.

Keitou a vakadrukai, o irau na taciqu o au kei na tinai keitou. Keitou sega ni vakasamataka rawa se cava a vakavuna vua me biuta na nona vakabauta. Sa vaka me kavoro sara na yaloi tinai keitou ena digidigi oqo nei ganequ.

Keitou a sa veiqaravi oti vakabisopi kei na peresitedi ni kuoramu, o rau na taciqu kei au, ka keitou sa vakila oti na rekitaki ni qaqa kei ira na lewe ni tabanalevu kei na kuoramu ena neitou biuti ira na lewe ciwasagavulu ka ciwa

ka vaqara na dua. Ia, vei ganei keitou, na neitou sasaga me keitou vueti koya ka sureti koya lesu mai sa qai vaka me biligi koya vakayawa tikoga yani.

Ni keitou vaqara na veidusimaki vakalomalagi me keitou vukei koya vakacava, e matata ga mai ni sa dodonu me keitou muria ga na ivakaraitaki ni tama ena vosa vakatautavata ni gone cidroi. Sa mai vakayacora yani o Susan na nona digidigi, ka sa dodonu me keitou laivi koya me vaka ena vosa vakatautavata me lako—ia me kila deivaki ka vakila tale tikoga o koya ni keitou lomani koya dina. Ia, ena loloma kei na veikauwaitaki e vakavoui, keitou vakararai tu, ka wawa.

E sega ni mudu na nona lomani Susan ka kauwaitaki koya o tinaqu. Veigauna e dau lako i valetabu o tinaqu, ena dau biuta tiko na yacai Susan ena lisi ni masumasu, ka sega ni yali nona vakanui-nui. E rau tiko voleka duadua vei Susan e California, o tuakaqu tagane kei watina, rau dau sureti koya kina soqo kece vakamatavuvale. Eratou dau vakarautaka na ivakayakavi e nodra vale e veiyabaki ena siganisucu nei Susan. E rau qarauna me ratou dau veitaratara tikoga kei koya ka vakakina me dau kila tikoga na nodratou lomani koya dina tiko.

Rau a dolele yani o taciqu tagane kei watina vei ira na luvei Susan e Utah ka dau maroroi ira ka lomani ira. Rau

dau qarauna mera dau sureti tu ga na luvena ena veisoqoni vakamatavuvale, ka ni qai yaco mai na gauna vei makubui Susan me papitaiso, a tu ekea o taciqu me vakayacora na cakacaka vakalotu. E ratou tu talega na nona dauveituberi ni matavuvale kei na dauveisiko ka ratou sega ni soro.

Ena gauna rau a gole kina i kaulotu na luvei keirau vakakina nodra vakamau, a sureti kina o Susan me tiko talega ena marau vakamatavuvale oqo. Keitou dau tovolea vagumatua tu ga me ra vakayacori tiko na veisoqoni vakavuvale me rawa ni dau tiko ga kina kei keitou o Susan kei iratou na luvena

ka vaka me ratou sa dau kila mai, na neitou lomani iratou ka ratou sa lewe ni neitou matavuvale. Ena gauna a ciqoma kina e dua na diqiri torocake o Susan ena univesiti e California, keimami a tu kece kina me keimami tokoni koya ena nona sa taurivola. Dina ga ni keitou sega ni ciqomi ira rawa kece na nona digidigi, sa rawa vinaka tu ni keitou ciqomi koya. Keitou a lomana, vakararai tu, ka wawa.

Ena 2006, ni oti e 12 na yabaki ni nona a mai biuta na Lotu o Susan, rau a toki mai California o luvequ yalewa o Katy kei watina me mai vuli ena koronivuli ni vuli lawa. Ratou a mai

korovata sara ga kei Susan. Rau a raici nodrau nei Susan yani na gone oqo me baleta nona veivuke kei na veitokoni, ka rau lomani koya sara. A veivuke o Susan ena nona daumei na makubui keirau yalewa yabaki rua o Lucy, ka dau itavi nei Susan me vukei Lucy ena nona masu ni bogi. A qiriti au mai o Katy ka qai taroga se na lesu tale mai kina Lotu o Susan. Au vakadeitaki niu kila ni na yaco ka sa dodonu me keitou vosota tu ga. Ni mai oti tale e yabaki tolu, ena loloma tomani tikoga, keitou a vakararai tu ga, ka wawa.

Ena ono na yabaki sa oti ena macawa vata oqo, keirau a dabe toka kei watiq, o, Marcia, kau dabe toka ena imatai ni iyatu ni Vale ni Koniferedi qo. Au sa na tokoni meu dua na Vakaitutu Raraba ena siga oya. O Marcia, ka dauveitarata tu ga kei na Yalotabu a vola mai vei au e dua na ivola ka volai koto kina, “Au nanuma ni sa kena gauna oqo me sa lesu tale mai o Susan.” A vakatura sara o Katy noqu goneyalewa meu sa biubiu ka qiriti Susan me sureti koya me mai sarava na koniferedi ena siga oya.

Ena veivakauqeti mai vei rau na mara cecere e rua oqo, au a gole yani kina foya ka qiriti ganequ. Au a vakau itukutuku vua kau sureti koya sara yani me gole mai kina soqoni ni koniferedi oya. A taura na itukutuku. A neitou marau levu, na nona a taleitaka me sarava na soqoni kece ni koniferedi. A vakarogoci ira na parofita kei na iapositolo ka dau taleitaka tu mai liu na rogoci ira. A mai raica eso na yaca vovou ka sega ni dau rogoca tu mai liu, me vakataki Peresitedi Uchtdorf kei Elders Bednar, Cook, Christofferson, kei Andersen. Ena gauna oqori kei na so tale na gauna vakarautaki mai lagi, o ganequ—me vakataki koya na gone cidroi—a lesu mai (raica na Luke 15:17). Na nodra vosa na parofita kei ira na iapositolo kei na nodratou loloma na nona matavuvale a yavalati koya me tekivu lesu ki vale. Ni oti e 15 na yabaki na luvei keitou, ganei keitou ka yali tu sa qai kune tale. Sa qai mai cava na vakararai tu kei na wawa.

A vakamacalataka o Susan na ka a mai yaco oqo me vaka saraga na nona a mai vakamacalataka o Liai ena iVola

i Momani. A laiva na titoko kaukamea ka qai kunei koya ena butobuto loaloa (raica na 1 Nifai 8:23). A kaya ni a sega ni kila ni sa yali tu me yacova ni sa qai vakayadrati na nona vakabauta ena Rarama i Karisito, ka mai cilava vinaka yani na duidui levu ni bula vakavuravura ka mai bula tiko yani kina kei na ka e vakarautaka tu vua na Turaga kei iratou na nona matavuvale.

A yaco e dua na cakamana ena loma ni yabaki ono sa sivi. Sa mai vakavoutaki kina na ivakadinadina i Susan me baleta na iVola i Momani. Sa taura sara na nona ivolatara ni valetabu. A veiqaravi vakadua na dauveiqaravi ni valetabu, ka sa vakavulica tiko oqo na kalasi ni iVakavuvuli ni Kosipeli ena nona tabanalevu. A dolavi vei ira na luvena kei ira na makubuna na katubaleka kei lomalagi, ka dina ga ni a mai so kina na kena isau bibi, e vaka ga me a sega ni biubiu.

Eso vei kemuni, me vakataki iratou na matavuvale na Nielson, e tu eso ena matavuvale era sa mai yali tu yani ena nodra gaunisala. Na ivakasala ni iVakabula vei kemuni kece na tiko e 100 na nomuni sipi moni laivi ira tu mada na ciwasagavulu ka ciwa ka lako vua ka laki vuetai koya mai e dua. Sa nona ivakasala vei kemuni ka tiko e tini na nomuni tiki ni siliva ka vakayalia e dua sai koya moni vakasagaqara me yacova nomuni kunea. Kevaka me o koya e yali, e luvenu se tacimu se ganemu, ka sa mai digia me biubiu, keitou sa vulica ena neitou matavuvale, ni ke sa mai oti na veika kece keitou rawa ni cakava, keitou na lomani koya ga e vuni yaloi keitou ka vakararai tu, ka masu, ka qai laiva me vakaraitaki na liga ni Turaga.

Rairai na lesoni bibi duadua ka vakavulica vei au na Turaga ena ka e mai yaco oqo, a yaco ena dua na neitou vuli ivolanikalou vakamatavuvale ni oti na nona a mai biuta na Lotu na ganequ. Na luvei keirau o David a wiliwili tiko ena neitou vulica vata tiko na Luke 15. Ena nona mai wilika na vosa vakatautauvata ni gone cidroi, a duatani na kena irogorogi vei au ena siga oya na noqu a dau rogoca tu eliu. Au dau raici au tu vakaikoya na luvena tagane ka tiko ga e vale. Me vaka a wilika ena mataka ni siga oya o David,

au a mai vakila yani ena siga oya ni sai au na gone cidroi. Eda sa sega kece ni yacova na ka e vakarokorokotaki kina na Tamada (raica na Roma 3:23). Eda gadreva kece na nona Veisorovaki na iVakabula me vakabulai keda. Eda sa yali kece ka gadreva meda kunei. Ena siga oya a vukei au na ivakatakila oqo meu kila ni keirau a gadreva ruarua kei ganequ na loloma ni iVakabula kei na Nona Veisorovaki. Keirau a gole vata tiko ena sala i vale kei Susan.

Ena nona vosa vakatautauvata na iVakabula e vakamacalataka o Koya na nona kidavaki luvena cidroi o tamana e kaukauwa sara, kau vakabauta ni na rawa ni yaco oya me ivakamacala talega baleti kedaru kei na Tamada ena gauna daru sa na lesu kina ki na nodaru itikitiko vakalomalagi. E vakavulici keda me baleta e dua na tama e loloma, ka vakararai tu, ka wawa. Sa ikoya oqo na vosa ni iVakabula: “Ia ni sa yawa sara, sa raici koya ko tamana, a sa lomana, ka cici, ka mokota, ka reguca” (Luke 15:20).

Me nodaru na ivakatakila me kilai kina na sala vinaka duadua mera vakalesui mai kina o ira era sa yali tu ena noda bula, ena gauna e gadrevi kina, me tu vei kedaru na vosota kei na loloma nei Tamadaru Vakalomalagi kei na Luvena, o Jisu Karisito, ena gauna vata daru loloma, vakararai tu, ka waraka tu kina na gone cidroi. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

Mai vei Elder Jeffrey R. Holland
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Lewa dodonu, Loloma

A mai vakararawataki, mate ka tucake tale mai na mate o Jisu Karisito, me rawa kina Vua, me laveti keda cake kina bula tawamudu.

Sega na dali ni tataqomaki, ni veitauri vata se iyaya ni kaba ena kena mataqali cava ga, rau a tovolea me rau kabata e dua na barinisavu dodonu ena Snow Canyon State Park ena noqu itikitiko makawa ena ceva kei Utah o irau na veitacini—Jimi, yabaki 14, kei Jone, yabaki 19 (sega ni yacadrau dina). Voleka tiko yani ni cava na nodra kaba veivaocai dina, rau mai raica rawa yani e dua na ucuna ka na drava sara kina vakalevu na nodrau nanuma ni sa vo ga e vica na iotioti ni kalawa ni nodrau kaba. Rau a sega ni kaba sivita rawa yani, ka sega talega vakakina oqo ni rau rawa ni vakasuka lesu tale. Rau sa mai tao tu. Ni oti nona veimuataki vakamatau, a kunea e dua na vanua tautauvata o Jone ka rawa kina vua me biligi tacina cake yani kina tutuna e cake. Ia a sega saraga ni rawa vua me dreti koya yani vakaikoya. Na levu ga ni nona sasaga me tara e dua na itatao ni ligana se yavana na levu ni nona vakila na wabibiri ni nona masela. Sa tekivu me nuiqawawawa, ka leqataka nona bula.

Ni sa mai sega ni taura rawa tale, sa nanuma o Jone ni ka duadua ga sa rawa ni cakava oya me lade cake yani ena nona sasaga me kukuva na dudu ni delana. Kevaka mena rawata, sa na rawa vua ena kaukauwa kece ni ligana, me dreti koya yani me bula.

Ena nona vosa vakaikoya a kaya kina vaqo:

“Ni vakarau meu lade au a kaya vei Jimi me laki vaqara mai e dua na tabanikau kaukauwa vinaka me yacovi au mai, dina ga niu kila ni na sega sara ga ni kunea rawa e dua ena delana oya. A dua tu la na vakanananu mate wale. Kevaka me leka na noqu lade, na ka ga au rawa ni tovolea vakaukauwa oya

me kakua ni raica noqu lade yani meu mate na taciq gone.

“Solia yani na gauna me yali yani kina, au a masu me kena iotioti—me ratou kila na noqu matavuvale niu lomani ratou vakakina me yaco bula duadua yani i vale o Jimi—au qai mai lade yani. A gumatua vakadua na noqu lade ka ni dodo sara yani e delani dudu na ligaqu ka voleka tale ni yacova na duruduru ni ligaqu. Ia gauna ga au sabica yani na kina na delana, au a sega ni vakila rawa e dua na ka, na nukunuku ga kei na vatu sababa. Au se nanuma vinaka tikoga na lomaleqa levu ni lili tu ekea ka sega na ka meu tautauri kina—sega na tutuna, se batibatina, sega na ka meu lilita se toqova. Au vakila nira sa sisi vakamalua yani ena delani nukunuku na noqu iqaqalo. Au kila ekea ni sa mai cava na noqu bula.

“Ia vakasauri sara, vaka ga na tibi ni liva ena dua na cava ni vulaikatakata, rau a vanataki mai ena dua na vanua e delani savu e rua na liga, rau toqova noqu ilabe ni ika ena dua na igu kei na vakanuinui ka tawaveirauti na kena levu. A sega ni lai vaqara tabanikau o taciq. Ena nona kidava rawa na ka au sa nakita meu vakayacora, a sega sara ga ni bau toso kina ena dua na idi. A waraka tu ga—ena vakanomodi, voleka ni cavuka nona icegu—ka kila deivaki sara tu ga niu na cakava na ka lialia oqo meu lade. Gauna ga au cakava kina, a toqovi au, tauri au, ka sega sara ga ni via vakalutui au. Rau a vakabulai au ena siga oya na liga kaukauwa lalai nei taciq oya, mai na noqu a rawa ni mate vakadua sara ga.”¹

Kemuni na taciq kei na ganequ lomani, nikua na Sigatabu ni Siganimate. Dina ga ni da na dau *nanuma tu ga* (me vaka eda yalataka nida na dau cakava ena noda yalayala ni masu vakamacawa ni sakaramede), sai koya dina oqo na siga vakatabui vakalevu duadua ena dua na yabaki ena vuku ni ivakananumi ni liga vakaveitacini kei na liga gugumatua ka dolele sara yani ki na qakilo kei mate me vakabulai keda mai na noda lutu kei na noda druka, mai na noda lolosi kei na ivallava ca. Mai na daku ni italanoa oqo

ka talaucaki mai vei ira na matavuvale nei Jone kei Jimi, au via vakaraitaka na noqu vakavinavinakataka na Veisorovaki kei na Tucake Tale ni Turaga o Jisu Karisito ka vakaraitaka na veika me baleta na ituvatuva vakalou ni Kalou ka vakanaulu yani vakakina vakaraitaka na ibalebale ni “loloma ka solia tiko mai o Jisu vei [keda].”²

Ena noda bula vakaitikotiko ka tubucake tiko vakavuravura oqo, sa na via sega ni kena gauna toka se ivalavala lako vata kei na gauna e tiko meda veivosakitaki rau o Atama kei Ivi se na Were ko Iteni se baleta na “nodrau lutu yaga” kina bula oqo. Ia, na kena dina sai koya nida *sega* ni rawa ni kila vakataucoko sara na dina ni Veisorovaki kei na Vakaturicake tale nei Karisito ka da na sega ni vakavinavinakataka vakavinaka sara na inaki duatani ni Nona sucu kei na Nona mate—ena dua tale na kena itukutukuni sa *sega* tale ni dua na sala dina sara ni marautaki ni Siganisucu se Siganimate—ke sega ni kilai deivaki ni a dua dina na Atama kei Ivi ka rau lutu mai e Iteni vakaidina vakakina na nodrau kauta vata mai kei rau na isau ka kauta vata mai kei koya na lutu oya.

Au sega mada ni kila na veika matailalai a yaco ena vuravura oqo

ni bera oya, ia au kila ni o rau oqo rau a buli saraga ena ligana vakalou na Kalou, ni dua na gauna rau a bula vakairau ena dua na itikotiko vakasakiti ka sega ni mate kina na tamata se matavuvale mai muri, vata na vakayacori ni so na digidigi rau a valavala ca ena dua na ivakaro ni Kalou ka vinkati kina me rau sa biuta na nodrau itikotiko ena were ka vakatarai rau me rau vakaluvuni ni bera ni rau mate vakayago.³ Me ikuri ni rarawa kei na bibi ni kedrau ituvaki, a tiko talega na isau vakayalo ni nodrau ivalavala ca, na nodrau a tamusuki tani vakadua mai na mata ni Kalou. Ena vuku ni noda a sucu mai ena vuravura ituvaki lutu tu vakaoya vakakina ni o keda talega eda na rawa ni vakacala na lawa ni Kalou, eda a totogitaki talega ena veibeitaki e tautauvata koya rau a sotava o Atama kei Ivi.

Sa dua dina na leqa levu! Na kawatamata taucoko ena dua na lutu galala—na tagane, yalewa, kei na gone era tu kina era vakatoqiqi kece tu yani kina mate vakayago, ka dromu vakayalo tiko yani ena yaluma tawamudu. Sai koya beka oqori na inaki ni bula? Oqo beka na icavacava levu ni bula ni kawatamata? Eda lili tu beka ga ena dua na buca

batabata ena dua na vanua ena dua na vuravura veivakawaleni, eda vaka-saqaqara ibiubiu ni yava kece tu, eda dui vaqara kece tu e dua na ka meda kukube kina—e sega tale ni dua na ka, ia na vakilai walega ni masiraki ni nukunuku ena noda iqaqalo, sega na ka me vakabulai keda, sega na ka meda kukube kina, sa qai sega sara na ka me kukube mai veikeda. E noda inaki duadua beka ena bula e dua na cakacaka lala ni mai bula wavoki tu ga—koya walega meda lade cake vakayawa sara yani, lili tu kina vakatolutaki na tini na yabaki ni rawa ka, ka qai mai druka ka lutu, ka qai lutu vakadua tu yani?

Na isau ni veitaro oqori e dua na sega tawamudu ka sega ni vakacalai rawa! Kei ira na parofita makawa vakakina o ira na gauna oqo, au vakadinadinataka ni “sa caka na ka kece ga ena lewa i Koya sa kila na ka kece ga.”⁴ Ia, tekivu mai na gauna rau a qai butu tani mai kina na Were ko Iteni o rau na imatai ni itubutubu oya, na Kalou ka Tamada kece sara, ena nona waraka tu na nodrau vakatulewa o Atama kei Ivi, a vakatala mai na agilosu sara ga kei lomalagi me mai tukuna veirau—ka yacovi keda mai ena gauna oqo—ni tualaki me baleta na noda

marau tawamudu na ka kece oqori. E a tiki ni Nona ituvatuva vakalou ka vakarautaka e dua na iVakabula, na Luveni Kalou saraga Vakaikoya, e dua tale na “Atama” e a kacivi koya kina na iApositolo o Paula,⁵— okoya ka na lako mai ena veimama ni gauna me mai sorovaka na ivalavala ca nei imatai ni Atama. Na Veisorovaki oya ena rawa na qaqa taucoko me rawai kina na mate vakayago, ka sega ni wasea na nona solia na vakaturicake tale kina tamata yadua a sa sucu se me na qai sucu mai ki na vuravura oqo. Mai na loloma veivueti ena vakarautaka talega na veivosoti kina ivalavala ca yadua ni tamata kece mai vei Atama kina ivaka-taotioti kei vuravura, me vakatau kina veivutuni kei na talairawarawa kina ivakaro kece vakalou.

Niu dua vei ira na Nona ivakadinadina vakatabui, au kacivaka raraba ena mataka ni Siganimata oqo ni o Jisu na kai Nasareci sa iVakabula kei vuravura, ni o koya na “Atama sa muri,”⁶ na iVakatekivu kei na iTinitini ni noda vakabauta, na Olifa kei na Omeka ni bula tawamudu. A kaya kina o Paula, “Ni sa qai mate kecega e na vuku i Atama, ena vakabulai kece talega e na vuku i Karisito.”⁷ Vakakina mai vua na parofita-peteriaki o Liai: “Sa lutu ko Atama me sucu kina na tamata. . . . Ia sa yaco vakaidina na gauna ena lako mai kina na Mesaia ena taucoko

ni gauna, me vakabulai ira na luve ni tamata mai na nodra lutu tani.”⁸ Sa qai kena e matata sara vakavinaka, a vakavulica na parofita ni iVola i Momani o Jekope vaka tiki ni dua na ivunau siga rua ena Veisorovaki i Jisu Karisito “sa kilikili me . . . yaco na tucake tale . . . ena vuku ni nona lutu na tamata.”⁹

Eda marautaka kina nikua na isolisoli ni qaqa mai na veilutu kece eda a sa lutu oti kina, na rarawa kece eda se bau kila, na yalolilai kece a se bau yaco vei keda, se na rere mada ga eda a se bau sotava—me sega ni qai tukuni tale kina e dua na ka baleta na tucake tale mai na mate kei na bokoci ni noda ivalavala ca. Sa mai vakarautaki kina vei keda na qaqa oya ena vuku ni ka a mai yaco ena mua ni macawa vakaoqo ena sivi na rua na melinumi sa oti e Jerusalemi.

Tekivu ena yaluma vakayalo mai na Were o Kecisemani, toso yani kina Veivakoti ena kauvelatai e Kalivari, ka qai mai cava ena dua na mataka ni Sigatabu totoka ena dua na ibulubulu soli, e dua na tawaivalavala ca, tamata savasava, ka vakalou na Luveni Kalou saraga Vakaikoya, a vakayacora na ka, ka sega ni rawa vua e dua tale na tamata sa mate me vakayacora rawa. Ena ruku ga ni Nona kaukauwa vakaikoya, a tucake tale mai na mate, ka sega tale kina vakadua ni veitalatala tale na Yagona mai na Yalona. Ena nona gagadre

ga vakaikoya, sa biuta na isole lineni ka ologi koto kina, kei na itavoi sa vi-viraki ena Uluna “duadua ga ena tikina tani,”¹⁰ a kaya na ivolanikalou.

Na siga tolu veitaravi ni Veisorovaki kei na Tucaketale kei na veika kece sara a sotava o Jisu ena ituvatuva sa mai yaco kina na gauna bibi duadua, na solibula duadua sara ga vakaikoya, na ivakaraitaki bibi duadua ni loloma vakalou ka se qai bau vakaraitaki ena itukutuku kei vuravura. A mai vakararawataki, mate ka tucake tale mai na mate o Jisu Karisito, me rawa kina Vua, me vaka na tibiniliva ena cava ni vulai-katakata, me dodoka mai vei keda ena rua na liga dauveivukei, rua na iroqo me kovei keda, ologi keda, ka me vaka na noda yalodina Vua sa laveti keda cake kina bula tawamudu.

Ena Siganimata oqo au vakavinavinakataki Koya kei na Tamana ka soli Koya vei keda, ni tu qaqa mai na mate o Jisu, dina ga ni duri tu ena mavoa ni Yavana. Au vakavinavinakataki Koya kei na Tamana ka soli Koya mai vei keda ka dulaka tu ga mai vei keda ni o Koya na loloma vakalou tawa yalani, dulaka tu mai ena liga kei na ilabe ni ika mavoa. Au vakavinavinakataki Koya kei na Tamana ka soli Koya mai vei keda ena Siganimata oqo, ni sa rawa vei keda meda lagasere ena dua na were tauci buno, na kauveilatai vakolaki, kei na ibulubulu lala lagilagi:

*Loloma rui titobu ga,
Tuvatuva talei,
Lewa dodonu, loloma
Na bula vaKalou!*¹¹

Ena yaca tabu ni Turaga o Jisu Karisito sa vakaturicake tale, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Tukutuku ni veitaratara e tiko vei Jeffrey R. Holland.
2. “Loloma i Jisu,” *Sere*, naba. 110.
3. Raica 2 Nifai 2:19–29, vakabibi na tikina 20–23; Mosese 5:10–11.
4. 2 Nifai 2:24.
5. Raica 1 Korinica 15:45.
6. 1 Korinica 15:45.
7. 1 Korinica 15:22.
8. 2 Nifai 2:25–26.
9. 2 Nifai 9:6.
10. Joni 20:7.
11. “Dokai na Vuku kei na Loloma,” *Sere*, naba. 101.

Mai Vei Peresitedi Dieter F. Uchtdorf
Karua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

Na iSolisoli ni Loloma Vakalou

Nikua kei na veigauna kece mai muri sa vakarautaki tu na loloma vakalou ni Kalou vei ira kece na yalo sa raramusumususu kei na yalo sa bibivoro.

Ena Sigatabu ni Siganimate eda dau marautaka kina na soqo waraki balavu duadua ka lagilagi ena itukutuku kei vuravura.

Sai koya na siga ka veisautaka na veika kece sara.

A veisau na noqu bula ena siga oya.

A veisau na nomu bula.

A veisau kece sara na nodra icavacava na luve ni Kalou.

Ena siga veivakalougatataki oya, na iVakabula ni kawatamata, o koya ka kauta vei Koya na sinucodo ni ivalavala ca kei mate ka vesuki keda tu, a mai tagutuva na sinucodo oya ka vakagalalataki keda.

Ena vuku ni nona solibula na noda Dauveivueta lomani, sa sega kina na batigaga nei mate, sa sega na gumatua nei bulubulu,¹ sa sega ni tudei na kaukauwa nei Setani, ka sa “vakatuburi . . . keda tale me noda nai nuinui bula me vaka na nona loloma levu ni sa *tucake tale mai na mate* ko Jisu Karisito.”²

Sa dina sara, na iApositolo o Paula ena nona a kaya ni da rawa ni “veivakacegui vakataki keda ena vosa oqo.”³

Nona Loloma Vakalou na Kalou

Eda dau veivosakitaka vakawasoma na Veisorovaki ni iVakabula—sa dina sara oya!

Ena vosa nei Jekope, “A cava meu sega ni vunautaka kina na i soro i Karisito, mo dou kilai Koya sara?”⁴ Ia ni da “tukuni Karisito, . . . rekitaki Karisito, . . . vunautaki Karisito, [ka] parofisaitaki Karisito”⁵ ena kena veimadigi kece, sa sega kina ni dodonu

me yali vei keda na noda kurabui kei na vakavinavina ceceka ena i soro tawamudu ni Luve ni Kalou.

Sa sega kina ni rawa meda vakawalena na Veisorovaki ni iVakabula ena noda veivakavulici, veitalanoa, se e yaloda. E ka tabu ka vakalou, ni sai koya qo na “ilutua ka iotioti ni i soro” sa kauta mai kina o Jisu Karisito na “bula vei ira kece ga sa vakabauta na yacana.”⁶

Au kurabui niu vakasamataka ni a siro sobu mai na Luveni Kalou me mai vakabulai keda, ena noda sega tu ni tau-coko, dukadukali, dau cala rawarawa ka dau lecava wasoma na vakavinavina. Au sa dau tovolea meu kila vakavinaka na Veisorovaki ni iVakabula ena noqu vakasama vakaiyalayala, ka ivakamacala duadua ga au rawa ni dau yacova yani sai koya: ni Kalou e lomani keda sara vakatitobu, vakataucoko, ka tawamudu. Au sega mada ga ni rawa ni tekivu vakarautaka “na kena raraba, kei na kena balavu, kei na kena titobu kei na kena cecere . . . [na] loloma i Karisito.”⁷

E dua na ivakaraitaki kaukauwa ni loloma sai koya ka dau vakatoka na ivolanikalou me *loloma vakalou ni Kalou*—na veivuke kei na veivakalougatataki vakalou ni kaukauwa ka da tubu mai kina vakatamata cala, ka vakaiyalayala oqo, ka tamata vakalagilagi kina ena “rarama kei na dina, me yacova [ni da] vakavukui sara ka [kila] na ka kece ga.”⁸

Sa dua dina na ka veivakurabuitaki, na loloma vakalou oqo ni Kalou. Ia

Helsinki, Finiladi

edau sega tu ni kilai vinaka.⁹ O koya gona, sa dodonu meda kila na loloma vakalou ni Kalou kevaka eda vinakata meda rawata na veika sa vakarautaki tu vei keda ena Nona matanitu tawamudu.

Ena muana oqo au na via vosa kina ena loloma vakalou. Vakamatata, imatai, *na sala e dolava kina na matamata kei lomalagi*, kei na kena ikarua, na sala e *dolava kina na katubaleka kei lomalagi*.

Matai: E Dolava na Matamata kei Lomalagi na Loloma Vakalou

Me vaka ni da sa “ivalavala ca kece, ka sega ni yacova na ka e vakarokorokotaki kina na Kalou,”¹⁰ ka vakakina ni “sa sega ni rawa ni curu ki na matanitu ni Kalou e dua na ka sa tawa savasava,”¹¹ eda sa tawakilikili kece meda lesu kina iserau ni Kalou.

Kevaka mada ga eda qarava na Kalou ena yaloda taucoko, e sega ga ni rauta; ni da na “tamata tawayaga tiko ga.”¹² Eda na sega ni rawa ni rawata vakaikeda na noda sala ki lomalagi; na gadrevi ni lewa dodonu sa noda ilati, ka da sa sega ni na rawata dina vakaikeda.

Ia e sa sega ni yali kece tu.

Sa noda inuinui levu ka tawamudu na loloma vakalou ni Kalou.

Sa mai saumi ena ituvatuva ni loloma veivueti, na gadrevi ni lewa dodonu¹³, ena i soro i Jisu Karisito, “ka me [kauta mai] na vakabauta, veivutuni ka bula kina na tamata.”¹⁴

Na noda ivalavala ca, ke sa vaka na ka kulakula, sa na rawa ni vulavula me vaka na uca-vulavula.¹⁵ Ena vukuni

noda iVakabula lomani “ka soli koya me kedra ivoli na tamata kece ga,”¹⁶ me rawarawa vei keda na curu ki na matanitu tawamudu ni Kalou sa vakarautaki vei keda.¹⁷

Sa dola tu na matamata!

Ia e sega ni vakalesui keda ki na keda ituvaki tawacala taumada na loloma vakalou ni Kalou. Kevaka e ibalebale walega ni vakabulai na bokoci ga ni cala kei na ivalavala ca, na vakabulai—ena kena totoka taucoko—ena sega ni vakayacora na ka a nakita kina o Tamada me baleti keda. E cecere cake na Nona inaki: E vinakati ira na Luvana tagane kei na yalewa mera vakataki Koya.

Mai na isolisoli ni loloma vakalou ni Kalou, sa sega kina ni lako i muri na sala ni bula vakatisaipeli; ia sa gole ga i lagi.

E gole kina veika cecere eda sega ni vakasamataka rawa! E liutaki yani kina vakalagilagi ena matanitu silesitieti ni Tamada Vakalomalagi, na vanua eda,

wavoliti kina mai vei ira na noda daulomani, eda rawata kina “na nona lagilagi kei na nona iukuuku.”¹⁸ Sa noda na ka kece ga, ka da sa nei Karisito.¹⁹ Io, ena soli vei keda na ka kece ga sa tu vei Tamada.²⁰

Me noda na lagilagi oqo, eda sega ni gadreva walega na matamata sa dolavi tu; sa dodonu meda curuma na matamata oqo ena gagadre levu ni yaloda meda veisau—e dua na veisau ka sa vakasakiti ka vakatoka na ivolanikalou me “sucu tale; io, mera sucu tale vua na Kalou, saumaki mai [na ivalavala vakayago] kei na ivalavala ca, me ra ivalavala dodonu, a sa vakabulai ira na Kalou, ka ra sa yaco me luvana.”²¹

Karua: E Dolava na Katubaleka kei Lomalagi na Loloma Vakalou ni Kalou

E dua tale na tiki ni loloma vakalou ni Kalou sai koya na dolavi ni katubaleka kei lomalagi, ka sovaraka mai kina na Kalou na nona veivakalougatataki ni kaukauwa kei na qaqa, ka vakatara vei keda meda rawata na veika eda sega ni na rawata vakaikeda. Sai koya mai na nona loloma vakalou veivakurabuitaki na Kalou era rawa ni ulabaleta kina na Luvana na uataletale kei na qelelolobo nei vunica, ulabaleta na ivalavala ca, “ka vinaka [sara] ena vuku i Karisito.”²²

Dina ga ni sa tu na noda dui malumalumu, eda na rawa ni vorati ira. Io, ena loloma vakalou ni Kalou, kevaka eda vakamalumulumutaki keda ka vakabauta, eda na vakaukauwataki ena noda malumalumu.²³

Ena noda bula taucoko, sa sovaraka vei keda na veivakalougatataki vakayago na loloma vakalou ni Kalou ka vakalevutaka na noda rawa-ka ka vakalevutaka ena noda bula na veisolisoli vakayalo. E vakasavasavataki keda na Nona loloma. E vukei keda meda yacova na keda vinaka duadua na Nona loloma vakalou.

Ocei ena Rawata?

Ena iVolatabu eda wilika kina na nona sikovi Saimoni na Farisi na Karisito ena nona vale.

E taudaku, a rairai tamata vinaka ka dodonu tu kina o Saimoni. E dau ilova vakawasoma na nona lisi ni veiqaravi vakalotu: e dau muria na lawa,

sauma nona ikatini, rokova na siga ni vakacegegu, masu e veisiga, ka gole ki valenisoro.

Ia ena gauna a tiko kina kei Saimoni o Jisu, a gole mai e dua na marama, vuya na yava ni iVakabula ena wainimatana, ka lumuta na Yavana ena ilumu boi vinaka.

A sega ni taleitaka na iwalewale ni sokalou oqo o Saimoni, ka ni kila ni sai ivalavala ca na marama oqo. A nanuma o Saimoni ni kevaka me sega ni kila qo o Jisu, sa sega ni dua na parofita o Koya se ena sega ni vakatara na marama oya me tarai Koya.

Ena nona raica rawa na nona vakanananu, a vuki kina vei Saimoni o Jisu ka taroga. “A dua na dausoli dinau ka rua erau dinau tu vua, . . . dua e dinautaka tu e lima na drau na pene, kei na dua tale e limasagavulu.

“Ni rau sa sega [ruarua] ni sauma rawa, a yaco me sereki rau ruarua. Tukuna mada vei au, se o cei veirau ena lomani Koya vakalevu duadua?”

E sauma yani o Saimoni ni o koya ka sereki vakalevu cake.

Sa qai vakavulica kina o Jisu e dua na lesoni bibi sara: “Ko sa raica na yalewa qo ne? . . . A nona ivalavala ca sa vuqa, sa bokoci, *a sa loloma vakalevu kina o koya*: ia ko koya sa lailai ga na nona ka sa bokoci, sa loloma vakalailai.”²⁴

Ocei vei rau oqo eda sa vakataka cake vakalevu?

Eda sa vakai Saimoni li? Sa da yalodei li ka logaloga vinaka ena noda caka vinaka, ka vakararavi tiko ki na noda ivalavala dodonu? Eda sega beka ni vosoti ira era sega tiko ni bulataka na noda ivakatagedegede? Se eda sa dau vakamuri voli tu ga, rogoca tu ga na vakatutu, lako tu ga kina bose, talanoa tu ga ena kalasi ni iVunau ni Kosipeli, kei na vakaraica toka na noda talevoni ena gauna ni sakaramede?

Se eda vakataka na marama oqo, ka nanuma ni sa yali vakadua ka vakakina nona inuinui, ena ivalavala ca?

E da sa *loloma vakalevu* li?

Eda kila deivaki li na noda sa dinau tu vei Tamada Vakalomalagi ka kerea ena yaloda taucoko na nona loloma vakalou na Kalou?

Nida tekiduru meda masu, eda dau rogoca lesu li na rorogo cecere ni noda yalododonu, se eda vakatusa na noda malumalumu, ka masulaka na loloma veivueti ni Kalou, ka tagicaka ena vakavinavinaka na ituvatuva veivakura-buitaki ni veivueti?²⁵

Ena sega ni rawa me voli na veivakabulai ena ilavo ni talairawarawa; e voli ena nona dra na Luve ni Kalou.²⁶ Na noda nanuma ni rawa meda veisolitaka na noda cakavinaka me isau ni

noda ivalavala ca e vaka na volia e dua na tikite ni waqavuka ka qai nanuma tiko ni da itaukei ni kabani ni waqvuka. Se nanuma ni oti noda sauma noda rede ni vale, sa yaco kina meda taukena vakaoti na vuravura taucoko.

Ia na Cava meda Talairawarawa kina?

Kevaka me sa isolisoli ni Kalou na loloma vakalou, na cava na vuna e sa rui bibi kina na talairawarawa ki na ivunau ni Kalou? Cava meda kauwaitaka kina na ivunau ni Kalou—se veivutuni, ena ka oya? Vakacava meda vakatusa ga ni da ivalavala ca qai laiva na Kalou me vakabulai keda?

Se, me da na taroga ena vosa nei Paula, “Me da sai valavala ca tiko li, me tubu vakalevu kina na loloma?” E rawarawa ka matata sara na nona sauma o Paula: “E segai sara.”²⁷

Kemuni na taciqo kei na ganequ, eda talairawarawa ki na ivakaro ni Kalou—mai na noda lomani Koya!

Na tovolei tiko ni kila deivaki na isolisoli ni loloma vakalou ni Kalou ena yaloda taucoko kei na noda nanuma kece ga ena vakalevu cake kina na vuna, meda lomana ka talairawarawa vua na Tamada Vakalomalagi ena yalobibivoro kei na vakavinavinaka. Nida lakova na salatu vakatisaipeli, ena vakasavasavataki keda, vakavinaka caketaki keda, ena vukei keda meda vakataki Koya vakalevu cake, ka na kauti keda lesu yani kina Nona iserau. “Na Yalo ni Turaga [noda Kalou]” sa kauta mai “na veisau levu vei keimami, . . . ka keimami sa biuta tani na gagadre ca ka via kitaka tiko ga na ivalavala dodonu.”²⁸

Koya gona, na noda talairawarawa ki na ivakaro ni Kalou, sa vuabale kina na noda loloma tawayalani kei na vakavinavinakataka na vinaka ni Kalou. Na ivakarau dina vakaoqo ni loloma kei na vakavinavinaka ena sema vata ena cakamana na noda cakacaka kei na loloma vakalou ni Kalou. Mo qarauna me savasava tikoga na nomu vakanananu, ena taucoko sara kina na nomu vakabauta ena mata ni Kalou.²⁹

Kemuni na taciqo kei na ganequ, na bulataka ena yalodina na kosipeli e sega ni dua na icolacola bibi. Sa dua na vakatovotovo rekitaki—na vakavakarau

ni ciqomi ni lagilagi vakaitamera ni veigauna tawamudu. Eda gadreva meda talairawarawa vua na Tamada Vakalomalagi baleta na yaloda sa na qai salavata na veika vakayalo. Sa ra dolavi tu vei keda na veika cecere me kilai eda a sega tu ni kila. Ena yaco mai na veivakararamataki kei na kila ka, nida cakava na loma i Tamana.³⁰

Sa isolisoli ni Kalou na loloma vakalou, kei na noda gagadre meda talairawarawa ki na ivakaro yadudua ni Kalou, sai koya na dodole yani ni ligada vakatamata meda ciqoma na isolisoli vakalou oqo mai vei Tamada Vakalomalagi.

Na ka Ga eda Rawa ni Cakava

A vakaraitaka e dua na ka bibi me baleta na noda kila deivaka na loloma vakalou ni Kalou o Nifai ena nona kaya. “Eda sa cakacaka vagumatua . . . me da vakauqeti ira kina na noda kawa kei ira tale ga na wekada me ra vakabauti Karisito, ka veivinakati tale kei na Kalou; ia *eda sa kila ni da sa sega ni vakabulai ena loloma walega, ka segai ena vuku ni cakacaka*”³¹

Koya gona, au kaya kina ni so beka na gauna eda dau nanuma cala na malanivosa “ni mai oti na ka ga eda rawa ni cakava.” Sa dodonu me da kila deivaka ni “oti” e sega ni tautauvata kei na “baleta.”

Eda sega ni vakabulai “baleta” na veika eda rawa ni cakava. Sa dua beka vei keda sa cakava *kece sara* na ka eda rawa ni cakava? E dau wawa li na Kalou me yacova nida sa vakayacora noda veisasaga ni bera ni qai dau takoso mai kei na Nona loloma vakalou ki na noda bula?

E vuqa na tamata era sa dau yalolai lai baleta ni ra sa dau balebale rawarawa tu ga. Era kila matata sara tu ga ni “dina ga sa gu na yalo, ia na yago sa malumalumu.”³² Era vakarewa domo kei Nifai mera kacivaka raraba, “Sa rarawa na yaloqu ena noqu caka ca.”³³

Au vakadeitaka ni kila tu o Nifai ni loloma vakalou ni iVakabula e *vakadonuya* ka *vakatara* vei keda meda vorata na ivalavala ca.³⁴ Oqo na vuna sa cakacaka sara kina vakaukauwa o Nifai me vakauqeti ira kina na nona kawa kei ira na tacina “mera vakabauti Karisito, ka veivinakati tale kei na Kalou.”³⁵

Me kena itinitini, *sai koya oqori* na ka eda rawa ni cakava! Ka *sa ikoya oqori* na noda itavi ena bula oqo!

Sa Vakarautaki Tu me Noda Kece Sara na Loloma Vakalou

Niu vakasamataka na ka sa vakayacora vei keda na iVakabula ka vakanamata yani ki na imatai ni Sigatabu ni Siganimate, au via kailavaka ena domolevu na noqu vakacautaka na Kalou Cecere Sara kei na Luvena, o Jisu Karisito!

Sa dolavi tu na matamata kei lomalagi!

Sa dolavi tu na katubaleka kei lomalagi!

Nikua kei na veigauna kece mai muri sa vakarautaki tu na loloma vakalou ni Kalou vei ira kece na yalo sa raramusumusumu kei na yalo sa bibivoro.³⁶ Sa vakagalalataka tu vei keda na sala o Jisu Karisito meda lamata ki na veivanua cecere sa sega ni vakasamataka rawa na tamata.³⁷

Sa noqu masu nida na raica ena dua na mata vou kei na yalo vou na yaga tawamudu ni solibula veisorovaki ni iVakabula. Sa noqu masu nida na vakaraitaka na noda lomana na Kalou kei na noda vakavinavinakataka na nona isolisoli ni loloma vakalou tawamudu na Kalou ena noda muria na Nona ivakaro ka reki ni da “lako [tiko] ena [dua] na bula vou.”³⁸ Ena yaca tabu ni noda iVakavuvuli ka Dauveivueti, o Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na 1 Korinica 15:55; Mosaia 16:8.
2. 1 Pita 1:3; vakamatatataki.
3. 1 Cesalonaika 4:18; raica talega na tikina e 13–17.
4. Jekope 4:12.
5. 2 Nifai 25:26.
6. Alama 34:10, 15.
7. Efeso 3:18–19.
8. Vunau kei na Veiyalayalati 93:28.
9. E dina e dina “dou sa gone lalai, ka . . . dou sa sega ni kila na ka sa vakarautaki tu ko Tamaqu me vakalougatataki [kemudou] kina” (Vunau kei na Veiyalayalati 78:17).
10. Roma 3:23.
11. 1 Nifai 15:34; raica talega na 1 Nifai 10:21; Mosese 6:57.
12. Mosaia 2:21.
13. Raica na Alama 42:15.
14. Alama 34:15.
15. Raica na Aisea 1:18.
16. 1 Timoci 2:6.
17. Raica na 2 Pita 1:11.
18. Vunau kei na Veiyalayalati 76:56.
19. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 76:59.
20. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 84:38.
21. Mosaia 27:25.
22. Moronai 10:32.
23. Raica na Ica 12:27.
24. Raica na Luke 7:36–50; vakamatatataki.
25. Vosa Vakaibalebale nei Karisito me baleti ira na Farisi kei na daukumuni ivakacavacava e vakaraitaka vakamatata na tikina oqo (raica na Luke 18:9–14).
26. Raica na Cakacaka 20:28.
27. Roma 6:1–2.
28. Mosaia 5:2.
29. Raica na Lunau kei na Veiyalayalati 121:45.
30. Raica na Joni 7:17.
31. 2 Nifai 25:23; vakamatatataki.
32. Maciu 26:41; raica talega na Roma 7:19.
33. 2 Nifai 4:17.
34. Raica na 2 Nifai 4:19–35; Alama 34:31.
35. 2 Nifai 25:23.
36. Raica na 3 Nifai 9:19–20.
37. Raica na 1 Korinica 2:9.
38. Roma 6:4.

Mai vei Elder Robert D. Hales
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Maroroi na Galala ni Digidigi, Taqomaki na Galala Vakalotu

Na kena vakayagataki ena yalodina na galala ni digidigi e vakatau ena kena tiko vei keda na galala vakalotu.

Oqo na Sigatabu ni Siganimate: na siga ni vakavinavinaka, vakananumi ka rokovi tiko kina na nona Veisorovaki na noda iVakabula o Jisu Karisito. Eda sokalou Vua, vakavinavinakataka na noda galala vakalotu, galala ni vakasoqoni vata, galala ni vosa, kei na noda dodonu isolisoli ni Kalou ni galala ni digidigi.

Me vaka era sa tukuna rawa tu na parofita me baleta na veisiga e muri oqo eda bula tiko kina, e lewevuqa era veilecayaki me baleta o cei o keda kei na cava eda vakabauta. Eso era “na dauveibeitaki vakailasu . . . [ka] daucati ira na tamata vinaka.”¹ Eso tale era “vakatoka na ca me vinaka, kei na vinaka me ca; [kei na] butobuto me rarama, kei na rarama me butobuto.”²

Ni ra digitaka tiko o ira era vakavolivoliti keda na ivakarau me ra bokaca kina na noda vakabauta, sa dodonu me da kua ni guilecava ni digidigi savasava e tiki ni nona ituvatuva na Kalou me baleti keda kece na Luvena. Na ituvatuva tawamudu oya, ka a tukuni vei keda ena Matabose mai Lomalagi ena

bula taumada, e oka kina na isolisoli ni galala ni digidigi.³

Ena Matabose Cecere oya, a vakayagataka kina o Lusefa, ka kilai me o Setani, na nona galala ni digidigi me saqata kina na ituvatuva ni Kalou. A kaya na Kalou: “Ni sa . . . vorati au ko Setani, ka segata me voroka na galala ni digidigi kau sa solia vua na tamata, . . . raica au sa lewa me vakasavi sobu.”⁴

Qai tomana ko koya: “Raica era sa muri koya e dua na ikatolu ni lewei lomalagi ena nodra lewa ga vakaiira.”⁵

Ena ka oqo, era sa vakayalia kina na nodra icavacava vakalou na luvena vakayalo na Tamada Vakalomalagi era a digitaka me ra cata na Nona ituvatuva ka muri Lusefa.

O Jisu Karisito, ni vakayagataka tiko na Nona galala ni digidigi, a kaya:

“Koi au oqo, mo ni talai au.”⁶

“Me yaco ga na lomamuni, ka me nomuni tikoga na vakarokoroko ka sega ni mudu.”⁷

O Jisu, ka vakayagataka na Nona galala ni digidigi me tokona na nona ituvatuva na Tamada Vakalomalagi, a

digitaki ka lesi mai vei Tamada me noda iVakabula, sa tabaki rawa me mai qarava na isoro ni veivakaduavatataki me baleti keda kece. E vakakina, ni da vakayagataka na noda galala ni digidigi me da muria na ivakaro sa rawa kina vei keda me da kilai keda ka rawata na veivakalougatataki kece sara e tu vei Tamada Vakalomalagi—okati kina na madigi ni mai taukena e dua na yago, me da tubu, me da sotava na reki, dua noda matavuvale, ka vakaivotavota ena bula tawamudu.

Me da muria na ivakaro, eda gadreva me da kila na ivunau vakadonui ni Lotu me da kakua kina ni vagolei tani mai na veiliutaki nei Karisito ena itovo ni vakasama dau veiveisau ena tamata yadua.

Na veivakalougatataki eda marautaka tiko oqo e baleta ni da a digitaka me da muria na iVakabula ni se bera na bula oqo. Vei kemuni o ni rogoca tiko se wilika na vosa oqo, se o cei ga o iko ka vakacava tu na ivakarau ni nomu bula e liu, nanuma tiko oqo: e sega ni sa bera me da cakava tale na digidigi oya ka muri Koya.

Ena noda vakabauti Jisu Karisito, vakabauta na Nona Veisorovaki, veivutunitaka noda ivalavala ca, ka papitaisotaki, eda sa na qai rawata na isolisoli cecere ni Yalo Tabu. Na isolisoli oqo ena rawa kina na kilaka, veituberi kei na igu me da vulica ka rawata e dua na ivakadinadina, kaukauwa, veivakasavasavataki me rawai na ivalavala ca, kei na vakacegu kei na

veivakayaloqataki me da yalodina tiko ena gauna ni vakatovolei. Na veivakalougatataki sega ni vakatauvatani rawa oqo ni Yalo ena vakalevutaka na noda galala kei na kaukauwa me da cakava na ka dodonu, ni “sa sereki ko koya sa tu vua na Yalo ni Turaga.”⁸

Ni da lakova na sala ni galala vakayalo ena veisiga e muri oqo, sa dodonu me da kila ni kena vakayagataki ena yalodina na galala ni digidigi e vakatau ena kena tiko vei keda na galala vakalotu. Eda sa kila oti tu ni o Setani e sega ni vinakata me noda na galala oqori. A vinakata me vakarusa na galala ni digidigi savasava mai lomalagi, oqo e vuravura sa beca, saqata, ka vakavurea tiko vakaukauwa sara na veilecayaki me baleta na galala vakalotu—na cava na kena ibalebale kei na kena yaga ki na noda bula vakayalo kei na noda vakabulai.

E va na vatunitutu ni galala vakalotu e dodonu vei keda na Yalododonu Edaidai me da vakararavi kina ka taqomaka.

iMatai na galala me da vakabauta. E sega ni dodonu me vosabeci, vakacacani, se bololaki mai vei ira na tamata yadua, se matanitu e dua ena vuku, ni ka e vakabauta me baleta na Kalou. Oqo e ka ni tamata yadua ka bibi sara. E dua na ivakaro taumada ni noda vakabauta me baleta na galala vakalotu e tukuna vaqo:

“Ni na qai cici vinaka ga e dua na matanitu kevaka sa vakasamataki vakavuku na kena lawa ka muri vakadodonu, ia

me soli na galala ki na tamata yadua. . . .

“ . . . Sa itavi ni turaganilewa me vakadreta me kakua ni beci na lawa, ia e sega ni nona itavi me lewa na loma ni tamata [se] me kakua ni via laki tarova na galala ni tamata yadua.”⁹

Na galala bibi ni vakabauta oqo sa vakadinadinataka na Veimatanitu Cokovata ena kena iVakaro Raraba ni Dodonu Vakatakata kei na veilawa talega ni veimatanitu me baleta na galala vakatamata.¹⁰

Na ikarua ni vatunitutu ni galala vakalotu sai koya na galala me da wasea na noda vakabauta kei na veika eda vakadinata kei ira tale eso. Sa vakaroti keda na Turaga, “Ia mo ni vakavulica [na kosipeli] vei ira na luvemuni . . . ni kemuni sa tiko ena nomuni vale.”¹¹ A kaya talega vei ira na Nona tisaipeli, “Dou lako yani ki vuravura taucoko ka vunautaka na itukutuku vinaka kivei ira na tamata kecega.”¹² Ni da itubutubu, daukaulotu tudei, ka lewenilotu daukaulotu, eda vakanuinui ki na galala vakalotu me rawa kina ni da vakavulica na nona ivunau na Turaga ena noda veimatavuvale ka vakakina ki vuravura raraba.

Na ikatolu ni vatunitutu ni galala vakalotu sai koya na galala me tauyavutaki na isoqosoqo vakalotu, e dua na lotu, ka sokalou ena yalogalala kei ira tale eso. Na ikatinikadua ni yavu ni vakabauta e tukuna, “Keimami vakabauta ni dodonu me soli na galala me da dui qarava kina na Kalou Kaukauwa me

vaka na dodonu ni tamata yadua, ia me soli ena galala oqori me dui lewa kina na ivakarau ni nodra lotu, na vanua me ra sokalou kina kei na kalou me ra lotu vua.” Na itukutuku ni dodonu ni tamata e vuravura kei na vuqa na yavu ni vakavulewa ni veimatanitu era tokona na ivakavuvuli oqo.

Na ikava ni vatunitutu ni galala vakalotu sai koya na galala me da bulataka na noda vakabauta—na galala me bulataki na ka eda vakabauta sega walega e vale kei na valenilotu ia ena veivanua raraba eso. E vakaroti keda na Turaga me da kakua walega ni masu vuni¹³ ia me da lako talega yani ka “caudre vakakina na [noda] rarama ena matadra na tamata, me ra raica na nomudou ivalavala vinaka ka vakarokorokotaka na Tamamudou sa tiko mai lomalagi.”¹⁴

Eso era dau cudruvaka ni da vakaraitaka e matanalevu na noda lotu, ia o ira saraga na tamata era dau cikevaka me ciqomi raraba na nodra nanuma kei na ivalavala e vakavuqa ni sai ira e dau berabera na nodra ciqomi ira eso tale na vakabauta vakalotu era gadreva me ciqomi na nodra nanuma kei na ivalavala. Sa totolo sara na torosobu tiko ni ivakarau ni kena rokovi na rai vakalotu ena kena sega na veiciqomi vakamatatamata kei na politiki me baleti ira na tamata lotu kei na veisoqosoqo.

Ni sa kaukauwa cake tikoga na ile me da cuva ki na ivakatagedegede vakavuravura eso, laiva na noda galala vakalotu, ka vakawalena na noda galala ni digidigi, vakasamataka mada na veika e vakavuvulitaka na iVola i Momani me baleta na noda itavi. Ena ivola i Alama eda wilika kina me baleti Amelakai, e dua na tamata “ilawaki qaseqase” ka “itovo ca sara” ka segata me nodra tui na tamata ka me “vakaleqa na nodra dodonu kei na galala ka nona inaki me vakacacana na lotu ni Kalou.”¹⁵ Era a vakavulici mai vua na Tui o Mosaia me ra vakarogoya na domodra ena vuku ni veika era nanuma ni dodonu.¹⁶ O koya “era sa soqoni vata vakaiwasewase na tamata ena vanua taucoko, era sa lako na tamata yadua ki na ito era vinakata, na ito i Amelakai se na

ito kadua, ia sa kaukauwa ka bulabula sara na nodra veiqati.”¹⁷

Ena veivosaki oqo, sa rawa kina vei ira na lewe ni Lotu kei ira tale eso me ra lako vata mai, vakila na yalo ni dua-vata, ka vakauqeti ena Yalo Tabu. “Ia era sa lewa na lewenivanua me kakua ni nodra tui ko Amelakai.”¹⁸

Ni da tisaipeli i Jisu Karisito sa noda itavi me da cakacaka vata kei ira e ta-utauvata noda vakabauta, me da vakarogoya na domoda ena vuku ni veika e dodonu. Me da kakua sara ni tukuna se vakaibalebaleta mada ga ena veika eda cakava ni da vosa tiko ena vuku ni Lotu, ia eda sa sureti ena noda itutu vakalewenivanua, me da wasea na noda dui ivakadinadina ena yalodina kei na loloma—“na tamata yadua me vaka [na nona] nanuma.”¹⁹

A kaya na Parofita o Josefa Simici:

“Au sa douvaka meu kaya kina ki lomalagi niu sa tuvakarau talega meu mate ena noqu taqomaka na nona dodonu e dua na lewe ni lotu Presbyterian, e dua na Lotu Papitaiso, se dua na tamata vinaka ni dua tale na matalotu; na ivakavuvuli vata ga ena dau butuka sobu na nodra dodonu na Yalododonu Edaidai ka na butuka sobu na nodra dodonu na Lotu Katolika Vakaroma, se dua tale na matalotu e sega tu ni dau rogo se malumalumu sara me ra taqomaki ira.

“Na noqu daulomana na bula galala sa vakauqeta na yaloqu—oya na galala vakatamata kei na galala vakalotu ki na kawatamata kecega.”²⁰

Kemuni na taciqu kei na ganequ, sa noda itavi me da taqomaka na galala tabu kei na dodonu oqo ena vukuda kei ira na noda kawa. Na cava e rawa ni daru cakava?

Taumada, me da kila. Mo kila na veika eso e yaco tiko ena nomu itiko-tiko ka na rawa ni vakaimawe ki na galala vakalotu.

iKarua, o iko vakataki iko e rawa ni o duavata kei ira tale eso era duavata kei keda ena kena tutaki na galala vakalotu. Ni cakacaka vata me taqomaki na galala vakalotu.

iKatolu, bulataka na nomu bula me ivakaraitaki vinaka ni veika o vakabauta—ena vosa kei na ivalavala. Na ivakarau ni noda bulataka noda lotu e bibi

cake sara mai na veika eda na tukuna me baleta na noda lotu.

Sa toro voleka sara mai na iKarua ni Nona Lako Mai na noda iVakabula. Me da kakua ni lokuyara ena inaki cecere oqo. Nanumi Kavetani Moronai ka a vakarewataka na itawake ni bulagalala ka volai kina na vosa “Me ivakananumi ni noda Kalou, na noda lotu, na noda galala kei na noda veisaututaki, io me baleti ira na watida kei na luveda.”²¹ Me da nanuma na kena isau mai vei ira na tamata: ni ra vakayagataka nodra galala ni digidigi, “era sa cici mai vua” ka yalataka me ra vakaitavi.²²

Kemuni na taciqu kei na ganequ, kakua ni taubale! Cici! Cici mo rawata na veivakalougatataki ni galala ni digidigi ena nomu muria na Yalo Tabu ka vakayagataka na galala sa solia vei keda na Kalou me da cakava na Lomana.

Au wasea na noqu ivakadinadina digitaki ena Siganimate digitaki oqo ni a vakayagataka o Jisu Karisito na Nona galala ni digidigi me cakava na lomana na Tamada.

Me baleta na noda iVakabula, eda lagata, “Na Nona dra sa tiri mai; Yaloqu me savai.”²³ Ia ni vakayacora vakakina, sa noda kina na madigi tawavoli rawa “me da digitaka na galala kei na bula tawamudu” ena mana kei na veivakalougatataki ni Nona Veisorovaki.²⁴ Me da digitaka ena galala me da muri Koya nikua kei na veigauna kecega,

Au masuta ena Yacana tabu, io ko Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. 2 Timoci 3:3.
2. Aisea 5:20.
3. Raica na Mosese 6:56.
4. Mosese 4:3.
5. Vunau kei na Veiyalayalati 29:36.
6. Eparaama 3:27.
7. Mosese 4:2.
8. 2 Korinica 3:17.
9. Vunau kei na Veiyalayalati 134:2, 4.
10. Raica na Universal Declaration of Human Rights, sa taura na United Nations General Assembly ena 10 ni Tise, 1948, un.org/en/documents/udhr. Na tikina 18 e kaya: “Na tamata yadua sa tu vua na dodonu ki na bula galala ni vakasama, kila kei na lotu; na dodonu oqo e oka kina na nona lewa me veisautaka na nona lotu se vakabauta, kei na bula galala, vakataki koya ga se vakaitikotiko vata kei ira eso kei ira na lewenivanua se vakatikitiki, me bulataka kina na nona lotu se vakabauta ena veivakavulici, vakayacora, sokalou kei na nona vakamura.” Raica talega na tikina e 9 ni Europe’s Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, vakadeitaki ena 3 ni Sepi, 1953, conventions.coe.int/treaty/en/treaties/html/005.htm.
11. Na iVakarua 11:19.
12. Marika 16:15.
13. Raica na Maciu 6:6.
14. Maciu 5:16.
15. Raica na Alma 2:1–4.
16. Raica na Mosaia 29:25–26.
17. Alama 2:5; vakuri.
18. Alama 2:7.
19. Alma 2:5.
20. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* (2007), 345.
21. Alama 46:12.
22. Alama 46:21.
23. “Dokai na Vuku kei na Loloma,” *Sere ni Lotu*, naba 101.
24. 2 Nifai 2:27.

Mai vei Elder Kevin W. Pearson
Ena Vitusagavulu

Tu e Yasa ni Vunikau

Na raivotu nei Liai me baleta na vunika ni bula e dua na italanoo vakaibalebale mana ni vosota ki na ivakataotioti.

Ni voleka na gauna me takali yani kina o Peresitedi Heber J. Grant, a veisiko ki na nona vale e dua vei iratou na Veitacini iliuliu. Ni se bera ni biubiu, a masu vaqo o Peresitedi Grant, “Kemuni na Kalou, ni vakalougatataki au me kakua ni yali na noqu ivakadinadina ka meu yalodina tikoga ki na ivakataotioti!”¹ Ni oti e voleka ni 27 na yabaki vaka-Peresitedi ni Lotu, oqo na nona masu ni vakatakekere. Na nona ivakaraitaki sa ivakananumi uasivi ni sega ni dua, se tabayabaki cava ga, ena vakuwai mai na veivakauqeti nei Setani. E rua na iyaragi kaukauwa duadua nei Setani na veivagolei tani kei na veicivilaki.

Na vosota ki na ivakataototi e ivakatakilakila tudei ni bula dina vakatisaipeli ka gadrevi ki na bula tawamudu. Ia ni yaco mai vei keda na veivakatovolei kei na dredre, sa dau tukuni wasoma vei keda me da “tautauri toka ga.” Meu vakamatatataka: me da “tautauri toka ga” e sega ni ivakavuvuli ni kosipeli. Na vosota ki na ivakataotioti e kena ibalebale me da dau lako vei Karisito e veigauna ka vakataucokotaki ki Vua.

Kevaka e gadrevi ena bula tawamudu na vosota ki na ivakataotioti, na cava e dau dredre kina na yalodina tiko? E dau dredre ni da tu ena maliwa ni veika me vakabibitaki. Na talairawarawa lomalomarua kei na yalodina

veimama e dau vakamalumulutaka na vakabauta. Na vosota ki na ivakataotioti e gadrevi kina na yalodina taucoko vua na ivakabula kei na noda veiyalayalati.

Na raivotu nei Liai me baleta na vunika ni bula e dua na italanoo vakaibalebale mana ni vosota ki na ivakataotioti. Yalovinaka ka vulica ena masumasu ka vakananuma vakatobu na tadra nei Liai; qai vakatauvatana vei iko. Ni o kitaka vakakina,

vakasamataka vakavinaka e ono na ivakavuvuli bibi ka na vukei keda me da vosota ki na ivakataotioti.

1. Mo Dau Masu Ga

Me da tekivu mada vei Liai duadua “ena dua na vanua liwalala ka butobuto.”² O keda yadua eda dau sotava na veigauna butobuto ka galili. “Ni dau dredre tu na bula, mo dau masu ga.”³ Muria na ivakaraitaki nei Peresitedi Heber J. Grant. Masulaka na igu mo vosota ki na ivakataotioti. Taroga na Tamada Vakalomalagi, “Na cava tale o ni vinakata meu cakava?”

2. Lako mai vei Karisito ka Vakataucokotaki Vua

Na vunika ni bula na itakele ni nona tadra o Liai. Na veika kece e dusia na vunika ni bula. Na vunika e mata-taki Jisu Karisito, o koya na ivakaraitaki matata sara ni loloma ni Kalou. Na vuana na Nona Veisorovaki tawavakaiyalayala ka ivakadinadina cecere ni loloma ni Kalou. Na bula tawamudu kei ira na noda daulomani e kamica ka gadrevi vakalevu cake mai na veika kecega. Me rawati na isolisoli oqo, sa dodonu me da “lako mai vei Karisito, me da vinaka kina.”⁴ Sai Koya na “sala, kei na vu ni dina, kei na vu ni bula.”⁵ E rawa ni da vakasinaita na noda bula

ena rawaka kei na cakavinaka, ia ena ivakataotioti, kevaka eda sega ni cakava na veiyalayalati tabu me da muri Karisito ka rokova ena yalodina, eda sa maumau ka calata vakadua na maka.

3. Toso Tikoga ki Liu ena Vakabauta

E dua na sala e gole ki na vunikau ni bula, vei Karisito. E qiqa ka rabailailai, matailalai ka dodonu vinaka. Na ivakaro ni Kalou e matailalai ia e sega ni yalani. Era taqomaki keda mai na veika rerevaki vakayalo ka vakayago ka taqomaki keda mai na lakosese.

Na talairawarawa e tara cake na vakabauti Karisito. Na vakabauta e dua na ivakavuvuli ni cakacaka kei na mana. Ni muri tikoga na nona ivakaraitaki na iVakabula ena rawa kina na mana vakayalo kei na kaukauwa. Ni sega na mana veivaqacotaki ka veivakaukauwataki ni Veisorovaki, ena sega ni rawa ni da tiko ena sala ka vosota ki na ivakataotioti.

“Toso tiko ki liu ena tudei vei Karisito.”⁶

4. Na iVola i Momani na iDola ki na Rawabula Vakayalo

E veibolei na ilakolako ni bula. E rawarawa noda vagolei tani, butusevata noda sala, ka lakosese. Na dredre e tiki ni noda ilakolako tawamudu sega ni levei rawa ka yaga. Ni yaco na kalouca, kua ni laiva e dua na ka o sega ni kila vinaka me vakarusa na veika kece o kila. Vosota, kukuva toka na dina; ena yaco mai na kilaka. Na veivakatovolei e vaka na kabukabu lelevu ni butobuto ka rawa ni vakamatabokotaka na matada ka vakaukauwataka na yaloda. Vakavo sara kevaka “eda tautauri matua tikoga”⁷ ki na vosa ni Kalou ka bulataka, ena yaco me da mataboko vakayalo ka sega ni dau vakanananu vakayalo. Vakasaqacara ena iVola i Momani kei na nodra vosa na parofita bula e veisiga, veisiga, veisiga! Oqori na idola ni rawabula vakayalo ka levea na veicavilaki. Kevaka e sega, eda sa lakosese vakayalo.

5. Kakua ni Vagolei Tani se Cavilaki

Me rogoci sai koya me vakasamataki vakamalu. Na vakarogoci ira era sega ni vakabauta na Karisito ena sega ni vukei

iko mo kunei Koya. Nomu vaqacara kilaka ena #spaciousbuilding (vale vakaitamera) ena sega ni kauti iko ki na dina. E sega ni kabi tu kina. Na iVakabula duadua ga e tu Vua na “vosa ni bula tawamudu.”⁸ Na veika kece tale e vosa walega. Na vale vakaitamera ka rabilevu e vakatakarakarataka na “nanuma sesewa kei na nodra viavalevu”⁹ na kai vuravura—ena dua tale na kena vosa, na veivagolei tani kei na veicavilaki. E sinai tu mai vei ira na tamata vakaisulu vinaka ka rairai vaka ni tu vei ira na veika kecega. Ia era sa vakalialia na iVakabula kei ira era muri Koya. Era sa “dau vakata-vulici tiko ka sega ni rawata me ra kila na ka dina.”¹⁰ Era na dina beka vakapolitiki, ia era sa lakosese vakayalo.

6. Tu e Yasa ni Vunikau

Na itukutuku i Liai me da tu ena yasa ni vunikau. Eda tu baleta ni da sa saumaki vua na Turaga. E vakavuvulitaka o Alama, “Raica sa vakauqeta sara na yalodra; io, sa vakayadrati ira

mai na nodra moce lutu, ka ra sa bula kina.”¹¹ Ni da solia na yaloda vua na Kalou, ena veisautaka na Yalo Tabu na noda ivakarau ni bula, sa yaco me da saumaki vakatitobu vua na Turaga ka da sa sega tale ni vaqara na vale rabilevu. Kevaka eda muduka noda cakava tiko na veika ena kauta mai na saumaki vakatitobu, eda na lutu vakayalo. Na vukitani e veibasai ni saumaki.

Vei kemuni kece na daukaulotu ni veigauna sa oti kei na gauna oqo: Elder kei na sister, e sega ni rawa ni o lesu ga mai ena kaulotu ka dokoulu tale vaka na ga ki Papiloni, ka vakalusi gauna ena rawati ni poidi sega na betena ena qito ni vidio sega ni vakaibalebale ka qai sega ni mocelutu vakayalo. E sega talega ni rawa ni o vakaitovotaki iko ena iyaloyal vakasisila ena initaneti ka sega ni via kila na ivalavala dodonu kei na bula savasava me sega na kena revurevu ca vakayalo. Ni sa yali vei iko na Yalo, o sa lakosese. Kakua ni vagolei tani ka cavilaki.

Na tisaipeli dina ena dau yadra tiko-ga vua na Kalou e veisiga yadua ena masu yadua vakaibalebale, vuli ivolanikalou vagumatua, talairawarawa, kei na veiqaravi sega ni nanumi koya ga. Tu e yasa ni vunika ka yadra tiko.

Ena vicavata na yabaki sa oti, keirau a kacivi kei Sister Pearson me keirau laki vakatulewa ena Tabana ni Kaulotu na Washington Tacoma. E vakidacala dina na veikacivi. Ena loma taqaya au sota vata kei koya na jeameni kei na Vakaisilesi Liu ni kabani au a caka-caka tiko kina ka tukuna vei rau na noqu ilesilesi vakadaukaulotu. E laurai votu ni rau sega ni taleitaka noqu vakatulewa meu sa biuta na kabani. “Na gauna cava o sa vakatauca kina na lewa oqo, a cava o sega ni bau mai veitala-noa mada kina kei keirau?” erau via kila.

Ena dua na gauna lekaleka ni vakasama matata, e yaco mai noqu vakasama e dua na isaunitaro bibi. Au kaya, “Au a vakatauca na lewa oqo niu se gonetaganegane yabaki 19, ena noqu veiyalayalati kei na Kalou ena valetabu meu muria na iVakabula. Au sa tara cake na noqu bula ena veiyalayalati oqori, ka sa noqu inaki meu rokova tiko ena gauna oqo.”

Ni da sa veiyalayalati kei na Kalou, sa sega na lesu tale. Sa sega ni rawa na suka imuri, soro, kei na cegu mada. Ena matanitu ni Kalou, e tiko e dua na ivakatagedegede ni vakacerecerei. E gadrevi na bula vakatisaipeli gugumatua! E sega na tikina ni tisaipeli vakarauta se vakadonui koya. Na vakarauta e meca ni uasivi sara, na yalodina vakarauta ena tarovi iko mai na vosota ki na ivakataotioti.

Kevaka o sotava tiko na dredre, veilecayaki, se lakosese vakayalo, au vakauqeti iko mo cakava na ka duadua ga au kila ni na vakalesui iko tale. Tekivu tale mo vulica ena yalomasumasu na iVola i Momani ka bulataka na kena ivakavuvuli e veisiga, veisiga, veisiga! Au vakadinadinataka na mana tudei ni iVola i Momani ka na veisautaka na nomu bula ka vaqacacotaka nomu yalayala mo muri Karisito. Na Yalo Tabu ena veisautaka na yalomu ka vukei iko mo raica na “veika sa yaco dina tiko.”¹² Ena vakaraitaka vei iko o koya na ka mo cakava tarava. Oqo na yalayala nei Nifai vei iko:

“Au sa kaya vei iratou . . . ia ko koya yadua sa vakabauta ka muria sara na vosa ni Kalou, ena sega ni rusa; ena sega talega ni rawai koya na vere kei na gasau vidi ni ca me vakamatabokotaki koya ka kauti koya yani ki na veivakarusa.

“Ia, koi au . . . au sa vakaroti iratou . . . me ratou muria na vosa ni Turaga . . . me ratou vakabauta na vosa ni Kalou ka muria na nona ivakaro ena veika kecega.”¹³

Kemuni na taciq kei na ganequ, na vosota ki na ivakataotioti sai koya na vakatovolei cecere ni bula vakatisaipeli. Na noda bula vakatisaipeli e veisiga yadua ena vakatau kina na noda icavacava tawamudu. Yadra vua na Kalou, kubeta na dina, rokova na nomu veiyalayalati tabu ni valetabu, ka tu e yasa ni vunika!

Au vakadinadinataka na Karisito sa vakaturi cake, ka bula tiko. Au kila ni bula tiko. Na noqu gagadre cecere duadua sai koya meu na dina ka yalodina ki na ivakataotioti ena noqu muria na Nona ivakaraitaki vakasakiti. Ena yaca tabu ni Turaga ko Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Cavuta o John Longden, ena Conference Report, Okot. 1958, 70.
2. 1 Nifai 8:7.
3. “Bera ni Ko Gole Yani?” *Sere ni Lotu*, naba 78.
4. Moronai 10:32.
5. Joni 14:6.
6. 2 Nifai 31:20.
7. 1 Nifai 8:30.
8. Joni 6:68.
9. 1 Nifai 12:18.
10. 2 Timoci 3:7.
11. Alama 5:7.
12. Jekope 4:13.
13. 1 Nifai 15:24–25.

Mai vei Elder Rafael E. Pino
Ena Vitusagavulu

Na Rai Tawamudu ni Kosipeli

Me baleta na vakatulewa ni tawamudu, ena yaga me da rai ena rai vakosipeli.

Ena dua na ivakatakila a soli vei Mosese, a tukuni kina vei keda na nona inaki vakatakilai na Tamada Vakalomalagi: “Raica oqo na inaki kei na lagilagi ni noqu cakacaka—io me ra tucake tale mai na mate na tamata kecega ka rawata na bula tawamudu.”¹ Me vaka na iyatuvosa oya, na nona gagadre na Tamada me vakarautaka ki na tamata kecega na madigi me rawata na taucoko ni marau. E vakaraitaki mai na ivakatakila ni gauna oqo ni a bulia na Tamada Vakalomalagi e dua na ituvatuva cecere ni marau me baleti ira kece sara na Luvena, e dua na ituvatuva digitaki me rawa kina ni da lesu tale ka laki bula vata kei Koya.

Ni da kila na ituvatuva ni marau oqo sa vakarautaka vei keda e dua na rai tawamudu ka vukei keda me da tugana sara na ivakaro, na cakacaka vakalotu, na veiyalayalati, kei na veivakatovolei kei na veika dredre.

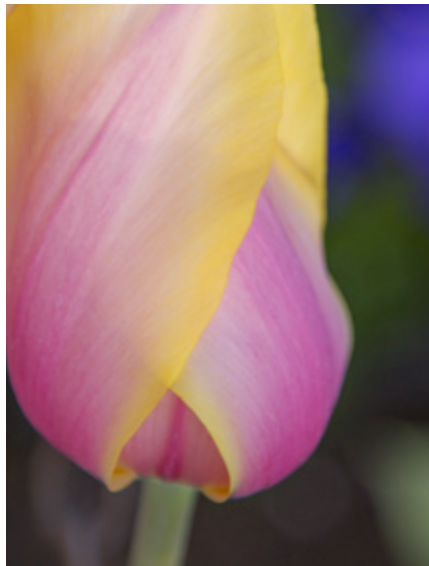
E dua na ivakavuvuli bibi mai vei Alama: “A sa solia vei rau na vunau na Kalou, ia sa vakatakila talega vei rau na sala sa vakarautaki tu me da bula kina.”²

E taleitaki ni da kila na veitaravi ni ka e yaco ena iwalewale ni veivakavulici. A vakavuvulitaka taumada na

Tamada Vakalomalagi vei Atama kei Ivi na ituvatuva ni veivueti, ka qai solia vei rau na ivakaro.

Oqo e dua na dina cecere. Ni kilai na ituvatuva ena vukei ira na tamata me ra maroroya na ivakaro, vakatulewa vakavinaka cake, ka dodonu na nodra inaki.

Ena gauna au veiqravi voli kina ena lotu, au sa vakadinadinataka na nodra gumatua kei na yalodina na lewe ni Lotu ena veimatanitu, eso vei ira e yaco tu kina na veilecalecavi vakapolitiki, veimaliwai vakatamata, se na bula vakai-lavo. E dua na vuna levu au raica rawa vei ira na lewenilotu yalodina oqo sai koya na ivakarau ni rai e tu vei ira me baleta na tawamudu. Na rai tawamudu

ni kosipeli eda na kila kina na noda itutu ena ituvatuva ni Kalou, me da ciqoma na dredre ka toso ki liu ena kedra maliwa, vakatulewa, ka yavutaka na noda bula ki na noda icavacava vakalou.

Na rai taucoko sai koya na ivakarau eda raica kina e dua na ka ni toka mai vakayawa, ka rawa kina vei keda me da marautaka na kena yaga dina.

E vaka ni da tu ena loma ni dua na veikau ka tu e matada e dua na vunikau. Kevaka eda sega ni vakasuka vakalailai ki muri, eda na sega ni marautaka na irairai dina ni dua na veikau. Au a gade ena dua na gauna ki na veikauloa na Amazon mai Leticia e Colombia, voleka ena kedrau yalayala o Brazil kei Peru. Au a sega ni kila rawa na kena vakaitamera me yacova na gauna au qai vukabaleta kina ka taucoko na noqu raica yani.

Ni ra se lalai na luvei keirau, eratou dau sarava e dua na sala ni retioyaloyalo dau vakaraitaki mai kina e dua na parokaramu ka vakatokai *Na Cava o Raica?* Ena toso voleka na itaba ki na dua na ka, me ra qai kilakila tiko na gone se cava oya ni sa toso tiko mai vakayawa. Ni sa qai taucoko na irairai ni ka oya, ena rawarawa nomu kila ni pusi, dua na vunikau, dua na vuanikau se cava tale.

Au nanuma ena dua na gauna eratou sarava tiko na parokaramu oya ka vakaraitaka voleka sara mai e dua na ka rairai ca sara vei iratou, via rerevaki sara toka; ia ni rabailevu mai na itaba, eratou qai kila ni oya e dua na pisa vakaturuweli. Ratou qai kaya mai, “Tata, volia vei keitou e dua va saraga ya!” Ni ratou qai kila se cava oya, e dua na ka a sega ni rairai vinaka vei iratou sa yaco me dua na ka rairai totoka.

Meu wasea tale mada e dua na ka. Ena neitou vale eratou dau taleitaka na luvei keirau na vakasotara vata na ibulibuli duidui eso. Eda sa cakava taucoko beka e dua na vakasota ibulibuli. Eso e levu sara na kena veitikina lalai. Au nanuma ni dua vei iratou na luvei keirau (au na sega ni tukuna na yacana me taqomaki) e dau vakaraica matua na veitikina yadua, ni dua e sega ni coba rawa ena vanua e nanuma ni dodonu me coba kina, ena cudru ka nanuma ni sega ni vinaka ka via viritaka laivi sara. A qai

vulica me vakasotara vata ni sa qai kila ni veitikina lalai yadua e tiko na kena itokatoka ena iyaloalo levu, kevaka sara mada e sega ni kila ena dua na gauna.

Oqo e dua na sala me da vakana-
numa kina na ituvatuva ni Turaga. Me
da kakua ni lomaleqa soti ena kena
veitikina era tatawasewase tu ia tovolea
mo raica na iyaloalo taucoko, me
toka ena nomu vakasama na iotioti ni
ibulibuli. E kila na Turaga na vanua me
coba kina na veitikina yadua me rawa
ni okati kina ena ituvatuva. Na ivakaro
kece e tawamudu na kena bibi ena
loma ni ituvatuva cecere ni marau.

Sa bibi sara kina me da kakua ni
katulewataka na veika e tawamudu na
kena yaga ni da rai tiko vakayago. Me
baleta na vakatulewa ni tawamudu, ena

yaga me da rai ena rai vakosipeli.

E vakavuvulitaka o Elder Neal A.
Maxwell: “E dina ni o ‘kelei tu’ ena
inuinui cecere ka iotioti, eso tale na ka
eda vakanuinui kina ena bula oqo sa
duatani tale. Eda vakanuinui beka me
tubu na isau, dua na veigadivi vinaka,
da qaqa ena veidigidigi, se dua na vale
levu—na veika ena rairai mai se sega ni
rairai mai. Na vakabauta na iTuvatuva
nei Tamada ena kauta mai na vosota
ena maliwa sara mada ga ni ivocavoca
ni inuinui leleka vaoqo. Na vakanuinui
eda na ‘gumatua [kina] ena cakacaka
vinaka’ ena inaki vinaka kevaka sara
mada ga e kena irairai ni ra inaki lusi
(raica na V&V 58:27).”³

Ni sega vei keda na rai tawamudu,
se ni yali, e rawa ni vakavuna me tiko

vei keda na rai vakavuravura me ivaka-
tagedegede yadua ka vakataulewa ka
sega ni sala vata kei na loma ni Kalou.

E tukuni ena iVola i Momani na
ivakarau ni bula nei Nifai kei na nodrau
ivakarau o Leimani kei Lemueli. Eratou
sotava kece e vuqa na veivakararawa-
taki kei na levu na dredre; ia, e duidui
sara na ivakarau ni nodra dui raica.
O Nifai e kaya, “A sa vakalougatataki
keimami vakalevu na Turaga, keimami
sa kana lewe ni manumanu droka va-
kalevu ena lekutu ka sa to vakalevu na
medra sucu na neimami gone, era sa
kaukauwa na neimami yalewa me vaka
na tagane, era sa vosota ka sega ni vo-
sakudrukudru ena nodra lako tiko.”⁴

O Leimani kei Lemueli, ena yasana
kadua, erau vosa kudrukudru sara
vakaca. “Erau sa vosakurukudrutaki
tamadrau vakaoqo koi rau na qase,
ko Leimani kei Lemueli. Erau sa vosa-
kudrukudru ni rau sa sega ni kila na
loma ni Kalou o koya sa buli rau.”⁵
Ni sega ni kilai se sega ni kauwaitaki
na “loma ni Kalou” sai koya e dua na
sala ena yali kina na rai tawamudu,
na vosakudrukudru e dua na kena
ivakatakilakila. E dina ni rau a vaka-
dinadinataka o Leimani kei Lemueli e
vuqa na cakamana ni ratou tiko vata
kei Nifai, erau kaila mai vakasauri, ka
kaya: “Ka da sa mai tiko voli ena lekutu
ka vuqa na yabaki; era cakacaka tikoga
na noda yalewa ni ra sa bukete tu ka
ra vakasucu ena lekutu, era sota kaya
na ka rarawa kecega, sa vo ga na mate;
ia e vinaka cake me ra a mate ga mai
Jeruselemi me ra kakua kina ni mai
rarawa tu vakaoqo.”⁶

Oqori e rua na ivakarau ni vakasama
duidui sara, e dina ni viafia tautauvata
na dredre kei na veivakararawataki
eratou sotava. E laurai, ni duidui na
ivakarau ni rai.

A vola o Peresitedi Spencer W.
Kimball na veika oqo: “Kevaka eda
raica na bula oqo ni sai koya sara ga na
ka taucoko, ena yaco na mosi, yaluma,
druka, kei na lekaleka ni bula me dua
na leqa levu. Ia kevaka eda raica na
bula me dua na ka tawamudu ka lesu
sara vakayawa ki na veigauna sa sivi ni
bula taumada qai dodo yani ki na vei-
siga ni mataka ni oti na mate, sa na qai

laurai na veika kece ena kedra irairai dodonu.”⁷

A talanoataka o Elder David B. Haight e dua na italanoa me baleta na dausivisivi o Michelangelo me vakaraitaka na kena bibi me da raica na veika kece ena kena rai dodonu: “Ni sivia tiko o dausivisivi e dua na tiki ni mapolo, dau lako mai e veisiga e dua na gonetagane ka mai sarasara galu-galu toka. Ni sa basika mai na vatu oya na ivakatakarakara kei Tevita, sa vakarau tu me qoroa o vuravura taucoko, qai tarogi Michelangelo na cauravou, ‘O kila vakacava ni tiko i loma ya o koya?’”⁸

Na ivakarau ni rai e raica kina na dausivisivi na tiki ni mapolo oya e duatani mai na nona na gonetagane a sarava tiko na nona cakacaka. Nona raivotu na daucakacakaniliga ena veika e rawa ka muloni koto ena vatu a rawa kina me bulia e dua na cakacaka ni liga.

E kila na Turaga na veika e vinakata me rawata mai vei keda yadua. E kila o Koya na mataqali veisau e vinakata me rawata ena noda bula, ka sega ni tu vei keda na dodonu me da tarogi Koya. Ni sa duatani na Nona vakanananu ka duatani na noda vakanananu.⁹

Au vakadinadinataka ni tiko e dua na Tamada Vakalomalagi dauloloma, lewa dodonu, ka loloma cecere sa vakarautaka tu e dua na ituvatuva me baleta na noda marau tawamudu. Au vakadinadinataka ni o Jisu Karisito na Luvena ka iVakabula ni vuravura. Au kila ni o Peresitedi Thomas S. Monson e dua na parofita ni Kalou. Au tukuna na veika oqo ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Mosese 1:39.
2. Alama 12:32.
3. Neal A. Maxwell, “Brightness of Hope,” *Ensign*, Nove. 1994 35–36.
4. 1 Nifai 17:2.
5. 1 Nifai 2:12.
6. 1 Nifai 17:20.
7. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Spencer W. Kimball* (2006), 15.
8. David B. Haight, “Your Purpose and Responsibility” (Brigham Young University devotional, Sepi. 4, 1977), 2, speeches.byu.edu.
9. Raica na Aisea 55:8–9.

Mai vei Elder Neil L. Andersen

Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

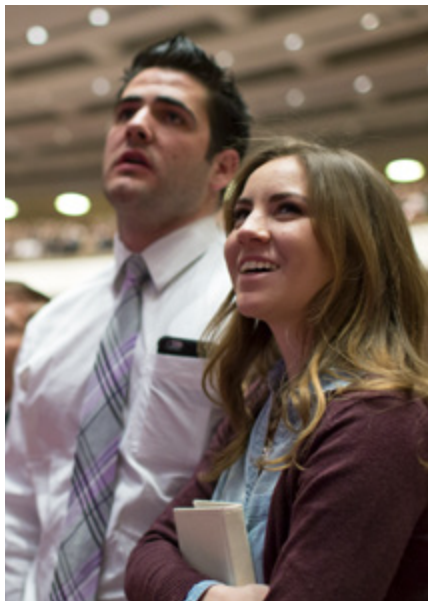
Me Yaco mai na Nomuni Matanitu

Na vakanananu ni Nona lako mai e yavalata na yaloqu. Ena vakariseyate! Na kena rabailevu kei na cecere, na kena vakaitamera kei na vakasakiti, ena sivia na ka kecega sa raica se sotava oti na mata vakayago.

Ni da lagasere tiko, a tarai au vakabibi na vakasama ni ena gauna saraga oqo e drau vakaudolu, de milioni beka, na Yalododonu vakabauta ena 150 na matanitu, e vakasakiti ena 75 na vosa duidui,¹ eda laveta vata vua na Kalou na domoda, ena lagasere.

*Bau mai na Tui ni Tui
Keimami wawa tu
Na veivakabulai
Me sa neimami ga.*²

Bau mai na Tui ni Tui!”³ O keda e dua na matavuvale vakaitamera ni

vuravura raraba ni tamata vakabauta, tisaipeli i Jisu Karisito.

Eda sa taura na Yacana, ena veimacawa ni da vakaivotavota ena sakaramede, eda yalataka ni da na daunanumi Koya ka muria na Nona ivunau. Eda se yawakalia mai na vinaka vakaoti, ia eda sega ni taura vakamamada na noda vakabauta. Eda vakabauti Koya. Eda qaravi Koya. Eda muri Koya. Eda lomani Koya vakatitobu. Na Nona inaki na inaki cecere duadua e vuravura.

Eda bula donumaka kemuni na taciqu kei na ganequ, na veisiga ni sa voleka na iKarua ni Nona Lako mai na Turaga, na gauna era sa namaka tu mai vakabalavu ena veitabayabaki na tamata vakabauta. Eda bula donumaka na gauna ni veivaluvaluti kei na irogorogo ni ivalu, na gauna ni leqa tubukoso, na gauna sa veisaqasaqa kina na vuravura ena veilecayaki kei na tiko yavavala.

Ia eda bula donumaka talega na gauna lagilagi ni Veivakalesuimai, ni sa kau yani na kosipeli ki vuravura taucoko—na gauna sa yalataka na Turaga ni na “vakatubura cake . . . e dua na matatamata sa savasava”⁴ ka

“vakaiyaragitaki ira ena yalododonu kei na lagilagi ni nona kaukauwa na Kalou.”⁵

Eda reki ena veisiga oqo ka masuta ni da na rawata me da sotava ena yaloqaqa na noda veika dredre kei na veilecayaki. Na nodra dredre eso e ca vakalevu cake mai na nodra o ira tale eso, ia e sega ga ni dua e vakuwai mai kina. A kaya vei au ena dua na gauna o Elder Neal A. Maxwell, “Kevaka sa lako vinaka tiko vei iko na veika kecega, wawa toka.”

E dina ni sa vakadeitaka vakavica vei keda na Turaga me da “kakua ni rere,”⁶ e sega ni dau rawarawa me matata tiko na noda rai ka raibaleta na vuravura oqo ni da vakatovolei.

A vakavulica vei au o Peresitedi Thomas S. Monson e dua na lesoni bibi me baleta na maroroya toka e dua na ivakarau ni rai tawamudu.

Ena tinikawalu na yabaki sa oti ni keirau vodo sitimanivanua tiko mai Suitisaladi kei Peresitedi Monson, au taroga vua me baleta na nona itavi bibi. E vaqqa-cotaka noqu vakabauta na nona sauma. “Ena Mataveiliutaki Taumada,” e kaya o koya, “keitou cakava na veika kece keitou rawata me toso kiliu na cakacaka oqo. Ia oqo na cakacaka ni Turaga, ka dusimaka tiko o Koya. E tu ena iuli o Koya. Keitou qoroqoro ni keitou raica ni dolava na katuba ka sega ni rawa ni keitou dolava ka cakava na mana keitou sega mada ga ni rawa ni vakasamataka.”⁷

Kemuni na taciqo kei na ganequ, ni da raica ka vakabauta na cakamana ni Turaga ena noda tara tiko na Nona matanitu e vuravura e rawa ni vukei keda me da raica ka vakabauta ni cakacaka tale tikoga na liga ni Turaga ena noda dui bula.

Sa kaya na Turaga, “Sa rawa vei au meu kitaka ga na noqu cakacaka.”⁸ Eda dui tovolea yadua me da cakava na noda itavi, ia o Koya ga na dauvatuva levu. Ena veidusimaki nei Tamana, sa bulia kina na vuravura oqo. “Sa cakava ko koya na ka kecega; e sega ni dua na ka a caka me sega ni cakava ko koya.”⁹ Ni da yadra ka kidakida tiko vakayalo, eda na raica na Ligana e vuravura raraba ka da na raica na Ligana ena noda dui bula yadua.

Meu wasea mada e dua na ivakaraitaki.

Ena 1831, ni se qai 600 ga na lewe ni Lotu, sa kaya na Turaga, “Raica sa soli na lewa ni matanitu ni Kalou e vuravura vua na tamata, ia ena qai vunautaki yani na itukutuku vinaka me yacova na iyalayala kei vuravura, raica ena qiqi yani me vaka na vatu sa kavida mai na ulunivanua ka sa sega ni ta ena liga, io ena roboti vuravura taucoko.”¹⁰

Sa raica taumada na parofita o Nifai ni ena noda gauna oqo ena “lewe lailai” ga na lewe ni Lotu ni vakatauvatani ki na iwiliwili ni lewei vuravura ia era na tu ena “delai vuravura.”¹¹

E tolu na ivakaraitaki totoka ni liga ni Turaga ena kena tauyavu na Nona matanitu, na valetabu sa kacivaka nikua o Peresitedi Monson. Ena vica ga na yabakitini sa oti, o cei beka sa raitayaloyalotaka tu na valetabu mai Haiti, Thailand, kei na Ivory Coast?

Na vanua me tu kina e dua na valetabu e sega ni vakatautaki ena levu ni vanua. E yaco mai ena ivakatakila mai vua na Turaga ki vua na nona parofita, ka ivakatakilakila ni dua na cakacaka cecere me vakayacori, ka vakadinadinataka na nodra buladodonu na Yalododonu ka ra na vakamareqeta ka qarauna vinaka na Nona vale ena veitabatamata.¹²

Keirau a veisiko kei na watiqo o Kathy ki Haiti ena rua ga na yabaki sa oti. Ena dela ni ulunivanua raibaleti Port-au-Prince, keimami a duavata kei ira na Yalododonu mai Haiti ena kena vakananumi na vakatabui ni vanua oya mai vei Elder Thomas S. Monson ena gauna oya, ena 30 ga na yabaki yani i liu. E sega ni dua vei keimami ena guilecava rawa na uneune veivakarusa mai Haiti ena 2010. Mai vei ira na lewenilotu yalodina kei na matailawalawa daukaulotu yaloqaqa levu ga vei ira e kai Haiti, sa toso tiko na tubu kei na qaqaco ni Lotu ena matanitu yanuyanu oqo. E laveta cake na noqu vakabauta meu raitayaloyalotaki ira na Yalododonu buladodonu ni Kalou oqo

ni ra vakaisulu vulavula, ka tu vei ira na mana ni matabete tabu me ra liutaka ka qarava na veicakacaka tabu vakalotu ena vale ni Turaga.

O cei beka e rawa ni raitayaloyalotaka e dua na vale ni Turaga ena siti totoka o Bangkok? E dua tale na kena ivakaraitaki, na vakabauta Vakarisito e 1 ga na pasede ni matanitu lotu Buddha oqo o Thailand. Me vakataki Haiti, sa vakakina e Bangkok, na Turaga sa vakasoqoni ira vata na digitaki e vuravura. Ni keirau tiko voli mai kea ena vica na vula sa oti keirau a sotavi Sathit kei Juthamas Kaivalvatana kei iratou na luvedrau yalodina. A curu ki na Lotu o Sathit ni yabaki 17 ka laki kaulotu ena nona vanua ga. E muri qai sotavi Juthamas ena inisitute, ka rau laki vauci ena Valetabu e Manila. Ena 1993 a coqai rau na veiwatini na Kaivalvatanas e dua na lori ka moce na kena draiva, ka paralase kina o Sathit me tekivu mai sarisarina ka lako sobu. A sega vakadua ni bau yavalati na nodrau vakabauta. O Sathit e dua na qasenivuli taleitaki ena International School mai

Bangkok. E veiqaravi vaka-Peresitedi ni iTeki na Thailand Bangkok North. Eda raica na cakamana ni Kalou e na Nona cakacaka kei na noda dui bula.

Ena sega ni rawa ni tukuni na cakamana ni Lotu mai na Ivory Coast kevaca e sega ni cavuti na yacadratou e rua na mataveiwatini: O Philippe kei Annelies Assard kei Lucien kei Agathe Affoue. Eratou a curu ki na Lotu vakaveiwatini

me baleta na tarai cake ni matanitu ni Kalou. Vei Sisita Assard, na yalewa ni Jamani, me biuta nona matavuvale, ka vakadonuya vei Baraca Assard me biuta nona cakacaka me vaka e dua na idinia ni veika vakamisini, e gadrevi kina na vakabauta matalia. Eratou a sota ena imatai ni gauna na mataveiwatini e rua oqo mai Ivory Coast ka tekivuna e dua na Wilivola ni Sigatabu. Oqori ena 30 na yabaki sa oti. Ena gauna oqo sa tu e walu na iteki ka 27,000 na lewenilotu ena matanitu totoka vaka-Aferika oqo. Erau se veiqaravi tikoga ena yalodina na veiwatini na Affoues, ka vakakina o rau na veiwatini na Assards, ka rau sa vakacavara mai e dua na kaulotu ena Valetabu na Accra Ghana.

E rawa beka ni o raica na liga ni Kalou ni tosoya tiko ki liu na Nona cakacaka? E rawa beka ni o raica na liga ni Kalou ena nodra bula na daukaulotu mai Haiti se o rau na Kai-valvatanas mai Thailand?

E rawa beka ni o raica na liga ni Kalou ena nodratou bula na Assards kei na Affoues? E rawa beka ni o raica na liga ni Kalou ena nomu bula?

“Raica sa kilikili sara me vakatusa na tamata ni sa bulia na ka kecega na Kalou.”¹³

E sega ni yaco wale tikoga mai Haiti, Thailand, se na Ivory Coast na cakamana ni Kalou. Rai wavokiti iko.¹⁴ “Sa lomani ira na tamata kecega na Kalou . . . ; io, sa kilai ira kece na nona tamata, ka sa . . . roboti vuravura tau-coko na nona loloma.”¹⁵

Ena so na gauna eda rawa ni raica na liga ni Turaga ena nodra bula eso ia eda vakataroga, “Meu raica vakamata-tata cake beka vakacava na Ligana ena noqu bula?”

Sa kaya na iVakabula:

“Ka sega ni vakatitiqa.”¹⁶

“Kakua ni yalolailai.”¹⁷

“Ka sega e dua vei rau [na separo] ena lutu walega ki na qele me tabogo vua na Tamamudou. . . .

“O koya mo dou qai kakua ni rere: dou sa uasivi cake vei ira na separo e vuqa.”¹⁸

Nanuma na cauravou a tagi vua na parofita o Ilaisa ni ra vakavolivoliti rau tu na meca: “Isa noqu turaga! A cava me daru cakava?”¹⁹

A sauma ko Ilaisa:

“Kakua ni rere: ni ra sa lewevuqa era sa tiko kei kedaru, ka lewe lailai era sa tiko kei ira.

“[A qai] masu ko Ilaisa, . . . Kemuni Jiova, . . . mo ni vakayadrata mada

iMawi ecake: o Peresitedi Thomas S. Monson e Haiti ena vakatabui ni vanua ena 1983. E cake: O ira na ivuvu e Ivory Coast Philippe kei Annelies Assard (imawi) kei Lucien kei Agathe Affoue. iMawi: Na peresitedi ni iteki o Sathit Kaivaivatana kei na watina. o Juthamas, e Bangkok, mai Thailand.

gone, dua mai Jamani ka dua mai Varanise. Ena 1980 vakacaca, erau vakila o Philippe kei Lucien me rau lesu tale ki na nodrau vanua vaka-Aferika

na matana, me rai rawa ko koya. A sa vakayadrata na matana na cauravou ko Jiova; a sa rai ko koya [ka raica] sa oso na ulunivanua ena ose, kei na qiqi bukawaqa.”²⁰

Ni o talairawarawa ki na ivakaro ka masu ena vakabauta mo raica na liga ni Turaga ena nomu bula, au yalataka vei iko ena dolava vakalevu ko Koya na matamu vakayalo, ka na matata cake na nomu raica ni o sega ni tiko duadua.

E vakavuvulitaka na ivolanikalou me da “[tucake] ka vakabauta dei na veika ena yaco mai.”²¹ Na cava ena yaco mai? A masulaka na iVakabula:

“Tamai keimami mai lomalagi, me vakarokorokotaki na yacamuni.

“Me yaco mai na nomuni matanitu. Me caka na lomamuni e vuravura, me vaka sa caka tiko mai lomalagi.”²²

Eda se qai lagata vata kecega “Bau mai na Tui ni Tui.”

Ena tubu na noda vakabauta ni da namaka tiko na siga lagilagi ena lesu mai kina ki vuravura na iVakabula. Na vakanananu ni Nona lako mai e yavalata na yaloqu. Ena vakariseyate! Na kena rabailevu kei na cecere, na kena vakaitamera kei na vakasakiti, ena sivia na ka kecega sa raica se sotava oti na mata vakayago.

Ena siga ko ya ena sega ni lako mai ko Koya ni viviraki ena isulunigone ka davo ena valenimanumanu,”²³ ia “ena lako mai ena veio ni lomalagi, ena

kaukauwa kei na iukuuku levu; era na salavata mai kei [Koya] na agilosi yalovavasava.”²⁴ Eda na rogoca na “domo ni agilosi turaga, kei na davui ni Kalou.”²⁵ Ena vuki na matanisiga kei na vula, ka na “qequera mai na veikalokalo.”²⁶ O iko kei au, se o ira era na muri keda, “era na soqoni vata mai na yalododonu mai na yasai vuravura vava,”²⁷ “era na vakamataliataki ka kau cake me veitata kaya,”²⁸ kei ira era sa mate ena buladodonu, o ira talega era na “kau cake me . . . ra veitata kaya ena maliwa ni . . . lomalagi.”²⁹

Oti, qai dua na ka voleka sara ni sega ni rawa: “Na tamata kecega,” sa kaya na Turaga, “era na qai raici au taucoko.”³⁰ Ena yaco beka vakacava? Eda sega ni kila. Ia au vakadinadinatataki ni na yaco—me vaka saraga sa parofisaitaki. Eda na tekiduru ena vakarokoroko, “ena vosa na Turaga ka rogo na domona ki na iyalayala kei vuravura.”³¹ “Ia na domona sa vaka na domo ni wai e vuqa, ka vaka na domo ni kurukuru levu.”³² “Raica ena qai tu ena kedra maliwa na nona tamata na Turaga.”³³

Ena qai yaco mai na nodra vakaduatatataki tawaguilecavi rawa kei ira na agilosi ni lomalagi kei na Yalododonu e vuravura.³⁴ Ia e bibi duadua, e tukuna o Aisea, “ia na iyalayala kecega kei vuravura ena kunea na bula sa mai vei koya na noda Kalou,”³⁵ ia ko Koya ena “lewai ira kecega.”³⁶

Ena siga ko ya ena galu na dauvakati-tiq, “io era na rogoca na tamata kecega . . . , ka tekiduru na duru vakayadua ga ka vakatusa na yame kecega”³⁷ ni o Jisu na Karisito, na Luve ni Kalou, na iVakabula ka Dauveivueti ni vuravura.

Nikua na Siganimata. Eda reki vata kei ira na vakabauta Vakarisito e vuravura taucoko ena Nona Tucaketale lagilagi kei na noda dui tucaketale sa yalataki tu. Me da vakavakarau ki na Nona lesu mai, ena noda vakatovototaka e veigauna na gauna lagilagi oqo ena noda vakasama kei ira eda dau lomana, ka me noda na Nona Masu: “Me yaco mai na Nomuni matanitu. Me caka na lomamuni e vuravura, me vaka sa caka tiko mai lomalagi.”³⁸ Au vakadinadinatataki ni bula tiko o Koya, “Bau mai na Tui ni Tui.” Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Na koniferedi raraba e vakadewataki ki na 94 taucoko na vosa, e sega ni kaburaki ena gauna vata ga e caka tiko kina na vosa kece, e sega ena veisoqoni kece. Me baleta na soqoni ni yakavi ni Sigatabu ena koniferedi raraba oqo, e 75 na vosa era a kaburaki bulabula.
2. “Bau mai na Tui ni Tui,” *Sere ni Lotu*, naba 30
3. Ena Tusiti, 31 ni Maji, 2015, eratou vakauta mai vei au na valenivolavola ni Mataveilitaki Taumada e dua na imeli ka vakamacalataki mai kina niu na vosa ena yakavi ni Sigatabu, 5 ni Epereli, ni oti saraga na kena lagati na sere ni vakakoso “Bau mai na Tui ni Tui.” Na qaqa ni sere cecere ni Veivakalesui mai oqo, a vola o Parley P Pratt, e vakatakekere ni yalomalumumu vua na iVakabula me lesu tale mai ki vuravura. E lewena na noqu itukutuku ni koniferedi, rairai vakaukauwa cake beka mai na veisere kece tale eda lagata. A tarai au vakaukauwa na bibi ni Yalododonu vakabauta e veivanua kecega era duavata mai ena Sigatabu ni Siganimata, ka laveta cake na domoda vua na Kalou, ka da lagata vata, Bau mai na Tui ni Tui! Keimami wawa tu.” Niu kila ni a sega ni dua na noqu cau me baleta na sere ni koniferedi raraba, au vakataroga de ra sa wilika na noqu vosa ka kena ulutaga na “Me Yaco mai na Nomuni Matanitu” o ira era dau qarava na sere ka qai digitaka na serenilotu oqo me baleta na iKarua ni Nona Lako mai na iVakabula. Au qai kila e muri ni ratou a vakatura na dairekita ni Tabernacle Choir na serenilotu oqo vei iratou na Mataveilitaki Taumada ena itekivu ni Maji, ni se vo tu e vica na macawa me qai vakau na noqu vosa vei iratou na Mataveilitaki Taumada me laki vakadewataki. Na iotioti ni gauna a lagati kina me sere vakaivakoso ena koniferedi raraba na “Bau Mai na Tui ni Tui” ena Okotova 2002. Eda dau tovolea me da qarava na noda itavi, ia o Koya ga e vakataulewa tiko.
4. Vunau kei na Veiyalayalati 100:16.
5. 1 Nifai 14:14.

6. Vunau kei na Veiyalayalati 10:55.
7. Veika sotavi Yadua, Me 1997.
8. 2 Nifai 27:20.
9. Joni 1:3.
10. Vunau kei na Veiyalayalati 65:2.
11. 1 Nifai 14:12.
12. Ena vulaimago ni 2001, niu vakaitikotiko mai Brazil, au wasea ena yalovakanuinui vei Peresitedi James E. Faust ena Mataveiliutaki Taumada e vuqa na dina veivakauqeti me baleti ira na Yalododonu era vakaitikotiko ena siti o Curitiba, ena vakanuinui ni na vakadewataka yani ko koya na itukutuku vei Peresitedi Hinckley. A tarovi au o Peresitedi Faust ena loma ni noqu iyatuvosa. "Neil," e kaya mai, "eda sega ni dau vakatutu vua na Peresitedi." Na lewa ni vanua me tara kina e dua na valetabu e nodrau na Turaga kei na Nona parofita." Na Valetabu e Curitiba Barzil a vakatabui ena 2008
13. Vunau kei na Veiyalayalati 59:21.
14. E dua na cakacaka mana levu ni liga ni Turaga na toso ni Nona matanitu me roboti Amerika ki na veikoroilevu kei na koro ni cakacaka ena veiyasana kecega. Oqo e dua na kena ivakaraitaki. Ena Me 2006 au a lesi ki na dua na koniferedi ni iteki e Denton mai Texas. Au a tiko ena nona vale na peresitedi ni iteki, o Peresitedi Vaughn A Andrus. A talanoataka vei au o Sisita Andrus me baleta na Lotu taumada e Denton, tekivu mai vei rau nona itubutubu, o John kei Margaret Porter. A dau caka ga na Wilivola ni Sigatabu ena kena tekivu. Ia eratou wasea na matavuvale na Porter na kosipeli vei iratou na matavuvale na Ragsdale, eratou qai wasea na matavuvale oqo vei iratou na Noble kei na Martinos. Era qai vakuria na daukaulotu ena nodra cau bibi. Era lewena na Lotu e vuqa na matavuvale. Eso tale mai na ra era toki mai ki Denton. Nikua, e ena vanua a tiko ga kina e dua na tabana lailai, sa tu kina qo e va na iteki, e dua vei ira na luvedratou tagane na Martinos, o Elder James B. Martino ka a curu ki na Lotu ni yabaki 17, sa veiqaravi vaka-Vakaitutu Raraba ni Lotu.
15. Alama 26:37.
16. Maciu 21:21.
17. Marika 5:36.
18. Maciu 10:29, 31.
19. 2 Tui 6:15.
20. 2 Tui 6:16–17.
21. Mosaia 4:11.
22. Maciu 6:9–10; raica talega na Vunau kei na Veiyalayalati 65:6.
23. Luke 2:12.
24. Vunau kei na Veiyalayalati 45:44.
25. 1 Cesalonaika 4:16.
26. Vunau kei na Veiyalayalati 133:49.
27. Vunau kei na Veiyalayalati 45:46.
28. Vunau kei na Veiyalayalati 88:96.
29. Vunau kei na Veiyalayalati 88:97.
30. Vunau kei na Veiyalayalati 101:23.
31. Vunau kei na Veiyalayalati 45:49.
32. Vunau kei na Veiyalayalati 133:22.
33. Vunau kei na Veiyalayalati 133:25.
34. Raica na Mosese 7:63.
35. Aisea 52:10.
36. Vunau kei na Veiyalayalati 133:25.
37. Vunau kei na Veiyalayalati 88:104.
38. Maciu 6:10.

Mai vei Elder Jorge F. Zeballos
Ena Vitusagavulu

Ke Me sa Nomu iLesilesi

Meda sa qai gu ga ki liu ena noda vulica na noda itavi, vakatulewa vakadodonu, cakava vakakina na lewa oqori, ka ciqoma na lewa nei Tamada.

Au se qai yabaki 12 tiko rau a gole mai na daukaulotu ena imatai ni gauna me rau veivakalotutaki ena siti au a sucu kina ena vualiku kei Chile. Dua na Sigatabu, ni sa vula ono tiko na noqu mai lotu ena tabana lailai oqo, a vota sara mai na madrai e dua na daukaulotu ni veisoliyaka tiko na sakaramede. Au raici koya ka kaya vakamalua, "Au sega ni rawa."

"Cava e sega kina?" a sauma.

Au a kaya vua, "Baleta niu sega ni lewe ni Lotu."¹

A sega sara ga ni vakabauta o daukaulotu. A ramase mai na matana. Au vakabauta ni vakasamataka, "Ia o cauravou oqo e dau tiko ena soqoni kece! Mena sega ni lewe ni Lotu vakacava?"

Na siga tarava, rau sa tu sara e vale o rau na daukaulotu, ka rau saga nodrau igu taucoko me vakavulici taucoko na noqu matavuvale. Ia me vaka ni sega ni malele kina na noqu matavuvale, rau sa nuidei ka tomana tikoga na daukaulotu ena vuku ni noqu laki Lotu tiko ena ono na vula vakacaca. Kena itinitini, sa qai yaco mai na gauna cecere au sa waraka tu mai ni rau sa sureti au meu lewena na Lotu i Jisu Karisito. Rau a vakamacalataka na daukaulotu me baleta ga niu se gone, ena gadrevi na nodrau veivakadonui na noqu itubutubu. Au a gole vata kei rau na daukaulotu me keitou laki raici tamaqu, kau raitayalotaka ni na tukuna mai "Luvequ, ni ko sa na tamata yalomatua, ko sa na rawa ni vakatulewa ga vakataki iko."

Ni rau sa veivosaki na daukaulotu kei koya, au sa masulaka sara ga vakaukauwa me tarai na yalona me vakadonuya na ka au a gadreva tiko. Oqo na ka a qai kaya vei rau na daukaulotu: "Kemudrau na cauravou, sa ono mai na vula na noqu raici Jorge tiko na luvequ ni dau yadra vakamataka ena

vei Sigatabu, vakaisulu vinaka sara, ka taubale yani ki lotu. Au sa raica ga na veivakauqeti vinaka mai na Lotu ki na nona bula.” Oti, a qai vosa mai vei au, kau kurabui ni a kaya, “Luvequ, kevaka ga me sa nomu ilesilesi ga mo vakatulewa kina, au sa na vakadonuya mo papitaisotaki.” Au a mokoti tamaqu, reguci koya, ka vakavinavinakataki koya ena ka sa cakava oqo. Ena siga e tarava au a papitaiso kina. Ena macawa sa oti sai ka 47 ni yabaki ni ivakananumi ni gauna bibi o ya ni noqu bula.

Na cava beka sa noda ilesilesi bibi na lewe ni Lotu i Jisu Karisito? A vakamacalataka kina vaqo o Peresitedi Joseph Fielding Smith: “Oqo e rua na noda itavi bibi. . . . Ai matai, meda vakasaqara na veivakabulai; kena ikarua, na noda itavi vei ira na tamata.”²

Sa qai kena oqo, na ilesilesi bibi duadua sa lesia vei keda na Tamada: noda vakasaqara meda dui vakabulai keda mada, vakakina vei ira na tamata, ni da kila vinaka tiko ni malanivosa oqo, e tukuna tiko ni ibalebale ni *veivakabulai* o ya na kena rawati na matanitu lagilagi cecere duadua sa vakarautaka tu vei keda na Tamada vei ira na luvena talairawarawa.³ Na ilesilesi oqo sa nuitaki vei keda—ka da sa ciqoma ena galala—me na vakamatatataki kina na veika meda vakaliuca, noda gagadre, noda vakatulewa, kei na noda itovo ena veisiga.

Kivua e dua sa mai kila vinaka oqo, ena vuku ni Veisorovaki i Jisu Karisito,

sa tu sara ga e matada na veivakabulai, kevaka meda sega ni rawata sa noda ga na rusa. Koya gona, na veibasai ni veivakabulai na rusa, me vaka ga na veibasai ni rawa-ka na druka. E vakavulica vei keda o Peresitedi Thomas S. Monson ni “sega ni dodonu vua na tamata me tiko vakacegu sara ena nona rawa-ka ena gauna era raica kina ni sa tu e matadra na veika dodonu cecere.”⁴ Meda sa qai tiko vakacegu beka vakacava, ni takiveiyaga noda igu meda vakalagilagi kevaka eda kila ni sa rawa meda vakalagilagi?

Au kerea meu wasea mada e va na ivakavuvuli bibi ena vukea meda gadreva me sa noda ilesilesi vua na Tamada mai Lomalagi, ka vakakina noda vakaio ki na veika sa namaka tiko o Koya o ya meda na yaco me vakataki Koya.

1. Vulica Noda iLesilesi

Kevaka meda na cakava na lewa ni Kalou, kevaka sa noda ilesilesi Vua, meda sa qai tekivu ena vuli, kila vakavinaka, ciqoma, ka bula voli me vaka na Nona lewa kivei keda. Sa kaya kina na Turaga, “Raica sa kilikili ki na tamata yadua me vulica ka kila na nona itavi; io me vakayacora ena yalodina na itavi ni ilesilesi sa digitaki kina.”⁵ Na kena tiko vei keda na gagadre e se bera ni taucoko kevaka eda na sega ni vakadeitaka meda kila vinaka na veika sa namaka tu vei keda na Tamada ka vinakata meda cakava.

Ena italanoa Alice in Wonderland, a sega tu ni kila o Alice na sala mena

gole kina, a qai tarogi Cheshire Cat, “Kerekere, e rawa beka mo vakaraitaka na sala meu na muria?”

A sauma mai o pusi, “Oqori ena vakatau sara ga na vanua o via gole kina.”

A kaya o Alice, “Au sega ni kauwai sara ki na vanua cava.”

“Sa qai sega ni dua na betena na sala mo na gole kina,” a kaya mai o pusi.⁶

Ia, eda sa kila tu na sala e gole tiko ki na “vunikau, sa kamikamica na vuna me [na] marau kina na tamata”⁷—“na sala, sa basika ki na bula”—sa rabalailai, ka taura na gugumatua meda lako ena sala oqo, ka “ra sa lewe lailai sa kunea.”⁸

E vakavulica vei keda o Nifai ni “vosa i Karisito sa tukuna vei kemudou na veika kece mo dou kitaka.”⁹ A vakuria ni “Yalo Tabu . . . ena vakaraitaka vei kemudou ko Koya na veika kece mo dou kitaka.”¹⁰ Koya gona, na ivurevure eda rawa ni vulica kina na noda ilesilesi sai koya na vosa i Karisito eda ciqoma mai vei ira na parofita ena gauna makawa kei na gauna nikua kei na ivakatakila kivei keda yadua eda ciqoma mai vua na Yalo Tabu.

2. Mo Vakatilewa

Keda sa vulica beka na Vakalesui mai ni kosipeli, e dua na ivakaro, na ilesilesi e baleta na qaravi ni dua na veikacivi, se na veiyalayalati eda cakava e valetabu, sa noda ga na digidigi se da cakava se sega na veika sa virikotori toka ena kila vou o ya. Sa nona lewa vakai koya na tamata me na curuma e dua na veiyalayalati tabu me vakataka na papitaiso se na cakacaka vakalotu ni valetabu. Ena vuku ga ni vosa bubului sa ivakarau tudei ni nodra bula vakalotu na tamata ena gauna makawa, ni a kaya na lawa makawa “dou kakua talega ni bubului vakailasu ena yacaqu.”¹¹ Ia, ena Nona gauna, a vakavulica kina na iVakabula e dua na sala cecere meda maroroya kina na noda veiyalayalati ena Nona kaya ni *io* e kena ibalebale na io kei na *sega* e kena ibalebale na¹² sega. Sa qai rauta ga na vosa ni dua na tamata me vakayavutaka kina na nona dina kei na yalayala ki vua e dua na tamata—ka vakabibi cake ni tamata o ya sa Tamada

mai Lomalagi. Ni da doka tiko na noda yalayala ena matanataki kina ni sa dina ka kilikili sara na noda vosa.

3. Cakava me Vakakina

Ni oti noda vulica na noda ilesilesi ka vakatulewa e sema tiko ki na vuli kei na kila o ya, meda sa cakava me vakakina.

E dua na ivakaraitaki kaukauwa ni veivakadeitaki tudei me sotava na Nona yalayala vei Tamana e tadu mai na ivakaraitaki ni iVakabula ena kena a kau mai vua e dua e paralase tu me vakabulai. “Ia ni sa raica ko Jisu na nodratou vakabauta, sa kaya vua sa tauvi paralasi, Na luvequ, sa bokoci na nomu ivalavala ca.”¹³ Eda kila ni sa yaga bibi sara na Veisorovaki i Jisu Karisito meda na vosoti ena vuku ni noda ivalavala ca, ia ena gauna a vakayacori kina na nona vakabulai na tamata paralase, e se bera ni yaco na siga cecere o ya; e se bera ni yaco na gauna ni nona vakararawataki na iVakabula e Kecisemani vakakina ena kauveilatai. Ia, a sega walega ni vakalougatataka o Jisu na tamata paralase o ya me tucake ka lako, ia a

bokoca talega na nona ivalavala ca, sa mai vakaraitaka kina e dua na ivakaraitaki savasava sega ni cakitaki rawa ni na sega ni druka o Koya, ni na vakayacora na nona yalayala vei Tamana, ka vakayacora e Kecisemani kei na kauveilatai na veika sa yalataka tu mai o Koya.

Na salatu eda sa digitaka meda lako kina e raba lailai. Ena yaco na bolebole ena ilakolako oqo ka na gadrevi me vakabauti ga o Jisu Karisito kei na noda sasaga vinaka duadua sara meda tiko ga ena sala ka toso ki liu. Sa dodonu sara meda veivutuni ka talairawarawa ka vosota, ena gauna mada ga eda sega ni kila vinaka na veika kece e voliti keda tu. Meda dau vosoti ira na tamata ka bula voli ena veika eda sa vulica kei na veika eda sa digidigi kina.

4. Lomada Dina meda Ciqoma na Lewa nei Tamada

Na bula vaka-tisaipeli e sega walega ni gadrevi kina meda vulica na noda itavi, vakatulewa vakadodonu, ka cakava me vakakina, ia sa bibi talega na noda vakatorocaketaka na lomada ka gugumatua meda ciqoma na lewa

ni Kalou, ena gauna mada ga e sega ni tautauvata kei na noda gagadre savasava se digidigi.

Au qoroya ka doka na vakasama nei koya na tamata vukavuka me lako vua na Turaga ka, “vakamasuta, ka tekiduru vua, ka kaya vua, Kevaka ko ni sa vinakata, ko ni sa vakasavasavataki au rawa.”¹⁴ A sega ni lewa me caka vua e dua na ka, e dina ga ni rairai savasava na nona gagadre; sa lomana ga me ciqoma na lewa ni Turaga.

Ena vica na yabaki sa oti, rau a vakalougatataki e dua na veiwatini yalodina noqu itokani ni mai sucu e dua na luvedrau tagane rau a masulaka tu mai vakabalavu. E vakasinaiti na itikotiko mera reki vata kei rau na itokani oqo kei na luvedrau yalewa, na luvedrau duabau ga taumada, ni sa tadu vou mai o koya na cauravou lailai. Dua na siga, a yaco e dua na ka sega ni namaki: a ciba vakasauri ka sega tu vakadua ni vakilai koya na cauravou lailai yabaki tolu oqo. Niu sa rogoca na ka oqo, au a qiriti noqu itokani oqo meu vakaraitaka na neitou veitokoni ena gauna rarawa o ya. Ia na ka e kaya mai

au vuli sara ga kina. A kaya, “Kevaka sa lewa nei Tamada me kauti koya Vua, sa dodonu vinaka vei keirau o ya.” A sega ni tiko ena vosa nei noqu itokani e dua mada ga na tiki lailai ni kudru, veisaqasaqa, se yalovakatani. Segga sara ga, na ka ga au vakila ena nona vosa o ya ni vakavinavinaka vua na Kalou ni bau soli na madigi me rau marautaki luvedrau tagane ena gauna lekaleka o ya, ka sa yalona taucoko me ciqoma na lewa nei Tamada baleti iratou. Ni oti e vica na siga, sa mai vakalesui tale na cauravou lailai o ya ki na nona itikotiko vakatui e silesitieli.

Meda sa qai gu ga ki liu ena noda vulica na noda itavi, vakatulewa vakadodonu, cakava vakakina na lewa oqori, ka ciqoma na lewa nei Tamada.

Au vakavinavinaka ka marautaka vakalevu nona vakadonuya o tamaqu na vakatulewa meu cakava ena 47 na yabaki sa oti. Toso na gauna, au sa mai kila vinaka ni lewa a solia vei au—me sa noqu ilesilesi na vakatulewa o ya—sa kena ibalebale ni sa noqu ilesilesi vua na Tamaqu Vakalomalagi ka vakasaqara meu vakabulai vakakina vei ira na wekaqu, ka rawa sara meu vakataka cake na ka sa namaka ka vinakata tiko vei au o Tamaqu. Ena siga digitaki cecere oqo, au sa mai vakinadinataka ni sa bula tiko na Kalou na Tamada kei na Luvena Lomani. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Yalovinaka mo ni kila tiko ni “dina ga ni sakaramede sa baleti ira na lewe ni Lotu, e sega ni dodonu vei bisopi me kacivaka ni na veivotayaki vei ira ga na lewenilotu, ena sega ni gadrevi mera tarovi kina o ira era sega ni lewenilotu na nodra vakaivotavota talega” (*iVoladusidusi 2: Veiliutaki ena Lotu* [2010], 20.4.1).
2. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Joseph Fielding Smith* (2013), 294.
3. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 132:21–23.
4. Thomas S. Monson, “To the Rescue,” *Liahona*, July 2001, 58.
5. Vunau kei na Veiyalayalati 107:99.
6. Lewis Carroll, *Alice’s Adventures in Wonderland* (1920), 89.
7. 1 Nifai 8:10.
8. Maciu 7:14.
9. 2 Nifai 32:3.
10. 2 Nifai 32:5.
11. Vunau ni Soro 19:12.
12. Raica na Maciu 5:37.
13. Marika 2:5.
14. Marika 1:40.

Mai Vei Elder Joseph W. Sitati
Ena Vitusagavulu

Drau Vakaluvani, ka Tubu me Lewe Vuqa, ka Vakatawai Vuravura

Sa vakaroti keda ka vakalougatataki keda na Tamata Vakalomalagi meda vakaluvani, ka tubu me lewe vuqa, ka vakatawai vuravura me rawa ni da vakataki Koya.

Sa vakavinavinaka tiko, ki na Tabernacle Choir, ena vuku ni sere kamica sa vakalagilagi kina na iVakabula kei vuravura.

Na siga a kaciva kina na Luvena e Duabauga ka Vakatabura na Kalou na Tamana, me bulia na tamata me itovo vata kei Rau ka ucui Rau, a vakalougatataki ira na Luvena, ka kaya, “Drau vakaluvani, ka tubu me lewe vuqa, ka vakatawai vuravura, ka vakamalumu mutaka ka lewa . . . kei na veika bula kecega sa qasi voli e delai vuravura.”¹ Sa vaka oya, e tekivu na noda ilakolako ena bula oqo ka toka kina e dua na ivakaro lagilagi kei na dua na veivakalougatataki. A solia vei keda na Tamada dauloloma e dua nai ivakaro kei na dua na veivakalougatataki meda vakaluvani, ka vakamalumu mutaka ka lewa, me rawa nida tubu ka yaco me vakataki Koya.

Kemuni na taciqu kei na ganequ, au sureta na nomuni vakabauta kei na masu ena yakavi nikua niu wasea vei kemuni eso na vakasama me baleta na tolu na itovo bibi ni noda ituvaki

vakalou. Sa noqu masu meda na kila deivaki ka vakayacora taucoko na noda itavi tabu—na iVakaro i Tamada—meda vakavinakataka na noda ituvaki vakalou me rawa nida muataka vakavinaka na noda salatu ka rawata na noda icavacava vakalou.

iMatai, a Vakaroti keda na Kalou Meda Vua

E dua na tiki bibi ni noda vua ka dau raibaleti ena so na gauna sa ikoya na kena vakavotukanataka mai na mata-nitu ni Kalou e vuravura. A vakavulica na iVakabula:

“Oi au na vaini, koi kemudou na tabaqu: ko koya sa tu vei au, koi au talega vei koya, sa vua vakalevu: ke dou sa tawase tani vei au, dou na sega ni rawata e dua na ka. . . .

“Kevaka dou sa tu vei au, ka sa tu vei kemudou na noqu vosa, dou na ke-re-a na ka dou sa vinakata, ia ena yaco vei kemudou.

“A ka oqo sa vakarokorokotaki kina ko Tamaqu, ni dou sa vua vakalevu; ka dou na qai noqu tisaipeli.”²

Eda na vua kevaka eda tu vei Karisito ka vakakina ni da “taura [vei keda na Yacana] [ka] . . . qaravi koya me yacova na i vakataotioti”⁵ ena noda vukei ira tale eso mera lako yani Vua.

Ena noda veisiga oqo, era tomana tikoga na noda parofita kei na iapositolo dina na kacivi keda yadudua tiko ena veisureti meda vakaitavi vakataucoko ena cakacaka ni veivakabulai me salavata na ka eda rawata kei na noda veimadigi.

Na itekitekivu ni talairawarawa ka na rawati vakalevu kina na vua oqo sai koya na “yalomalua kei na yalomalumumu.”⁴ Sa da na qai rawa ni gole vakataucoko vei Karisito ena noda vakarorogo kina domo ni Yalo Tabu ka vakayacora na veiyalayalati kece sara eda sa cakava.⁵ Sa da na qai rawa ni vakasaqara ka ciqoma na isolisoli ni loloma uasivi ka noda kina na kaukauwa meda sureti ira na noda dui matavuvale, noda qase eliu, ira na lewe ni lotu kei ira era sega ka da tiko veitikivi vakakina o ira na noda itokani mera ciqoma na kosipeli i Jisu Karisito.

E dau ka rekitaki ka sega ni vaka me itavi na cakacaka ena yalololoma uasivi. Sa yaco na veibolebole mera madigi ni taraicake ni vakabauta. Eda yaco meda “ivakadinadina ni [vinaka] ni Kalou ena veigauna kecega, kei na veika kece, kei ena veivanua kecega [eda] sa tu kina, me yacova na mate.”⁶

O keda kece eda rawa ka sa dodonu meda vakaitavitaki keda vakataucoko ena cakacaka ni veivakabulai. Sa solia tu vei keda na veitavi oqo ka salavata kei na kena yalayala na iVakabula: “Au sa digitaki kemudou, ka lesi kemudou, mo lako, ka vua, ka me tiko talega na vuamudou: me solia kina vei kemudou ko Tamaqu na ka kecega dou na kerea vua ena yacaqu.”⁷

iKarua, Sa Vakaroti Keda na Kalou meda Tubu ka Lewe Vuqa

Na yagoda e veivakalougatataki mai vua Kalou. Eda ciqoma meda vakayacora kina na taucoko ni nona inaki na Tamada Vakalomalagi “io mera tucake tale mai na mate na tamata kece ga, ka rawata na bula tawamudu.”⁸ Na yago sa ikoya na sala eda rawa ni rawata kina na noda inaki vakalou.

Na yagoda ena vakatara vei keda na luvena vakayalo talairawarawa na Tamada Vakalomalagi meda mai tovolea na bula e vuravura.⁹ Na vakaluvuni ena solia vei ira na luvena vakayalo tale eso na Kalou, na madigi mera mai rekitaka talega na bula e vuravura. O ira kece era sucu mai ena bula oqo sa nodra na madigi mera torocake ka mera vakalagilagi kevaka era muria na ivakaro ni Kalou.

Na vakamau ni dua na tagane kei na yalewa sa ivakarau ka lesia na Kalou me vakayacori vakataucoko kina na ivakaro ni tubu me lewe vuqa. Ena sega ni rawa na tubu me lewe vuqa ena vakawati vakamataqali vata.

Na vakamau vakalawa ka vauci e valetabu ka rokovi na kena veiyalayalati ni veivauci e solia vei rau na itubutubu vakakina vei ira na gone na madigi me vakilai na loloma uasivi duadua ka vakavakarau kina dua na bula vuavuai vinaka. E solia vei ira na vanua totoka duadua ka rawa ni ra bulatata kina na nodra veiyalayalati era sa vakayacora vata kei na Kalou.

Ena vuku ni Nona loloma vei keda, sa vakarautaka kina vei ira kece sara na

luvena yalodina na Tamada Vakalomalagi era sega se sega ni rawa vei ira me rekitaka na veivakalougatataki ni dua na vakamau ena veiyalayalati, kei ira na gone, se na taucoko ni veivakalougatataki oqori ena so na vuna ka sega ni nodra lewa, ena kena gauna ga sa lesia na Turaga, era na rekitaka talega na veivakalougatataki oqori.¹⁰

Era sa vakasalataka tiko na parofita bula kei na iapositolo mera curuma na veiyalayalati ni vakamau tawamudu o ira kece sa nodra na madigi ka mera vakayacora ena yalomatua kei na vakabauta. E sega ni dodonu vei keda meda vakatikitikitaka na gauna ni siga vakalou oya ena vuku ni veisasaga vakavuravura se nanamaki tikoga ki na dua na itokani e veiganiti cake ena dua na ivakatagedegede ka ra vakasuka kina o ira kece e rawa ni ra veiganiti.

Na yalayala baleti ira kece era sa vauci ena veiyalayalati ni vakamau tawamudu, ka ra vuavuai vinaka tiko ena nodra maroroya tiko na nodra veiyalayalati, ena sega vakadua na nona kaukauwa na vunica me vakarusa na yavu ni nodrau veitokani tawamudu.

vakasaqara na Turaga ka vakadeitaka na nona yalododonu; ia era sa dui muria ga na lomadra na tamata yadua ka qarava na kalou era sa dui bulia ga vakavuravura.”¹⁶

Ia, na Kalou sa sureti ira *kece* tu na Luvena mera ciqoma na Nona veivuke mera vorata ka vosota rawa kina na veibolebole ni bula oqo ena veivoso oqo:

“Ko i au na Kalou; raica au a bulia na vuravura kei na tamata, ni bera ni ra mai sucu vakayago.

“. . . Mo saumaki mai vei au ka rogoca na noqu vosa ka vakabauta sara; io mo veivutunitaka na nomu ivalavala ca ka papitaisotaki e na wai e na yaca ni Luvequ e Duabauga . . . , ko na rawata na isolisoli ni Yalo Tabu, ka kerea na ka kecega ena yacana, ia na ka kece ko sa kerea e na yacana, ena soli vei iko.”¹⁷

Na Yalododonu Edaidai yalodina era kila vinaka tu na kedra ituvaki vakalou era dau vakararavi tu e yalodra taucoko ki na kaukauwa sa tu ena Veisorovaki ni Turaga o Jisu Karisito era dau vakaukauwataki ena nodra malumalumu vakayago ka yaco mera “rawa ni kitaka na ka kecega.”¹⁸ Ena yaco mera dau vorata rawa na veitemaki ki na ca ka dau vakabobulataka e lewe vuqa vua na vunica. A vakavunica o Paula:

iKatolu, sa Vakaroti keda na Kalou, meda Rawai Vuravura

Meda vakamalumalumutaka na vuravura ka lewa na ka bula kecega sa ikoya meda lewa na veika, mera vakayacori kina na lewa ni Kalou¹¹ ni ra vakayacora na ka era gadreva na Luvena. Na vakamalumalumutaka oqo, e oka talega kina na noda lewa vinaka vakaikeda na yagoda.¹² E *sega* ni okati kina, na noda sega ni lewa rawa na kena vakayagataki se kena vakayagataki me veibasai kei na lewa ni Kalou.¹³

Na vakatuburi na veika e ganiti me vakamalumalumutaki kina na vuravura e tekivu ena noda kidava na noda malumalumu vakatamata vakakina na kaukauwa e rawa ni noda ena vukui Karisito kei na Nona Veisorovaki. Me “vaka a kaya o Karisito: Kevaka dou sa vakabauti au, dou na kitaka na ka kece ga e na vukuqu.”¹⁴ Ena noda na kaukauwa oqo ena gauna eda digitaka kina meda talairawarawa ki na Nona iVakaro. Eda vakalevutaka na noda rawata, ena vakasaqarai ni isolisoli ni Yalotabu vakakina na noda vakalevutaka na noda veिताledi.

Au a sucu ka tubu cake mai ena vanua kei na ituvaki malumalumu me vaka e vuqa sara na matavuvale e Aferika. Au a rawata, meu vueti au cake mai na veituvaki oqori ena noqu vakasaqara ka vakayagataka vinaka na vuli vinaka ena veivuke kei na veikaroni nodrau na noqu itubutubu. Na noqu saga meu raivotutaka rawa na ka au rawa ni na yacova a yaga sara vakalevu kina noqu tubu cake. Keirau qai kunea kei watiqo o Gladys ena dua na gauna e muri vaka dua na veiwatini

gone na kosipeli vakalesui mai, ka sa dau tomana tikoga me vakalougatataka na neirau bula ena veidusimaki vakayalo. Vaka ga na veimatavuvale kece, sa tu na nona veivakatovolei kei na bolebole. Ia ni da raica yani na veivuke ni Turaga, eda sa kunea na kena isau ka dau kauta mai na vakacegu kei na veimaroroi ka da sega kina ni kuitaki ena veika oqori.

Sa tubu cake tikoga na veibolebole sa sotava tiko ena gauna oqo na kawa tamata, oka kina na ivakarau butobuto, iyalovalo vakasisila, na veiraravui ena iyaragi, vakabenubenu, waigaga ni veivakametenitaki kei na dravudravua, baleta ni levu e vuravura era sa digia tiko mera vuki “ki na lewa ni tevoru kei na gagadre vakayago”¹⁵ ka segai ki na na lewa ni Kalou. “Era sa sega ni

“Ia sa yalodina na Kalou o koya ena sega ni laivi kemudou mo dou dauveretaki vakalevu cake, me vaka ga na nomudou kaukauwa ka na cakava talega kei na vere na sala mo dou dro kina, mo dou vosota rawa.”¹⁹

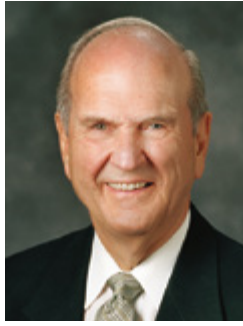
“Ni sa vosota na ka ca ko koya, ni sa dauveretaki, sa qai rawata kina me vukei ira era sa dauveretaki.”²⁰

Sa vakaroti keda ka vakalougatataki keda tu na Tamada Vakalomalagi meda vuavuai vinaka, ka tubu, ka vakatawai vuravura ka yaco me vakataki Koya. Sa vakarautaka tu na veivuke vei keda yadudua me rawa kina, me vaka na noda dui digidigi vakataki keda, meda tubu meda vakataki Koya. Sa noqu masu nida na bulataka na noda bula ena sala meda dusimaki kina ena rai ni keda ituvaki vakalou, ka taura me noda na veimadigi kece vakalou me baleti keda, ka rawata vinaka yani na noda icavacava vakalou.

Au vakadinadinataka ni rau sa bula dina tiko na Kalou na Tamana kei na Luvena Lomani, o Jisu Karisito na noda iVakabula; kei na Nona ituva-tuva lagilagi ni marau; kei na idola kece sa vakatikora tu mai vua e dua na parofita bula e vuravura nikua, o Thomas S. Monson eda sa lomana ka tokona. Sa noqu masu me noda na kaukauwa meda rekitaka kina na taucoko ni Nona veivakalougatataki ena yacai Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Mosese 2:28; raica talega Mosese 2:26–27; Vakatekivu 1:26–28.
2. Joni 15:5, 7–8.
3. Vunau kei na Veiyalayalati 20:37.
4. Moronai 7:44.
5. Raica na Mosaia 3:19.
6. Mosaia 18:9.
7. Joni 15:16.
8. Mosese 1:39.
9. Raica na Mosese 5:10–11.
10. Raica na *iVoladusidusi 2: Veiliutaki ena Lotu* (2010), 1.3.3; Ezra Taft Benson, “To the Single Adult Sisters of the Church,” *Ensign*, Nove. 1988, 96–97.
11. Raica na Jekope 2:18–19.
12. Raica na 1 Korinica 6:19–20; Kalatia 5:16–25; 1 Cesalonaika 4:3–7; 2 Timoci 2:22.
13. Raica na Jekope 2:12–16, 20–21.
14. Moronai 7:33.
15. 2 Nifai 10:24.
16. Vunau kei na Veiyalayalati 1:16.
17. Mosese 6:51–52.
18. Alama 26:12.
19. 1 Korinica 10:13.
20. Iperiu 2:18.

Mai vei Elder Russell M. Nelson

Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Me Ka e Rekitaki na Siga ni Vakacecegu

Mo na vakadeitaka vakacava na nomu itovo ena Siga ni Vakacecegu mena yaco vei iko na marau kei na reki?

Kemuni na taciq kei na ganequ lomani, sa lagilagi dina na rua na siga ni koniferedi oqo. Eda laveti cake ena sere e veivakauqeti kei na masu rogorogo vinaka. Sa mai vaqacacotaki na yaloda ena itukutuku ni rarama kei na dina. Ena Sigatabu ni Siga ni Mate oqo, eda na duavata tale meda na vakavinavinakataka vakaidina na Kalou ena vukuna na parofita!

Eda na tarogi keda vakayadua kina: ena vuku ga ni veika au sa rogoca ka vakila ena gauna ni koniferedi, meu na veisau beka vakacava? Se cava beka na isau ni nomu taro, au sa sureti kemuni talega mo ni vakadeuca na yalomuni, kei na nomuni itovo baleta na Siga ni Vakacecegu.

Au vakayavalati ena vosa nei Aisea, ni a vakatoka na Siga ni Vakacecegu “me ka e rekitaki.”¹ Ia au vakataroga, e ka rekitaki dina na Siga ni Vakacecegu vei iko kei au?

Ena vuqa na yabaki sa oti a ka rekitaki ena imatai ni gauna vei au na Siga ni Vakacecegu ena gauna au a osooso tu kina vakavuniwai dauveisele, kau kila ni Siga ni Vakacecegu a siga ni veivakabulai vei au. Ni dau cava e dua na macawa, sa daumosi sara ga na ligaqu ena kena

masiraki ena sovu, wai, kei na barasi. Au dau gadreva talega meu cegu vakalailai mai na icolacola vakacacacaka bibi vakaoqo e dau gadrevi vakalevu. Au kune vakacegu vakalevu ena Sigatabu.

Na cava beka e tukuna tiko na iVakabula ni a kaya “sa caka na siga ni vakacecegu ena vukudra na tamata, e sega ni caka na tamata ena vuku ni siga ni vakacecegu?”² Au vakabauta ni gadreva o Koya meda kila vinaka ni Siga ni Vakacecegu ni sa Nona iloloma vei keda, e solia mai na vakacegu dina mai na cakacaka bibi ni bula ena veisiga ka rawa meda vakavou vakayalo ka vakayago. Sa solia mai vei keda na Kalou na siga digitaki oqo, sega ni ka ni marau se ka ni cakacaka ia meda vakacegu mai na itavi, ka vakacegui kina na yago kei na yalo.

Ena vosa vaka-Iperiu, na Siga ni *Vakacecegu* e kena ibalebale mo “vakacecegu.” Na inaki ni Siga ni Vakacecegu e lesu tale ki na kena Buli o vuravura, ni oti e ono na siga ni cakacaka, a vakacegu na Turaga mai na cakacaka ni veibuli.³ E muri ni a qai vakaraitaka na Vunau e Tini vei Mosese, a vakarota na Kalou meda “nanuma na siga ni vakacecegu, mo vakatabuya.”⁴ E muri, a rokovi na Siga ni Vakacecegu

ni ka vakavuravura, ia mo lako ki na vale ni soqoni ena noqu siga ni Vakacecegu ka qaravi au kina;

“Ia oqo na siga sa vakaroti vei iko mo vakacegu kina mai na nomu caka-caka kecega, ia mo qaravi Koya ga sa Cecere Sara; . . .

“Ena siga ko ya, . . . mo vakarautaka ga na kakana e ganita; io me taucoko kina na inaki ni lolo, . . . ka vuabale na nomu marau. . . .

“Ia mo dou vakavinavinakataka na ka oqo ena yaloreki, kei na matamamarau, . . . dou na vakalougatataki vakalevu e vuravura.”¹³

Vakasamataka mada na cecere ni itukutuku o ya! Na veivakalougatataki levu e vuravura sa yalataki tu vei ira era vakatabuya na Siga ni Vakacecegu.¹⁴ Sa rauta me kaya kina o Aisea ni Siga ni Vakacecegu “e ka rekitaki.”

Mo na vakadeitaka vakacava na nomu itovo ena Siga ni Vakacecegu mena yaco vei iko na marau kei na reki? Me ikuri ni nomu gole tiko ki lotu, votai ena sakaramede, ka gugumatua ena nomu veikacivi mo veiqaravi, na itaviqaravi cava so tale mo na cakava me ka ni reki vei iko na Siga ni Vakacecegu? Na ivakatakilakila cava ko na solia vua na Turaga mo vakaraitaka ni ko lomani Koya?

E vakarautaka na Siga ni Vakacecegu e dua na madigi vinaka ni vaqacotaki na matavuvale. Ni sa vinakata tiko mada ga na Kalou, vei keda yadua, na Luvena,

me vakananumi kina na nodra sereki na Isireli mai na veivakabobulataki i Ijipita.⁵ E rairai bibi duadua, ni a soli na Siga ni Vakacecegu me dua na veiyalayalati tawamudu, me veivakavotui tudei tiko ni Turaga ena rawa ni vakatabui ira na Nona tamata.⁶

Me kena ikuri, eda sa mai votai oqo ena sakaramede ena Siga ni Vakacecegu me ivakananumi ni Veisorovaki i Jisu Karisito.⁷ Eda sa veiyalayalati tale, ni sa lomada meda taura na Yacana tabu.⁸

A vakatakilai Koya na iVakabula ni sai Koya na Turaga ni Siga ni Vakacecegu.⁹ E Nona siga! E kerei keda tikoga, meda *maroroya* na Siga ni Vakacecegu¹⁰ se *vakatabuya* na Siga ni Vakacecegu.¹¹ Sa noda veiyalayalati meda cakava oqo.

Meda na *vakatabuya* vakacava na Siga ni Vakacecegu? Niu se cauravou, au dau vakadikeva na nodra cakacaka eso era vola na veika mera cakava kei na veika *mera kakua* ni cakava ena Siga ni Vakacecegu. E muri au sa qai kila rawa mai na ivolanikalou ni noqu cakacaka kei na itovo ena Siga ni Vakacecegu sa *ivakatakilakila* baleti au kei na Tamaqu Vakalomalagi.¹² Ena kila oqori, sa sega tale ni gadrevi meu vola na veika meu cakava se kua. Ni gauna meu vakatulewa kina se vinaka se ca e dua na itavi ena Siga ni Vakacecegu,

au sa tarogi au ga, “Na *ivakatakilakila* cava meu vakaraitaka vua na Kalou?” Na taro o ya e vakamatatataka vakavinaka na noqu digidigi baleta na Siga ni Vakacecegu.

E dina ga ni vunau baleta na Siga ni Vakacecegu sa ka mai liu sara, ia sa mai vakavoui ena siga edaidai me tiki ni dua na veiyalayalati vou e yalataki tiko kina e dua na ka. Vakarogoca na kaukauwa ni vunau vakalou oqo:

“Raica sa kilikili sara mo qarauni iko vinaka me kakua ni tauvi iko na duka

meda lesu Vua ni da sa Yalododonu va-kaedaumenitaki, vauci vakamatavuvale e valetabu, kivei ira na noda qase e liu, vakakina vei ira na noda kawa.¹⁵

Eda cakava na Siga ni Vakacecegu me ka rekitaki ni da vakavulica na kosipeli vei ira na luveda. Sa matata vinaka tu na noda itavi na itubutubu. E kaya kina na Turaga, “Raica ko ira na itubutubu mai Saioni . . . era *sega* ni vakavulici ira na luvedra e na ivakavuvuli dina ni ra sa yabaki walu; io na ivakavuvuli ni veivutuni, na vakabauti Jisu Karisito na Luve ni Kalou Bula, na papitaiso kei na isolisoli ni Yalo Tabu ena veitabaki ni liga; ia kevaka e sega, era na cudruvi kina.”¹⁶

Ena vuqa na yabaki sa oti e ratou a vakaraitaka kina na Mataveiliutaki Taumada na bibi ni gauna vata vakamatavuvale. E ratou a vola:

“Keitou sa kerei ira na itubutubu mera solia na nodra sasaga vinaka dua-dua ki na nodra vakavulici ka susugi ira na luvedra ena ivakavuvuli ni kosipeli ka na vakavolekati ira tiko ki na Lotu. Na itikitiko sa yavu ni dua na bula sa savasava, ka sega ni rawa ki na dua tale na sala me veisosomitaki se vakayacora na kena inaki bibi ena kena muataki ki liu na itavi oqo sa solia mai na Kalou.

“Keitou sa vakasalataki ira na itubutubu kei na gone mera dau vakaliuca na masu vakamatavuvale, lotu vakamatavuvale, vulici ni kosipeli kei na ivakasala, vata kei na itaviqaravi vakamatavuvale savasava. Se cava sara na kena kilikili ka dodonu na soqo se itaviqaravi tale eso, mera kakua ga ni sosomitaka na ilesilesi vakalou era na vakayacora ga vakavinaka na itubutubu kei na matavuvale.”¹⁷

Niu vakasamataka vakatitobu na ivakasala oqo, au diva meu tubutubu cauravou tale. Sa tu oqo vei ira na itubutubu na ivurevure totoka mera vukei me vakaibalebale cake nodra gauna vata vakamatavuvale, ena Siga ni Vakacecegu kei na veisiga tale eso. Sa tu ena LDS.org, Mormon.org, na vidio ni iVolatabu, na Mormon Channel, na Media Library, na *iTokani*, na *New Era*, na *Ensign*, na *Liaona*, kei na vuqa—ka vuqa tale. Na ivurevure oqo sa veivuke sara ga vakalevu vei ira na itubutubu mera cakava na nodra itavi ni vakavulica na luvedra. E sega tale ni dua na cakacaka me bibi cake mai na cakacaka vakaitubutubu e dodonu, ka nakiti!

Ni ko vakavulica na kosipeli, o na vulica e levu na ka. Oqo na sala ni

veivuke ni Turaga vei iko mo kila vinaka na Nona kosipeli. E kaya kina:

“To au sa vakaroti kemudou talega mo dou veivakavulici vakai kemudou ena ivakavuvuli ni matanitu.

“Mo dou gumatua sara ena veivakavulici . . . , mo dou vulica na yavu, na ivakavuvuli kei na ivakaro ni lotu . . . mo dou kila na veika ni matanitu ni Kalou, sa kilikili mo dou kila.”¹⁸

Na vulici vakaoqo ni kosipeli sa rekitaki kina na Siga ni Vakacecegu. Na yalayala oqo sa baleta na matavuvale se cava sara na kena levu, iwiliwili, se vanua e tiko kina.

Me ikuri ki na gauna vata vakamatavuvale, sa rawa me ka rekitaki dina vei iko na Siga ni Vakacecegu na cakacaka ni tuva kawa. Na vakasaqarai kei na kunei ni lewe ni matavuvale era a bula taumada eke—o ira a sega ni rawa mera ciqoma eke na kosipeli—ena kauta mai na marau levu.

Au sa raica sara ga qo e mataqu. Ena vica na yabaki sa oti, a saga gumatua o watiqo lomani, o Wendy, me vulica na vakadikevi ni tuva kawa. A berabera na nona tekivu, ia a vulica toka ga vakalalai, na kena rawarawa me cakava na cakacaka tabu oqo. Au se bera mada

ni raica me marau cake me vakaoqo. E sega talega ni gadrevi mo gole sara ki na dua na matanitu se ki na valenivolavola ni tuva kawa. E vale, ena veivuke ni dua na kompiuta se talevoni, mo kunei ira na tamata era gadreva tiko mai na nodra cakacaka vakalotu. Me ka rekitaki vei iko na Siga ni Vakacecegu ni ko vakasaqarai ira nomuni qase e liu ka sereki ira mai na vuravura ni yalo!¹⁹

Me ka rekitaki vei iko na Siga ni Vakacecegu ena nomu qaravi ira na tamata, vakabibi o ira era tauvimate tiko se o ira era galili se o ira era tiko vakaleqai.²⁰ Ni ko laveta cake na yalodra o na laveti talega.

Ena nona vakatoka o Aisea na Siga ni Vakacecegu me “ka rekitaki,” e vakavulica talega vei keda na sala me rekitaki kina. A kaya kina:

“Kevaka ko na tarova . . . mo kakua ni cakava na ka ko sa vinakata ga ena noqu siga tabu; ka vakatoka na siga tabu me ka e rekitaki, . . . ka dokai koya [na Turaga], ka sega ni cakava kina na nomu cakacaka, se muria kina na ka ko sa vinakata, se vosa wale kina: “Ko na qai rekitaki *Jiova*.”²¹

Na noda sega ni cakava na “veika eda sa vinakata” ena Siga ni Vakacecegu ena gadrevi na bula vakaivakarau.

Mo na cakitaki iko mai na veika o na rairai vinakata. Kevaka mo digitaka mo *rekitaki Jiova*, o na sega ni cakava me vaka e dua tale na siga. Sa rawa me caka ena dua tale na siga na itavi vakacakacaka kei na itaviqaravi veivakabulabulataki.

Vakasamataka mada qo: ni da saumi ikatini, eda vakasuka e dua nai katini ni noda rawa-ka vua na Turaga. Ni da vakatabuya na Siga ni Vakacecegu, eda maroroya e dua na siga mai na vitu me Nona. Sa qai noda madigi meda vakatabuya ruarua na ilavo kei na gauna Vua sa lolomataka mai vei keda na bula ena veisiga.²²

Ni da vakabauta na Kalou ena yaco meda lomana na Siga ni Vakacecegu; ni da vakabauta na Siga ni Vakacecegu eda na lomana na Kalou. Sa ka rekitaki dina na Siga ni Vakacecegu e vakatabui.

Ia oqo, ni sa mai tini tale na koniferedi oqo, eda sa kila tu ni vanua cava ga eda vakaitikotiko kina sa dodonu meda ivakaraitaki ni tamata sa vakabauta vei ira na noda matavuvale, neiba, kei na itokani.²³ O ira ga na tamata vakabauta dina era vakatabuya na Siga ni Vakacecegu.

Meu tinia ena nona vakamamasu ni veitalatala o Moronai, ni sa sogota

na iVola i Momani. A vola kina, “Io dou lako vei Karisito, ka biuta tani na ivalavala sa sega ni vakalotu, mo dou vinaka kina; ia kevaka dou sa biuta tani na ivalavala sa sega ni vakalotu ka lomana na Kalou ena lomamudou taucoko, kei na yalomudou taucoko, kei na nomudou igu taucoko . . . mo dou nei Karisito.”²⁴

Mai na loloma ni yaloqu, sa noqu masu, ivakadinadina, ka veivakalougatataki oqo vei kemuni ena yaca tabu i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Aisea 58:13.
2. Marika 2:27.
3. Raica na iVakatekivu 2:2–3.
4. Lako Yani 20:8; raica talega na Vakaruva 5:12; Mosaia 13:16; 18:23.
5. Raica na Vakaruva 5:14–15. O ira era digitaka mera cakacaka ena vitu na siga ena dua na macawa era sa tiko vakabobula—ki na cakacaka se na ilavo beka, ia era sa tiko ga vakabobula. Na tamata milionea e cakacaka ena vitu na siga ena dua na macawa sa dua na vutuniyau bobula.
6. Raica na Lako Yani 31:13, 16.
7. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 59:12. Ni se bera ni Mate ena Kauveilatai, a tauyavutaka na Turaga na sakaramede vei iratou na Nona tisaipeli ena Kana Vata ni Lako Sivia (raica na Maciu 26:26–28; Marika 14:22–24). A tauyavutaka na Turaga sa tucaketale na sakaramede me ivakananumi ni Nona Veisorovaki ena kedra maliwa na tamata mai Amerika makawa (raica na 3 Nifai 18:1–12; Moronai 4:1–3; 5:2) ka vakaesua mai ena gauna edaidai (raica na Vunau kei na Veiyalayalati 20:77, 79). Ni da kania na sakaramede ena vakavoutaka na noda veiyalayalati a vakayacoroni ena papitaiso meda maroroya na Nona ivakaro (raica na Vunau kei na Veiyalayalati 20:68).
8. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 20:37, 77.
9. Raica na Maciu 12:8; Marika 2:28; Luke 6:5.
10. Raica na Lako Yani 31:13; Vunau ni Soro 19:3, 30; 26:2; Vunau kei na Veiyalayalati 68:29.
11. Raica na Isikeli 20:20; 44:24.
12. Raica na Lako Yani 31:13; Isikeli 20:12, 20.
13. Vunau kei na Veiyalayalati 59:9–10, 13, 15–16.
14. Raica na Vunau ni Soro 26:2–4.
15. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 128:15–18.
16. Vunau kei na Veiyalayalati 68:25; vakamatatataki; raica talega na Mosese 6:58–62.
17. iVola ni Mataveiliutaki Taumada, Fepe. 11, 1999; laveti mai na *iVoladusidusi 2: Veiliutaki ena Lotu* (2010), 1.4.1.
18. Vunau kei na Veiyalayalati 88:77–78.
19. Raica na Aisea 61:1; Vunau kei na Veiyalayalati 128:22; 138:57–59.
20. Raica na Maciu 25:35–40.
21. Aisea 58:13–14; vakamatatataki.
22. Raica na Mosaia 2:21.
23. Raica na 1 Timoci 4:12.
24. Moronai 10:32–33.

Na ituvatuva ni veika a sotavi era digitaki mai na koniferedi raraba sa rawa ni vakayagataki ena vuli yadua, lotu vakamatavuvale, kei na veivakavulici tale eso. Na naba sai koya na imatai ni tabana ni vosa.

Koya e vosa	iTalanoa
Neil L. Andersen	(119) Qai tukuna o Elder Thomas S. Monson vei Neil L. Andersen ni Turaga e dolava na veikatuba ka vakayaco cakacaka mana. E qaqaco tu ga na vakabauta ni dua na veiwatini e Thailand ni mai tauvi paralase na watina turaga. Ni cava na sota e Ivory Coast, eratou taracake na matanitu ni Kalou ekea e rua na veiwatini Yalododonu Edaidai.
Wilford W. Andersen	(54) E tukuna kivua na vuniwai e dua na Lewenivanua ni Amerika ni sa rawa ni vakatavulici koya me danisi ia sa dodonu me rogoca na ivakatagi.
David A. Bednar	(46) Ni se gonetagane lailai, a rere o David A. Bednar ni na lako ki valeniveivesu ni oti na nona voroka e dua na katubaleka ni sitoa.
Linda K. Burton	(29) E tukuna e dua na tama kivei ira na luvena ni ra na taqomaki kevaka era tiko ga ena loma ni bai wa ka wavelita na nodratou lomanibai. E tubera e dua na sisita na Turaga ni rau taracake voli vata kei na watina e dua na itikitiko e sa kidavaki kina na Yalotabu.
Gérald Caussé	(98) Ni cava e 22 na yabaki ni tiko voli ena iwasese o Parisi, a dikeva rawa na matavuvale na Caussé ni ratou se teri sikova mada na Eiffel Tower. Ratou taubaletaka e tolu na turaga ni Aferika e siviva ni 300 na maile (480 km) me ratou tiko ena dua na koniferedi ni tikina, saumi ikatini, ka tauri lavelave eso ni iVola i Momani.
D. Todd Christofferson	(50) E vakayaloqagataka ka masulaka e dua na marama o D. Todd Christofferson ka nanuma ni sega ni veiganiti kei na bula vakatina.
L. Whitney Clayton	(36) E dua na yalewa yabaki vitu ka bula mai na voca ni waqavuka a lakova taitaivatia yani e dua na cina me yacova ni sa rawa bula.
Quentin L. Cook	(62) Na vugoi Quentin L. Cook a mate ena bucanivalu donuya nai ka 2 ni Valu Levu. E dua na lewe ni Lotu ni Samoa ka gadreva voli me masulaka na mate e bikai koya tu sa raica e dua na vuniwai me vaqaga na cava e leqa.
Cheryl A. Esplin	(8) A tiko o Cheryl A. Esplin ena dua na soqoni era vulica kina na sisita na dina kei na Yalo Tabu e solia ki na nodra itikitiko kei na matavuvale na kaukauwa mera vorata na itovo ca. E ciqoma na ganei tubuna vakarua o Cheryl A. Esplin e dua na ivakaraitaki kaukauwa ena wasei ni nona ivakadinadina.
Henry B. Eyring	(17) E kauta mai na lomavinaka kei na kaukauwa na Yalo Tabu kivei rau na itubutubu luluvu voli ni dua na gonetagane lailai ka a mate ena vakacalaka. (22) A vakila na veivakalougatataki o Henry B. Eyring ni na rawa ni vukei ira na Yalododonu e Vanuatu na nona isolisoli ni lolo mai na vakacaca ni cagilaba. E vakaraitaka na nona vakavinavinaka e dua na sisita ena isolisoli ni lolo eso ka a vukei koya kei ira na lewe ni Lotu tale eso donuya na nodra veivaluvaluti na lewenivanua e Sierra Leone. (84) Ni kumuni isolisoli ni lolo tiko o Henry B. Eyring ni se yabaki 13 voli, a tukuna vua e dua na turaga me lako tani. A vakauqeti o Henry B. Eyring me vakalougatataki e dua na gone mavoa me bula. Na Yalo Tabu e vakauqeta e dua na turaga sa vakarau mate me qarava na nona veikacivi ka vakatarai koya me vakila na icolacola bibi ni nona bisopi.
Larry M. Gibson	(77) Na tamai Larry M. Gibson a solia vua e dua na dola siliva me vakananumi koya me baleta na nona icavacava tawamudu. E taubaletaka o Larry M. Gibson vata kei ira na luvena tagane e 50 na maile (80 km) ena 19 na auwa.
Jeffrey R. Holland	(104) Dua na cauravou e vakabulai tuakana ena lutu mai na lalaga ni ulunivanua ni kubeti voli na ligana kei na nona dreti bula mai.
Thomas S. Monson	(88) Ni dikoni voli, e vakila na veivakalougatataki o Thomas S. Monson ni dau kauta na sakaramede kivua e dua na turaga tauvimate. E taracake o Thomas S. Monson na taleitaki ni iVola i Momani ni oti na sikovi ni ibulubulu nei Martin Harris. Ni tiko voli ena mataivalu e wai, a solia o Thomas S. Monson e dua na veivakalougatataki ni matabete ki na dua na itokani, ka sa vakabulai. (91) Ni cava na masu voli ena valetabu me baleta na lesuvi tale ni nona tabana ni kaulotu, a ciqoma e dua na cauravou na veivakadeitaki mai na dua na daukaulotu lesu mai ka a veiqaravi ena tabana vataga ni kaulotu.
Brent H. Nielson	(101) Era lomana ena yalovosota o Brent H. Nielson kei na lewe ni nona matavuvale e dua na lewe ni matavuvale luluqa me lesu mai ki na Lotu.
Bonnie L. Oscarson	(14) A duri vorati ira na dauvakacaca e dua na goneyalewa ni Itali ena 1850. E valataka na dodonu ni bula vakatina na luvei Bonnie L. Oscarson yalewa ena koronivuli nei luvena.
Boyd K. Packer	(26) O Boyd K. Packer a duri tu e tautuba ni kalasi ni koronivuli nei watina mai muri, o Donna Smith, me solia vua e dua na bisikete kamica kei na iregu.
Kevin W. Pearson	(114) A masu o Peresitēdi Heber J. Grant me rawa ni na yalodina tiko ki na ivakataotioti. A biuta na nona cakacaka o Kevin W. Pearson me vakadonuya na veikacivi me dua na peresitēdi ni kaulotu.
Rafael E. Pino	(117) Era vulica na luvei Rafael E. Pino mera taleitaka na rai vakayalomatua mai na veivakamarautaki ena retio yaloyalo kei na jigsaw puzzle. E tarogi Michelangelo e dua na gonetagane se a kila vakacava ni tiko ena dua na buloko mapolo na ivakatakarakara kei David.
Dale G. Renlund	(56) E vakatavulici na luvena yalewa e dua na tina ena Ceva kei Aferika me dauvosota. E ciqoma e dua na ivakatakilakila e dua na daukaulotu ka sa vukei koya me dau yalovosota vua na nona itokani.
Michael T. Ringwood	(59) E vulica o Michael T. Ringwood ena nona kaulotu kei na semineri ni veiqaravi e vakabau vakalevu sara e dau vakila duadua ga na Kalou.
Ulisses Soares	(70) E vakaroti ira na lewe ni nona kalasi e dua na dikoni me baleta na iyaloalo vakasisila. E vulica o Ulisses Soares ena nona kaulotu ni itovo ca e sega ni rawa ni vakamalumulumutaka na kaukauwa ni ivakadinadina ni dua na tisaipeli.
Joseph W. Sitati	(126) E laveti koya cake o Joseph W. Sitati mai na ituvaki yalomalua eso ena rawati ni dua na vuli vinaka.
Carole M. Stephens	(11) O Carole M. Stephens a sikova e dua na sisita iTaukei ni Vanua e Amerika mai Arizona, Amerika, ka dau vakatokai koya tu ga me budra kecega na tamata.
Dieter F. Uchtdorf	(80) E vakasoqoni ira na tamata kei na ivakaraitaki talei eso ni sitoa e dua na kovana ni Rusia me vakalomavinakataki ira na mata ni vanua eso ka veisiko mai. Era tuva takete na ililui ni iteki ka raica matua na nodra ilesilesi.
Rosemary M. Wixom	(93) E vakabulabulataki tale na nona vakabauta e dua na sisita luluqa ni cava na vulici ni kosipeli, wiliki ni iVola i Momani, kei na veitokoni mai vei ira na matavuvale kei na lewe ni tabanalevu.
Jorge F. Zeballos	(123) Na tamai Jorge F. Zeballos ka yabaki 12 e sa vakatarai koya me lewena na Lotu. A vakatarana na loma ni Tamada Vakalomalagi e dua na veiwatini yalodina ni leqa na luvudrau dramidrami.

Me Tiki ni Noda Bula na Koniferedi

Tovolea mo vakayagataka eso na itaviqaravi oqo kei na taro me tekivu kina na veitalanoa vakamatavuvale se noda vuli yadudua.

Me Baleti Ira na Gone

- A wasea o Elder David A. Bednar e dua na italanoa ni yalorerere ni oti na nona voroka tawa nakita na katu-baleka ni dua na sitoa volekata na nona itikotiko (tabana e 46). A qai vakatavulica okoya ni gauna eda rai kina kivei Jisu Karisito ka muri Koya, sa rawa ni da yalovakacegu ka sega ni rere. Na cava o rawa ni cakava ena siga yadua mo vukei ira kina na luvemu mera rai kivua na iVakabula? O na vakatavulici ira vakacava mera toso ki liu ena vuku i Karisito kevaka sara madaga e dredre na veigauna?
- A tukuna o Sisita Linda K. Burton, na peresitedi raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei, me baleta e dua na matavuvale ka a toki ki na dua na vale vou e sega tu na kena bai wavolita na lomanibai (tabana e 29). A makataka o tama na iyalayala ni lomanibai ena wa ka tukuna

vei ira na luvena ni ra na taqomaki voli kevaka era tiko eloma ni laini. Era a talairawarawa na gone, ena gauna sara madaga a tau kina ena tautuba ni wa e dua na polo. E rawa vakacava vei ira na itubutubu me ra vukei ira na luvendra me ra taqomaki voli? Na veivakalougatataki cava e lako mai na vakarorogo kivei ira na noda itubutubu? Na iyalayala cava soti e dau solia vei keda na Tamada Vakalomalagi?

- O Bisopi Gérald Caussé, na iMatai ni Daunivakasala ena Matabisopi Vakatilewa, a talanoataka e tolu na turaga ni Aferika ka ratou a taubale voli ena rua na macawa ena salatu soso me ratou tiko rawa ena dua na soqoni ni tikina (tabana e 98)! Ratou a tiko me dua na macawa me rawa ni ratou vakayagataka na sakaramede ni bera na ilakolako lesu ki vale. Ratou sa qai kau kateni iVola i

Momani ena uludratou mera veisoliki kivei ira na tamata ena nodratou koro. O nanuma li ni kosipeli e sa dua na ka totoka? Na solibula cava soti e sa lomamu mo cakava mo bulataka kina na kosipeli?

Me Baleti Ira Na iTabagone

- E vuqa na vosa ena koniferedi oqo era a veivakadreti ena bibi ni matavuvale kei na itikotiko. Me ivakaraitaki, o Sisita Bonnie L. Oscarson, na peresitedi raraba ni Goneyalewa, a kerei ira na lewe ni Lotu mera “taqomaka na itikotiko me vaka e sa ikarua ni vanua duadua ga ki na varetabu ena kena vakatabui” (tabana e 14). Na cava o rawa ni cakava mo taqomaka kina na itikotiko? O rawa ni veivuke vakacava ni cakava na nomu itikotiko me dua na vanua vakatabui?
- A vakatavulica o Elder Russell M. Nelson ena Kuoramu ni iApostolo Le Tinikarua ni noda ivakarau ni bula kei na itovo ena Siga ni Vakacegegu e sa dua na ivakatalakila ni Tamada Vakalomalagi kei keda (tabana e 129). Ni ko wilika na vosa nei Elder Nelson, sa rawa ni o vakasamataka toka na Sigatabu mai oqo ka tarogi iko, “Na ivakatalakila cava au vinakata me’u solia kivua na Kalou?”
- A vosa o Elder Ulisses Soares ena Vitusagavulu me baleta e dua na dikoni ka a muria na ivakaraitaki nei Kavetani Moronai (tabana e 70). Ni raica na cauravou ni ra sarava voli eso na itokani ni kalasi na iyaloalo vakasisila ena nodra talevoni tuberi, a tukuna okoya kivei ira ni ra sa cakacala tiko ka sa dodonu mera muduka. E muduka rawa e dua na itokani. Eda na rawa kaukauwa vakacava ni digitaka na dina?” Eda kila vakacava na ka e sa bulati meda na rekitaka?
- Na veigacagaca vakalivaliva eso sa rawa ni vakavu veivakaukauwataki baleta ni ra vakayacoka ki na itukutuku kei na kena e veikauyaki e via tawayalani. Ia o sa bau tu mada vakadua ka vakananuma ke *ra sa*

lewai *iko tiko*? A kaya o Elder José A. Teixeira ena Vitusagavulu, “Sa veivakabulabulataki dina meda biuta vakatikitiki toka mada vakawawa na noda gacagaca vakalivaliva eso” (tabana e 96). Vakatovolea mada. So na gauna digitaka e dua na siga mo vakagalalataki iko mai na veigacagaca. Ena rairai vaka na iotioti ni ka o na via cakava, ia o na kidroa mai na levu cake tale ni gauna o na vakayagataka ni veivosaki ka veivakananumi voli vata kei ira na itokani kei na matavuvale.

- Na lolo sa dua na sala vinaka sara ni kena vakabibitaki na kaukauwa vakayalo. A vakananumi keda o Peresitedi Henry B. Eyring, na iMatai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada, ni lolo kei na masumasu a vakaukauwataki Jisu me vorata na veitemaki nei Setani ni a tiko voli ena lekutu na iVakabula (tabana e 22). Ena Sigatabu ni lolo ka tarava, tovolea mo vakamura na ivakaraitaki i Jisu ka lolovaka e dua na inaki. O na ciqoma na veivuke vakalou ka taqomaki talega.

Baleti Ira Na Qase

- Era cauraka e vica ka vosa ena koniferedi na bibi ni vakawati kei na matavuvale ena bula vakaveimaliwai ka vakakina ena yavu ni veivakabulai. Sa rawa ni o sauma na lima na taro e taroga tiko o Sisita Burton ena tabana e 31 ka vakasamataka vagumatua ena masumasu na iwalewale o na rawa ni laveta cake ka lomani ira vinaka cake kina na voleka kivei iko. Vakamatavuvale, veivosakitaka na iwalewale dou na rawa ni vakadeitaka cake kina na nomudou itikotiko kivei Jisu Karisito kei na nomudou rawa ni veitokoni cake vakaikemudou
- A vakananumi keda o Peresitedi Thomas S. Monson me baleta na veivakalougatataki e basika mai na sokalou ena valetabu, oka kina na bula

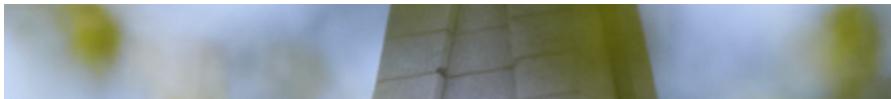
vakayalo, vakacegu, kei na kaukauwa me ulabaleti kina na veitemaki kei na veivakatovolei eso (tabana e 91). “Ni da curuma na valetabu,” a kaya okoya, “e rawa ni lako mai vei keda e dua na ivakarau ni bula vakayalo kei na yalovakacegu ka na lakosivita na veivakanananu tale eso e rawa ni basika mai ki na loma ni tamata.” Na cava o rawa ni cakava me vakaiabilebale vakalevu cake kina na nomu tiko ena valetabu?

- Na vakabauti Jisu Karisito sa dua na ivakavuvuli ni cakacaka. “Eda na sega ni mai vakadinata vakailoa tale na iVakabula kei na Nona kosipeli mai na noda masu se saumi ikatini vakailoa,” a kaya o Elder L. Whitney Clayton ena Mataveiliutaki ni Vitusagavulu. “Eda digitaka meda vakadinata” (tabana e 36). Ni o wilika na nona vosa kei na vosa mai vei Elder Dallin H. Oaks ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua (tabana e 32); Rosemary M. Wixom, peresitedi raraba ni Lalai (tabana e 93); Bisopi Gérald Caussé (tabana e 98); kei Elder Kevin W. Pearson ena Vitusagavulu (tabana e 114), navuca ni cakava e dua na ituvatuva ni sala eso mo vaqacacotaka kina na nomu vakabauti Jisu Karisito kei na Nona kosipeli. Qai cakava e dua na ituvatuva ni veivakalougatataki yalataki

eso e basika mai ena vakalevutaki ni vakabauta.

- A vakatavulica o Elder Jeffrey R. Holland ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua ni Veisorovaki kei na Tucaketale ni iVakabula a yavutaka “na vakatakilai cecere levu duadua ni loloma dina me qai bau vakaraitaki ena itukutuku makawa ni vuravura oqo” (tabana e 104). E rawa vakacava ni vakacilava vinaka cake na taleitaki ni veika e sa cakava na iVakabula na nomu vakasama, ivosavosa, kei na cakacaka eso?
- A vakamacalataka o Peresitedi Dieter F. Uchtdorf, na iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada, na isolisoli veivakurabuitaki ni loloma soliwale kei na bibi ni talairawarawa kei na veivutuni. A kaya okoya “Na kena tovolei me kilai vakamatata na isolisoli ni loloma soliwale ni Kalou ena lomada kei na vakasama taucoko sa solia vei keda vakalevu cake na vuna meda lomana ka talairawarawa kina kivua na Tamada Vakalomalagi ena yalomalua kei na vakavinavinaka,” (tabana e 107). Navuca ni tomama na nomu vulica tikoga na loloma soliwale ena wiliki ni Roma 3:23; 6:1–4; 2 Nifai 25:23, 26; Mosaia 2:21; 5:2; 27:25; Alama 34:10, 15; Ica 12:27; kei na Moronai 10:32. ■

Kacivaki e Tolu na Valetabu Vou

Sa nakiti na valetabu me baleti Port-au-Prince, Haiti; Abidjan, Ivory Coast; kei Bangkok, Thailand, a kacivaka o Peresitedi Thomas S. Monson ena soqoni ena mataka ni Sigatabu ni koniferedi raraba. Ena veivanua oqori, oqo na imatai ni valetabu me tara kina. Na tikiniqeale sara ga me tara kina na valetabu ena qai kacivaki malua.

“Eso na veivakalougatataki vakasakiti sa waraki ira tu na noda lewenilotu yalodina ena veivanua oqo, io, sa dina sara, ena veivanua kecega sa tu kina na

valetabu e vuravura taucoko,” e kaya o Peresitedi Monson.

Valetabu e Port-au-Prince Haiti

O Haiti e nodra itikotiko e sivia ni 20,000 na Yalododonu Edaidai ena dua na matanitu ka rauta vakacaca ni 10 na milioni na lewena. A tekivu na cakacaka ni kaulotu vakadonui ena 1980. Na valetabu voleka duadua kina na valetabu mai Santo Domingo Dominican Republic. E dina ni rau toka vata ga ena dua na yanuyanu, na valetabu

oya e voleka ni dua taucoko na siga na kena lakovi.

Valetabu e Abidjan Ivory Coast

O Ivory Coast (Côte d’Ivoire) e nodra itikotiko e sivia ni 27,000 na lewe ni Lotu ena dua na matanitu rauta vakacaca ni 20 na milioni na lewena. A tekivu na cakacaka ni kaulotu vakadonui ena 1988. Na valetabu voleka duadua kina na Valetabu e Accra Ghana, ka 340 na maile (550 km) na kena yawa.

Valetabu e Bangkok Thailand

O Thailand e nodra itikotiko rauta ni 19,000 na Yalododonu Edaidai ena dua na vanua ka rauta vakacaca ni 67 na milioni na lewena. A tauyavutaki na Lotu mai Thailand ena 1966. Na Valetabu mai Bangkok Thailand ena qaravi ira na Yalododonu Edaidai e Thailand, ka vakakina ena Cevaicake kei Esia taucoko. Ena gauna oqo, na valetabu voleka duadua i Thailand na Valetabu mai Hong Kong China, sivia e 1,000 na maile (1,610 km) na kena yawa.

iKuri ni iTukutuku ni Valetabu

Sa kacivaki oti na vale dolararaba, na soqo ni marau ni itovo vakavanua, kei na siga me dolavi kina e lima na valetabu ena 2015 mai Cordoba, Argentina; Payson, Utah, Amerika; Trujillo, Peru; Indianapolis, Indiana, Amerika; kei Tijuana, Mexico. Sa na vakatabui tale na Valetabu vakavoui e Mexico City Mexico ena 2015.

Ena rua na yabaki sa oti sa vagoleya tiko kina vakatabakidua na nona igu na Lotu ena kena vakacavari na valetabu eso sa kacivaki oti. Me ikuri ni 3 na valetabu vou, sa vakayagataki tiko ena gauna oqo e 144 na valetabu, e 5 sa vakavoui, 13 e tara tiko, ka 13 sa kacivaki oti ka vakayacori tiko na kena vakavakarau ni bera ni tekivu tara. ■

Tokoni na iLiuliu Vovou

Era a tokoni ena koniferedi raraba e lima na Vakaitutu Raraba vovou, me ra veiqaravi ena Matai ni Kuo-ramu ni Vitusagavulu. O iratou o Elder Kim B. Clark, Elder Allen D. Haynie, Elder Von G. Keetch, Elder Hugo Montoya, kei Elder Vern P. Stanfill.

Sa tokoni talega e dua na mataveiliutaki raraba vou ni Cauravou. Ena peresitedi o Stephen W. Owen; matai ni daunivakasala o Douglas D. Holmes; ka ikarua ni daunivakasala o M. Joseph Brough.

A tokoni talega e dua na daunivakasala vou ena mataveiliutaki raraba ni Lalai. A kacivi o Mary R. Durham me ikarua ni daunivakasala. Ena peresitedi tikoga o Rosemary M. Wixom, sa na imatai ni daunivakasala oqo o Cheryl A. Esplin, ka dau ikarua tiko ni daunivakasala e liu.

E rawa ni kunei ena tabana e 140–144 na kedra itukutuku na iliuliu era qai kacivi vou. ■

O Peresitedi Eyring ena Soqoni mai na Vatican

Akaciva o Peresitedi Henry B. Eyring, na Matai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Tau-mada na “vakadeitaki tale ni bula vakawati mamarau” ena dua na gauna ni soqoni ni veimatalotu ka vakayacori ena koroturaga ni Lotu Katolika ena 18 ni Noveba, 2014. Na soqo oqo, ka yacana “The Complementarity of Man and Woman,” e kauti ira vata mai na iliuliu vakalotu mai na 14 na matavakabauta kei na 23 na matanitu.

“E dua na tagane kei na dua na yalewa, rau sa vauci vata ena vakamau, sa tu vei rau na kaukauwa vakaitamera me rau vakavuna na marau, me baleta na nodrau matavuvale kei ira na tamata era wavoliti rau,” e kaya o Peresitedi Eyring. ■

iVola i Momani ena 110 na Vosa

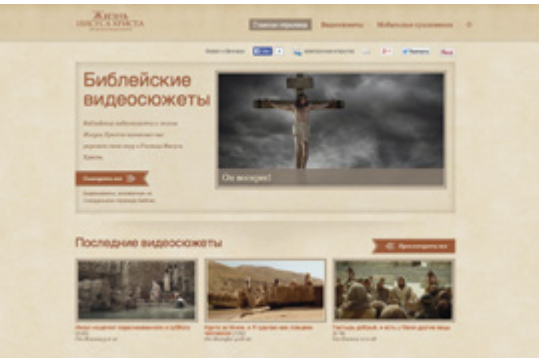
Ena kena qai tabaki wale toka ga qo ena vosa vaka-Kosrae, sa vakadewataki rawa kina na iVola i Momani ena 110 na vosa. O Kosrae e dua na yanuyanu ena Federated States of Micronesia.

Sa na vakarau tu na ilavelave tabaki ni iVola i Momani ena vosa vaka-Kosrae ena Julai ni 2015. Na kena tabaki ena kompiuta sa tu ena LDS.org, vakakina ena Gospel Library kei na Book of Mormon mobile apps, ena Maji. Sa tavoca tiko ena gauna oqo na Lotu na itabataba vakompiuta ni ivolanikalou ena gauna vata oqori, sa tabaki tiko kina vakaivola. Oqo sa na totolo kina na kena vakarautaki vei ira na lewenilotu na ivolanikalou vakadewataki vou oqo.

E vicavata tale na ivakadewa vou ni ivolanikalou ena qai kacivaki tiko ena loma ni rua na yabaki mai oqo. E tolu na ivakavakadewa vou ni iVola i Momani kei na lima tale na ivakadewa ni toluenadua (iVola iMomani, Vunau kei na Veiyalayalati, kei na Mataniciva Talei ka tabaki ena dua na ivola) ena tabaki ena 2015 walega. Ena

tukuni vei ira na lewenilotu era dau vosataka na vosa oya na gauna sa vakarau kina na kena ilavelave vakompiuta. ■

Vaqaqacotaka na Vakabauta ena Vidio ni iVolatabu

Erawa ni o veivuke ena kena vaqaqacotaki na vakabauti Jisu Karisito ena yabaki oqo—na nomu kei na nodra talega na tani—ena nomu sarava ka veiwasei *The Life of Jesus Christ Bible Videos* ena BibleVideos.org vakakina ena Bible Videos app.

Na ivurevure eso oqo ni taravakabauta era soli wale tu ki na veimatalotu tale eso ena dua na sasaga me wasei na kena itukutuku na iVakabula ena kena rabailevu e rawa me roboti vuravura, me vukea nodra vakila o ira era sarasara na Nona loloma ka me vakauqeti ira me ra vinakata me ra vakataki Koya vakalevu cake.

Ena 92 na vidio ni iVolatabu sa cakava na Lotu ena loma ni tolu na yabaki sa oti, e sivia na veimama era sa vakadewataki oti mai na vosa Vakavalagi ki na vosa vaka: Sipeni, Potukali, Itali, Varanise, Rusia, Jamani, Korea, Japani, kei na Jaina. ■

T&S vata kei rau o Elder kei Sisita Bednar

Era sa sureti na itabagone e veiyasai vuravura me ra vakaitavi ena dua na veivakatarogi Yadudua bula-bula vata kei Elder David A. Bednar ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua kei na watina, o Susan.

E rawa ni ra vakaitavi na itabagone ena veivosaki oqo ena 12 ni Me, 2015, ena 6 ena yakavi. Gauna ni Rarama ni Matanisiga ni Veiulunivanua, ena nodra sarava na sala ni kakaburaki bula ena LDS.org, na tabana ni Facebook ni LDS Youth, na mata ni iTaviqaravi ni iTabagone (lds.org/youth/activities), se na tabana ni Mormon Channel’s YouTube. Ena saravi bulabula talega na kakaburaki oqo ena vosa vaka: Sipeni, Potukali, Itali, Jamani, Varanise, Rusia, Korea, Japani, kei na Jaina.

Era sa vakayaloqaqataki na itabagone me ra vakauta na taro ki na mata ni iTaviqaravi ni iTabagone ni se bera

vakakina ni sa yaco tiko na gauna oqo; e rawa talega ni ra vakamura na veivosaki ena #LDSface2face.

“Eda vakauqeti ira na itabagone, ni ra vakavakarau ki na gauna oqo, me ra vakasaqara na veituberi ni Yalotabu ena nodra vakananuma vakatitobu na taro me ra taroga,” kaya o Elder Bednar. “Ni tiko vata kei keda na Yalotabu eda na vuli vata kece.” ■

Lotu e Vuravura Raraba me baleti Ira na iTabagone Qase Cake

E na vosa o Elder Lynn G. Robbins ena Mataveiliutaki ni Vitusagavulu ena dua na nodra lotu na itabagone qase cake e vuravura raraba me na kaburaki ena Sigatabu, 3 ni Me, 2015, ena 6 ena yakavi. Gauna ni Rarama ni Matanisiga ena Veiulunivanua. Na kakaburaki sa na kena ikarua ena tolu na lotu ni vuravura raraba sa tuvai tu me baleta na 2015.

O ni sa sureti mo ni vakaitavi na itabagone taucoko (yabaki 18–30) kei kemuni na gonevuli sa vakaotia tiko na vulitorocake se na itabavuli tautauvata. Ena vakarautaki na ivakarau ni veiqaravi ni setilaiti ni Lotu, ena Initaneti, kei na sala ni vakauitukutuku raraba tale eso ni kakaburaki. Na iyaragi tale eso me baleta na lotu sa tu talega ena devotionals.lds.org. ■

Veiqaravi ni Mataveilawa

Na cava era sa cakava tiko na Yalododonu Edaidai me vakavina-kataki kina na vanua era tiko kina? Raica ni o lako ki na Mormon-Newsroom.org. Oqo eso na ivakaraitaki mai na veika se qai taba wale toka ga ena mataveilawa ni Newsroom.

Niu Siladi kei Vanuatu

Ni ravuta na matanitu yanuyanu lailai ena Pasifika, o Vanuatu, na Cava o Pam, era vakasokumuni vata na Yalododonu Edaidai mai Okaladi, Niu Siladi—kei na veivuke mai na Tabana ni Veiqaravi Raraba ena Lotu—me ra vu-kei ira era sa vakaleqai tu ena vuku ni cava. Era vakatawana e 2,000 na kateni kakana me ra vukea na kena levu ga ni lewenivanua e rawa. Era tawa ena koniteina yadua na falawa, raisi, vuanikau tawaikava, bini, tini bulumakau, tini ika, bisikete, vuanikau mamaca, noodles, sucu pauta jokeliti, kei na idola ni tini. E rawa talega ni vakayagataki ena so

tale na ka na koniteina, me vaka na tawa wai.

Dominican Republic kei Canada

Mai Domini-can Republic kei Kenada, era duavata na marama Yalododonu Edaidai ena kena vakananumi na Siga ni Marama e Vuravura Taucoko, e dua na soqo e vakailavotaka na Veimatanitu Cokovata. E sivia ni 1,200 na marama era soqovata yani ki na veivalenilotu ena vica na vanua mai na Dominican Republic me ra vakarokorokotaki kina na marama ena nodra cau e vuravura. Era vakaitavi ena soqo na iliuliu vakalotu, vakamatanitu, kei na iliuliu vakaivalu, ka okati kina e dua na parokaramu ni sere kei na ivakatagi kei na vosa. Mai Kenada, era vakananuma talega na siga oya na

marama ena nodra wasea na itukutuku me baleta na iSoqosoqo ni Veivukei, ka ra raica ni sa dua na “waqa uasivi ni veiqaravi e vuravura taucoko.”

Peritania

Na nodra takete taumada me ra cula e 100 na ivinivo me baleti ira na gone era vakaleqai tu mai Aferika, ia ni ra sa oti, era sa cula rawa na marama ena Tabanalevu o Coventry mai Igiladi e sivia ni 230. Na ivinivo rawarawa, ka caka mai na waqa ni lokoloko, e rawarawa me da vakaotia. E dua na marama, ka se bera mada vakadua ni culacula, a rawata e tolu.

Arkansas, Amerika

E sivia na 600 na tamata era a tiko ena dua na lotu vakaitikotiko ni veimatalotu ena ulutaga ni galala vakalotu ka ratou a cicivaka na iteki na Little Rock Arkansas, oka kina o ira na mata mai na Katolika, Wesele, kei na veitikotiko vaka-Musulomani kei na dua na daukaburaki Vakalotu ena retio. Na soqo ni veimatalotu oqo a okati kina e dua na itukutuku katoni ena vidio mai vua na turaganivalu kovana ni yasana kei na isogo masu mai vua e dua na seneta ni yasana, ka rau lotu Papitaiso ruarua. Era tukuna o ira na cicivaka, ni soqo oqo a “tara eso na isema ni veiciqomi.” ■

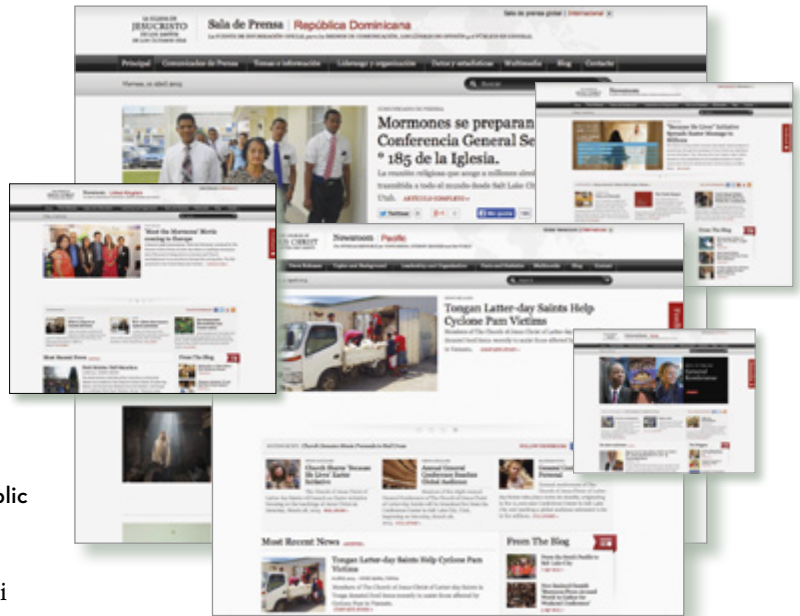
E Dua na LDS.org rawarawa na vakayagataka

Na LDS.org sa na dua na kena itu-vatuva vou ni menu kei na kabasi vakalailaitaki ena Me oqo, na ka vou duadua ena veivakavina-kataki ni Lotu me rawarawa kina na kena vakayagataki na kena mataveilawa vakadonui.

Era cokota vata na dauveivakatorocaketaki kei ira na disaina na veiyabaki ni vakadidike vei ira na dau vakayagataka ka vakuri ena so

tale na nodra vakadidike ga me buli kina e dua na menu vinaka cake. Na vakatovotovo sa vakaraitaka ni kabasi vou sa vakarawarawataka sara vakalevu na kunei ni ivurevure eso kei na lewena.

Sa vakarautaki talega e dua na sarasara wavoki ena LDS.org, me vukea na nodra vakamatautaki ira ki na ituvaluva vou na lewenilotu. ■

Elder Kim B. Clark

Matai ni Kuoramu ni Vitusagavulu

iTukutuku ni Matai ni Raivotu

Va na itukutuku taumada ni iMatai ni Raivotu, ka vola o Josefa Simici, sa vakarautaki tu oqo ena 10 na vosa. E rawa ni ra laurai ena josephsmithpapers.org, ka na vakarautaka kina e dua e sarava tiko ena initaneti me laurai na itukutuku kei na ivolaniveisiga taumada. ■

iVakavuvuli ni Noda Gauna

Mai na Me 2015 ki na Okotova 2015, na lesoni ena ikava ni Sigatabu ena Matabete i Melikiseteki kei na iSoqosoqo ni Veivukei e dodonu me vakarautaki mai na dua se vica na vosa ni koniferedi raraba ni Epereli 2015. Ena Okotova 2015, sa rawa ni digitaki na vosa mai na koniferedi raraba ni Epereli 2015 se na Okotova 2015. E dodonu me ra digitaka na peresitedi ni iteki kei na tikina na vosa me na vakayagataki ena nodra veiwasewase, se e rawa ni ra lesia na itavi oqori kivei ira na bisopi kei na peresitedi ni tabana.

O ira era dau tiko ena lesoni ni ikava ni Sigatabu era sa vakayaloqaqataki me ra vulica rawa yani na veivosava digitaki. Era sa tu na vosa ni Koniferedi ena vuqa na vosa ena conference.lds.org. ■

Na bula ni vuli ka—vakagonevuli vakakina vakaqasenivuli—ena yaga vei Elder Kim Bryce Clark ena nona ilesilesi vou ena Matai ni Kuoramu ni Vitusagavulu. A tokoni ena 4 ni Epereli, 2015, ena tekivuna nona veiqaravi ni oti ga e vica na macawa ena nona vakacavara na nona ilesilesi vakaperesitedi ni Brigham Young University—e Idaho.

“Au sa vuli tiko niu se qai yabaki lima,” e kaya na Vitusagavulu kacivi vou. “Au taleitaka na vuli kei na veivakavulici.”

A sucu mai Salt Lake City, Utah, ena 20 ni Maji, 1949, vei rau o Merlin kei Helen Mar Clark, ka qase duadua vei iratou e lewe tolu na gone. A tiko voli ga e Salt Lake City ena nona gauna ni gone me yacova ni sa yabaki 11, ni sa taura o tamana e dua na cakacaka mai Spokane, Washington.

E dina ni a nakita me vuli ena Brigham Young University e Provo, Utah, ni se tiko ena vuli torocake e ra, qai nanuma ni dodonu me dikeva mada eso tale na digidigi ka lewa me sa na kerekere ki na Harvard University mai Massachusetts—e dua na vanua ka na yaco e muri me nona itikotiko ena sivia e tolu na yabaki tini.

Ni oti nona imatai ni yabaki e Harvard, a laki kaulotu o Elder Clark ena Tabana ni kaulotu ena Ceva kei Jamani mai na 1968 ki na 1970. Ni lesu mai, a vuli e BYU, ka rau sota kina ena dua na gauna lekaleka kei Sue Lorraine Hunt ena nona tabanalevu. Erau a vakamau ena vica ga na vula i muri ena ika 14 ni June, 1971. Erau nodratou itubutubu e vitu na gone.

Ni oti sara ga nodrau vakamau erau a toki na veiwatini ki Boston, Massachusetts, ka laki vakacuruyaca tale kina e Havard o Elder Clark. A rawata mai kea e dua na diqiri ni bachelor of arts, dua na diqiri ni master of arts, kei na dua na PhD—taucoko ena economics. A yaco me dua na lewe ni qasenivuli ni Tabana ni vuli Bisinisi e Havard ena 1978 o Elder Clark ka qai kacivi e muri me dini ni koronivuli ena 1995. Ena 2005 a lesi o koya me peresitedi ni BYU-Idaho, ka veiqaravi kina me voleka ni yabaki tini.

Sa veiqaravi oti o Elder Clark vakaperesitedi ni kuoramu ni italatala qase, sekeriteri liu ni tabanalevu, daunivakasala nei bisopi, bisopi, lewe ni matabose e cake, daunivakasala nei peresitedi ni kaulotu ni iteki, ka Vitusagavulu ni iWasewase. ■

Elder Allen D. Haynie

Matai ni Kuoramu ni Vitusagavulu

Atokoni me lewe ni iMatai ni Kuoramu ni Vitusa-
Agavulu o Elder Allen Decker Haynie ena ika 4 ni
Epereli, 2015.

A sucu o Elder Haynie ena 29 ni Okosita, 1958, vei
rau o Van Lloyd kei Sarah Lulu Lewis Haynie.

A sucu o koya mai Logan, Utah, ia a dau tiko voli
ena veikoro lelevu eso ena vualiku kei Utah vakakina
ena Silicon Valley mai California ena nona gauna vakai-
tabagone. A vuli ena lima na paraimiri duidui, rua na
vulitorocake e ra, oti qai vuli ena dua na vulitorocake
mai Bountiful, Utah.

Na rabailevu ni veika sotavi oqo “sa vakavulica vei au
e dua na leseni cecere me baleta na vuli me da marautaka
na tamata kecega,” e kaya o koya, “baleta ni vaka me vei-
yabaki kecega dau veisau na vanua au tiko kina ka veisau
na itokani. E dua na ka au taleitaka me baleta na Lotu sai
koya ni solia vei keda na madigi me da veimaliwai kei ira
na tamata ka kunea na vinaka ena duidui ni nodra ivaka-
rau ni bula, veika era sotava, taledi, kei na rawaka.”

A veiqaravi o koya ena Tabana ni Kaulotu na
Argentina Cordoba mai na 1977 ki na 1979.

Ni sa rawata tu e dua na diqiri ni bachelor ni political
science mai na Brigham Young University, qai laki rawata
o Elder Haynie na nona juris doctorate mai na Koronivuli
ni Lawa na J Reuben Clark ena univeisiti ena 1985.

A vakacavara e dua na yabaki ni cakacaka vakavu-
nivola ni lawa ena U.S. Ninth Circuit Court of Appeals
mai San Diego, California, ni se bera ni qai laki curu
ena kabani ni loya na Latham and Watkins, ka veiqaravi
mai na valenivolavola e San Diego. Rauta ni lima na ya-
baki sa oti rau a tauyavutaka vata kei tacina na nodrau
kabani ni loya.

Sa veiqaravi oti talega o Elder Haynie vakaperesitedi
ni kuoramu ni italatala qase, peresitedi ni Cauravou ena
tabanalevu, qasenivuli ni semineri, matabose e cake, bi-
sopi, peresitedi ni iteki, ka Vitusagavulu ni iWasewase.

A sotavi Deborah Ruth Hall o koya ni vuli voli e BYU,
ka rau a vakamau ena 19 ni Tiseba, 1983, ena Valetabu e
Salt Lake. Erau nodratou itubutubu e ono na gone.

Ni luluvu ena gauna e wasea tiko kina na nona ivaka-
dinadina, e tukuna o Elder Haynie na imatai ni gauna e
wilika ka vakatakilakilataka kina na iVola i Momani ena
gauna e yabaki 12. “Au sega ni nanuma rawa e dua na
gauna au a sega ni vakadinata kina; au sega ni nanuma
rawa e dua na gauna au a sega ni masu kina.” ■

Elder Von G. Keetch

Matai ni Kuoramu ni Vitusagavulu

Edua na gauna veivakadeitaki ena bula nei Elder
Von G. Keetch na gauna e vakacavara tiko kina na
cakacaka vakavunivola ni lawa vei Turaganilewa levu
Warren E. Burger kei Turaganilewa Antonin Scalia ena
Mataveilewai e Cake kei Amerika ka vakavakarau tiko
me sa veiqaravi vakaloya tudei.

A rawa ni cakacaka ena dua ga na siti e rawa mai
Amerika ena veikabani lelevu ni loya e vuqa. Ia, erau
a masuta kei na watina o Bernice Pymm Keetch, na
veivakauqeti me rau kila na ka me rau cakava. Ni oti e
dua na gauna ni vakekeli, erau a lesu tale na veiwatini
ki Salt Lake City, Utah, ka laki cakacaka kina ena kabani
ni loya nei Kirton McConkie.

Ena gauna oya, a nanuma o Elder Keetch ni sa
solibulataka tiko na nona rawata me qarava na veikisi
dredre eso me rawa ni voleka tikoga kina ki na nona
matavuvale. Ia, me vaka ni loya liu e taudaku ni Lotu,
sa dau veibataka o Elder Keetch na yavu ni vakavu-
lewa kei na veikisi eso me baleta na galala vakalotu. Sa
matataka oti o koya voleka ni veimatalotu lelevu kecega
ena matanitu. “Au sa taleitaka ni rawa meu qarava na
kasitama cecere vaqo vakakina meu walia eso na leqa
cecere vaqo,” e kaya o koya.

A sucu ena 17 ni Maji, 1960, mai Provo, Utah, vei
rau o Gary kei Deanne Keetch, O Elder Keetch e qase
duadua vei iratou e va na gone. A vakaitikotiko mai
Orem, Utah, na nona matavuvale ni bera ni ratou qai
toki ki Pleasant Grove, Utah—ka rau veiqaravi vata kina
kei na goneyalewa ena qai watina e muri ena matabose
ni semineri ena vulitorocake.

A veiqaravi o Elder Keetch ena Tabana ni Kaulotu na
Dusseldorf e Jamani ka yaco me taleitaki ira sara na kai
Jamani. Ni lesu mai ena buturara ni kaulotu, a vaka-
mautaki Bernice Pymm ena Valetabu e Salt Lake ena
21 ni Noveba, 1981; e ono na luvudrau A taurivola mai
na Brigham Young University ena 1984 o Elder Keetch
ena dua na diqiri ni political science ka rawata e dua na
diqiri ni lawa mai na univesiti ena 1987.

E na loma ni veiyabaki sa veiqaravi oti o Elder Keetch,
ka a tokoni ena 4 ni Epereli, 2015, ki na Matai ni Kuo-
ramu ni Vitusagavulu, ena matabisopi, matabose e cake,
peresitedi ni iteki, ka Vitusagavulu ni iWasewase. ■

Elder Hugo Montoya

Matai ni Kuoramu ni Vitusagavulu

A vakadrukai o Elder Hugo Montoya ena nona kacivi aki na Matai ni Kuoramu ni Vitusagavulu. A kune vakacegu o koya ena veimalanivosa malumu nei Pere-sitedi Thomas S. Monson ena dua na gauna ni vuli veituberi vei ira na Vakaitutu Raraba vovou: “O ni tiko eke baleta ni ko ni lomana na iVakabula.” A vakila o Elder Montoya na nona laveti cake, ni kila ni sa biuti koya na nona veikacivi vou ena veitalai ni Turaga.

“Au lomana na iVakabula, kau na lako ena vanua cava ga e vinakata meu lako kina,” e kaya o koya. “Au na cakava na ka kecega e kerei meu cakava. Au na tukuna na ka kecega e kerei meu tukuna.” A tokoni o Elder Montoya ena soqoni ena yakavi ni Vakarauwai ni ika 185 ni Koniferedi Raraba Vakayabaki ni Lotu.

E kunea talega o Elder Montoya na igu mai na iyau ni vakabauta ni nona matavuvale. Na tukana vakarua o Rafael Monroy sa dua na turaga kilai ena itukutuku makawa ni Lotu e Mexico. Ena 1915 erau a vesu kina o Baraca Monroy kei na dua tale na lewenilotu, o Vicente Morales, mai na dua na ilawalawa dauveisaqa ena gauna ni Veisaqasaqa e Mexico. A tukuni vei rau ruarua ni rau na sereki kevaka, ena loma ni veika tale eso, me rau cakitaka na nodrau lotu.

Erau bese ka rau qai lauvana mate mai na dua na ilala tauridakai.

E kaya o Elder Montoya na nona ivakaraitaki na tukana vakarua sa veivakayararataki sara vakalevu ena nona bula. “Au sa vulica ni rawa ni vakamalumalumu-taki na yalorere ena yalo ni vakabauta kei na ivakadinadina ni o kila o sa cakava tiko na ka dodonu.”

A sucu o Elder Montoya ena 2 ni Epereli, 1960, mai Fresno, California, vei rau o Abel Montoya kei Maclovia Monroy. E levu ga na gauna ena nona bula a vakaitikotiko kina mai Mexico.

A vakamautaki Maria del Carmen Balvastro mai Her-mosillo; erau a vauci ena Valetabu na Mesa Arizona ena 6 ni Epereli, 1983. E lima na luvedrau.

Ni oti nona veiqaravi vakadaukaulotu tudei ena Tabana ni Kaulotu na Mexico City North mai na 1979 ki na 1981, a veiqaravi vakaperesitedi ni Cauravou ena tabanalevu, lewe ni matabose e cake, bisopi, peresitedi ni iteki, daudikevifika ni iwasesewase, ka Vitusagavulu ni iWasewase.

A taurivola mai na Sonora State University ena 1986 ena dua na diqiri ni idinia ni tabana ni teitei ka caka-caka ena vicavata na itutu vakamanidia ena Xerox ka vakakina vaka qasenivuli ni Inisite ni Lotu. ■

Elder Vern P. Stanfill

Matai ni Kuoramu ni Vitusagavulu

E vakabauta o Elder Vern Perry ni sega ni dua na ka e vakacalaka. E vakabauta o koya ni tu na ilesunisala ena bula oqo vei ira na tamata ena dua na inaki ka na rawa vua na Turaga me vakauqeti ira na Luvena me ra idewadewa ni veivakalougatataki vei ira tale eso.

E dau taleitaka o Elder Stanfill na veiqaravi vei ira na tani ena kosipeli, vakauasivi na cacakaka vata kei ira na tamata yadudua.

A sucu ena 8 ni Okosita, 1957, vei rau o Jed kei Peggy Stanfill, a tubu cake o Elder Stanfill ena dua na vanua ni susu bulumakau volekati Townsend, Montana. A vulica na bibi ni cacakaka vakaukauwa ka tara cake e dua na ivakadinadina ni iVakabula o Jisu Karisito. E ikatolu vei iratou e va na gone, e rua na tuakai Elder Stanfill ka dua na ganena gone eratou sa veiqaravi oti ena yalodina ena Lotu.

“Sa dau tiko ena noda bula na liga ni Turaga e dina ni tu na noda malumalumu eso,” e kaya o koya. “Keirau sega ni tamata vinaka sara kei na watiq. E sega ni vinaka sara na neirau matavuvale. Keirau tamata ga vakataki kemuni ka sa tovolea tiko me keirau bulataka na neirau bula e veisiga yadua ka vakatara me mai tiko kina na Turaga.”

Ni oti na qaravi kaulotu tudei e Toulouse, Varanise, ka saga tiko e dua na diqiri ena agricultural economics ena Brigham Young University, a sotavi Alicia Cox o koya ka rau mani vakamau. Erau a vakamau ena 17 ni Tiseba, 1980, ena valetabu e Salt Lake.

Ni oti na taurivola, erau toki lesu tale na veiwatini na Stanfills ki Montana me rawa ni veivuke o koya ena kena vakatulewataki na vanua ni teitei ni matavuvale, ka susu kina na bulumakau, na comadu, kei na kakana sorenikau. A volitaka na bisinisi o koya ena 1998 ka tekivuna e dua na bisinisi ni volitaki iyauqaqa kei na iyaya vakailavo, vakakina na kena tuvalaki na veika ni soli ilavo kei na esiteti.

Sa dau vakaitavi o Elder Stanfill ena vuka vakabisi-nisi kei na ivakalasa ka tu vua na kena ivola ruarua.

Me ikuri ni nodra susugi cake e va na luvedrau yalewa kei na watina, a donumaki Elder Stanfill na madigi me veiqaravi ena Lotu vakaperesitedi ni kuoramu ni italatala qase, bisopi, lewe ni matabose e cake, ka Vitusagavulu ni iWasewase. A veiqaravi tiko ena iKaono ni Kuoramu ni Vitusagavulu ena nona mai kacivi ki na Matai ni Kuoramu. ■

Mary R. Durham

Karua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Raraba ni Lalai

Ni tovolea me qarava vakatautauvata tiko na ogaoga ni bula vakavuvale, veikacivi ni Lotu, cakacaka, kei na itavi tale eso ena nona gauna taucoko ni bula vakawati, sa raica rawa o Mary Richards Durham ni gauna erau vakaliuca kina kei na watina na Turaga, ena donu ga mai na veika kece tale. “E sa dua na ka kamikamica. Kevaka o vakabauta, na Turaga ena vakalougatataki iko,” e kaya o koya.

E dua na ulutaga sa raica o koya na kena talevi voli vakavuqa. A kacivi o koya me peresitedi ni Goneyalewa ena tabanalevu ni veiqaravi tiko ena mataveiliutaki ni iteki na watina. E muri rau qai veiqaravi vata ni laki vakatulewataka na watina na Tabana ni Kaulotu na Japan Tokyo mai na 2000 ki na 2003. Ena gauna oqo sa na veiqaravi o koya vakaikarua ni daunivakasala ena mataveiliutaki raraba ni Lalai ka tekivuna na watina na veiqaravi vaka Vitusagavulu ni iWasewase.

“Ni keirau vakaivuataki vata vakakina vata kei na Turaga, sa rawarawa na veika kece,” e kaya o koya.

A sucu o Mary Lucille Richards ena ika 15 ni Maji, 1954, mai Portsmouth, Virginia, vei rau o L. Stephen Richards Jr. kei Annette Richards. Ni saga tiko o tamana na nona diqiri ni vuniwai, eratou a toki na matavuvale ki Minneapolis, Minnesota, ni bera ni ratou qai laki vakaitikotiko e Salt Lake City, Utah.

Ni susugi cake ena nodrau vakabauta kei na loloma na nona tubutubu kei na matavuvale levu, sa yaco me kila ni dina na kosipeli. “Sa dua na gauna marautaki na kena bulataki na kosipeli. E sega ni dredre. E lasa,” e kaya o Sisita Durham.

Ni goneyalewa voli, a vakauqeti na yalona ena bibi ni kena vaqarai e dua na cauravou bula kilikili me vakawatitaka ka sasagataka tiko ena masumasu e veisiga kei na lolo e veimacawa. Ni oti na vulitorocake a lako ki na Brigham Young University ena dua na sikolasivi ni danisi ka sota kina kei Mark Durham, ka a vuli tiko ena University of Utah. “Sega ni bera na noqu raica ka vakila na nona vinaka,” e kaya o koya.

Erau a vakamau na veiwatini ena June 1974 ena Valetabu e Salt Lake. E vitu na luvedrau.

Sa veiqaravi oti o Sisita Durham vakaperesitedi ni iSoqosoqo ni Veivukei, daunivakasala ena mataveiliutaki ni iSoqosoqo ni Veivukei ni tabanalevu, dauveivakavulici ena iVunau ni Kosikpeli, peresitedi ni Goneyalewa ena tabanalevu, ena dua na gauna walega oqo, vaka lewe ni matabose raraba ni Lalai. ■

Stephen W. Owen

Peresitedi Raraba ni Cauravou

Ni yabaki 14 tiko o Stephen W. Owen, dau saumi koya na nodratou neiba me kotico ena nodratou lomanibai levu ka wereca na nona iteitei e veimacawa. “Dau taura e tolu na siga meu kotiva na lomanibai oya,” e kaya ena matadredredre o Baraca Owen, ka a tokoni ena 4 ni Epereli, 2015, me peresitedi raraba ni Cauravou.

Ni sa oti nona cakacaka na gonetagane o Stephen, a kerei koya na nona itaukei ni cakacaka yalomatua me rau taubale wavoki ena loma ni iteitei, me rawa ni dusia vua eso na co ca ka sega ni wereci.

“E tukuna vei au ni dodonu meu dau cavuta na co ca kece,” e kaya o koya. “Oya na imatai ni noqu cakacaka ka vukei au meu kila na kena ibalebale na qaravitavi.”

A vulica ena yabaki oya o Baraca Owen na lesoni eso ka sivia sara na sasamaki ena lomanibai kei na were. Matai, a kila na vakacegu e dau kunei ni da cakava na veika dredre ena kena ivakarau dodonu. A vulica talega na kedra bibi na dauvakasala.

E namaka mai vei Stephen na nona neiba na vinaka duadua. “E vaka ni kaya tiko vei au, ‘Au kila tu na vanua o rawa ni yacova, kau vinakata meu vukei iko.’”

Na cauravou yadua ena Lotu, e tomana o koya, era gadreva na dauveivakasalataki vakaoya me vukei koya ni yacova na itagede ni matabete vinaka duadua e rawa ni yacova. “Au dau lomani ira vakalevu na itabagone,” e kaya o koya. “Au lomani ira kau kila ni oqo na gauna bibi sara me virikotori kina na ivakarau me baleta na vo ni nodra bula.”

A veiqaravi o Baraca Owen ena Tabana ni Kaulotu na Texas San Antonio ka qai veiqaravi e muri vaka iLiu-liu ni Sikauti, peresitedi ni Cauravou, bisopi, matabose e cake, ka peresitedi ni iteki.

A vakatulewa tale ga na kai Holladay, Utah, ena tabana ni kaulotu mai California Arcadia mai na 2005 ki na 2008, ka a veiqaravi kina kei na watina, o Jane Stringham Owen. Erau a vakamau ena 28 ni Tiseba, 1979, ena Valetabu e Provo Utah. E lima na luvedrau.

A sucu o koya ena 22 ni Maji, 1958, mai Salt Lake City, Utah, vei rau o Gordon kei Carolyn Owen. A taurivola mai na University of Utah ena dua na diqiri ni veika vakailavo ka sa peresitedi tiko oqo ni Great Harvest Bread Company mai Provo, Utah. ■

Douglas D. Holmes

*iMatai ni Daunivakasala ena
Mataveiliutaki Raraba ni Cauravou*

“**N**a itabatamata itabagone oqo e levu cake na kaukauwa ni talairawarawa vei ira mai na veitabatamata sa oti. Au vakabauta oqori na tiki ni nona gauna kei na vakavakarau na Turaga me baleta na gauna eda bula donumaka,” e kaya o Baraca Douglas D. Holmes, ka a tokoni ena 4 ni Epereli, 2015, me matai ni daunivakasala ena mataveiliutaki raraba ni Cauravou.

A sucu o Baraca Holmes ena 27 ni Feperueri, 1961, mai Salt Lake City, Utah, vei rau o Dee W. kei Melba Howell Holmes ka tubucake mai Cottonwood Heights, Utah.

Ni oti nona veiqaravi ena Tabana ni kaulotu na Scotland Glasgow mai na 1980 ki na 1982, a rawata o Baraca Holmes e dua na diqiri ni bejila ni family science mai na Brigham Young University ena 1986 ka qai toso yani me rawata e dua na diqiri ni master of business administration mai na Marriott School of Management ni univesiti oya.

Ni oti nona taurivola, a daunivakasala o koya ena tabana ni manidia ena tolu na yabaki oti qai laki qarava e dua na cacacaka ka rawaka kina vakavinaka ena tabana ni veitaratara, ka yaco kina me ivukevuke ni peresitedi veiliutaki e qarava na vakatorocaketaki ni tuvaka kei na vakatubuiyau ni kabani na Media One. Mai na 2000 me yacova na nona kacivi vakaperesitedi ni kaulotu ena 2010 ka vakakina mai na 2013, sa vakacacacakataki koya tikoga ena tabana ni vakatubuilavo kei na volitaki iyauqaqa.

Sa vagoleya vakalevu na nona gauna kei na taledi ki na veisoqosoqo sega ni rawatubu, ka veiqaravi ena veimatabose ni United Way of Davis County, Utah; Parents for Choice in Education; the Safe Harbor Women’s Shelter in Davis County; kei na Academy for Creating Enterprise.

Sa veiqaravi oti vakailiuli ni kaulotu ena tabanalevu, peresitedi ni Cauravou, bisopi, kei na dua na gauna lekaleka ga oqo vakadaunivakasala ena mataveiliutaki ni iteki. A vakatulewataka na Tabana ni Kaulotu na Michigan Detroit mai na 2010 ki na 2013.

A vakamautaki Erin Sue Toone ena 22 ni June, 1985, ena Valetabu e Salt Lake. Erau nodratou itubutubu e ono na gone.

E kaya o Baraca Holmes, “Keitou sa raica na mana ni vosa ena neitou bula, se nodra vosa na parofita se na vosa ni ivolanikalou se na vakasolokakana ni Yalo Tabu. ■

M. Joseph Brough

*Karua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki
Raraba ni Cauravou*

Ena loma ni tolu na yabaki ni peresitedi voli ni Tabana ni Kaulotu na Guatemala Guatemala City Central (mai na 2011 ki na 2014) o M. Joseph Brough, erau a yali ruarua kina na tamana kei na tamai watina.

E dina ni a rawa ni lesu tale ki Amerika na watina me laki veibulu, erau a lewa vakaveiwatini ena gauna ruarua oqori me tiko ga e Guatemala ka tomana tiko nodrau cacacaka ni kaulotu. “Keirau kila ni na vinaka cake vei keirau me keirau tikoga ka cacacaka ena kena vinaka duadua keirau rawata,” e kaya o Baraca Brough, ka a kacivi ena 4 ni Epereli, 2015, me karua ni daunivakasala ena mataveiliutaki raraba ni Cauravou. “Oqori sara ga na ka erau na namaka vei keirau na tamana kei na tamaqu.”

A sucu o Baraca Brough mai Salt Lake City, Utah, ena 11 ni Tiseba, 1963, vei rau o Monte J. kei Ada B. Brough. A tiko voli mai Farmington, Utah, kei Robertson, Wyoming ena nona gauna ni itabagone. Eratou a toki na matavuvale ki Minnesota ena gauna a kacivi kina o tamai Joseph, o koya a qai veiqaravi e muri me lewe ni Vitusagavulu, me peresitedi ni kaulotu. Sa qase toka ena vulitorocake o Joseph ena gauna e mai cava kina na veiqaravi vakaperesitedi ni kaulotu nei tamana. A sega ni lesu tale ki na vulitorocake o Joseph, ia a taura ga na veitarogi ka tautauvata kei na veitarogi ni vulitorocake ka gole sara yani ki na Weber State University mai Ogden, Utah.

Erau a cikeva na nona itubutubu me vakaotia mada na semineri ena sitivikiti ni va na yabaki. Ena nona vuli semineri tiko e Davis High School a sotava kina o koya na watina e muri, o Emily Jane Thompson. Erau a vakamau ena 25 ni Epereli, 1985, ena valetabu e Salt Lake; erau nodratou itubutubu e va na gone.

Ni bera ni rau vakamau na veiwatini, a veiqaravi o Baraca Brough vakadaukaulotu ena Tabana ni kaulotu na Guatemala Quetzaltenango. Na nona peresitedi ni kaulotu, o Jorge H. Perez, sa yaco me “tamata qaqa ena noqu bula,” e kaya o koya.

O koya a tauyavutaka ka taukena na Rotational Molding of Utah, a rawata e dua na bachelor’s degree ni veika vakailavo kei na dua na master of business administration mai na Univesiti e Utah. Ena Lotu sa veiqaravi oti vakabisopi, peresitedi ni Cauravou ena tabanalevu ka lewe ni matabose e cake. ■

Rukumuni, Au Cua No, mai vei Annette Everett

*Rukumuni, Au cua no
Vakavinavinaka tu
Yaloqu yavavala mai, yalomuni tarai au
Qiria na lali yalomuni talei
Nomuni vosa sa rogo
Turaga ni tuberi au
Ena yalo sa vosota
Nomuni vosa ki yaloqu
(Serenilotu, naba 89)*

“Me vakalougatataki keda na Tamada Vakalomalagi me tu vei keda na yalo ni sokalou vakavaletabu, me da talairawarawa ki na Nona ivakaro, ka me da muria vakavinaka na we ni yavana na noda Turaga ka iVakabula, o Jisu Karisito,” a kaya o Peresitedi Thomas S. Monson ena ika 185 ni Koniferedi Raraba Vakayabaki ni Lotu “Au vakadinadinataka ni o Koya na noda Dauveivueti. O Koya na Luve ni Kalou. Sai koya ka duri mai na ibulubulu ena mataka ni imatai ni Siganimate oya, ka kauta vata mai kei Koya na isolisoli ni bula tawamudu vei keda kece na luve ni Kalou.”

NA LOTU I
JISU KARISITO
NI YALODODONU
EDAIDAI